

Gwo ma Musa jin 'Kwara A'di jin Ta jin Twa/a/ mo jin Yuku Gway ka Takwiin

¹ Ka mun'kup mo tani Arumgimis ukki momis dhali mony'cesh mo. ² Dhali mony'cesh a'di 'cethki'da 'thintha/ mo dhali di bwa 'te/ mo, dhali mondhurumi'd a'di wupki'da apo/ mo jin 'kula'kul mo. Dhali Shi/in ma Arumgimis a'di wukurki'd apowa ris kumma/ yi'de/ mo.

³ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki monkush piyi'd mo. Dhali monkush diki'd mo. ⁴ Dhali Arumgimis parki monkush e ki a'di 'bora'bor mo. Dhali Arumgimis ki kwa/ monkush bwa 'peni mondhurumi'd mo. ⁵ Arumgimis ki yuk monkush ki Montee mo dhali mondhurumi'd yuka a'di ki Mon'thiny mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim 'de/ mo.

⁶ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka balany di'd mo ibwaman kumma/ yi'de/ mo dhali dhalki a'di kwa/ a'da ris kumma/ yi'de/ bwa mo 'pena ris kumma/ yi'de/ mo. ⁷ Dhali Arumgimis ki uka balany mmokwa/ a ris kumma/ yi'de/ bwa mo, uni kun 'kokin e bwan'kwariny ma balany 'pena ris kumma/ yi'de/ mo, uni kun 'kokina powa balany mo. Dhali uni 'kokin kan mo. ⁸ Dhali Arumgimis ki yuka balany ki Momis mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim su/ mo.

⁹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka ris kumma/ yi'de/, uni kun 'kokin e bwan'kwariny momis mo minu tul isi montal 'de/ mo e mon 'de/ mo, dhali dhalki monkuthu'd piyi'd mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹⁰ Arumgimis ki yuk mo jin kuthaku'th ki Mony'cesh mo, dhali aris yi'de/ gwansan kun tulu isi montal 'de/ mo tani yukkina a'di gway ki Kumma/ Yi'de/ mo be. Dhali Arumgimis ki par a'di e ki a'di 'bora'bor mo. ¹¹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka 'cesh 'ka to ale/ ki ton dhii/in mo, to kun minu si kun mini dho'th maman ki emen buni mo, dhali cwa kun mini dho'th maman ki emen buni kun cinu uni mo, uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ isi ki e jin 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo, apo/ mony'cesh mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹² Mony'cesh a'di dho'thki ton dhii/in kun 'kana le/ mo, to kun sinu mo kun dhodhi maman mo isi ka ka'bany buni kun 'kona e uni ki she/ ki she/ mo, dhali cwa kun dho'thki maman ki emen buni ki she/ ki she/ kun cinu uni mo, uni 'baar ki isi e kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ¹³ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cimi kwara mo.

¹⁴ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki monkush uni i'kon eya balany gi momis mo mmokwa/ montee bwa 'peni mon'thiny mo. Dhali dhalki uni ta jamas mii mo dhali goma yir mo dhali goma tee mo dhali gom yil mo, ¹⁵ dhali dhalki uni kushi mo mo 'pena balany gi momis mo mmoçi monkusha po/ mony'cesh mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹⁶ Dhali Arumgimis ki uk dhan monkush kun caaca isu/ mo, a'di jin ta dhan

monkush jin caaca mmoji mo jin yuku ki montee mo, dhali a'di jin boḥa is ka kamu/ mmoji mo jin yuku ki mon'thiny mo. A'di ukki'da risa cul si'da/ mo. ¹⁷ Dhali Arumgimis ki dhu uni eya balany gi momis mo mmoḥi monkush buni apo/ mony'cesh mo, ¹⁸ mmoji mo jin yuku ki montee mo dhali apo/ mon'thiny mo, dhali mmokwa/ monkush bwa 'peni mondhurumi'd mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ¹⁹ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cimi donon mo.

²⁰ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka ris yi'de/ dhodhona risa waambuhany to/e kun uku mo, dhali dhalka ris 'dii pena apo/ mony'cesh mmo'cith ka 'cithan dhul apowa balany gi momis mo. ²¹ Wakan Arumgimis ki uk dhan to kun 'kon e kumma/ yi'de/ kun caaca mo dhala ris to kun 'kon ki e kun kalki ya ka bor mo, uni kun 'tu'dki yi'de/ isi ki em buni kun 'ko uni kuku/ mo, dhala ris 'dii kun 'kan ma bi mo isi ki em buni kun 'ko uni kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ²² Dhali Arumgimis ki 'bor uni mii mo, mmo/o gwo mo ki: Dhodhi maman mo, dhali mari is mo dhali 'tu'di aris yi'de/ ki piny piny mo e bwam uni kun ta kumma/ yi'de/ mo, dhali dhalka ris 'dii mar is apo/ mony'cesh mo. ²³ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim ma mudhe'd mo.

²⁴ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki mony'cesh dhodho'da ris to kun 'kon ki e kun uku mo isi ki em buni kun 'ko uni kuku/ mo: bip dhali to kun parana 'cesh mo dhali tombwaasho mo kun 'kon e mony'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni

ki she/ ki she/ kuku/ mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ²⁵ Dhali Arumgimis ki uk tonycuk kun 'kon e mony'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo dhali bip isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo, dhali aris to kun parana po/ mony'cesh isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e ki a'di 'bora'bor mo.

²⁶ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki ana uka wathi/ en'thi/ mo ki jamas bana mo, mmowa e ki jamas bana mo, dhali dhalki uni ta gi mom'bi'th mo apo/ yi'de/ kun 'kon e bwan kumma/ yi'de/ mo, dhali apowa ris 'dii kun pen e mis mo, dhali apo/ bip mo, dhali apowa ris mony'ceshi 'baar mo, dhali apowa ris to/e kun parana 'cesh mo, uni kun parkin apo/ mony'cesh mo. ²⁷ Wakan Arumgimis ukki wathi/ en'thi/ mo ki jamas pitin gana/ mo, ki jamas ma Arumgimis gana/ mo tani a'di i/ukkina a'di a'di mo. A'di jin ta wathin gwaht mo dhali a'di jin ta wathim 'bomi mo, uni i/ukkina a'di mo. ²⁸ Dhali Arumgimis ki 'bor uni mii mo, dhali Arumgimis ki o uni gwo mo ki: Dhodhi mamam mo, dhali mari is mo, dhali 'tu'di mony'cesh mo, dhali dili a'di abora 'cesh mo, dhali tayi gi mom'bi'th apo/ to yi'de/ gi kumma/ yi'de/ mo dhali apowa ris 'dii kun pen e mis mo, dhali apowa ris to kun 'kon ki e kun kalki ya apo/ mony'cesh mo. ²⁹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ cikina um aris emen to kun minu si mo kun mini dho'th mo uni kun 'kokin apo/ bwam/e gi mony'cesh 'baar mo, dhali arisa ka'bany cwa ki mamam buni ki she/ ki she/ mo. Um mini bu'th uni haali/ uni mini ta tonte/ gom

um mo. ³⁰ Dhala ris tonycuk gi mony'cesh mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhala ris to kun parana po/ mony'cesh mo, dhali aris to kun shi/irin kun 'kon ki e mo tani aha/ cikina aris ton dhii/in kun minu si gom tonte/ mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ³¹ Dhali Arumgimis parki aris to/ e kun ukkina a'di mo, dhali hili mo mo ma, a'di 'bora e ki 'bor mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo, dhali mon'thamo/ diki'd mo, dhali a'di ta'da cim ma pe'de/ mo.

2

¹ Wakan momis dhali mony'cesh uni 'baarkunu mo dhali aris to kun 'koni bwaman uni mo. ² Dhali ka cim ma pesu/ mo tani Arumgimis 'baarki miim piti jin miikina a'di mo, dhali a'di ki si is ka cim ma pesu/ 'pena ris miin tom piti kun miikina a'di mo. ³ Wakan Arumgimis ki 'bora cim ma pesu/ mii mo dhali kar a'di ki she/ ki dhelel dhelel mo, haali/ eya cim ma pesu/ yan mo tani Arumgimis ki si is mo 'pena ris tom piti kun miikina a'di ki uk jin ukkina a'di to mo.

⁴ Uni gwansan itana nyakum yil ki momis mo dhali mony'cesh mo me'd jin 'konu mmo/uk uni mo be.

Ka tee jin uka Tapa Arumgimis mony'cesh mo dhali momis mo tani ⁵ ki to jin sinu e mombunto piyi'd e mony'cesh naskina/ mo dhali to jin miin-uwa 'tash 'koki 'ko e bunto mo mmo'ka/a le/ naskina/ mo – haali/ Tapa Arumgimis diki dhal uniya sho'k bway mo mmohetha po/ mony'cesh mo, dhali wathimpa en'thi/ piyi'd mmokora 'cesh mo. ⁶ Hili jasa shile/ a'di icuki mis 'peni mony'cesh mo dhali ya'th bwam/e gi mony'cesh ki japem piti mo

– ⁷ dhali yan'ko'd Arumgimis ki 'dikil wathimpa en'thi/ 'peni bu'da'cesh mo, dhali pi shi/in e shush piti, shi/in jin di ki e mo dhali wathimpa en'thi/ warki'd ki jin di ki e mo. ⁸ Dhali Tapa Arumgimis thosonki bwaagon e Idin, e mom'pesho'k mo dhali e mun mo a'di ki kar wathi/ jin ukkina a'di icine/ mo. ⁹ Dhali 'pena 'cesh mo tani Tapa Arumgimis ki kara 'cesh jin mina cwa 'ka a'diya po/ mo, aris cwa 'baar mo kun 'bora'bor kun minu hil mo dhali kun 'boron kun minu shwa maman 'peni nycine/ mo. Dhali cwa gi mondiki/e si'da/ di'd e bwaman ma gon mo dhali cwa jin minu nyith to jin 'boro'd dhali jin shiyi'd diki'd si'da/ mo.

¹⁰ Yi'de/ guski'd 'peni bwaman ma gon ma Idin mo, a'di jin wolki'd e bwaagon mo dhali a'di k_wa/ kunu bwa mo mmo'ko 'kusi donon mo. ¹¹ Dhali gway gi yi'de/ jin t_wa/a/ yuku gway ka Pishun mo, a'di jin guski'd mmokulum bampa/ gi Pam Hawiila isi 'baar mo e mo jin 'kokina 'dolkon gana/ mo. ¹² Dhali 'dolkon gana/ gi mony'cesh yan mo tani uni 'bora'bor mo. Dhala 'bica wasin dhela/ dhala wasin dhela/ jin ta'da jamas kush mo uni 'kokin mo. ¹³ Dhali gway k_umma/ yi'de/ jin 'kon ma po/ i su/ mo tani yuku gway ka Jihun mo, a'din tal 'de/ jin guski'd mo mmo'kama 'cesh gi Pan Kush is mo. ¹⁴ Dhali k_umma/ yi'de/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani a'di yuku gway ka Hiddaagil mo, a'di jin guski'd 'kupki mom'pesho'k ki Pan Ashshuur mo. Dhali yi'de/ jin 'kon ma po/i donon mo yuku gway ka Elpuraat mo.

¹⁵ Dhali Tapa Arumgimis ki bu'th wathimpa en'thi/ mo mmokar a'di e bwaagon ma Idin mmokorki a'di mo dhali mmokar a'di mo. ¹⁶ Dhali

Tapa Arumgimis kanki wathimpa en'thi/ gwo mo mmo/o gwo mo ki: /E mini shwa aris cwa gi bwaman bwaagon 'bakany mo ¹⁷ hili cwa jin minu 'bi'th e ki miim 'boro'd mo dhali ki mii shiyi'd mo tani /e mini dhalki a'di ki shwa mo, haali/ ka tee jin mina /e shwa a'di mo tani /e mini wu mo be.

¹⁸ Dhali yan'ko'd Tapa Arumgimis ki o gwo mo ki: A'di diki 'bor mmokar wathimpa en'thi/ a'di 'de/ kan mo. Aha/ mina mii uk ki a'di amanwoth, a'di jin midi gam ki a'di mo. ¹⁹ Wakan 'pena 'cesh mo tani Tapa Arumgimis ki uka ris tombwaasho mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo, dhali a'di ki 'doyu uni wathimpa en'thi/ mmohil mo ki a'di midi yer uni gway mo, dhali ma gway gunn kun yerkina wathi/ to/e kun ukkunu mo kun 'ko ki e mo tani a'di ita gway kun yeru uni mo. ²⁰ Wathi/ en'thi/ ki ci aris to/e gway 'baar mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhali aris tombwaasho mo. Hili gom wathi/ en'thi/ mo tani wathi/ piyi'd jin gamkunu jin midi wothe a'di, a'di jin midi gam gom a'di mo. ²¹ Wakan Tapa Arumgimis ki dhal mo jin 'ce'du e kagahara mmobita po/ wathimpa en'thi/ mo, dhali ki a'di di'di mmo/ish e mo tani a'di bu'thki'da siman gwar tal 'de/ 'peni a'di mo dhali a'di ki 'dapki bungwar is ki shuman 'twa/ mo. ²² Dhali 'pena siman gwar jin bu'thkina Tapa Arumgimis 'peni wathin gwahe mo tani a'di ki uk a'di mmota a'bom mo dhali guya yim e wathin gwahe mo. ²³ Dhali yan'ko'd wathin gwahe ki o gwo mo ki:

Hayyiye ayaase ita'da simam pema
dhali bungwar is ki shuman is pema.
Ayim minu yuk gway ka A'bom mo,

haali/ ayim a'di bu'thkunu 'peni Wathin Gwath mo.

²⁴ Dhali gom gwo gi wakan mo tani wathin gwath midi dhal com 'pen mo dhali kum mo dhali 'dap is piti me'd ki ash mo dhali uni su/ warkina bungwar is ki isa 'de/ mo. ²⁵ Dhali wathin gwath dhali ashim piti mo tani uni 'ko ki is 'te/ mo dhali uni 'kona is ki 'theya 'the mo.

3

¹ Dhali tasha/ a'di kora e ki kor mo mmobola ris tombwaasho kun uku mo, uni gun ukkina Tapa Arumgimis mo. A'di ki owa 'bom gwo mo ki: A/ Arumgimis o gwo mo ki: Um mini mii dhalku/ cwan tal 'de/ ki shwa 'peni bwaagon 'te/o? ² Dhala 'bom ki thok tasha/ gwo mo ki: Aman dhalu bway mmoshwa aris maman cwa gi bwaagon mo. ³ Hili Arumgimis ki o gwo mo ki: Um mini mii dhalku/ ki shwa maman cwa jin di'd e bwaman gi bwaagon mo, walla dhalku/ ki ta a'di is ki me'd mo gom isi ciki/ um mini wu mo. ⁴ Hili tasha/ ki owa 'bom gwo mo ki: Um mini wu mo yisa. ⁵ Haali/ Arumgimis mishki'd ki um mini shwa a'di mo tani em bum minu ka'd mo dhali um mina e wa ka Arumgimis mo mmonyith jin 'boro'd dhali jin ta thus ki thus mo. ⁶ Wakan ka 'bom ki par cwa e ki a'di 'bora'bor mmoshwa mo, dhali a'di 'kunya'kuny e jis/em piti mo, dhali cwa a'di iminu o bwa mmokar jan tal 'de/ mmoyuka yuk mo tani ayim ki bu'th maman cwa mo dhali shwa a'di, dhali ayim si'da/ ki ciki a'di ka kathim piti mo, dhali a'di shwaki'd mo. ⁷ Dhali yan'ko'd uni su/ ka'dkunu em buni mo, dhali uni su/ mishki mo mo ki uni 'ko ki is 'te/ mo, dhali uni

ki sho 'cemena pu/ mmontal 'de/ mo dhali uni ki
uka rompa/ 'peni 'cemena pu/ gom is buni mo.

⁸ Dhali uni cikki is gi Tapa Arumgimis mmoyak-
ina a'di e bwam ma gon e mom'pimpili/ jin 'thup
ma tee she/ mo, dhali wathin gwath dhali ash uni
bagki is buni 'peni bun'kus gi Tapa Arumgimis mo
e bwanycwa gi bwaman gi bwaagon mo. ⁹ Hili
Tapa Arumgimis yukki wathi/ mo dhali o a'di gwo
mo ki: /E dini mana? ¹⁰ Dhali a'di ki thok gwo
mo ki: Aha/ cika is jin gwo /e e bwaman ma gon
mo, dhali aha/ ko/kina is mo, haali/ aha/ dina is 'te/
mo, dhali aha/ bagkina is pem mo. ¹¹ A'di o gwo
mo ki: Kaja itor /e gwo mo ki /e di is 'te/a? Ki /
e ishwaki cwa jin kanka/ /e gwo mo ki: /E mini
mii dhalku/ a'di ki shwa mo? ¹² Dhali wathi/ ki o
gwo mo ki: A'bom a'di jin cikina /e mmonyak ca'b
ki aha/ mo tani ayim a'di iciki aha/ maman cwa
mo dhali aha/ shwakina a'di mo. ¹³ Dhali yan'ko'd
Tapa Arumgimis ki owa 'bom gwo mo ki: Katinta
sa/ jin miikina /e mo? Dhali a'bom ki thok gwo
mo ki: Tasha/ a'di imu'thki aha/ e mo dhali aha/
shwakina a'di mo. ¹⁴ Dhali Tapa Arumgimis ki o
tasha/ gwo mo ki:

Haali/ gom miim pini jin miikina /e kansan tan mo
tani

monyjeem pini boli'da ris to/e kun uku e ki shi/ mo
dhali apowa ris to/e kun 'koni bwaasho 'baar mo.
Dhali ka bor pini mo tani /e mini para bora 'cesh
mo,

dhali bu'da'cesh mina /e shwa mo
ka risa tee gi mondiki/em pini 'baar mo.

¹⁵ Aha/ mina kar mo jin dupu i bwaman /e mo
dhala 'bom mo,

dhali e bwaman emen pini mo dhali emen ma yim mo.

A'di midi pwath /e 'kup pini mo

dhali /e mini tikina tɪŋkilam piti ka ulmany mo.

¹⁶ Eya 'bom mo tani a'di ki o gwo mo ki:

Isa nyor dho'th pini gom uci mo tani miga/ mar is kagahara gom /e mo.

/e mini dho'th uci ki isa nyor i e mo,

hili bwam pini mini mii o ka kaɬim pini mo

dhali a'di midi ta tapa apo/ /e mo.

¹⁷ Dhali a'di ki owa Aadam gwo mo ki:

Gom miim pini jin ciɕa /e 'twa/ gi ashim pini mo

dhali shwa cwa yansan jin kanka/ /e gwo mo ki: /E

mini mii dhalku/ ki shwa a'di mo tani

mony'cesh jeenu mo gom /e mo be.

Aris to kun mina /e shwa mo tani uni mina /e gam

'peni mii jin mina /e 'kosha shir shir mo ka

tee gi mondiki/em pini 'baar mo.

¹⁸ A'de/ dhala liɕ uni mini 'ka gom /e mo,

dhali /e mini shwa to kun sinu 'peni bunto mo.

¹⁹ /E mini shwa tonte/ ki jiti/ bwam/em pini mo

ntagi /e mini dok ki bu'da'cesh ka nyan'ko'd,

haali/ 'peni bu'da'cesh mo tani /e bu'thkunu mo be.

/E ta bu'd gana/ mo,

dhali e bu'da'cesh mo tani /e mini dok ki a'di ka nyan'ko'd mo.

²⁰ Dhali wathi/ ki yuk ash gway ka Hawwa mo,

a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: To jin di'd ki e mo,

haali/ ayim ta'da ata'da ma ris to 'baar kun 'kon

ki e mo. ²¹ Dhali Tapa Arumgimis ki uk ka Aadam

dhali gom ashim piti burryne/ 'pena yi'c mo, dhali

hi'thki uni i is mo.

²² Dhali yan'ko'd Tapa Arumgimis ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, wathi/ a'di wakina e ki jan tal 'dem bana mo, mmomish jin 'boro'd dhali jin ta thus ki thus mo. Dhali shwane/ isi ciki/ ki a'di midi kar me'd piti dhali bu'th cwa gi mondiki/e si'da/ mo dhali shwa a'di mo dhali a'di midi ca'b ki e ki sule/ sule/ mo. ²³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani Tapa Arumgimis ki kar a'di 'pen ka pije/ 'peni bwaagon ma Idin mo, mmoya kora 'cesh ki me'd piti mo 'peni mo jin bu'thkunu a'di 'peni cine/ mo. ²⁴ A'di ki ur wathi/ ka pije/ mo dhali e mom'pesho'k gi bwaagon ma Idin mo tani a'di ki dhu karubiim kun ta iman'doyu gwo mo dhali gandal jin kaaka jin shwa'd ki o'd ki bar bar mo a'di jin tu'kki'd ki washar washar 'ban kuku/ mo, mmoji bway gi maman cwa jin di ki e mo.

4

¹ Dhala Aadam mishki'da Hawwa jin ta ash mo, dhali ayim bwaaki'd mo dhali dhodha Kayiin mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ gamkina a'cingwath ki mowoth gi Tapa mo. ² Dhali dok/ e ayim dho'thki'da kam piti jin yuku gway ka Habiil mo. Dhala Habiil ta'da manhil ka'bal mo dhala Kayiin ta'da mankora 'cesh mo. ³ Dhali ki en kamu/ mo tani Kayiin a'di ki 'doyi maman to kun sinu eya 'cesh mo mmoci ki Tapa mo, ⁴ dhala Habiil a'di ki 'doyi ushi ka'bal kun tana bwanyara/ mo 'pena ma'diny ka'bal piti mo dhali 'peni unim buni kun 'thika'thik ki tuntum tuntum mo. Dhali Tapa ki ciya hirdhe/ gom to ma Habiil jin cina a'di ki me'd mo, ⁵ hili goma Kayiin dhali tom piti kun cina a'di ki me'd mo tani a'di diki ciya hirdhe/ mo be.

Wakan a'di shwakin ma Kayiina nyor kagahara mo dhali jis/em piti bushura/ bushur mo. ⁶ Dhali Tapa ki owa Kayiin gwo mo ki: Atinta shwana /e anyor kan mo dhali atinta 'bushurkina jis/em pini ki 'bushur kan mo? ⁷ Wakki/ /e mini mii ki 'bore/ mo tani a/e minu diki mish bu'th mowa? Dhali wakki/ /e diki mii ki 'bore/ mo tani miinthus a'di wupki'd e 'twanjal gu'b mo. A'di ona bwa ki /e mo, hili /e mini mii ta tapa apo/ a'di mo.

⁸ Kayiin ki owa Habiil gwo jin ta'da kam piti mo ki: Dhalki ana iina ka pije/ e bwam bunto mo. Dhali ki uni 'kokin e bwam bunto mo tani aKayiin cuki mis apowa kam piti jin ta'da Habiil mo dhali 'kosh a'di jwa mo. ⁹ Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Kayiin gwo mo ki: Mana Habiil jin ta'da kam pini mo? A'di ki o gwo mo ki: Mishgaa? Aha/ tana manhila kam pema? ¹⁰ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Atinta miikina /e? 'Twa/ ma bas ma kam pini a'di gwoki'd 'twa/ i aha/ 'pena 'cesh mo. ¹¹ Dhali shwane/ /e jeekunu 'pena 'cesh mo, a'di jin ka'dki 'twa/ mo mmolosa bas ma kam pini 'peni me'd pini mo. ¹² Ki /e mini kora 'cesh mo tani a'di midi dok/ e dho'th to kagahara gom /e 'peni mom'bi'th is piti mo yisa. /E mini ta jwa ki jwa mo dhali ya yany ca/ e mony'ceshi 'baar mo. ¹³ Kayiin ki o Tapa gwo mo ki: Miim pem jin di aha/ 'ba/ a'di caaca gom aha/ mmokal mo. ¹⁴ Hili mo mo ma, /e urki aha/ ka pije/ ka cim yansan mo 'pena 'cesh mo. Dhali 'peni jis/em pini mo tani aha/ minu bag mo, dhali aha/ mina ta jwa ki jwa mo dhali ya yany ca/ e mony'cesh mo dhali ma a'diyin jin midi gam aha/ mo tani midi 'kosh aha/ jwa mo. ¹⁵ Dhali yan'ko'd Tapa ki o a'di gwo mo ki: Midi wakan yisa. Wakki/

jan tal 'denj kamu/ midi 'kosha Kayiin jwa mo tani mori'c midi di apo/ a'di me'di pesu/ mo. Dhali Tapa ki ciya Kayiin jamas mo, isi ciki/ ki a'din 'de/ yin jin midi ya apo/ a'di midi diki 'kosh a'di jwa mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'da Kayiin yaki'd ka pije/ 'peni buɲ'kus gi Tapa mo dhali ɕa'b e mony'cesh gi Pa Nud mo, e mom'pesho'k ma Idin mo.

¹⁷ Dhala Kayiin mishki'da 'bom piti mo dhali ayim bwaaki'd mo dhali dhodha Hanuuk mo. Dhali a'di nyanɲi dhan 'penkuman bampa/ mo dhali yuɲ 'penkuman bampa/ gway mmobath gway gi ya/m piti ka Hanuuk i'ko'd mo. ¹⁸ Dhali Hanuuk dho'th ya/ jin yuɲu ka Irad mo. Dhala Irad ta'da baba ma Mahuya/iil mo dhala Mahuya/iil ta'da baba ma Matusha/iil mo dhala Matusha/iil ta'da baba ma Laamak mo. ¹⁹ Dhala Laamak ki mash upi su/ mmota i/ash mo. Dhali gway jan 'de/ mo tani yuɲu ka Aadah dhali gway ka kamu/ yuɲu ka Sillah mo. ²⁰ Aadah a'di dho'thki'da Yabal mo. A'di ta'da baba gi uni gwansan kun 'kon e gu'b burrine/ dhali ta gi to/e mo. ²¹ Dhali gway ma kam piti yuɲu gway ka Yubal. A'di ta'da baba gi uni gwansan kun pikina dhenjdenye/ kun 'kon ma shu/i pesu/ mo dhala baranɲu/ mo. ²² Dhala Sillah dho'thki'da Tubalkayiin mo. A'di ta'da mandor to kun kaaka mo dhali gurany mo dhali tonɲkuthu'd mo. Dhali 'bwaham ma Tubalkayiin yuɲu gway ka Naama mo.

²³ Dhala Laamak ki o up gwo mo ki:

Aadah dhala Sillah, ciki gwo 'peni 'twam pem mo.
Um kun ta up ma Laamak mo tani ciki gwo jin miga/ o mo:

Aha/ 'koshkina wathi/ jin 'koshki aha/ mmotak
jama/ mo,

wathi/ jin ta dhuru'c jin 'koshki aha/ mo.

²⁴ Wakka Kayiin ri'ckunu me'di pesu/ mo tani
ka jinj gana/ si'da/ Laamak minu ri'c me'di iss
'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka
pesu/ mo.

²⁵ Dhala Aadam mishki'da 'bom piti dok/ e mo,
dhali ayim dho'thki'da 'ci jin ta ya/ mo dhali yuk
a'di gway ka Shiit mo, haala yim o gwo mo ki:
Arumgimis karki aha/ 'pen ka piye/ mmodhodha
'cinj kamu/ mmodhalka Habiil e i is mo, haala
Kayiin 'koshki a'di jwa mo. ²⁶ Dhala Shiit si'da/
ta'dki ya/ jin dho'thkina a'di mo dhali a'di ki yuk
a'di gway ka Anuush mo. Dhali ka tee caan mo tani
'kwani telki mii 'pen mo mmoko 'twa/ apo/ Tapa
mo.

5

¹ A'di ta'da warka/ ma nyakum yil gi uci ma
Aadam mo. Ka Arumgimis ki uk wathimpa en'thi/
mo tani a'di ki uk a'di mmowa e ka Arumgimis
mo. ² Wathinj gwaht dhali wathim 'bomi a'di ki uk
uni mo dhali a'di ki 'bor uni mii mo dhali a'di ki
yuk uni gway ki 'kwani en'thi/ mo me'd jin ukkina
a'di uni mo. ³ Ka Aadam ca'bki'd ki e ki yili iss
'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di
warki'd ka baba gom ya/m piti jin wakina e ki a'di
mo, mmobu'thkina a'di isi jamas piti mo, dhali
yuk a'di gway ka Shiit mo. ⁴ Atee kun din ma
Aadam 'ko'di a'di taki'da baba goma Shiit mo tani
a'di 'kokina yili iss 'kwanimpa i/iss su/ mo, dhali
a'di ta'dki iya/ a tiya mo dhali i'bwa/ a tiya mo.

⁵ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Aadam ki e mo tani a'di ta yil kun ta iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'd mo, dhali a'di wuki'd mo.

⁶ Dhala Shiit ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Anuush mo. ⁷ Dhala Shiit ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Anuush mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka pesu/ mo, dhali a'di ta'dki iya/ a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ⁸ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Shiit ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

⁹ Ka Anuush ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa idonon i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Kinan mo. ¹⁰ Anuush ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Kinan mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka karpa'c mo dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ¹¹ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Anuush ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka mudhe'd apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

¹² Ka Kinan ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Mahlal/iil mo. ¹³ Dhala Kinan ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Mahlal/iil mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ¹⁴ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Kinan ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'da apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

¹⁵ Ka Mahlal/iil ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Yarid mo. ¹⁶ Dhala Mahlal/iil ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Yarid mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'da apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ¹⁷ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Mahlal/iil ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa idonjon i'ce'dka karpa'c apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

¹⁸ Ka Yarid ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipekwarra i'ce'dka su/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Aknuuk mo. ¹⁹ Dhala Yarid ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Aknuuk mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ²⁰ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Yarid ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipekwarra i'ce'dka su/ apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

²¹ Ka Aknuuk ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Matushaalah mo. ²² Aknuuk nyak ya ka Arumgimis mo 'ko'di dho'th ma Matushaalah mo ki yili iss 'kwanimpa karpa'c mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ²³ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Aknuuk ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa karpa'c i'ce'dki iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd apo/ mo. ²⁴ Aknuuk a'di nyakki ya ka Arumgimis mo, dhali a'di dinuki gam mo haali/ Arumgimis suski a'di mo be.

²⁵ Ka Matushaalah ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipedonjon i'ce'dka pesu/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Laamak mo. ²⁶ Dhala Matushaalah

ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Laamak mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss su/ aṭh 'de/ i'ce'dka su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ²⁷ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Maṭushaalah ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipekwarā i'ce'dka pedoṇon apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

²⁸ Ka Laamak ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipedoṇon i'ce'dka su/ mo tani a'di warki'd ka baba gi ya/ mo ²⁹ dhali a'di ki yuk a'di gway ka Nuuh mo mmo/o gwo mo ki: 'Pena 'cesh jin jeekina Tapa mo tani jan 'de/ yansansan a'di midī kal ana mo jin minu rak ana is ka 'cesh mo 'peni miin tom bana mo dhali 'peni miin tom bana jin 'kosha ana ki me'd bana ki tu/ul tu/ul ki is jin wu ana e mo.

³⁰ Dhala Laamak ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Nuuh mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipedoṇon i'ce'dka karpa'c apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

³¹ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Laamak ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ aṭh iss su/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

³² Ka Nuuh taki'd ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Saam dhala Haam dhala Yapaṭh mo.

6

¹ Ki 'kwani telki mii 'pen mmomar is mo apo/ bwam/ e ga 'cesh mo dhali 'bwa/ m buni dho'thkunu uni mo tani ² iya/ ma Arumgimis mo uni parki i'bwa/ gi 'kwani e mo ki uni 'bora'bor mo

dhali uni ki mash uni mo mmota i/ash mo me'd jin kwanykina uni uni wakan mo. ³ Dhali yan'ko'd Tapa ki o gwo mo ki: Shi/in pem midi diki malas 'kwani ki sule/ sule/ mo haali/ a'di ta bungwar is mo, hili ateem piti midi ta yili iss 'kwanimpa ipe'de/ mo. ⁴ Dhan kampar 'kwani uni 'kokin e mony'cesh ka tee gwansan mo dhali uni 'koni 'ko'd si'da/ mo me'd jin pu'dkina iya/ ma Arumgimis e i'bwa/ gi 'kwani mo dhali uni dho'thki uni uci mo. Uni gwansan ita 'kwani kun ca'bki dem dem 'peni kadhamo/ mo dhali kun tora gway karash mo.

⁵ Tapa parki tonthus e kun miikina 'kwani caaca kagahara e mony'cesh mo dhali misha ris gwalal buni kun kulumkina uni eya dum buni mo ta jasi tonthus ki sule/ sule/ mo. ⁶ Dhali Tapa kalki bwani diti'd mo ki a'di ukki 'kwani e mony'cesh mo dhali a'di jwakatki a'di adum piti mo. ⁷ Wakan Tapa a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina dhi'th 'kwani sho'k mo uni kun ukka/ 'peni bwam/e ga 'cesh mo, 'kwanimpa en'thi/ dhali tombwaasho dhali to kun parana 'cesh dhali 'dii kun pen e mis mo haali/ aha/ dita bwa mo ki aha/ i/ukkina uni mo. ⁸ Hili Nuuh gamki'da 'the e e gi Tapa mo.

⁹ Uni gwansan itana nyakum yil ma Nuuh mo. Nuuh a'di ita wathin kar/e mo, dar gi mii 'ba/ e nyakum yil gi 'kwanim piti mo. Nuuh nyak ya ka Arumgimis mo. ¹⁰ Dhala Nuuh ta gi iya/ ikwara mo: Saam dhala Haam dhala Yapath mo.

¹¹ Hili mony'cesh a'di pu/ki'd e bwam/e ma Arumgimis mo dhali mony'cesh 'tu'dkunu ki piny piny ki mo jin bujurkunuwa bujur mo. ¹² Dhali Arumgimis mishki mony'cesh mo dhali hili mo mo ma, a'di pu/ki'd mo haali/ aris bungwar isi 'baar

pu/ki uni isiny cine/ mo e bway buni jin iina uni apo/ mony'cesh mo. ¹³ Dhali Arumgimis ki owa Nuuh gwo mo ki: Aha/ kara/ dina gwo ibwa mo ba/ mmodaka ris bungwar is 'kup mo haali/ mony'cesh a'di 'tu'dkunu ki piny piny ki mo ma bujur gi uni mo. Hili mo mo ma, aha/ mina 'ce'd uni sho'k nyakki mony'ceshi lu/ mo. ¹⁴ Uki /e is pini adhana kur yi'de/ 'pena cwa jin wana e ki tu'b mo dhali / e mini thoson bwan gu'b e bwaman ma kur mo dhali /e mini gwa'c a'di bwaman dhali 'ko'd gwar ka 'cesh jin dekadek jin ta'da jillo mo. ¹⁵ Mii a'dihe/ be jin mina /e uk a'di mo. Aluc ma kur midi ta gula iss 'kwanimpa karpa'c mo dhali beem piti midi ta iss 'kwanimpa isu/ i'ce'dka 'kume'd mo ki gulam piti mo dhali tur piti midi ta iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo ki gulam piti mo. ¹⁶ Nyanja kur 'kupan mo dhali 'baari a'di mo ntagi gulam piti 'kup mo dhali /e mini kar 'twanjal goma kur si'da/ e em bwaman piti mo dhali uki a'di ki dhunya/ dhunya/ ka makampo/ mo ka po/i kwara mo. ¹⁷ Haali/ hili mo mo ma aha/ mina hashagannu/yi'de/ apo/ mony'ceshi 'baar mo mmo'ce'da ris bungwar is sho'k mo uni gun shi/irin mon'koki/ e 'peni bwan'kwariny momis mo. Aris to 'baar mo kun 'kon e mony'cesh mo tani mini wu mo. ¹⁸ Hili aha/ mina tel gwom pem jin gamka/ me'd nyakki /e sho'k mo dhali /e mini cic bwaa kur mo /e dhali iya/m pini dhali ashin dhali up gi iya/m pini nyakki /e mo. ¹⁹ Dhali 'peni aris to kun 'ko ki e kun ta shuman is mo tani /e mini 'doyi uni ka susu/ susu/ aris uni kun 'kona e ki she/ ki she/ mo e bwaa kur mo mmodhu uni ki e nyakki /e mo uni gun ta gwasan dhali kuman mo. ²⁰ 'Pena ris 'dii isi ki em

buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, dhali 'pena ris to/e mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, 'pena ris to kun parana 'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, ka susu/ susu/ uni mini nyak ii ki /e mo ki /e mini dhu uni ki e mo. ²¹ Wakan /e mini kala ris tonte/ 'baar kun 'kona e ki she/ ki she/ uni kun shwanu mo, dhali dhuyi uni themes mo, dhali a'di midi ta tonte/ jin minu mii ki /e mmoshwa mo dhali gom uni mo. ²² Nuuh miiki mii yansan mo. A'di miiki'da ris gwo kun kankin ma Arungimis a'di mo be.

7

¹ Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Nuuh gwo mo ki: Yaku/ bwaa kur mo, /e dhala risa wak gi gu'b pini mo, haali/ aha/ misha ki /e ta wathin kar/e ibwam-bori aha/ ki nyakum yil gi 'kwani gwansan mo. ² Susi nyakki /e to/e kun 'koni pesu/ ka pesu/ pesu/ mo kun mishu shum 'ka mo, kun ta gwasan dhali kuman buni mo, dhali to/enj kamu/ si'da/ kun molu shum 'ka mo, arasan dhali kuman mo, ³ dhali 'dii kun 'koni pesu/ ka pesu/ pesu/ mo kun pen e mis si'da/ mo, rasan dhali kuman mo, mmodhu uni ki e ki jamas buni ki she/ ki she/ e bwam/ e gi mony'ceshi 'baar mo. ⁴ Haali/ ka cim pesu/ mo tani aha/ mina hashu sho'k apo/ mony'cesh mo acim ma iss su/ montee mo dhali acim ma iss su/ mon'thiny mo. Dhali aris to/e 'baar mo kun 'kon ki e mo kun ukka/ mo tani aha/ mina kal uni sho'k ka pije/ 'peni bwam/ e ga 'cesh mo. ⁵ Dhala Nuuh a'di mii'da ris to kun kana Tapa a'di mo.

⁶ Dhala Nuuh 'koni yil iss 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd mo me'd jin pu'dkin ma gannu/ yi'de/ apo/ mony'cesh mo.

⁷ Dhala Nuuh dhali iya/m piti dhali ash dhali i/ ash gi iya/m piti nyakki a'di mo tani uni iikin e bwaa kur mo mmoye 'pena gannu/ yi'de/ mo. ⁸ To/ e kun mishu shum 'ka mo dhali to/e kun molu shum 'ka mo, dhali 'dii mo dhala ris to kun parana 'cesh mo ⁹ ka susu/ susu/ mo, gwasan dhali kuman mo, iikin e bwam ma kur nyakka Nuuh mo me'd gwo jin kankin ma Arumgimisa Nuuh mo. ¹⁰ Dhali 'ko'da cim pesu/ thimkin mo tani agannu/ yi'de/ pu'dki'da po/ mony'cesh mo.

¹¹ Ka yil iss 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd jin ta yil mondiki/e ma Nuuh mo tani, ka ppe jin 'ko'd mo jin ta'da cim 'kume'd i'ce'dka pesu/ ma appe mo, dhali ka cim caan mo tani aris yi'de/ kun kasha e 'peni jisa 'kulga/ uni 'twaḱkin mo dhali campur gi momis a'di ka'dkunu 'twa/ mo. ¹² Dhala sho'k wolki 'twa/a po/ mony'cesh ka cim iss su/ montee mo dhali ka cim iss su/ mon'thiny mo. ¹³ Dhali ka tenterj gana/ yan mo tani Nuuh dhali iya/m piti jin ta'da Saam dhala Haam dhala Yapath dhali asha Nuuh dhali up gi iya/m piti kun 'koni kwara nyakki ciḱ ki uni e bwam ma kur mo, ¹⁴ uni dhali aris tombwaasho 'baar mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, dhali aris bip mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, dhali aris to jin parkin mo kun parana 'cesh mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, dhali aris 'dii 'baar mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, aris 'dii ka warom buni ki she/ ki she/ mo. ¹⁵ Uni iikin nyakka Nuuh e bwam ma kur mo, ka susu/ susu/ mo, aris to kun ta ga shuman is mo e uni kun pinu shush buni mmo'ko ki e mo. ¹⁶ Dhali uni gwansan kun ta gwasan mo dhali kuman mo kun ta shuman

isi 'baar mo, uni ci₂kin mo me'd gwo jin k₁ankin ma Arumgimis a'di mo. Dhali Arumgimis ki mu'thki a'diya campur mo.

¹⁷ Agannu/ yi'de/ a'di tikirki'd ka cim iss su/ apo/ mony'cesh mo dhali yi'de/ marki is mo dhali a'di ki 'deka k₁ur mo dhali a'di ki cu mo mmobola 'cesh ka po/ mo. ¹⁸ Dhali yi'de/ a'di piki mii e mo dhali mar is kagahara apo/ mony'cesh mo dhali ak₁ur a'di hashki'd e 'kupan yi'de/ mo. ¹⁹ Dhali yi'de/ a'di piki mii e ki mo ma dem dem mo apo/ mony'cesh wakan mo, dhali aris wosha turga/ kun 'kokin e bwan'kwariny momis mo tani uni ha₂kina yi'de/ ki 'peny 'ce i e mo. ²⁰ Dhali yi'de/ piki mii e mo apowa ris wosha turga/ mo mmolos uni mo ki engula kun 'koni k₁arpa'c ki 'kul piti mo. ²¹ Dhali aris bun₂gwar is wukin mo dhali to kun 'koni mmoka₁l ya apo/ mony'cesh mo, 'dii dhali bip dhali tombwaasho, dhali aris to kun tana ris kun yan ka n₁ul 'kup kun 'kona po/ mony'cesh mo dhali aris 'kwani 'baar mo, ²² aris to kun 'kon eya 'cesh jin k₁utha₂ku'th mo kun pinu shush buni mmo'ko ki e mo tani uni wukin mo be. ²³ A'di k₁alki'da ris to 'baar mo sho'k ka pije/ mo kun 'kon ki e 'peni bwam/e ga 'cesh mo, 'kwani dhali to/e dhali to kun parana 'cesh mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani uni ik₁alkina a'di sho'k ka pije/ 'peni mony'cesh mo. J₁asa Nuuh a'di 'de/ idhalkunu mo dhali uni gwansan kun nyak'ko ki a'di eya k₁ur mo. ²⁴ Dhali yi'de/ piki mii e apo/ mony'cesh mo ka tee iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd mo.

8

¹ Hili Arumgimis kaki'da Nuuh e mo dhala ris

tombwaasho mo dhala ris to/e mo kun nyak 'ko ki a'di e bwam ma kur mo. Dhali Arumgimis ki uk dhan 'tham mmoposha po/ mony'cesh mo dhali yi'de/ a'di guki'da wuuy mo. ² Yi'de/ kun kasha e 'peni mo kun 'kula'kul mo dhala campur gi momis mo tani uni mu'thkunu mo dhala sho'k 'peni momis a'di guki 'twa/ mo, ³ dhali yi'de/ cun-ycumki'd ka 'cesh mo 'pena 'cesh ki sule/ sule/ mo. Dhali ka cim iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd thimin mo tani yi'de/ a'di mara'd ma apo/ mo. ⁴ Dhali ka appe 'kupi pesu/ mo dhali ka cim 'kume'd i'ce'dka pesu/ jin ta jama/ appe mo tani akur a'di pu'dki'da po/ 'kuwosha turga/ kun yuku gway ka Ararath dhali rep mo. ⁵ Dhali yi'de/ di'di mmotikir mmomara'd is mo ntaga ppe 'koni 'kupi 'kume'd mo, dhali ka appe 'koni 'kupi 'kume'd mo tani a'di jin ta'da tee jin twa/a/ ka appe mo tani 'kupan dhan wosha turga/ uni parkunu e mo.

⁶ Dhali 'ko'da cim iss 'kwanimpa su/ 'baarki'd mo tani Nuuh 'ce'dki'da shubbaak ma kur mo a'di jin ukkina a'di mo. ⁷ Dhali a'di ki hasha warangwak mo, dhali a'di wukurki'd ntagi yi'de/ ku'thki'd 'peni mony'cesh mo. ⁸ Dhali yan'ko'd a'di ki hasha gurko/ 'peni a'di mo mmopar mo e mo wakki/ yi'de/ midi gu ka wuuy 'peni bwam/ e ga 'cesh mo. ⁹ Hili gurko/ diki gam monkamu/ jin mina a'di kar sho'k piti icine/ mo, dhala yim dokki'd ka nyan'ko'd e a'di e bwam ma kur mo haali/ yi'de/ di'd naskina/ e bwam/ e gi mony'ceshi 'baar mo. Wakan a'di ki kar me'd piti mo dhali budha yim mo dhali susa yim bway bwam ma kur nyakki a'di mo. ¹⁰ A'di corki'da cim pesu/ kamu/ dok/e mo dhali a'di ki hash gurko/ ka piye/ 'peni

bwam ma kur dok/e mo. ¹¹ Dhali gurko/ pu'dki'd ka nyan'ko'd i a'di mom'pimpili/ mo dhali hili mo mo ma, ayim kalki'd e 'twam piti 'cemen jipi/ cwa setuun jin ta'da go'd go'd mo jin daka 'cithkunu ki she/ mo. Wakana Nuuh a'di mishki mo mo ki yi'de/ a'di guki'da wuuy 'peni mony'cesh mo. ¹² Dhali yan'ko'd a'di corks'da cim pesun kamu/ mo, dhali a'di hash gurko/ mo, dhala yim yaki'd mo dhali diki doku/ ka nyan'ko'd i a'di mo.

¹³ Ka yil iss 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka 'de/ mo, dhali ka appe jin twa/a/ dhali ka cim 'de/ ka appe mo, yi'de/ a'di ku'thki'd 'peni mony'cesh mo dhala Nuuh a'di 'ceeki'da kur 'kup mo dhali a'di ki par mo e mo dhali hili mo mo ma, bwam/e ga 'cesh a'di pupura/ pupur mo. ¹⁴ Dhali ka appe kun 'kon ma po/i su/ mo ka cim iss 'de/ i'ce'dka pesu/ ka appe mo tani mony'cesh a'di pupuri'di 'baar mo. ¹⁵ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki owa Nuuh gwo mo ki: ¹⁶ Yaku/ ka pije/ 'peni bwam ma kur mo, /e dhali ashin mo dhali iya/m pini mo dhali up gi iya/m pini nyakki /e mo. ¹⁷ 'Doyi aris to kun 'kon ki e nyakki /e mo uni gun ta to ki shuman isi 'baar mo, aris 'dii dhali to/e dhali aris to kun paran mo kun paran e mony'cesh mo ki uni mini cis ka enthuss apo/ mony'cesh mo ki uni mini dho'th maman dhali mar is apo/ mony'cesh mo. ¹⁸ Wakana Nuuh yaki'd ka pije/ mo dhali iya/m piti mo dhali ash mo dhali up gi iya/ nyakki a'di mo. ¹⁹ Dhali aris tombwaasho mo dhali aris to kun parana 'cesh mo dhali aris 'dii mo dhali aris to kun kalki ya apo/ mony'cesh mo, iikin ka pije/ ka wak buni ki she/

ki she/ 'peni bwam ma kur mo.

²⁰ Dhali yan'ko'da Nuuh ki nyanja gwata/ mmomiiya bas gom Tapa mo dhali a'di ki bu'th to/e kun dheleladhelel mo 'pena ris tiya mo dhali 'dii kun dheleladhelel mo 'pena ris tiya mo dhali a'di ki ci to kun 'cithu/ 'kus mmomiiya bas eya gwata/ mo. ²¹ Dhali ki Tapa cicki'da shim jin ci*ii*yi mo ki ci*ii* jin 'bor a'di bwa mo tani Tapa o gwo eya dum piti mo ki: Aha/ mina diki dok/e jee a'cesh mo gom 'kwani ki sule/ mo haali/ gwalal buni kun kulumkina uni gwo ibwa ta thus ki thus 'peni dhuru'c buni mo. Aha/ si'dayi mina diki 'ce'da ris to sho'k dok/e ki sule/ mo kun 'kon ki e kun uku mo me'd jin miikika/ mo. ²² Ki mony'cesh diki'd mo tani mo jin sinu aka'bany to dhali mo jin 'cithu/ to uni 'kokin mo, dhali mon'thupu'd dhali mom'batha'd, dhali moyurantee dhali mondit mo, dhali montee dhali mon'thiny uni mol dak ki sule/ sule/ mo.

9

¹ Dhali Arumgimis ki 'bora Nuuh mii mo dhali iya/m piti mo dhali o uni gwo mo ki: Dhodhi ma-man mo dhali mari is mo dhali 'tu'di mony'cesh mo. ² Dhali um mina to/e ko/ mo dhali um mina to/e dee ki bir bir mmo'cuki 'kup mo, aris to/e kun 'kon e mony'cesh mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhali aris to kun parana'cesh mo dhali aris to yi'de/ kun 'koni bwan kumma/ yi'de/ mo. E me'd bum mo tani uni cikunu um mo. ³ Aris to kun jockin kun 'kon ki e mo tani uni mini ta tonte/ gom um mo, dhali me'd jin cika/ um ton dhii/i'd mmosi mo tani aha/ mina ci um aris to 'baar mo.

⁴ Hili um mini mii dhalku/ ki 'ka to ka basi e mo, haala bas a'di ta mondiki/em piti mo. ⁵ Goma bas bum jin 'kona um ki e mo tani aha/ ka jin gana/ aha/ mina 'theḵ gwo mo mmokara kar mo. 'Pena ris tombwaasho mo aha/ mina 'theḵ gwo mo dhali 'peni 'kwani mo. Dhali 'peni aris 'kwani kun ta ikam mo tani aha/ mina 'theḵ gwo gom mondiki/ e gi wathi/ mo. ⁶ A'diyin jin midi 'kosh wathi/ jwa mo mmogaça bas piti a'cesh mo tani abas piti gara/ mina 'kwani gaça 'cesh mo, haali/ Arumgimis ki uḵ wathi/ ki jamas pitiḡ gana/ mo. ⁷ Dhali um mini dho'th maman dhali mar is mo, ki um mini kala dho'th ka enthus mo dhali mara mar is kagahara i mony'cesh nycine/ mo.

⁸ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki owa Nuuh dhali iya/ kun nyak 'ko ki a'di gwo mo ki: ⁹ Hili mo mo ma, aha/ telkina gwom pem jin gamka/ me'd nyakki um mo dhali emen bum kun mini baḥ um 'ko'd mo ¹⁰ dhali aris to/e kun 'kon ki e kun uḵu mo kun nyak 'ko ki um mo, 'dii dhali tonkal, dhali tombwaasho kun nyak 'ko ki um e mony'cesh me'd jin tana uni aris ka ris mmo/iiyu/ 'peni bwam ma kur mo. ¹¹ Aha/ telkina gwom pem jin gamka/ me'd nyakki um mo ki aris buḡwar is gi 'kwani minu 'ce'd sho'k ka gannu/ yi'de/ dok/e yisa ki sule/ dhali mony'cesh yisa minu 'ce'd sho'k ka gannu/ yi'de/ dok/e yisa ki sule/ mo. ¹² Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: A'di ta jamas mii gi gwom pem jin gamka/ me'd a'dihe/ mo, a'di jin miga/ gam me'd nyakki um mo dhali aris to/e kun uḵu mo kun nyak 'ko ki um mo gom yilaḡkamu/ ma nyakum yil buni 'baar mo. ¹³ Aha/ karkina bwaam pem e bwam ma rak mo, dhali a'di midi ta jamas mii gi gwo jin

gamka/ me'd ibwaman aha/ dhali mony'cesh mo.

¹⁴ Ki aha/ mina dhala rak mmo'ka apo/ mony'cesh mo dhali 'kwani ki para bwaa e e bwam ma rak mo tani ¹⁵ aha/ mina ka gwom pem jin gamka/ me'd e mo jin karka/ ibwaman aha/ mo dhali um mo dhali aris to/e kun 'kon ki e mo kun ta shuman isi 'baar mo, dhali yi'de/ midi dok/ e war ka gannu/ mmo'ce'da ris bungwar is sho'k mo yisa ki sule/.

¹⁶ Ka bwaa midi di e bwaman ma rak mo tani aha/ mina hil apo/ a'di mo dhali ka gwo jin gamu me'd e jin di'd ki sule/ sule/ mo e bwaman ma Arumgimis mo dhali aris to/e kun 'kon ki e mo dhali aris bungwar is kun 'kon apo/ mony'cesh mo.

¹⁷ Arumgimis ki owa Nuuh gwo mo ki: A'di ta jamas mii gi gwo jin gamka/ me'd mo, a'di jin miga/ tel sho'k ibwaman aha/ mo dhali aris bungwar is kun 'kon e mony'cesh mo.

¹⁸ Iya/ ma Nuuh kun iikin ka pije/ 'peni bwaman ma kur mo tani jan 'de/ yuku gway ka Saam mo, dhali jan kamu/ yuku gway ka Haam mo dhali jan kamu/ yuku gway ka Yapath mo. Haam a'di ta'da baba ma Kanaan mo. ¹⁹ Unin kwaran gwansan mo tani ita iya/ ma Nuuh mo, dhali 'peni uni gwansan mo tani mony'cesh taki'd gi 'kwani mo.

²⁰ Nuuh a'di ta wathin tal 'de/ jin twa/ a/ jin korki'da 'cesh mo. A'di siki'da mura'th mo. ²¹ Dhali a'di ki pi yimana mura'th jin ka/u ki nah nah mo, dhali a'di 'koshkunu ki a'di me'da su mo, dhali a'di ishki e gu'b burrinyem piti ki dar gi ton kamu/ mmokum is mo. ²² Dhala Haam jin ta'da ababa ma Kanaan mishki com mmodi is 'te/ mo dhali a'di ki tor ikam piti isu/ gwo mo uni kun 'kona pije/ mo. ²³ Dhali yan'ko'd Saam dhala Yapath

uni ki bu'th burrine/ mo, uni ki hi'th a'di 'kupa
bim buni mmontal 'de/ mo dhali ii ka cin'ko'd
mo dhali kumki ababam buni is piti jin dina a'di
is 'te/ mo, dhali bwam/em buni tu'kkina uni mo
dhali uni 'koki par com e mmodina a'di is 'te/ mo.

²⁴ Ka Nuuh merki e mo 'peni mom piti jin 'kosha
yimana mura'th a'di mo dhali mish to jin miina
a'di ya/ jin gwa'da'd a'di wakan mo tani ²⁵ a'di o
gwo mo ki:

Monyjee midi di goma Kanaan mo.

Cin'kina/ jin tanu mmota cin'kina/ mo tani a'di imidi
wakan gom ikam piti mo.

²⁶ A'di si'da/ o gwo mo ki:

Mom'bor mii gi Tapa Arumgimis pem midi di
goma Saam mo,

dhali dhalka Kanaan ta cin'kinam piti mo.

²⁷ Arumgimis dwa'ka Yapath mo ma

dhali dhalki a'di ca'ba'd e gu'b burrine/ ma Saam
mo,

dhali dhalka Kanaan ta cin'kinam piti mo.

²⁸ Dhali 'ko'da gannu/ yi'de/ 'baarki'd mo tani
Nuuh ca'bki'd ki e mo ki yili iss 'kwanimpa karpa'c
i'ce'dki iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd apo/
mo. ²⁹ Dhali arisa tee ma Nuuh kun ca'bkina a'di ki
e mo tani uni 'koni iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki
iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo,
dhali a'di wuki'd mo.

10

¹ Uni gwansan itana nyakum yil gi iya/ ma Nuuh
mo uni gun ta Saam dhala Haam dhala Yapath mo.
Iya/ dho'thkunu uni mo 'ko'da gannu/ yi'de/ mo be.

² Iya/ ma Yapath: a'di jin t̥wa/a/ yuku gway ka Jumar mo, dhala Majuuj mo dhala Maday mo dhala Yawan mo dhala Tubal mo dhala Maashik mo dhala Tiras mo. ³ Dhali iya/ ma Jumar: a'di jin t̥wa/a/ yuku gway ka Ashkanaas mo, dhala Ripath mo dhala Tujarmah mo. ⁴ Dhali iya/ ma Yawan: a'di jin t̥wa/a/ yuku gway ka Aliishah mo, dhala Tarshiish mo dhala Kittiiim mo dhala Dudaniim mo. ⁵ 'Peni uni 'kwani gwansan kun 'kokin e yana gap mo tani uni a'di ipeperkin mo be. Uni gwansan kun ta iya/ ma Yapath mo kun 'kon e mony'cesh buni mo, uni ka 'dete/ 'dete/ ki 'twam buni gun wala uni mo ka wak buni i'pen mo dhali ki kal buni ilu/ mo.

⁶ Iya/ ma Haam: a'di jin t̥wa/a/ yuku gway ka Kush mo, dhala Masir mo dhala Puth mo dhala Kanaan mo. ⁷ Dhali iya/ ma Kush: a'di jin t̥wa/a/ yuku gway ka Saba mo, dhala Hawiila mo dhala Sabtah mo dhala Raamah mo dhala Sabtaka mo. Dhali iya/ ma Raamah: a'di jin t̥wa/a/ yuku gway ka Shaba mo, dhala Dadaan mo. ⁸ Kush a'di warki'd ka baba ma Nimruud mo. A'di ta wathi/ en'thi/ jin t̥wa/a/ jin ɕa'bki dem dem e mony'cesh mo. ⁹ A'di ta wathi/ jin ɕa'bki dem dem mmopar ka yempa/ ibwambori Tapa mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di onu gwo mo ki: Wathi/ jin waga Nimruud jin ɕa'bki dem dem ibwambori Tapa mo. ¹⁰ Dhali montel 'pen gi 'penkuman bam-pam piti mo ta Pam Baabil mo dhali Pan Arak mo dhali Pa Akkad mo, aris uni 'baar mo 'kon e mony'cesh gi Pan Shinaar mo. ¹¹ 'Peni mony'cesh ɕaan mo tani a'di yaki'd mo e Pa Ashshuur mo dhali nyan Pa Ninawa mo dhali Pa Rahubuteer mo

dhali Paṇ Kaalah mo ¹² Dhali Pa Rasan ibwaman gi Pa Ninawa mo dhali gi Paṇ Kaalah mo, a'di jin ta 'penkuman bampa/ jin caaca mo. ¹³ Masir warki'd ka baba ma Ludim mo dhala Anamiim mo dhala Lahabiim mo dhala Naptuhiim mo ¹⁴ dhala Patrusiim mo dhala Kasluhiim mo (uni i/iiyina 'Kwani gi Pa Pilisthiin 'peni cine/ mo) dhali Paṇ Kapturiim mo.

¹⁵ Kanaan warki'd ka baba ma Sidun mo a'di jin ta ya/m piti jin t̥wa/a/ mo, dhala Hiṭṭ mo ¹⁶ dhali 'Kwani gi Pa Yabuus mo dhali 'Kwani gi Pa Amuur mo dhali 'Kwani gi Pa Jirjaash mo ¹⁷ dhali 'Kwani gi Pa Hiwwi mo dhali 'Kwani gi Pa Argi mo dhali 'Kwani gi Pan Siin mo ¹⁸ dhali 'Kwani gi Pa Arwaad mo dhali 'Kwani gi Pan Samaar mo dhali 'Kwani gi Pa Hamaat mo. Dhali yan'ko'd mo tani awak gi 'Kwani gi Paṇ Kanaan uni ihagaski mony'cesh ki lala'th mo. ¹⁹ Dhali mo gi 'Kwani gi Paṇ Kanaan par 'twa/ ki ribi/ ribi/ 'peni Pan Sidun e mo jin cutha a'di bway 'kup ki Pany Jaraar ki si'd piti jin si'da a'di ntagi Paṇ Ghassa mo dhali 'peni mo jin cutha a'di bway 'kup ki bway Pan Saduum mo dhali Paṇ Gamuura mo dhali Pa Admah mo dhali Pa Sabuyiim ki si'd piti jin si'da a'di ntagi Pan Laasha/ mo. ²⁰ Uni gwansan uni ta iya/ ma Haam mo ka wak buni i'pen mo dhali ki 'twam buni ilu/ mo dhali ki mony'cesh buni ilu/ mo dhali ki kal buni ilu/ mo be.

²¹ Dhali uci dho'thkunu eya Saam si'da/ a'di jin taki'da baba gom uci ma Aabir 'baar mo, a'di jin ta'da kam ma Yapaṭṭ jin ca'd mo. ²² Iya/ ma Saam: a'di jin t̥wa/a/ yuku gway ka Iilaam mo, dhala Ashshuur mo dhala Arpakshaad mo dhala Lud mo

dhala Araam mo. ²³ Dhali iya/ ma Araam: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Uus mo, dhala Hul mo dhala Jaathar mo dhala Mash mo. ²⁴ Dhala Arpakshaad warki'd ka baba ma Shaalah mo dhala Shaalah warki'd ka baba ma Aabir mo. ²⁵ Eya Aabir mo tani iya/ su/ dho'thkunu mo. Dhali jan 'de/ yuku gway ka Paalaj mo haali/ ka teem piti mo tani mony'cesh kwa/kunu bwa mo, dhala kam jin ta 'ko'd piti mo tani yuku gway ka Yagthaan mo. ²⁶ Yagthaan warki'd ka baba ma Almudad mo dhala Shaalap mo dhala Hadharmoot mo dhala Yaarah mo ²⁷ dhala Haduraam mo dhala Usal mo dhala Diglah mo ²⁸ dhala Uubal mo dhala Abimaayil mo dhala Shaba mo ²⁹ dhala Upir mo dhala Hawiila mo dhala Yubab mo. Aris uni gwansani 'baar mo tani uni ta iya/ ma Yagthaan mo. ³⁰ Dhali mony'cesh jin 'kokina uni nycine/ mo tani a'di parki 'twa/ ki ribi/ ribi/ mo 'peni Pa Misha mo e mo jin ta bway jin cu'thki 'twa/ ki Pan Sapaar ibampa/ ki pan 'kuwosh gi mom'pesho'k mo. ³¹ Uni gwansan ita iya/ ma Saam mo ka wak buni i'pen mo dhali ki 'twam buni gun wala uni ilu/ mo dhali ki mony'cesh buni ilu/ mo dhali ki kal buni ilu/ mo be.

³² Uni gwansan itana wak gi iya/ ma Nuuh mo isi gi gwom buni jin bele'thkunu mo dhali gom kal buni mo, dhali 'peni uni gwansan mo tani kal gi 'kwani uni ihagaski mony'cesh ki lala'th mo 'ko'da gannu/ yi'de/ mo be.

11

¹ Dhali aris 'kwani 'baar mo kun 'koni mony'cesh mo tani uni ta gi jasi 'twan 'de/ jin wala uni kadhamo/ mo dhali 'twa/ yisa misha uni

ki thatha/ thatha/ yisa. ² Dhali me'd jin borkina 'kwani is mo e mom'pesho'k mo tani uni gamki mony'cesh jin ta'da thithin thith mo e Pan Shinaar mo dhali uni ki 'ko nycine/ mo. ³ Dhali uni ki o gwo ka rem 'kup mo ki: Iiyu/ bala dhalki ana uka je mo dhali 'thos uni mo ki til til mo. Dhali uni tan ga jen gu'b 'peni wosh mo dhala dena ma sipti mmorus to mo. ⁴ Dhali yan'ko'd uni ki o gwo mo ki: Iiyu/ mo dhalki ana nyanja dhan 'penkuman bampa/ gom is bana mo dhali gu'b jin turatur, a'di jin midi gu 'kup piti gamki mis mo dhali dhalki ana 'kwara gwo gom is bana mo isi ciki/ ki ana 'konuki ceker bwa e bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo. ⁵ Dhali Tapa a'di thulki'd ka 'cesh mo mmopar 'penkuman bampa/ e mo dhali gu'ba turga/ yan mo a'di jin nyanjina iya/ gi 'kwani mo. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, uni ta 'kwani jin tala en 'de/ mo dhali uni 'baar mo wal 'twan tal 'de/ mo, dhali a'di ta jasi montel 'pen jin twa/a/ mo a'di jin mina uni mii mo, dhali ma to yin jin mina uni o bwa mmomii mo tani a'di midi diki ta to jin midi pi uni e mo. ⁷ Iiyu/ mo dhali dhalki ana iina ka 'cesh mo dhali tunjur uni 'twa/ is mo ki uni mini 'koki mish cik gwo ka gam 'kup mo jin wala uni mo. ⁸ Wakan Tapa ki ceker uni bwa e mo 'baar mo 'peni mun ntagi bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo, dhali uni dhalki 'penkuman bampa/ 'pen ki dar gi mo jin 'kona uni ki 'ka a'di 'kup mo. ⁹ Wakan gway piti yuku gway ka Baabil mo haali/ Tapa tunjurki 'twa/ gi mony'ceshi 'baar mo is mo, dhali 'peni mun mo tani Tapa ki ceker uni bwa eya ris bwam/ e gi mony'ceshi 'baar mo.

¹⁰ Uni gwansan uni ita emen ma Saam mo. Ka

Saam 'kokina yil iss 'kwanimpa imudhe'd ka dhan piti mo tani a'di warki'd ka baba ma Arpakshaad mo 'ko'di yili su/ mo i'ko'di gannu/ yi'de/ mo. ¹¹ Dhala Saam ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Arpakshaad mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹² Ka Arpakshaad ca'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka karpa'c mo tani a'di warki'd ka baba ma Shaalah mo. ¹³ Dhala Arpakshaad ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Shaalah mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dka kwara mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁴ Ka Shaalah ca'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Aabir mo. ¹⁵ Dhala Shaalah ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Aabir mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dka kwara mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁶ Ka Aabir ca'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka donjon apo/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Paalaj mo. ¹⁷ Dhala Aabir ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Paalaj mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁸ Ka Paalaj ca'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Ra/u mo. ¹⁹ Dhala Paalaj ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Ra/u mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka pedonjon mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁰ Ka Ra/u ɕa'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Saruuj mo. ²¹ Dhala Ra/u ɕa'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Saruuj mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka pesu/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²² Ka Saruuj ɕa'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Nahur mo. ²³ Dhala Saruuj ɕa'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Nahur mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁴ Ka Nahur ɕa'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka pedonon mo tani a'di warki'd ka baba ma Taarah mo. ²⁵ Dhala Nahur ɕa'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Taarah mo ki yili iss 'kwanimpa ipe'de/ i/aṭṭh 'de/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁶ Ka Taarah ɕa'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Abraam mo dhala Nahur mo dhala Haraan mo.

²⁷ Dhali uni gwansan mo tani uni ita emen ma Taarah mo. Taarah a'di ta'da baba ma Abraam mo dhala Nahur mo dhala Haraan mo, dhala Haraan ta'da baba ma Luuth mo. ²⁸ Haraan wuki'di t̥wa/a/ mo ki com ga Taarah mo eya 'cesh jin dho'thkunu a'di mo e Pa Ur ma Kaldaan mo. ²⁹ Dhala Abraam dhala Nahur mashkin mo. Dhali asha Abraam yuku gway ka Saray, dhali gway gi asha Nahur yuku ka Milkah mo a'di jin ta 'bwa/ ma Haraan mo a'di jin ta com ga Milkah dhala Yiskah mo. ³⁰ Dhala Saray a'di ta'da burum mo. Ayim ta ga 'cin kamuwa?

³¹ Taarah ki susa Abraam jin ta ya/m piti mo dhala Luuth jin ta'da 'ci ma Haraan mo, jin tana a'di adhancom mo, dhala Saray jin ta'da mar piti mo, a'di jin ta ash gi ya/m piti jin ta'da Abraam mo, dhali uni iikin mo mmonta' de/ mo 'peni Pa Ur ma Kaldaan mmo/ii e bampa/ gi Pan Kanaan mo. Hili ki uni pu'dkin e Pan Haraan mo tani uni ki 'ko mo be. ³² Yil ma Taarah jin ca'bkina a'di ki e mo tani a'di ta yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka mudhe'd mo, dhala Taarah wuki'd mo e Pan Haraan mo be.

12

¹ Dhali Tapa ki owa Abraam gwo mo ki: Yaku/ mo 'peni bampam pini mo dhali 'peni 'kwani ma bas pini mo dhali 'peni 'kwani gi gu'b gi cim mo e mony'cesh jin miga/ tor /e mo. ² Dhali aha/ mina kar /e mmota dhan kal caaca mo, dhali aha/ mina 'bor /e mii mo dhali kar gway pini ki ca mo, wakan ki /e mini 'bora 'bor mii mo be. ³ Aha/ mina 'bor uni gwansan mii gun 'bor /e mii mo dhali a'di jin midi jee /e mo tani aha/ si'da/ mina jee a'di mo, dhali gom /e mo tani arisa wak gi 'kwaniny'cesh mo tani minu 'bor mii mo be.

⁴ Wakan Abraam yaki'd mo, me'd gwo jin torkina Tapa a'di mo dhala Luuth yaki'd nyakki a'di mo. Dhala Abraam 'kokini yili issi kwara i'ce'dka karpa'c mo me'd jin yakina a'di 'peni Pan Haraan mo. ⁵ Dhala Abraam ki susa Saray jin ta ashim piti ilu/ mo dhali a'di ki susa Luuth jin ta'da 'ci ma kam mo, dhali aris tom buni kun tana uni mo uni gun tulkina uni is mo, dhali 'kwani kun gamkina uni e Pan Haraan. Dhali uni 'kakin ka ji sho'k ki bway Pan Kanaan mo. Ki uni pu'dkin e

bampa/ gi Pan Kanaan mo tani ⁶ Abraam yaki'd ki tur mo e mony'cesh gi bampa/ gi Pan Shakiim mo e dhan cwa jin wana e ka 'kwattan ma Murah mo. Ka cim caan mo tani 'Kwani Kanaan uni 'kokin e mony'cesh caan mo. ⁷ Dhali yan'ko'd Tapa ki piya Abraam i is mo mmo/o gwo mo ki: E emen pini mo tani aha/ mina ci uni mony'cesh yansan mo. Wakan a'di ki nyan agwata/ jin miinuwa bas gom Tapa mo a'di jin piki a'di i is mo. ⁸ Yan'ko'd a'di ki thoṭṭ mo e 'kuwosha turga/ gi mom'pesho'k ki Pam Beet/iil mo dhali a'di ki tel gu'b burrinyem piti mo. Pam Beet/iil di'd ka bora lungu'b mo dhali Pa Aay di'd ki 'ban gi mom'pesho'k mo. Dhali e mun mo tani a'di ki nyan gwaṭa/ jin miinuwa bas gom Tapa mo dhali a'di ki yuk gway gi Tapa mo. ⁹ Dhala Abraam yaki'd mo mmoya naskina/ 'kup ki bway ma Januub mo.

¹⁰ Dhali te/ 'koshki'd kagahara mo e bampa/ mo. Wakan Abraam yaki'd ka lungu'b e Pam Masir mo ki ya yilkina/ mo e mun mo, haali/ te/ shina 'kosh ki shi/ e bampa/ mo. ¹¹ Ki a'di 'dishī 'twa/ mmocic Pam Masir mo tani a'di ki owa Saray gwo mo, a'di jin ta ash mo ki: Aha/ misha ki /e tana 'bom jin ta jaro/ ki jaro/ jin teru/ mo. ¹² Dhali ki 'Kwani gi Pam Masir mini par /e e mo tani uni mini o gwo mo ki: A'di yansan ta ashim piti mo. Dhali yan'ko'd uni mini 'kosh aha/ jwa mo, hili /e minu dhalku/ ki e mo. ¹³ /E mini o gwo mo ki /e ta 'bwah pem mo, ma a'di mina to ya ki 'bore/ gom aha/ gom /e mo, dhali mondiki/em pem minu 'tash 'twa/ 'peni jwa gom miim pini mo. ¹⁴ Ka Abraam ciṭki'd e Pam Masir mo tani 'Kwani gi Pam Masir parki'da

'bom e jin shina jaro/ i me'd mo. ¹⁵ Dhali ki iya/ ma Pīrawn parki'da yim e mo tani uni maṅkina yim eya Pīrawn mo. Dhala 'bom suskunu mo e gu'b ma Pīrawn mo. ¹⁶ Dhali gom gway ma yim mo tani a'di mii'd ki 'bore/ goma Abraam mo. Dhali a'di ta'dki ka'bal mo dhala morbip mo dhali gwasin thuluny mo dhali 'kwani kun miina tu'c mo dhali ciṅkina/ nyara/ mo dhali kuman thuluny mo dhali kalman mo.

¹⁷ Hili Tapa 'koshki'da Pīrawn dhali kuṅ gu'b piti ka dhan 'ba'th jin wo'cki is she/ mo goma Saray, a'di jin ta asha Abraam mo. ¹⁸ Wakana Pīrawn yuḱki'da Abraam mo dhali o a'di gwo mo ki: Atinta tan jin miina /e aha/ kan mo? Atinta dina /e ki tor aha/ gwo ka yim ta ashin mo? ¹⁹ Dhali /e ki 'cur gwo o ka yim ta 'bwahan mo. Wakan aha/ de budha yim mo mmo'taki ta ashim pem mo. Shwane/, ashim pini a'dan mo. Susi a'di mo, dhali iiyi mo. ²⁰ Dhala Pīrawn ki ci gwaṭh gwoṅkan mo isi gom a'di mo. Dhali uni ki kar ki a'di 'pen mo nyakki ashim piti mo dhali aris to kun tana a'di mo be.

13

¹ Wakan Abraam yaki'd ka gagamis 'peni Pam Masir mo a'di uni ki ashim piti nyakki a'di mo dhali aris to kun tana a'di mo dhala Luuth si'da/ nyakki uni mo eya Januub mo.

² Dhala Abraam ta pa ki pa mo e to/e mo dhali e 'dolkon kush mo dhali e 'dolkon gana/ mo. ³ Dhali a'di yaki'd 'pena Januub mo ntagi Pam Beet/ iil mo e mo jin dikina gu'b burriyem piti ki montel 'pen mo, mo jin diki'di bwaman gi Pam Beet/ iil

mo dhali gi Pa Ayy mo, ⁴ e mo jin nyanƙina a'diya gwata/ jin miinuwa bas mo itwa/a/ mo. Dhali e mun mo tani a/Abraam a'di yukki gway gi Tapa mo. ⁵ Dhala Luuth, a'di jin yaki'd nyakka Abraam mo tani a'di si'da/ ta'dki ma'diny ka'bal ka ris mo dhali ma'diny mi ka ris mo dhali to/e ka ris mo dhali gu'b burrinye/ ka ris mo. ⁶ Ki a'di wakan mo tani bampa/ mol uni thip mo uni su/ mmonyak uni 'ko mo mmonƙal 'de/ mo, haali/ tom buni kun takina uni mo tani uni tana ris ka ris kagahara mo. Wakan uni moli nyak 'ko mo mmonƙal 'de/ mo. ⁷ Dhali mo jin biruwa bir diki'di bwaman imanhil to/e ma Abraam mo dhali imanhil to/e ma Luuth mo. Dhali ka tee caan mo tani 'Kwani gi Pan Kanaan mo dhali 'Kwani gi Pam Paaris 'kokin mo e bampa/ mo.

⁸ Dhali yan'ko'd Abraam ki owa Luuth gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal mo jin biruwa bir bway mo mmodi ibwaman ana mo, aha/ dhali /e mo, dhali ibwaman imanhil to/em pini mo dhali imanhil to/em pem mo haali/ ana tana ikam mo. ⁹ Dina bampa/ isi 'baar mo ki di ibwambori /e mo 'taa? Kwa/ki is pini bwa mo 'peni aha/ mo ma. Wakki/ /e mini bu'th 'ban ma biny cam mo tani wakan aha/ mina ya ki 'ban ma bim poros mo, walla wakki/ /e mini bu'th 'ban ma bim poros mo tani wakan aha/ mina ya ki 'ban ma biny cam moyi. ¹⁰ Dhala Luuth 'de'kki em piti ki mis mo dhali mishki mo mo ki embul ma Uurdun a'di ya'thkunu ki 'bore/ eya ris mo 'baar mo me'd bwaagon jin ta monsinu gi Tapa mo, me'd bampa/ gi Pam Masir si'da/ e mo jin cutha a'di bway 'kup ki Pan Suugar mo. Yansan diki'di twa/a/ mo ki Pan Saduum

dhali Panj Gamuura 'konuki 'ce'd sho'k mo ki Tapa mo. ¹¹ Wakan mo Luuth kwanyki'd gom is piti aris mo 'baar mo jin ta embul ma Uurdun mo, dhala Luuth yaki'd mo 'kup ki mom'pesho'k mo. Wakan uni kwa/ki is buni bwa mo ka rem 'kup mo. ¹² Abraam ca'bki'd mo e bampa/ gi Panj Kanaan mo, ka Luuth ca'bki'd mo e bwanj 'kwani eya ris 'penkuman bampa/ gi embul mo dhali a'di ijocki gu'b burrinyem piti ntagi Pan Saduum mo be. ¹³ Dhali 'Kwani gi Pan Saduum mo tani uni ta uni gun ta thus ki thus mo dhali gun ta imanmii miinthus kun shi/ashi/ apo/ Tapa mo.

¹⁴ Dhali Tapa ki owa Abraam gwo mo 'ko'da Luuth kwa/ki is piti bwa mo 'pena Abraam mo ki: 'Deki em pini imis mo ma, dhali hili mo mo ma, 'peni mo jin dina /e nycine/ mo 'kup ki monj'ko'd gwar ma bim poros mo dhali 'kup ki monj'ko'd gwar ma biny cam mo dhali 'kup ki mom'pesho'k mo dhali 'kup ki bora lungu'b mo, ¹⁵ haali/ aris mony'cesh 'baar mo jin misha /e mo tani a'di miga/ ci gom /e mo dhali gom emen pini kun mini pi 'peni /e mo ki sule/ sule/ mo be. ¹⁶ Aha/ mina dhu emen pini kun mini pi 'peni /e mo mmota aris me'd emen gi bu'da'cesh gi mony'cesh mo. Wakan mo tani wakki/ wathin kamu/ mishi emen gi bu'da'cesh gi mony'cesh den e mo tani emen pini kun mini pi 'peni /e mo si'da/ minu mish den e mo be. ¹⁷ Cuyi mis mo ma, dhali ya ki sho'k ki tur mo e mony'cesh yan mo ka luc piti mo dhali ki beem piti mo haali/ aha/ mina ci a'di ki /e mo be. ¹⁸ Wakan Abraam ijocki gu'b burrinyem piti mo dhali a'di pu'dki'd mo dhali ca'bki'd mo e

'ko'd gwar gi dhan cwa jin wana e ka 'kwattan ma Mamra kun 'kon e Pa Habruun mo. Dhali e mun mo tani a'di ki nyanja gwata/ jin miinuwa bas gom Tapa mo be.

14

¹ Ka tee ma Amraapal jin ta'da malik gi Pan Shinaar mo dhala Aryuuk jin ta'da malik gi Pa Allasar mo dhala Kadarla/oomar jin ta'da malik gi Pa Ilaam mo dhala Tid/aal jin ta'da malik gi Pa Juyim mo tani ² imalik gwansan miiki mo/as apowa Baara/ jin ta'da malik gi Pan Saduum mo dhala Birshaa/ jin ta'da malik gi Pan Gamuura mo dhala Shin/aab jin ta'da malik gi Pa Admah mo dhala Shim/iibar jin ta'da malik gi Pan Sabuyiim mo dhali a'di jin ta'da malik gi Pam Baala/ mo (yansan ita Pan Suugar mo). ³ Dhali aris 'kwani ma mee gwansan gamki 'twa/ 'kup mmontal 'de/ mo e Embul ma Siddiim mo (yansan ita a'di jin ta Al* 'Donkoro/ mo). ⁴ Dhali yil 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun miikina uni to mo goma Kadarla/oomar mo, hili ki yil 'koni 'kupi 'kume'd i'ce'dka kwara mo tani uni pishki is ka le'd mo. ⁵ Dhali ki yil 'koni 'kupi karpa'c ath 'de/ mo tani Kadarla/oomar dhali imalik kun nyak 'ko ki a'di mo pu'dkin mo dhali 'dapki uni e bwan'kwariny buni mo uni gun ta 'Kwani Rapa e Pa Ashtaruthgarnaayim mo dhali 'Kwani Suus e Pa Haam mo dhali 'Kwani Iim e Pan Shawagiryataayim mo ⁶ dhali 'Kwani Hur e Wosh Si/iir buni mo ntagi Pam Paran mo e mo jin di'd e gwayu/ gi mombwaasho mo. ⁷ Dhali yan'ko'd mo tani uni dokkin ka nyan'ko'd mo e Pa

* 14:3 Al Wu

Eenmishpaath (yansan ita Pan Kaadish mo), dhali uni 'dapki aris bampa/ gi 'Kwani gi Pa Amaliik e bwan'kwariny buni mo ki 'Kwani gi Pa Amuur ilu/ mo uni gun 'kokin mo e Pa Hassuun Tamar mo. ⁸ Dhali yan'ko'd mo tani malik gi Pan Saduum mo dhala malik gi Pan Gamuura mo dhala malik gi Pa Admah mo dhala malik gi Pan Sabuyiim mo dhala malik gi Pam Baala/ mo (yansan ita Pan Suugar mo), uni iikin ka pije/ mo dhali uni gamki 'twa/ 'kup mo e mo ma mee mo e Embul ma Siddiim mo ⁹ uni nyakka Kadarla/oomar jin ta'da malik gi Pa Iilaam mo dhala Tid/aal jin ta'da malik gi Pany Juyim mo dhala Amraapal jin ta'da malik gi Pan Shinaar mo, dhala Aryuuk jin ta'da malik gi Pa Allasar mo, uni gun ta imalik kun 'koni donon mo apo/ imalik kun 'koni mudhe'd mo be. ¹⁰ Dhali Embul ma Siddiim mo tani a'di i'tu'dkunu ki jis ma dena ma sipti mo, dhali me'd jin soyina malik gi Pan Saduum mo dhala malik gi Pan Gamuura mo tani kun tiya ta'kkin e uni mo, dhali kun tiya sokin mo e 'kuwosh mo. ¹¹ Wakan mo tani uni kun ta 'kup gi uni mo tani uni ki budha ris to kun tana 'Kwani gi Pan Saduum mo dhali 'Kwani gi Pan Gamuura mo dhali aris tontem buni gom bway mo, dhali uni iikini bway buni mo. ¹² Dhala Luuth si'da/ ibu'thkina uni mo, a'di jin ta ya/ ma kam ma Abraam mo, a'di jin ca'bki'd mo e Pan Saduum mo dhali aris tom piti bu'thkina uni mo dhali uni iikin mo be.

¹³ Dhali yan'ko'd jan 'de/ jin yeki'd mo tani a'di pu'dki'd mo dhali a'di ki tora Abraam, a'di jin ta

ji Ibraani† gwo mo, a'di jin diki'd mmoça'b mo e 'ko'd gwar gi dhan cwa jin wana e ka 'kwattan ma Mamra mo, a'di jin ta wathi/ gi Pa Amuur mo, jin ta'da kam ma Ashkuul mo dhala Anir mo. Uni ta imangam gwo me'd mo nyakka Abraam mo. ¹⁴ Dhali ka Abraam cikki gwo mo ki a'di jin ta'da bas piti ibu'thkunu mo mmota habuus mo tani a'di ki shu 'kwanim piti kun ye'thkunu sho'k ka pije/ mo uni kun dho'thkunu mo e gu'b piti mo, uni kun 'kon ki iss 'kwanimpa karpa'c i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka pekwara apo/ mo dhali uni iikin mo mmo/ ur uni isho'k mo ntagi Pan Daan mo. ¹⁵ Dhali a'di ki kwa/ 'kwani ma meem piti gun gamki 'twa/ 'kup bwa mo apo/ uni ki mon'thiny mo, dhali a'di uni ki icin'kinam piti ilu/ mo 'koshki uni mo dhali urki uni isho'k mo ntagi Pan Hubah mo jin di'd ki 'ban ma bim poros gi Pan Dimashk mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki 'doyu aris to ka nyan'ko'd mo, dhali a'di si'da/ ki sus abas piti ka Luuth ka nyan'ko'd mo nyakki tom piti mo ki upi lu/ mo dhali 'kwani ma mee gara/ mo be.

¹⁷ Dhali 'ko'di modok piti ka nyan'ko'd mo 'peni mo jin pinuwa Kadarla/oomar e mo dhali itapa kun nyak 'ko ki a'di mo tani tapa gi Pan Saduum mo yaki'd ka pije/ mmogam a'di 'kup mo e Embul ma Shawa (a'di jin onu mo ki, Embul ma Malik mo). ¹⁸ Dhala Malkisaadag si'da/ jin ta'da malik gi Pan Saliim mo a'di ki 'doyu tonte/ ka pije/ mo dhali yimana mura'th jin ka/u ki nah nah mo. A'di ta'da gasiis ma Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo. ¹⁹ Dhali

† 14:13 Ibraani jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: Jan 'de/ jin pu'dki'd 'peni bwampo/ Yi'den Kumma/ Elpuraat mo.

a'di 'borki a'di mii mo dhali oki gwo mo ki:
 Mom'bor mii midi di goma Abraam mo ka
 Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo,
 a'di jin ukki momis dhali mony'cesh mo.

²⁰ Dhali mom'bor mii midi di si'da/ goma
 Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo,
 a'di jin ciki uni kun ta 'kup ki /e mo e me'd pini mo.
 Dhala Abraam ki ci a'di to jin 'dapki'da 'dap 'twa/
 ka 'kume'd mo 'peni aris to 'baar mo. ²¹ Dhala
 malik gi Pan Saduum oki'da Abraam gwo mo ki:
 Ciyi aha/ 'kwani mo ma, hili budha ris to gom is
 piniŋ gana/ ma. ²² Hili Abraam oki'da malik gi Pan
 Saduum gwo mo ki: Aha/ thulkina gwo me'da po/
 gom Tapa Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo, a'di jin
 ukki momis dhali mony'cesh mo, ²³ ki aha/ mina
 'taki diki budha thus mo walla waɕkana appa/ mo
 walla ma toŋ kamu/ jin ta jim pini moyi, isi ciki/ ki/
 e mini o gwo mo ki: Aha/ de aha/ ikarkina Abraam
 mmota pa ki pa mo. ²⁴ Toŋ kamu/ miga/ bu'th
 yisa, hili jasi a'di jin shwakina 'kwanin dhuru'c
 mo dhali to jin pwakkunu bwa mo gom 'kwanin
 gwas kun nyak ii ki aha/ mo. Dhalka Aanir mo
 dhala Ashkuul mo dhala Mamra mo bu'th to kun
 pwakkunu bwa mo gom uni mo ma.

15

¹ 'Ko'di to gwansan mo tani gwo gi Tapa pu'dki'd
 mo eya Abraam mo ki tonyjan mo mmo/o gwo
 mo ki: Dhalki is ki ko/ mo ma, Abraam. Aha/
 tana gongorom pini mo. Adhan to jin ish kumma/
 jin caaca kagahara mo tani a'di midi ta jim pini
 mo. ² Hili Abraam oki gwo mo ki: Ayy Tapa
 Arumgimisa ki to jin ta'da ta imina /e ciyaa/ mo?

haali/ aha/ t̥ikirkina di mo ki dar gi u̇ci mo dhali a'di jin midi k̥al mal gom gu'b pem mo tani a'di ita Eli/ aasar gi Pan Dimashk mo. ³ Dhala Abraam oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, emena kamu/ yisa c̥ikina / e aha/ mo, dhali c̥iŋkina/ jin dho'thkunu mo e gu'b pem mo tani a'di midi ta a'di jin midi k̥al mal pem mo. ⁴ Dhali hili mo mo ma, gwo gi Tapa pu'dki'd mo e a'di mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan midi ta amank̥al mal pini mo yisa. Ya/m piniŋ gana/ a'di imidi ta amank̥al mal pini mo be. ⁵ Dhali a'di suski a'di mo ka piŋe/ mo dhali oki gwo mo ki: Hilki /e mo 'kupki momis mo, dhali denji arisa cul e mo wak̥ki/ /e mini mish uni denj e mo. Dhali yan'ko'd a'di oki a'di gwo mo ki: Wakan be, emen pini kun mini pi 'peni /e mo tani uni imini 'ko mo be. ⁶ Dhali a'di gamki Tapa gwo is mo dhali a'di karki a'di gom a'di mo ki mo ma k̥ar/e mo.

⁷ Dhali a'di oki a'di gwo mo ki: Aha/ tana Tapa mo, a'di jin suski /e mo 'peni Pa Ur ma Kaldaan mo mmoci /e mony'cesh yan mmobu'th mo be. ⁸ Hili a'di oki a'di gwo mo ki: Ayy Tapa Arumgimisa, ki tonta imiga/ mish mo mo ki aha/ mina bu'th a'diya? ⁹ A'di oki a'di gwo mo ki: 'Doyu/ i aha/ anas bip jin ta'd gi yili kwara mo ma dhali kuman mi jin ta'd gi yili kwara si'da/ mo dhali arasiŋ k̥a'bal jin ta'd gi yili kwara gara/ dhali bimbir gurko/ mo dhali gurko/ jin bapki'd mo. ¹⁰ Dhali a'di 'doyi'da ris to gwansan e a'di mo dhali 'ciṯhki uni bwa mo ka 'ban su/ mo dhali 'bwanu'ba kanu/ 'thikina a'di mo ka par 'bana kamu/ mo ka 'deṯe/ 'deṯe/ mo. Hili 'dii gwansan 'ciṯhkina a'di bwa mo ki 'ban su/ mo yisa. ¹¹ Dhali me'd jin pu'dkina 'dii kun 'kwar to ka gwapi/ mo ka 'cesh mo apo/ buŋgwar isa goŋgoro/

mo tani Abraam ki ur uni asho mo be.

¹² Me'd jin din ma tente/ mmoyul mo tani mo jin 'ce'du e kagahara biṭki'da powa Abraam mo. Dhali hili mo mo ma, dhan mondhurumi'd jin deenu ki bir bir biṭki'da apo/ a'di mo. ¹³ Dhali yan'ko'd Tapa oki'da Abraam gwo mo ki: Mishi gwo 'ban mo ma me'd to jin 'tashu 'twa/ mo ki emen pini kun mini pi 'peni /e mo tani uni mini ta uni kun iiki iinj 'kus e bampa/ jin diki ta jim buni mo, dhali uni mini ta cinḱina/ e mun mo, dhali uni minu siri'c ki sho'k mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ mo. ¹⁴ Hili aha/ mina dhu uni e mo jin dwallu gwo mo, kal gi 'kwani gwansan jin mina uni mii to mo, dhali nj'ko'd mo tani uni mini pu'du/ ka pije/ mo mmota gi to kun ish ka enthus mo. ¹⁵ Dhali hili gom is pini mo tani /e mini ya e icim mo e monḱu'th is mo. /E minu kan mo ki /e mini ta adhan mo ki 'bore/ mo, e mo jin canu ki yil mo. ¹⁶ Dhali uni mini dokḱu/ mmahan ka nyan'ko'd mo e bwan' 'kwani ma nyakum yil kun min ma apo/i 'ko/i donon mo, haali/ miinthus gi 'Kwani Amuur mo a'di ithimkunu mo yisa naskina/ moyi.

¹⁷ Ka tente/ yulki'd mo dhali mo di'd ki mond-hurum mo tani hili mo mo ma, 'ku'kus gwansan pekunu 'kup mbwaman mo ka nos jin 'thanu o'd nycine/ mo jin diki'd mo mmoya aku'd mo dhali ki dhantho/ o'd si'da/ jin diki'd mmoshwa ka le'dan mo. ¹⁸ Ka tee yin mo tani Tapa gamki gwo me'd mo nyakka Abraam mo mmo/o gwo mo ki: E emen kun mini pi mo 'peni /e mo tani aha/ mina ci bampa/ yan mo 'peni yi'den ḱumma/ ma Masir mo ntagi dhan yi'den ḱumma/ ma Elpuraat mo ¹⁹ a'di jin ta bampa/ gi 'Kwani Giin mo, dhali 'Kwani

Genissi mo, dhali 'Kwani Gadmuun mo, ²⁰ dhali 'Kwani Hiththa mo, dhali 'Kwani Paaris mo, dhali 'Kwani Rapa mo, ²¹ dhali 'Kwani Amuur mo, dhali 'Kwani Kanaan mo, dhali 'Kwani Jirjaash mo, dhali 'Kwani Yabuus mo.

16

¹ Dhala Saray, a'di jin ta asha Abraam mo tani ayim dho'thki a'di a'ciñ kamu/ yisa. Dhala yim ta'dki nyarany c̣iñkina/ gi Pam Masir jin yuku gway ka Haagar mo. ² Dhala Saray oki'da Abraam gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa a'di ki non aha/ mo mmodho'th uci mo. Mashi nyarany c̣iñkinam pem mo ma, ma a'di miga/ gam uci ki a'di moyi. Dhala Abraam ciḳki 'twa/ ma Saray mo be. ³ Wakan 'ko'di Abraam ca'bki'd mo e Pañ Kanaan mo ki yili 'kume'd mo tani Saray jin ta asha Abraam mo tani bu'thki'da Haagar jin ta ji gi Pam Masir mo dhali jin ta nyarany c̣iñkina/ ma yim mo dhali c̣iki a'di ka Abraam jin ta'da kathim piti mo mmota ash mo. ⁴ Dhali a'di mashki'da Haagar mo dhala yim bwaaki'd mo. Dhali ka yim mishki'd mo ka yim bwaaki'd mo tani ayim hilki'da 'bom jin karu mmohil nyarany c̣iñkina/ yin ka wak mo. ⁵ Dhala Saray ki owa Abraam gwo mo ki: Dhalki to jin thuthu mii apo/ aha/ mo di /e 'ba/ mo ma. Aha/ de c̣ikina /e nyarany c̣iñkinam pem mmokoṭh e me'd pini mo dhali ka yim mishki'd mo ka yim bwaaki'd mo tani ayim ki hil aha/ ka wak mo. Dhalki Tapa a'di idwall gwo ibwaman /e mo dhali aha/ mo ma. ⁶ Hili Abraam ki owa Saray gwo mo ki: Hili mo mo ma, nyarany c̣iñkinam pini di'd e mom'bi'th pini mo. Miiyi to ka

yim me'd jin o /e bwa mo ma. Yan'ko'd Saray ki us mii is mo ki gwony 'cwar goma yim mo dhala ayim ki gus ya ṇwaṇa/ mo 'peni a'di mo be.

⁷ Dhala man'doyu gwo gi Tapa gamki'da yim e yi'de/ jin kasha e mo e mombwaasho mo. A'di ta yi'de/ jin kasha e jin di'd e bway gi Pan Shur mo. ⁸ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Haagar nyarany cɪŋkina/ ma Saray, /e pu'dkin mo 'peni mana mo dhali /e yani ya mana mo? Ayim oki gwo mo ki: Aha/ guskina ka ṇwaṇa/ mo 'pena 'bom jin karu mmohil aha/ jin tana nyarany cɪŋkina/ mo, ayim jin yuku gway ka Saray mo. ⁹ Aman'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo ki: Doḵu/ mo eya 'bom pini jin karu mmohil nyarany cɪŋkina/ mo dhali 'dapi 'twa/a 'cesh eya yim mo. ¹⁰ Aman'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo si'da/ ki: Aha/ mina mar emen pini kun mini pi 'peni /e mo is kagahara mo wakansan ki uni minu mol deŋ e gom uni mini ta adhana buhany wathimpa caaca kan mo. ¹¹ Dhala man'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo ki: Hili mo mo ma, /e bwaakin mo dhali /e mini dho'th ya/ mo. /E mini yer a'di gway ka Isma/iil mo haali/ Tapa cɪki'da hirdhe/ gom monto'c bwam pini mo. ¹² A'di midi ta wathin gwath me'd thuluny bwaasho mo, dhali me'd piti midi di apo/ aris 'kwani 'baar mo dhali me'd ga ris 'kwani 'baar si'da/ mini 'ko apo/ a'di mo dhali a'di midi ca'b apo/ aris uni ma bas piti mo be. ¹³ Dhala yim yerki gway gi Tapa jin torki a'di gwo mo ki: /E tana Arumgimis jin mishi mo mo, haali/ ayim ki o gwo mo ki: A/ aha/ ka jin gana/ mishkina Arumgimis mo dhali aha/ dina ki e mo naskina/ 'ko'di aha/ mishkina a'di mo 'taa? ¹⁴ Haali/ a'di wakan mo tani jis yi'de/

yan yuk_kunu gway ka Birlahayru/i mo. A'di di'di bwaman ma Kaadish dhala Baara'd mo.

¹⁵ Dhala Haagar dho'thki ya/ gom Abraam mo dhala Abraam ki yer gway gi ya/ m piti jin dho'thkin ma Haagar mo ka Isma/iil mo. ¹⁶ Dhala Abraam 'kokini yili iss 'kwanimpa idonon i'ce'dka pe'de/ mo me'dyin Haagar ki dho'th Isma/iil eya Abraam mo be.

17

¹ Dhali ka Abraam 'koni yili iss 'kwanimpa imudhe'd ath_ka 'de/ mo tani Tapa piki Abraam i is mo dhali oki a'di gwo mo ki: Aha/ tana Tapa Arumgimis jin Eka/ e ki Ek mo. Yayi ki sho'k ibwambori aha/ mo ma dhali tayi ki dar gi mii i'ba/ mo. ² Dhali gwom pem miga/ gam me'd nya_kki /e mo ibwaman aha/ mo dhali /e mo dhali aha/ mina mar /e amar is kagahara mo be. ³ Yan'ko'd Abraam bitki bwam/em piti a'cesh mo dhali Arumgimis oki a'di gwo mo ki: ⁴ Hili mo mo ma, gwom pem jin gamka/ me'd mo a'di di'd e /e mo dhali /e mini ta ababa goma waambuhany kal gi 'kwaniny'cesh mo. ⁵ Gway pini minu dok/ e yuk ka Abraam* mo yisa, hili gway pini minu yuk ka Ibrahiim† mo, haali/ aha/ karkina /e mo mmota ababa goma waambuhany kal gi 'kwaniny'cesh mo be. ⁶ Aha/ mina kar /e jin mina /e dho'th maman mmokala dho'th ka enthus mo dhali 'peni /e mo tani miga/ dhu kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali imalik mini pu'du/ mo 'peni /e mo be. ⁷ Dhali gwom pem jin

* ^{17:5} 'pemen piti jin o'd ka ababa jin karu ki ca mo † ^{17:5} 'pemen piti jin o'd ka baba goma waambuhany 'kwani mo

gamka/ me'd mo a'di imiga/ tel sho'k mo ibwaman
 aha/ mo dhali /e mo dhali emen pini kun mini
 pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo eya ris nyakum yil gi
 'kwanim buni mo, mmota gwo jin gamu me'd mo
 jin di'd ki sule/ sule/ mo be, mmota Arumgimis
 gom /e mo dhali gom emen pini kun mini pi 'peni
 /e mo 'ko'di /e mo be. ⁸ Dhali e /e mo dhali e emen
 pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo tani aha/
 mina ci um mony'cesh gi mo/ii ki iinj 'kus bum mo
 dhali aris mony'cesh gi Panj Kanaan mo mmota
 mom bum jin mina um ibu'th ki sule/ sule/ mo
 dhali aha/ mina ta Arumgimis buni mo be.

⁹ Dhali Arumgimis oki'da Ibrahiim gwo mo ki:
 Dhali gom /e mo tani /e mini mii dhu gwom pem
 jin gamu me'd mo, /e dhali emen pini kun mini
 pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo eya ris nyakum yil gi
 'kwanim buni mo be. ¹⁰ A'di ta gwom pem jin
 gamu me'd mo jin mina /e imii dhu mo ibwaman
 aha/ mo dhali /e mo dhali emen pini kun mini
 pi mo 'peni /e mo 'ko'di /e mo. Aris gwasan kun
 'koni bwaman um mo tani uni minu mii i'ci^ha/
 munyjal yis buni mo. ¹¹ Um minu mii i'ci^ha/
 munyjal yis bum mo e shuman is ma yi'c ma
 munyjal yis jin 'ku^hkunu is mo, dhali a'di midi ta
 jamas mii gi gwo jin gamka/ me'd mo ibwaman
 aha/ mo dhali /e mo. ¹² Dhali a'diyin jin di'di
 bwaman um mo jin ta'd ga cim pekwarra mo tani
 a'di iminu mii 'ci^ha/ munyjal yis piti mo, aris
 gwasani 'baar ka 'de^he/ 'de^he/ mo eya ris nyakum
 yil gi 'kwanim bum mo wak^hki/ a'di dho'thkunu mo
 e gu'b pini mo walla a'di yol^hkunu mo ka guurush
 pini mo 'peni 'kwanin tiya kun 'koki ta ji gi emen
 pini mo. ¹³ A'di jin dho'thkunu mo e gu'b pini mo

dhali a'di jin yol^ukunu mo ka guurush pini mo tani a'di iminu mii i'ci^ha/ munyjal yis mo be. Wakan gwom pem jin gamka/ me'd mo tani a'di midi di e shuman is pini mo gwo jin gamu me'd mo jin midi di ki sule/ sule/ mo be. ¹⁴ Jan tal 'denj kamu/ 'peni gwasan kun 'konuki 'ci^ha/ munyjal yis mo jin diki 'ci^ha/ munyjal yis piti mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis jin 'ku^uckunu is mo tani a'di iminu mii 'ci^h 'twa/ mo 'peni 'kwanim piti mo be. A'di 'ce'dki gwom pem jin gamka/ me'd mo.

¹⁵ Dhali Arumgimis oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Dhali goma Saray jin ta ashim pini mo tani /e mini yuk a'di ki gway ma yim ka Saray yisa. Hili gway ma yim minu mii iyuk ka Saarah mo be. ¹⁶ Aha/ mina 'bora yim mii mo dhali bahili aha/ mina ci /e ya/m ka yim mo. Aha/ mina 'bora yim mii mo dhala yim midi ta kum gi kal gi 'kwaniny'cesh mo, dhali imalik gi 'kwaniny'cesh mini pu'du/ mo 'pena yim mo be. ¹⁷ Yan'ko'd a/Ibrahiim bi^tki bwam/em piti a'cesh mo dhali a'di ki pe'th mo dhali o gwo ki is piti mo ki: A/dhali ya/ minu dho'th e wathin gwath jin 'koni yili iss 'kwanimpa imudhe'd mowa? A/dhali Saarah si da/ jin 'koni yil iss 'kwanimpa idonon i'ce'dka 'kume'd mo ayim midi dhodha 'ciya? ¹⁸ Dhala Ibrahiim oki'da Arumgimis gwo mo ki: Ayy, dhalka Isma/iil ca'b ki e mo e jis/em pini mo. ¹⁹ Dhali Arumgimis oki gwo mo ki: Yisa. Hili Saarah jin ta ashim pini mo midi dho'th /e ya/in mo dhali gway piti mina /e iyuk ka Is/hak mo. Gwom pem jin gamka/ me'd mo tani miga/ tel sho'k mo nyakki a'di mo mmota gwo jin gamu me'd mo jin di'd ki sule/ sule/ mo gom emen piti kun mini pi 'peni a'di mo 'ko'di a'di mo

be. ²⁰ Dhali goma Isma/iil mo tani/e cikga/ mo. Hili mo mo ma, aha/ mina 'bor a'di mii mo dhali kar a'di mmodho'th maman mo dhali mar a'di amar is mo kagahara mo. A'di midi ta ababa gom uni kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta iya/ ma malik mo dhali aha/ mina kar a'di mmota kal jin caaca mo. ²¹ Hili gwom pem jin gamka/ me'd mo tani miga/ tel sho'k mo nyakka Is/hak mo jin min ma Saarah dho'th /e mo ka yir yan ka yil jin 'ko'd mo.

²² Ki a'di thimki'da tor jin torkina a'di nyakki a'di mo tani Arumgimis yaki'd ki mis mo 'peña Ibrahiim mo. ²³ Yan'ko'd a/Ibrahiim bu'thki'da Isma/iil jin ta ya/m piti mo dhali aris cinkina/ kun yolu mo, uni kun dho'thkunu mo e gu'b piti mo walla uni kun yolkunu mo ka guurush piti mo, aris gwasani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'koni bwaman 'kwanin gwas gi gu'b ma Ibrahiim mo, dhali a'di ki 'cith uni amunyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis buni kun 'kuçkunu is mo ka tee yin gana/ mo, me'd jin okin ma Arumgimis a'di mo be. ²⁴ Dhala Ibrahiim 'kona yili iss 'kwanimpa imudhe'd i/ath 'de/ mo me'dyin a'di 'cithkunuwa munyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis piti jin 'kuçkunu is mo. ²⁵ Dhala Isma/iil jin ta ya/m piti mo tani a'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka kwara mo me'dyin a'di 'cithkunuwa munyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis piti jin 'kuçkunu is mo. ²⁶ Ka tee yin gana/ mo tani Ibrahiim dhali ya/m piti ka Isma/iil mo uni i'cithkunuwa munyjal yis mo. ²⁷ Dhali aris 'kwanin gwas gi gu'b piti mo, uni kun dho'thkunu mo e gu'b mo dhali uni kun yolkunu mo ka guurush

'peni wathin kamu/ mo tani uni i'ci^h kunuwa mun-
 yjal yis nyakki a'di mo be.

18

¹ Dhali Tapa piki a'di i is mo e 'ko'd gwar gi dhan
 cwa kun wana e ka 'kwattan ma Mamra mo me'd
 jin ca'bkina a'di eya campur gi gu'b burrinyem
 piti mo e mo jin ta mom'batha'd jin 'koshki to mon-
 tee mo. ² Dhali a'di 'de'kki em piti ki mis mo dhali
 hilki mo mo, dhali hili mo mo ma, 'kwanin gwasi
 kwara doshkin mo ibwambori a'di mo. Dhali ki
 a'di parki uni e mo tani a'di guski'd 'pena campur
 gi gu'b burrinye/ mmorak uni ibway mo dhali
 a'di kumki is piti 'twa/a 'cesh mo ³ dhali oki gwo
 mo ki: Tapam pema, wakki/ aha/ gamkina 'the
 e jis/em pini mo tani dhalku/ ki ya cin^hkinam pini
 pe mo. ⁴ Dhalki ari yi'de/ ha'bkunu mo mo ma
 dhali lami sho'k bum mo ma dhali siyi is bum
 mo eya lany cwa mo ⁵ ki aha/ ki ya guwa gabul
 maan^hkuthu'd mo ki um mini ye is bum 'ba/ mo
 dhali n'ko'd mo tani um mini mish iim pe mo –
 haali/ um pu'dkin mo e cin^hkinam bum mo. Wakan
 uni oki gwo mo ki: Miiyi me'd jin okina /e mo mo
 ma. ⁶ Dhala Ibrahiim miiki is ki 'kasa/ 'kasa/ mo
 mmopu'd e gu'b burrinye/ eya Saarah mo dhali
 oki gwo mo ki: Thosoni to ki jahanne/ mo ma, to
 jin ta'da dipany jin 'tiya'ti jin baru ka ucani kwara
 mo. Na'th a'di mo ma dhali miiya guraasa mo ma.
⁷ Dhala Ibrahiim guski'd mo eya ma'diny bip mo
 dhali a'di ki bu'th ari bip jin 'ta'dama'ta'dam mo
 dhali jin 'bora'bor mo dhali ci a'di ki cin^hkina/ mo
 a'di jin miiki is ki 'kasa/ 'kasa/ mo mmothoson a'di
 mo. ⁸ Yan'ko'd a'di ki guwa kontan^hka/ mo dhala

ko mo dhali ari bip jin thosonkina a'di mo dhali dhuki uni ibwambori uni mo. Dhali a'di doshki'd ki 'dishe/ i uni mo e bwan'kwariny gi cwa mo ki uni shwaki to mo.

⁹ Uni oki a'di gwo mo ki: Mane Saarah jin ta ashim pini mo mane? Dhali a'di oki gwo mo ki: A'di di'di gu'b burrinye/ mo be. ¹⁰ Dhali a'di oki gwo mo ki: Ka jin gana aha/ mina mii doku/ e /e mo ki yil midi ta jin this mo, dhala Saarah jin ta ashim pini midi dho'th ya/ mo be. Dhala Saarah di'd mmocik gwo mo eya campur gi gu'b burrinye/ jin di'di bwampo/ a'di mo. ¹¹ Hili Ibrahiim dhala Saarah uni itakina dhan mo dhali cakin ki yil mo dhali goma Saarah mo tani mo jin bathu mii gi up dakki'd mo. ¹² Haali/ a'di wakan mo tani Saarah pe'thki'd ki is piti mo mmo/o gwo mo ki: 'Ko'di aha/ takina dhan mo dhala kathim pem si'da/ ta'da dhan mo tani miga/ ta gi 'cej kamu/ jin midi 'kol aha/ mowa? ¹³ Dhala Tapa oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Ata pe'thkin ma Saarah kan mo dhali ata on ma yim gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ mina dhodha 'ciya ki aha/ shwane/ cakina yil mo? ¹⁴ Ton tal den kamu/ di'da jin mola Tapa mii mo 'taa? Ka tenten kar/e mo tani miga/ doku/ e /e mo e mo jin tana yil this mo dhala Saarah midi dho'th ya/ mo be. ¹⁵ Hili Saarah watki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki pe'th mo, haali/ ayim ko/ki is mo. Dhali a'di oki gwo mo ki: Yisa wakana, hili /e pe'thkin mo ka jin gana/ mo.

¹⁶ Yan'ko'd 'kwanin gwas gwansan 'kakin ka ji sho'k 'peni mattan mo, dhali uni hilkin mo 'kup ki Pan Saduum mo. Dhala Ibrahiim suski uni 'pen mbway buni mo. ¹⁷ Dhali Tapa oki gwo mo

ki: A/dhali a'di jin murka/ mii mo tani miga/ bag 'pena Ibrahiim mo 'taa? ¹⁸ Haali/ Ibrahiim midi war mo ki kal gi 'kwaniny'cesh jin caaca mo dhali jin eka/ ek mo dhali e a'di mo tani aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo minu 'bor mii mo be.

¹⁹ Yisa, haali/ a'di kwanykika/ mo ki a'di midi kan ucin piti gwo mo dhali uni gi gu'b piti kun mini 'ko mo η'ko'di a'di mo ki uni mini dhu bway gi Tapa mo mmo'ko mmomii mii ma kar/e mo dhali mii kun miinu ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo. Ki a'di wakan mo tani a'di mina Tapa 'taki gu eya Ibrahiim mo a'di jin okina Tapa gwo is mo.

²⁰ Yan'ko'd Tapa oki gwo mo ki: Haali/ cuuwa/ jin 'theru apo/ Pan Saduum mo dhali Pan Gamuura mo maru is mo dhali miinthus buni caaca kaga-hara mo tani ²¹ aha/ mina ya ka 'cesh mo mmopar e mo wakki/ uni miiki mii mo isi gi cuuwa/ jin 'theru e aha/ ki 'bil kan mo, dhali wakki/ a'di yisa wakan mo tani aha/ mina mish mo mo.

²² Wakan mo tani 'kwanin gwas gwansan tu'kkin mo 'peni mattaan mo dhali iikin mo 'kup ki Pan Saduum mo. Hili Ibrahiim doshki'd mo naskina/ ibwambori Tapa mo. ²³ Yan'ko'd Ibrahiim 'dishki is mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ /e mini 'ce'd uni sho'k mowa uni gun mii miinkar/e mo nyakki uni gun mii tonthus mowa?

²⁴ Wakki/ uni gun mii miinkar/e mo mini 'taki 'ko iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman 'penkuman bampa/ mo tani wakan mina /e 'taki 'ce'd mo sho'k mo dhali diki 'taki 'tash a'di 'twa/ mo gom uni gun mii miinkar/e mo kun 'koni iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman a'di mo 'taa? ²⁵ Dhalka mii gi wakan midi mii diki

thoṭh /e is mo ma mmo'kosh uni gun mii miinḵar/
 e mo nyakḵi uni gun mii tonthus mo, wakan ki
 uni gun mii miinḵar/e mina e wa gi uni gun mii
 tonthus mo. Dhalka mii yan midi mii diki thoṭh
 /e is mo ma. A/min ma Mandwall aris mony'cesh
 gwo mo diki mii miim 'boro'da? ²⁶ Dhali Tapa
 oki gwo mo ki: Wakḵi/ aha/ mina 'taki gam e Pan
 Saduum mo uni gun mii miinḵar/e mo kun 'koni
 iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman
 'penkuman bampa/ mo tani aha/ mina 'tash aris
 mo yani 'baar mo 'twa/ mo gom gway buni mo be.
²⁷ Dhala Ibrahiim thokki 'twa/ mo ki: Hili mo mo
 ma, aha/ bu'thkina a'di apo/ is pem mo mmoṭor
 gwo e Tapa mo, aha/ be jin ta jasi bu'da'cesh mo
 dhali 'piny mo. ²⁸ Wakḵi/ uni imudhe'd 'peni uni
 kun 'koni iss 'kwanimpa isu/ i'ce'dka 'kume'd
 mo kun mii miinḵar/e mo tani mini 'taki aṭh mo,
 a/mina /e 'ce'd 'penkuman bampa/ sho'k mo ka
 'bimbil mo mmo/aṭha 'kwani imudhe'd mowa?
 Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ mina diki 'ce'd a'di
 sho'k mo wakḵi/ aha/ mina 'taki gam uni kun 'koni
 iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka mudhe'd mo mmun mo
 be. ²⁹ Dhali dok/e a'di ki ṭor a'di gwo mo dhali o
 gwo mo ki: Wakḵi/ uni 'koni iss 'kwanimpa isu/
 kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di
 thokki gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni
 iss 'kwanimpa isu/ mo tani aha/ mina diki mii
 a'di mo. ³⁰ Yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Ayy Tapa
 dhalku/ anyor ki shwa mo ma, dhali aha/ mina
 ṭor gwo mo. Wakḵi/ uni 'koni iss 'kwanimpa 'de/
 i'ce'dka 'kume'd mo kun minu 'taki gam mmun
 mowa? Dhali a'di thokki gwo mo ki: Aha/ mina
 diki mii a'di mo tani wakḵi/ aha/ mina 'taki gam

uni kun 'koni iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd mmun mo. ³¹ A'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ bu'thkina a'di apo/ is pem mo mmo_{tor} gwo e Tapa mo. Wakki/ uni 'koni iss 'kwanimpa 'de/ mo kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di tho_{kk}i gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni iss 'kwanimpa 'de/ mo tani aha/ mina diki 'ce'd a'di sho'k mo. ³² Yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Ayy Tapa dhalku/ anyor ki shwa mo ma, dhali aha/ mina gwo _{tor} dok/e mo jasi me'd 'den gana/ mo. Wakki/ uni 'koni 'kume'd mo kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di tho_{kk}i gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni 'kume'd mo tani aha/ mina diki 'ce'd a'di sho'k mo. ³³ Dhali Tapa yaki bway piti mo me'd jin thimkina a'di gwo _{tor} ka Ibrahiim mo. Dhala Ibrahiim dokki'd ka nyan'ko'd mo e mom piti mo be.

19

¹ Iman'doyu gwo su/ gwansan pu'dkin mo e Pan Saduum mo e mom'pimpili/ mo. Dhala Luuth diki'd mo mmo_{ca}'b 'pena 'cesh e 'twa_{nk}al gi Pan Saduum mo. Ki Luuth parki uni e mo tani a'di cuki mis mo mmogam uni 'kup mo dhali a'di kumki is piti mo ki bwam/em piti eya 'cesh mo. ² Dhali a'di oki gwo mo ki: Itapam pema, aha/ do_{tk}ina um mo. Tuki mo ma 'peni bway bum mo e gu'b gi ci_{nk}inam bum mo dhali 'baari mon'thiny mo dhali lami sho'k bum mo. Yan'ko'd um mini mish cu mis mo ki jahanne/ mon'thamo/ mo dhali ii ki bway bum mo. Uni oki gwo mo ki: Yisa. Am mina i'baar mon'thiny mo e bway tur mo. ³ Hili a'di ti_{rr}ishki uni ki gwom 'bi'thga/ mo. Wakan

uni tu'kki mo 'peni bway buni e a'di mo dhali cicki gu'b piti mo. Dhali a'di miiki uni dhan mo jin shwanu to mo dhali shunki maan^hkuthu'd jin miinu ki dar ka cumat mo dhali uni ishwakin mo be. ⁴ Hili ki uni 'koki ish 'ko'da 'cesh naskina/ mo tani 'kwanin^h gwas gi 'penkuman bampa/ yan mo, 'kwanin^h gwas gi Pan Saduum mo, uni kun ta dhuru'c mo dhali uni kun tana dhani lu/ mo, aris 'kwani 'baar mo ntagi wathin^h gwa^hh jin 'ko'd mo tani uni 'kamki gu'b mo. ⁵ Dhali uni yukki 'twa/ eya Luuth mo ki: Mane 'kwanin^h gwas kun pu'dkin e /e mon'thiny yan mo mane? Susi uni ka pije/ e aman mo ma ki aman mina mish uni mo. ⁶ Dhala Luuth yaki'd ka pije/ ki campur mo e 'kwanin^h gwas mo dhali mu'thki campur i'ko'di a'di mo, ⁷ dhali oki gwo mo ki: Aha/ dotkina um mo ikam pema, dhalku/ tonthus ki mii wakan mo ma. ⁸ Hili mo mo ma, aha/ takina gi i'bwa/i su/ mo kun 'koki mish wathin^h kamu/ mo. Dhalki aha/ bway mo mmosus uni ka pije/ e um mo dhali miiyi um e uni mo me'd jin o um bwa mo. Hili dhalku/ tonj kamu/ ki mii e 'kwanin^h gwas gwansan mo ma haali/ uni pu'dkin mo ibwan'kwariny ma darha'da/ ma galgin gu'b pem mo. ⁹ Hili uni oki gwo mo ki: Doshi ka cin'ko'd mo ma. Dhali uni oki gwo mo ki: Cim yan pu'dki'd mo mmoça'b yilkina/ mo dhali a'di midi 'taki lo'b mo jin tanuwa mandwall gwo moyi. Shwane/ aman mina tu/ ul /e mo ki mii kun warkin ki shi/ kagahara mo mmobol kun minu mii gom uni e mo. Yan'ko'd uni yapki apo/ wathin^h gwa^hh jin yuku ka Luuth ki is kagahara mo dhali 'dishki is mo mmo'ce'da campur mo. ¹⁰ Hili 'kwanin^h gwas dhuki me'd buni

mo dhali susa Luuth bway bwan gu'b e uni mo, dhali mu'thki'da campur mo. ¹¹ 'Kwanin gwas kun 'kokin mo eya campur gu'b mo tani dha'bkina uni em buni ki ja'da/ mo, uni kun gwa'da is mo dhali kun caaca mo, wakan ki uni wukina is buni e mo mmotopuwa campur mo.

¹² Yan'ko'd 'kwanin gwas okina Luuth gwo mo ki: Tal 'denj kamu/ takina /e imahana? Iya/ kun ta imar mo 'taa? Iya/ mo 'taa? I'bwa/ mo 'taa? Walla ma a'din kamu/ jin takina /e mo e 'penkuman bampa/ yan mo tani susi uni ka pije/ mo 'peni mo yan mo ¹³ haali/ am mura 'ce'd mo yan sho'k mo haali/ cuuwa/ jin 'theru apo/ 'kwanim piti mo tani a'di warki'd mmomaru is mo ibwambori Tapa mo dhali aman hashkina Tapa mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali wakan mo tani Luuth yaki'd ka pije/ mo dhali oki iya/ kun ta imar mo uni kun mini 'taki mash i'bwa/ piti gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Iiku/ ka pije/ mo 'peni mo yan mo, haali/ Tapa muru'di 'ce'd 'penkuman bampa/ yan sho'k mo. Hili a'di wakina e ga man/o gwo ki mak mo e iya/ kun ta imar piti mo.

¹⁵ Ki e ma tente/ kasha'd mo tani aLuuth miik-ina iman'doyu gwo is ki 'kasa/ 'kasa/ mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo mo ma mmosus ashim pini dhali i'bwa/m pini isu/ mo, uni kun 'koyin mmahan mo, isi ciki/ ki /e minu diki 'ce'd sho'k mo e mo jin doruwa dor mo gi 'penkuman bampa/ mo. ¹⁶ Dhali ki a'di di'd mmoçora/ çor naskina/ mo tani 'kwanin gwas gwansan bu'thki a'di i is apo/ me'd piti mo dhali apo/ me'd gi ashim piti mo dhali apo/ me'd gi i'bwa/m piti isu/ ilu/ mo. Tapa si'da/ a'di di'd mmomiimii apo/ a'di mo. Dhali uni isuski

a'di ka piye/ mo dhali karki a'di ka piye/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo be. ¹⁷ Dhali ki uni suskina uni ka piye/ mo tani uni ki o gwo mo ki: Yeyi /e mo ma gom mondiki/em pini mo. Dhalku/ /e ki hil ka cin'ko'd η'ko'di /e mo ma walla dhalku/ /e ki ca'b e mo isi 'baar mo jin ta'da mom'ba'da'd mo. Yeyi /e mo ma 'kup ki wosh mo isi ciki/ ki /e minu diki kup ki 'ci'd'da/ mo be. ¹⁸ Dhala Luuth oki uni gwo mo ki: Ayy tapam pema, dhalku/ a'di ki di wakan mo ma. ¹⁹ Hili mo mo ma, shwane/ cin'kinam pini gamki'da 'the e jis/em pini mo, dhali momiimiim pini ekkina /e mo, a'di jin torkina /e i aha/ mo e mo jin wo^huwa wo^h gom mondiki/em pem mo. Dhali mmoye mo e 'kup ki wosh mo molga/ mii mo isi ciki/ ki tonthus yan midi 'taki kal aha/ ka 'cesh mo dhali aha/ mina 'taki wu mo be. ²⁰ Hili mo mo ma, shwane/ 'penkuman bampa/ yaase a'di 'disha'dish mo mmoye nycine/ mo, dhali a'di si'da/ gwa'dagwa'd mo. Ayy, dhalki aha/ mmoye mo imun mo ma – a'di diki ta ari gwa'dga/ mo 'taa? – Dhali mondiki/em pem minu wo^h mo be. ²¹ Dhali a'di oki a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ mina mii mii ma 'the si'da/ mmomiga/ diki kum 'penkuman bampa/ yaase 'twa/a 'cesh mo, a'di jin dotkina /e mo. ²² Layu/ /e ki jahanne/ mo ma mmoye imun mo haali/ aha/ mola toj kamu/ mii mo ntagi /e mini pu'du/ mo e mun mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani a'di iyuk^kunu 'penkuman bampa/ yan gway ka Suugar mo. ²³ Atente/ sulki'd mo hila/ apo/ mony'cesh mo me'd jin cickin ma Luuth e Pan Suugar mo.

²⁴ Dhali yan'ko'd mo tani Tapa a'di he'thki'da po/ Pan Saduum mo dhali apo/ Pan Gamuura mo

to jin si'du/ mo dhala kapany o'd 'peni Tapa mo 'peni bwaman momis mo. ²⁵ Dhali a'di kumki 'penkuman bampa/ gwansan 'twa/a 'cesh mo dhala ris mom'ba'da'd si'da/ mo dhali aris uni gun 'kokin mo e 'penkuman bampa/ gwansan mo dhali to jin caki'd mo apo/ mony'cesh mo. ²⁶ Hili ashim piti jin diki'di 'ko'd mo ibwampo/ a'di mo tani a'di hilki mo ka cin'ko'd mo dhali a'di warki'd mo ki wosh 'donkoro/ mo. ²⁷ Dhala Ibrahiim la cuki mis mo mon'thamo/ mo e mo jin doshkina a'diya dosh mo ibwambori Tapa mo. ²⁸ Dhali a'di hilki'da 'cesh mo 'kup ki Pan Saduum mo dhali Pan Gamuura mo dhali 'kup ki aris bampa/ jin ta mom'ba'da'd mo dhali a'di hilki mo mo. Dhali hili mo mo ma, aku'd 'peni bampa/ cuki mis mo me'da ku'd 'peni mo jin 'thanu o'd ki wur wur mo.

²⁹ Dhali a'di warki'd mo ka Arumgimis 'ce'dki 'penkuman bampa/ kun 'koni bwaman mom'ba'da'd sho'k mo tani Arumgimis kaki'da Ibrahiim e mo dhali karki'da Luuth ki ya mo 'peni bwaman mo jin kumkunu 'twa/a 'cesh mo me'd jin kumkina a'di 'penkuman bampa/ gwansan 'twa/ a 'cesh mo uni kun ca'bkin ma Luuth nycine/ mo be.

³⁰ Dhala Luuth yaki'di ya ki mis ka pije/ mo 'peni Pan Suugar mo dhali ca'bki'd mo e 'kuwosha turga/ mo dhali i'bwa/m piti isu/ nyakki a'di mo. Haali/ a'di ko/ki'da ko/ is mo mmo'ko e Pan Suugar mo. Dhali a'di ca'bki'd mo ibwamana jurum wosh mo dhali i'bwa/m piti isu/ nyakki a'di mo. ³¹ Dhali a'di jin ta bwanyara/ ki o a'di jin ta jin 'ko'd gwo mo ki: Ababam bana ta'da dhan mo dhali wathin gwa^hha kamu/ yisa di'da e mony'cesh mo mmoy-

ayu/bway bwaman ana mo me'd mii jin bathu imii
 mo isi mony'ceshi 'baar mo. ³² Yayu/ /e mo dhali
 dhalki ana tuca babam bana mo mmopiya yimana
 mura'th jin ka/u ki nah nah mo, dhali ana mina
 nyak ish ki a'di mo ki ana mina 'taki dhuwa dhu
 mo gom emen ma babam bana mo be. ³³ Dhali uni
 tu'ckina babam buni mo mmopi yimana mura'th
 jin ka/u ki nah nah mo ki mon'thiny yin gana/
 mo. Dhali a'di jin ta bwanyara/ yaki'd mo dhali
 nyak ish ki com piti mo. Dhala Luuth a'di diki
 mish mo mo, atente/ jin ishkina a'diya yim 'ko'da
 'cesh mo walla atente/ jin cukina a'di ki mis mo.
³⁴ Dhali a'di waki'd mo ka cim jin 'ko'd mo tani
 a'di jin ta bwanyara/ ki o a'di jin ta jin 'ko'd mo
 ki: Hili mo mo ma katili/ ki mon'thiny mo tani
 aha/ nyakkina ish ka babam pem mo. Dhalki ana
 ki tu'c a'di mo mmopi yimana mura'th jin ka/u ki
 nah nah ki mon'thiny shwane/si'da/ mo. Dhali yayi
 /e mo dhali ish nyakki a'di mo ki ana mina 'taki
 dhuwa dhu mo gom emen ma babam bana mo.
³⁵ Dhali uni tu'ckina babam buni mo mmopi yi-
 mana mura'th jin ka/u ki nah nah mo ki mon'thiny
 dok/e mo. Dhali a'di jin ta jin 'ko'd cuki mis mo
 dhali ishki nyakki a'di mo. Dhali dok/e aLuuth
 diki mish mo mo, atente/ jin ishkin ma yim 'ko'da
 'cesh mo walla atente/ jin cukin ma yim ki mis
 mo. ³⁶ Wakan be uni su/ kun ta i'bwa/ ma Luuth
 mo uni 'kokin mo ki uci ibwa mo ki com buni mo
 be. ³⁷ Dhali ayim jin ta bwanyara/ dho'thki ya/ mo
 dhali a'di yerkuu gway mo ka Muwab mo. A'di
 yaase ita com gom 'Kwani gi Pa Muwab mo ntagi
 shwanesan mo be. ³⁸ Dhali ayim jin ta jin 'ko'd mo
 a'di si'da/idho'thki ya/ mo dhali gway piti yerkuu

mo ka Ben/ammi mo. A'di yaase ita com gom uci ma Ammuun mo ntagi shwanesan mo be.

20

¹ Dhali 'peni mattaan mo tani Ibrahiim yaki'di yam pe mo 'kup ki bampa/ jin di'd e 'ko'd gwar ga biny jam mo dhali a'di ca'bki'd mo ibwaman gi Pan Kaadish mo dhali gi Pan Shur mo dhali a'di pu'dki'd ki yan'kus e Pan Jaraar mo. ² Dhala Ibrahiim oki gwo mo goma Saarah jin ta ashim piti mo ki: Ayim ita 'bwah pem mo. Dhala Abimaalik jin ta malik gi Pan Jaraar mo karki'da kar 'pen mo dhali bu'thki'da Saarah mo. ³ Hili Arumgimis pu'dki'd eya Abimaalik gi tony jan ki mon'thiny mo dhali oki a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, /e ta wathin gwaṭh jin wana e gi wathi/ jin wu'd mo goma 'bom jin bu'thkina /e mo haali/ ayim ita ash gi wathin kamu/ mo. ⁴ Hili Abimaalik a'di i'dishkin ma yimi is yisa dhali a'di oki gwo mo ki: Tapa a/ mina /e i'kosh kal gi 'kwaniny'cesh gun daran gi mii m'ba/ si'da/ moyi? ⁵ Dina a'di ki o gwo mo ki is pitin gana/ ki aha/ mo ki: Ayim ita 'bwah pem mowa? Dhala yim si'da/ ayim ki is pitin gana/ o gwo mo ki: A'di ita'da kam pem mo. E mo jin dika/ ki mii ki ṇadhum eya dum pem mo dhali e mo jin dika/ ka po/ gi me'd pem mo tani a'di imiikika/ mii yan mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd Arumgimis oki a'di gwo mo ki tony jan mo ki: Nye, a'di imishka/ mo ki mii yan a'di imiikina /e mo ki mii jin miikunu mo ki dar gi ṇadhum eya dum pini mo. Dhali a'di ita aha/ si'da/ jin nonkina /e mo 'peni mo jin miikunu miinthus apo/ aha/ mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani a'di dika/ ki dhal /e bway mo mmota ayim

is ki me'd moyi. ⁷ Hili shwane/ mo tani dokki/ / e e wathin gwath ashim piti ka nyan'ko'd mo ma, haali/ a'di ita aman/o gwo mo dhali a'di midi 'tho gom /e mo, dhali /e mini di ki e mo. Hili wakki/ /e mini diki doka ayim ka nyan'ko'd mo tani mishi /e mo mo ma ki /e mini mii wu mo ka jin gana/ mo, /e dhala ris uni 'baar mo gun ta kum pini mo be.

⁸ Wakan be Abimaalik la cuki mis mo mon'thamo/ mo dhali a'di yukki imanmiiya tu'c piti i'baar mo dhala ris to gwansani 'baar mo itorkina a'di mo e 'cem buni mo. Dhali 'kwanin gwas gwansan uni ko/kina ko/ is kagahara mo. ⁹ Dhali yan'ko'd Abimaalik yukki'da Ibrahiim mo dhali oki a'di gwo mo ki: To gi wakatinta imiikina /e mo apo/ aman mo? Dhali ton shigga/ gi wakata si'da/ imiikika/ apo/ /e mo mmo'doyina /e dhan miinthus caaca apo/ aha/ mo dhali apo/ bampam pem si'da/ mo. /E be imiiki to apo/ aha/ mo kun ka ba/ iminu 'koki mii mii mo be. ¹⁰ Dhala Abimaalik ki owa Ibrahiim gwo mo ki: Atinta caan jin kulumkina /e ibwa mo mmomiikina /e mii yan mo? ¹¹ Dhala Ibrahiim ki o gwo mo ki: A'di imiikika/ kan haali/ a'di itoshkika/ mo mmo/ o gwo mo ki: Ka jin gana/ monko/ isa kamu/ yisa di'da goma Arumgimis e mo yansan mo dhali uni mini 'kosh aha/ jwa mo gom gway gi ashim pem mo. ¹² Dhali bahili ayim ka jin gana/ ita 'bwah pem mo, a'di jin ta 'bwa/ ma babam pem mo, hili ayim diki ta 'bwa/ ma ta'dam pem mo. Dhali ayim warki'd ki ashim pem mo. ¹³ Dhali ki aha/ rakkin ma Arumgimis mo mmo/ii ki ii ma ca/ mo 'peni gu'b ma babam pem mo tani aha/ okina yim gwo mo ki: A'di yansan ta miim pini jin mina /

e ikar bwa jin kushakush gom aha/ mo. Eya ris mo i'baar mo jin mina ana ipu'du/ mo tani oyi gwo gom aha/ mo ki: A'di ita'da kam pem mo. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Abimaalik bu'thki ka'bal mo dhala morbip mo dhali 'kwani kun miina tu'c mo dhali up kun miina tu'c mo dhali ciki uni ka Ibrahiim mo dhali warki a'di aSaarah i is mo, ayim jin ta ashim piti mo be. ¹⁵ Dhala Abimaalik ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, bampam pem di'di bwambori /e mo. Ca'bi /e mo mo ma e mo jin midi 'bor /e bwa mo. ¹⁶ Dhali eya Saarah a'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ cikina akam pini gabul 'dolkon kushi alip mo. A'di ita mom pini jin yenuwa ye mo e jis/e gi uni 'baar mo kun nyak 'ko ki /e mo. Dhali ibwambori aris 'kwani 'baar mo tani /e minu kar ki mo ma kar/e mo be. ¹⁷ Dhali yan'ko'd Ibrahiim 'thoki'd ka Arumgimis mo. Dhali Arumgimis ki waça Abimaalik mo dhali ashim piti si'da/ waçkunu mo dhali aris up kun miina tu'c mo ki uni ki dho'thki uci mo be. ¹⁸ Haali/ aris bwa gi gu'b ma Abimaalik molona dho'th mo mmomu'thkina Tapa uni mo gom gway ma Saarah mo a'di jin ta ash ma Ibrahiim mo.

21

¹ Dhali Tapa a'di yayi'd mo mmobuta Saarah me'd jin okina a'di mo, dhali Tapa a'di miiki eya Saarah mo me'd jin okina a'di gwo is mo be. ² Dhala Saarah bwaaki'd mo dhali ayim ki dhodha 'ci jin ta ya/ goma Ibrahiim mo ki yil jin cana a'di mmota dhan mo ka tee caan mo a'di jin okin ma Arumgimis a'di mo be. ³ Dhala Ibrahiim yukki gway gi ya/m piti jin dho'thkunu gom a'di mo

tani, a'di jin dho'thkin ma Saarah mo gom a'di mo tani ka Is/hak mo be. ⁴ Dhali me'd jin kankin ma Arumgimis a'di mo tani Ibrahiim 'cithki'da Is/haka munyal yis mo ki ya/m piti ka Is/hak 'kon ma cimi pekwara mo. ⁵ Dhala Ibrahiim 'kokina yil iss 'kwanimpa imudhe'd ka dhan piti mo tani me'd jin dho'thkunu ya/m piti ka Is/hak gom a'di mo. ⁶ Dhala Saarah oki gwo mo ki: Arumgimis a'di ciki mo gi mompe'th gom aha/ mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/'dete/ kun mini cik gwo mo mini pe'th gom aha/ mo. ⁷ Dhali ayim ki o gwo mo ki: Kaja a'di jin midi 'taki o ka Ibrahiim gwo mo ka Saarah midi 'taki ci uci ako mmopi moyi? Hili aha/ be ki dho'th a'di ya/ mo ki yil jin cana a'di mmota dhan mo be.

⁸ Dhali a'di ca'd mo dhali a'di dhalkunuwa kon kum 'pen mo dhala Ibrahiim miiki'da dhan mo jin yukunuwa yuk mo ka cim jin dhalkunuwa kon kum 'pen mo goma Is/hak mo. ⁹ Hili Saarah parki ya/ ma Haagar jin ta ji gi Pam Masir e mo, a'di jin dho'thkin ma yim goma Ibrahiim mo, dhali a'di ki mii a'di ka mak mo. ¹⁰ Gom gwo gi wakan mo tani ayim ki owa Ibrahiim gwo mo ki: Uri a'bom cinjina/ yan ka piye/ mo nyakka 'cim piti mo haali/ ya/ ma 'bom cinjina/ yan mo tani midi diki pwak mal bwa nyakki ya/m pem mo, isi a'di jin ta'da Is/hak mo. ¹¹ Dhali gwo yan jwakatki'da Ibrahiima du e jis/em piti mo gom gway gi ya/ mo be. ¹² Dhala Arumgimis ki owa Ibrahiim gwo mo ki: Dhalku/ gwo yan ki kar mmojwagat /eya du e jis/em pini mo goma 'ci yan mo, dhali gom gwo gi ashin jin ta'da 'bom cinjina/ mo. Dhali eya ris gwo kun on ma Saarah /e mo tani ciki 'twa/ ma

yim mo ma haala Is/hak a'di midi ta emen pini jin minu yuk gway i'ko'd mo be. ¹³ Dhali gom ya/ ma 'bom cinjina/ si'da/ mo tani aha/ mina kar a'di mmota kal mo haali/ a'di ta emen pini mo be. ¹⁴ Dhala Ibrahiim cu mis mo mon'thamo/ ka'tum mo dhali bu'th maan kuthu'd mo dhali kucan yi'de/ mo dhali a'di ki ci ka Haagar mo mmokar ki a'di e 'kupa bi ma yim mo dhali a'di ki ci ka yima 'ci mo dhali karka ayim 'pen mo dhala ayim a'di yaki'd mo dhali yaki yany ca/ mo e mombwaasho e Pam Birsaba mo.

¹⁵ Dhali yi'de/ jin di'di bwa kucan mo tani a'di ku'thki'd mo dhala yim ki bita 'ci me'd e bwaman ma bwaabuuy mo. ¹⁶ Dhala yim yaki'd mo dhali a'di ki ca'ba 'cesh mo mmoci a'di 'ko'di is mo ari is 'ko'd mo kantaan me'd mo jin shiinu aththa mo kantaan, haala ayim oki gwo mo ki: Aha/ mina mii dhalku/ ki par jwa ma 'ci e mo. Dhala ayim ki ca'b mmoci a'di 'ko'di is mo dhali a'di ki 'de'k 'twam piti mo dhali ko mo. ¹⁷ Dhali Arumgimis cikki 'twa/ ma ara 'ci mo dhala man'doyu gwo ma Arumgimis yukki'da Haagar mo 'peni momis mo dhali owa yim gwo mo ki: Ata mii /e mo, Haagar? Dhalku/ is ki ko/ mo haali/ Arumgimis cikki 'twa/ ma ara 'ci e mo jin dina a'di mo. ¹⁸ Cuyi mis mo dhali 'deka 'ci mo dhali susi a'di ki me'd pini mo haali/ aha/ mina kar a'di ki dhan kala caaga/ mo. ¹⁹ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki ka'd e ma ayim mo dhala yim ki par jis yi'de/ e mo. Dhala yim yaki'd mo dhali 'tu'd kucan ki yi'de/ mo dhali a'di ki ci ka 'ci mmopi mo be. ²⁰ Dhali Arumgimis nyak di ka 'ci mo dhali a'di caki'd mo dhali a'di ca'bki'd e mombwaasho mo dhali warki'd ki wathi/ jin yukayuk mo mmoshiina

aththa mo. ²¹ Dhali a'di ca'bki'd e mombwaasho gi Pam Paaraan mo dhali kum ki n̄apki a'di a'bom mo 'peni Pa Masir mo.

²² Dhali a'di warki'd ki mo jin peki'd mo ka tee caan mo ka Abimaalik dhala Pikul jin ta tapa gi 'kwani ma mee mo oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Arumgimis nyak di e /e eya ris to kun miikina /e mo be. ²³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani thuli / e me'da po/ mmahan ki gway ma Arumgimis mo gom aha/ mo ki /e mini diki mii to shiyi'da po/ aha/ mo walla apo/ ya/m pem mo walla apo/ iya/m pem kun mini dho'th iya/ i'ko'd mo, hili gom mii kun miiga/ ki bwan̄kush gom /e mo tani /e si'da/ mini mii a'di gom aha/ mo be, dhali e mony'cesh a'di jin mina /e ya ki yan'kus mo. ²⁴ Dhala Ibrahiim oki gwo mo ki: Aha/ mina thul gwo me'da po/ mo be.

²⁵ Dhala Ibrahiim nyo/ki'da Abimaalik ki gwo mo gom jis yi'de/ mo a'di jin bu'thkina cin̄kina/ ma Abimaalik ki 'bi'th mo. ²⁶ Dhala Abimaalik ki o ki gwo mo ki: Aha/ yisa misha wathi/ jin thami to mii kansan mo yisa. /E si'da/ diki tor aha/ gwo mo. Dhali kan si'da/ aha/ si'da/ dinaki cik gwon̄ kamu/, hili jasi ki 'dishe/ ishunsan mo. ²⁷ Dhala Ibrahiim bu'thki ka'bal mo dhala morbip mo dhali a'di ki ci ki uni ka Abimaalik mo dhali uni su/ miiki gwo jin gamu me'd mo be. ²⁸ Dhala Ibrahiim ki dhu ushi nas ka'wali pesu/ 'pen ka pije/ mo 'pena ma'diny piti mo uni 'cena mo. ²⁹ Dhala Abimaalik ki owa Ibrahiim gwo mo ki: 'Pemen gwo yan ta'da ta mo mmodhuna /e ushi nas ka'wali pesu/ 'pen ka pije/ mo mmo'ko uni 'cena mo? ³⁰ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Ushi nas ka'wali pesu/ gwansan mina / e ibu'th ki me'd pini mo ki uni mini ta iman/o gwo

gom aha/ mo ki aha/ cwan̄yina jis yi'de/ yansan mo be. ³¹ Gom gwo gi wakan mo a'di iyuk̄kunu mo yansan gway ka Birsaba mo, haali/ uni su/ thulki gwo me'da po/ mo be. ³² Dhali gom gwo gi wakan mo tani uni gamki gwo me'd mo e Pam Birsaba mo. Dhala Abimaalik cuki mis mo dhala Pikul mo a'di jin ta wathi/ gom 'kwani ma meem piti mo dhali uni dok̄kin ka nyan̄'ko'd mo eya 'cesh gi Pam Pilisthiin mo. ³³ Dhala Ibrahiim siki cwa jin wana e ka 'kwattan e Pam Birsaba mo dhali a'di ki yuk̄ gway gi Tapa mo a'di jin ta'da Arumgimis jin di'd ki e ki sule/ sule/ mo be. ³⁴ Dhala Ibrahiim yaki'd ki yan̄'kus e Bampa/ gi Pam Pilisthiin yil ka ris mo be.

22

¹ Dhali ki a'di warki'd ki mo jin pekin ma ris to gwansan mo tani Arumgimis nyo/ki'da Ibrahiim mo dhali o a'di gwo mo ki: Ibrahiim. Dhali a'di ki thok̄ a'di 'twa/ mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. ² Dhali a'di ki o gwo mo ki: Susi ya/m pini shwane/ a'di jin ta jim piniŋ gana/ mo, a'di jin ena /e, isi a'di jin ta'da Is/hak mo dhali iiyi mo eya 'cesh gi Pa Muriyya dhali /e mini 'ciṯh a'di 'kus mmomiya roroṇo/ e 'kuwosh mo e mo jin miga/ tor /e mo be. ³ Dhala Ibrahiim cuki mis mo mon'thamo/ ka'tum mo dhali a'di ki shi'd thulun̄y piti akakasha apo/ mo dhali a'di ki sus dhuru'c washan piti isu/ dhala Is/hak jin ta ya/m piti mo. Dhali a'di ki 'ce'd c̄in̄kira/ mo goma roroṇo/ mo dhali a'di ki cu mis mo dhali ya mo e mo jin tor ma Arumgimis a'di mo. ⁴ Dhali ka cim 'koni kwara mo tani Ibrahiim 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali a'di ki par mo e isa dhana/

mo be. ⁵ Dhala Ibrahiim ki o dhuru'c 'kwanim piti gwo mo ki: 'Koyi mmahan mo nyak_{ki} thuluny mo. Dhali aha/ dhali a'ci mina ii i mat_{taan} ari is 'ko'd mo dhali aman mina lun mo dhali do_{ku}/ ka nyan'ko'di um mo be. ⁶ Dhala Ibrahiim ki bu'th c_{in}kira/ jin minu miiya roro_{co}/ mo dhali 'thi_k a'di mo e 'kupa bi ma Is/hak jin ta ya/m piti mo dhali a'di ki kal o'di me'd piti mo dhali gandal mo. Dhali uni ki ii 'kupki misi mont_{al} 'de/ mo be. ⁷ Dhala Is/hak oki'da Ibrahiim jin ta com mo dhali o gwo mo ki: Ababam pema! Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. Hili mo mo ma. O'd jin shwa'd di'di mmahan dhali c_{in}kira/ mo. Hili mane ka'bal jin mina ana i'ci_{th} 'kus mmomiiya roro_{co}/ mo? ⁸ Dhala Ibrahiim ki o gwo mo ki: Arumgimis ki is piti midi thoson ana ka'bal jin mina ana 'ci_{th} mmomiiya basa 'cesh mo, ya/m pem mo. Dhali uni su/ iikin ki misi mont_{al} 'de/ mo be.

⁹ Dhali uni pu'dkin e mo jin tor ma Arumgimis a'di mo. Dhala Ibrahiim ki ka'ba gwata/ mo dhali su'k c_{in}kira/ mo dhali de_{ka} Is/hak jin ta ya/m piti mo dhali 'thi a'di apo/ 'kupa gwata/ apo/ c_{in}kira/ mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Ibrahiim he'thki me'd piti mo dhali bu'th gandal mo mmomuri 'taki 'kosh ya/m piti mo be. ¹¹ Hili aman'doyu gwo gi Tapa yuk_{ki} a'di mo 'peni momis mo dhali oki a'di gwo mo ki: Ibrahiim. Ibrahiim. Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. ¹² Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Dhalku/ ki kar me'd pini apowa 'ci mo, walla dhalku/ ki mii ton kamu/ gom a'di mo. Haali/ aha/ misha mo shwane/ ki /e ko/kina Arumgimis mo mmomishka/ ki /e diki non ya/m pini mo a'di jin ta ya/in gana/ 'peni aha/ mo be.

¹³ Dhala Ibrahiim 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali a'di ki par mo e mo dhali hili mo mo ma e bwampo/ a'di mo tani arasiŋ ka'bal di'd jin bu'th ma 'de/ i'cem piti mo. Dhala Ibrahiim yaki'd mo dhali bu'th arasiŋ ka'bal mo dhali a'di ki ci a'di mo mmo'ciṭh 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo mmodhal ya/m piti e i is mo. ¹⁴ Dhala Ibrahiim ki yuk mo yan gway ka Yahwah Yir/ah mo, me'd jin okunu gwo ka tee yan mo ntagi shwane/ mo ki: E 'kuwosh gi Tapa mo tani a'di iminu thoson to mo be.

¹⁵ Dhala man'doyu gwo gi Tapa yukki Ibrahiim mo me'di su/ 'peni momis mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ ki is pem mo tani thulkina gwo me'da po/ mo a'di ita gwo jin ona Tapa gom to yan jin miikina /e mo dhali mmodina /e ki non ya/ m pini a'di jin ta ya/m piniŋ gana/ mo. ¹⁷ Gom mom'bor mii tani aha/ mina mar 'bor /e mii mo dhali gom mo jin maruwa mar is mo tani aha/ mara emen pini is mo mmowa e ka cul gi momis mo dhali mmowa e ka si'b kun 'koni bwaman ma gap mo. Dhali emen pini mini dila ris to 'pena goŋ gi 'kwani gun ta 'kup pini mo, ¹⁸ dhali e emen pini mo tani aris kal gi 'kwaniny'cesh minu 'bor mii mo haali/ /e haki gwo gi 'twam pem e mo. ¹⁹ Gom gwo gi wakan mo tani Ibrahiim dokki'd mo nyaŋki 'kwanin dhuru'c piti mo dhali uni ki cu mis mo dhali ii mo i monta' 'de/ mo e Pam Birsaba mo. Dhala Ibrahiim ca'bki'd e Pam Birsaba mo be.

²⁰ Dhali a'di warki'd ki mo jin peki'd mo 'ko'da ris to gwansan gun torkunu Ibrahiim mo mmo/o ki: Hili mo mo ma, aMilkah a'di dho'thki uci mo ka kan ka Nahur mo, ²¹ Jin twa/a/ yuku gway ka Uus

mo dhali jin 'ko'd yuku gway ka Buus dhali jin 'kon ma po/ ikwara yuku gway ka Gamu/iil mo a'di jin ta'da baba ma Araam mo²² dhali Kaasad mo dhala Hasu mo dhala Pildaash mo dhala Yidlaap mo dhala Batu/iil mo be. ²³ Dhala Batu/iil dho'thki'da Ripka mo. Uci ipekwara gwansan idho'thkin ma Milkah goma Nahur mo jin ta'da kam ma Ibrahiim mo be. ²⁴ Dhala 'boma 'bwaash piti jin yuku gway ka Ra/uumah mo ayim si'da/ dho'thki'da Thaabah mo dhala Jaaham mo dhala Taahash mo dhala Maakah mo be.

23

¹ Dhala Saarah diki'd ki e ki yili iss 'kwan-impā ipe'de/ i'ce'dka pesu/ apo/ mo. Uni ta yil kun din ma Saarah ki e mo be. ² Dhala Saarah a'di wuki'd mo e Pan Giryat/ arba (a'di jin ta Habruun) e bampa/ gi Pan Kanaan mo dhala Ibrahiim yaki'd mo mmoko goma Saarah dhali ko ki gwony jabu'th goma yim mo be. ³ Dhala Ibrahiim cuki mis mo ibwambor a'di jin wuki'd mo dhali o 'Kwani gi Pa Hiththa gwo mo ki: ⁴ Aha/ tana wathi/ yilkina/ dhali aha/ yana yany ca/ ibwaman um mo. Ciyaa/ mo mbwam um jin miga/ kana kan mo ki aha/ mina kan jwam pem 'peni jis/em pem mo. ⁵ 'Kwani gi Pa Hiththa thokkina Ibrahiim gwo mo ki: ⁶ Ciki aman gwo mo ma. Tapam pem /e ta wathi/ jin ca'bki dem dem ibwaman aman mo. Kani jwam pini e mo jin mina /e ikwany mo e mo gi jis jwam bam mo. Wathin kamu/ yisa midi non /e 'peni mo gi jis jwam piti yisa, walla midi non /e 'peni mmokan jwam pini yisa. ⁷ Dhala Ibrahiim cuki mis mo dhali lunj is piti mbwambori 'Kwani gi

Pa Hiththa uni kun ta 'kwani gi bampa/ caan mo. ⁸Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakki/ um ona bwa ki aha/ mina kan jwam pem 'peni jis/em pem mo tani ciki aha/ gwo mo dhali 'thoyi Ipruun jin ta ya/ ma Suuhar mo ⁹ki a'di midi ci aha/ jurum wosh gi Pa Makpiilah mo a'di jin ta jim piti mo, a'di jin di'di shemen buntom piti mo. Ka thaman gana/ mo tani dhalki a'di ci a'di aha/ e bwambori um mo ki a'di midi ta mo jin miga/ bu'th mmokana/ kan mo be. ¹⁰Dhala Ipruun a'di diki'di bwaman 'Kwani gi Pa Hiththa mo dhali a'di ki thokki Ibrahiim gwo mo ki gwo jin cikina 'Kwani gi Pa Hiththa mo 'pena ris 'kwani kun iiyin ka piye/ gi 'twaṅkala gonj gi 'penkuman bampam piti mo. ¹¹Yisa, tapam pem cik aha/ gwo mo. Aha/ cikina /e bwam bunto dhali aha/ cikina /e jurum wosh dhali to jin di'di bwaman a'di mo. E bwambori jis/e iya/ gi 'kwanim pem mo tani aha/ cikina /e a'di mmokan jwam pini mo be. ¹²Dhali yan'ko'd Ibrahiim a'di lunji is piti ibwambori 'kwani gi bampa/ yan mo be. ¹³Dhali a'di ki owa Ipruun e mo jin cika 'kwani gi bampa/ gwo mo ki: Hili wakki/ /e mini cik aha/ gwo mo tani aha/ mina ci /e thaman gi bunto mo. Buthi a'di 'peni aha/ mo ki aha/ mina kan jwam pem imun mo. ¹⁴Ipruun thokki'da Ibrahiim gwo mo mmo/ o gwo mo ki: ¹⁵Tapam pem, ciki gwo 'peni aha/ mo ma. Mony'cesh jin yolka/ tani a'di ta iss 'kwan-impa i/iss 'de/ jin ta'da guurush gi 'dolkon kush mo. To yan midi ta atinta ibwaman /e dhali aha/ mo? Kani jwam pini mo ma. ¹⁶Ibrahiim gamki gwo me'd nyakka Ipruun mo dhala Ibrahiim ki bara guurush 'dolkon kush mo goma Ipruun mo a'di jin yerkina a'di gway e gwo jin cikina 'Kwani

gi Pa Hiththa jin ta'da guurush iss 'kwanimpa i/iss 'de/ 'peni 'dolkon kush mo me'd isi mii jin barkunu a'di ibwaman 'kwani kun ta imanyol to mo.

¹⁷ Gom gwo gi wakan mo tani bunto ma Ipruun e Pa Makpiilah a'di jin di'd 'kup ka bor ki mis gi Pa Mamra mo, e bunto jin dina jurum wosh a'di jin di'di bwaman mo dhala ris cwa kun 'koni bunto mo ntagi shemen piti 'baar mo tani a'di i'kwarkunu mo ¹⁸ ga Ibrahiim mo a'di ta mom piti mo ibwambori 'Kwani gi Pa Hiththa mo dhali ibwambora ris uni kun iin bway bwamana gon gi 'penkuman bampam piti mo. ¹⁹ N'ko'd mii yan mo tani Ibrahiim kanki'da Saarah jin ta ash mo e jurum wosh gi mom bunto jin ta Makpiilah mo jin di'd 'kupki mis ki Pa Mamra mo (a'di jin ta Pa Habruun) jin ta bampa/ gi Pañ Kanaan mo. ²⁰ Mombunto dhali jurum wosh jin di'di bwaman mo tani uni i'kwarkunu mo ga Ibrahiim mo mmota jim piti mo gom mo jin minu kana kan ki 'Kwani gi Pa Hiththa mo be.

24

¹ Dhala Ibrahiim ta'da dhan mo, a'di ta dhana dhan gana/ ki yil piti mo. Dhali Tapa a'di 'borki'da Ibrahiim mii ka ris to 'baar mo be. ² Dhala Ibrahiim oki cinjinam piti gwo mo ki, a'di jin caki'd jin hilki gu'b piti mo, a'di jin ta tapa apowa ris tom piti kun tana a'di mo, ki: Kari me'd pini awum pem mo. ³ Dhali aha/ mina kar /e mmothul gwo me'da apo/ ki Tapa mo ka Arumgimis jin di'di momis mo dhali a'di jin di'di mony'cesh mo ki /e mini diki gama 'bom gom ya/m pem 'peni i'bwa/ gi 'Kwani gi Pañ Kanaan mo e bwaman uni kun ca'bka/ mo.

⁴ Hili /e mini ya mo e bampam pem mo dhali e 'kwani ma bas pem mo dhali gama 'bom gom ya/ m pem ka Is/hak mo be. ⁵ Dhali c̣in̄kina/ ki o a'di gwo mo ki: Wariba/ a'bom midi diki hayaa/ gwo e mmobath̄aa/ e bampa/ yan mo. Wakki/ wakan mo tani ya/m pini miga/ mii sus mo ka nyan'ko'd e bampam pini jin yayina /e 'peni nycine/ mo? ⁶ Ibrahiim ki thok a'di gwo mo ki: A/e mini mii dhalku/ ki sus ya/m pem ka nyan'ko'd e bampa/ caan mo. ⁷ Tapa jin ta'da Arumgimis gi momis mo a'di jin suski aha/ mo 'peni gu'b ma babam pem mo dhali 'pena 'cesh jin dho'thkunu aha/ mo dhali a'di jin oki aha/ gwo mo dhali thulki aha/ gwo me'da apo/ mo gom emen pem mo mmo/o ki: Aha/ mina c̣i emen pini a'cesh yan mo. Dhali a'di midi hasha man'doyu gwom piti ibwambori jis/em pini mo dhali /e mini gama 'bom gom ya/m pem 'peni mun mo be. ⁸ Hili wakka 'bom dina bwa ki oyu/ mmobath̄ /e mo tani yan'ko'd /e din ki 'kus 'peni gwo yan jin gama ana me'd mo haali/ /e yisa mini sus ya/m pem imuna. ⁹ Dhali gom gwo gi wakan mo tani c̣in̄kinam piti karki me'd piti eya wum ma Ibrahiim mo a'di jin ta tapam piti mo dhali thul gwo me'd apo/ gom a'di isi gom gwo gi to yan mo be.

¹⁰ Dhali yan'ko'd c̣in̄kina/ a'di suski kalmani 'kume'd jin ta ji gi tapam piti mo dhali bu'th moyam piti mo. Dhali a'di ki kala ris to kun c̣inu ki me'd e kugu 'peni tapam piti mo. Dhali a'di cuki mis mo dhali ya mo e uka 'cesh jin tana dhan yi'deya kara'b e 'penkuman bampa/ ma Nahur mo be. ¹¹ Dhali a'di ki kana ris kalman mo mmo'ko ki jin 'kupa'dupuna 'cesh ka piye/ 'peni

'penkuman bampa/ mo e yany jis yi'de/ ka tee caan mom'pimpili/ mo ka tente/ jin 'ceṯa up ka piṣe/ mmo/ii ha'b yi'de/ mo be. ¹² Dhali a'di ki o gwo mo ki: Ayy Tapa Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, nyonji aha/ ki 'bore/ mo jin miga/ gam mii adu is mo, aha/ 'thona /e mo. /E ki ṯor aha/ mmodhal mii e is ki mo/en gi tapam pem ka Ibrahiim mo. ¹³ Hili mo mo ma, aha/ doshkina e shemen jis yi'de/ jin kasha e mo dhali i'bwa/ gi 'kwani gi 'penkuman bampa/ uni iikin ka piṣe/ mmoha'b yi'de/ mo be. ¹⁴ Dhalki nyara/ jin miga/ o gwo ki: Aha/ 'thona /e ki /e mini dhal dhur yi'dem pini mo ki aha/ mina 'taki pi yi'de/ mo, dhali jin midi oyaa/ gwo mo ki: Piṣi ma tani dhali aha/ mina ciki kalman pini mmopi mo, dhalka yim midi mii ta a'di jin mina /e mii kar 'pen ka piṣe/ gom cīṯkinam pini ka Is/hak mo be. Dhali gom mii yan kan mo tani aha/ mina mish ki /e ṯorki aha/ mo/en gi tapam pem mo be.

¹⁵ Nṯwa/a/ ki a'di ki 'baarki gwom piti mmo/o mo tani hili mo mo ma, Ripka a'di jin dho'thkunu ka Baṯu/iil jin ta ya/ ma Milkah jin ta ash ma Nahur jin ta'da kam ma Ibrahiim mo tani a'di yayi'd ka piṣe/ ka dhur yi'dem piti me'd e 'kupa bi ma yim mo be. ¹⁶ Ayim nyara/ ta jaro/ ki jaro/ mo, a'di jin di'd ki nyaraṯ gana/ a'di jin dina wathin kamu/ ki mash mo. Ayim yaki'd ka lunḡu'b e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali 'tu'd dhur ma yim mo dhali a'di pu'dki'd mo be. ¹⁷ Yan'ko'd a'di jin ta cīṯkina/ guski'd mo mmogama ayim 'kup mo dhali o gwo mo ki: Aha/ 'thona /e mmociyaa/ ari yi'de/ 'peni dhur pini mo. ¹⁸ Dhala yim ki o gwo mo ki: Piṣi ma, tapam pem mo, dhala yim ki jahanne/ ki dhal

dhur piti me'd 'peni me'd ma yim mo dhali a'di ki ci a'di yi'de/ mmopi mo. ¹⁹ Dhali ka yim 'baarki yi'de/ mmoçi a'di mmopi mo tani ayim ki o gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina mush ki kalman pini yi'de/ mo ntagi uni mini pi ikap mo be. ²⁰ Dhali ki jahanne/ ayim ki gac yi'dem piti eya kur mo dhali gus ka nyan'ko'd bway jis yi'de/ mo mmomush yi'de/ mo dhala yim mushki yi'de/ goma ris kalman piti mo be. ²¹ Wathi/ ki guwa yim ki e ki e ma 'thime/ ki shwamm mo mmoda/ar gwo wakki/ Tapa thoson moyam piti mo walla yisa.

²² Ki kalman kapki yi'de/ mmopi mo tani wathi/ ki bu'th 'dolkon jin hidhu i me'd jin baru ka nusa guurush mo dhali gurany 'peri su/ mo goma yim ki hidha bi mo jin baru ki 'dolkoni 'kume'd ka guurush mo. ²³ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Toraa/ gwo mo ma ki /e ta 'bwa/ maja mo? A/ mo jin ishu di'di gu'b gi cima jin mina aman i/ishi cineya? ²⁴ Ayim ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana 'bwa/ ma Batu/iil jin ta ya/ ma Milkah mo a'di jin dho'thkin ma yim ka Nahur mo be. ²⁵ Dhala yim ki mar gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Am tana ka wusha/ dhali tonte/ mmo'kosh jwa mo dhali gu'b mmo/ishi cine/ mo be. ²⁶ Wathi/ ki gon 'kup piti ka lungu'b mo dhali lun Tapa mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mom'bor mii gom Tapa mo a'di jin ta'da Arungimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, a'di jin diki dhal mo/en piti 'pen mo dhali mii ma isin gana/ 'kup ki tapam pem mo. Dhali gom aha/ tani Tapa ki shu aha/ bway gu'b gi ibas gi itapam pem mo.

²⁸ Dhali yan'ko'd nyara/ a'di guski'd mo dhali tor 'kwani gi gu'b gi kum gwo mo goma ris to gwansan

mo be. ²⁹ Dhala Ripka ta'd ka kam jin yuku gway ka Laabaan mo. Dhala Laabaan ki gus ka pije/ e wathi/ mo e jis yi'de/ jin kasha e mo be. ³⁰ Dhali a'di ki par tome'd e mo dhali gurany 'per eya bi gi 'bwaham mo dhali me'd jin cikina a'di gwo gi 'bwaham ga Ripka mo ki: Wathi/ torki'da tor ki aha/ mo tani a'di yaki'd mo e wathi/ mo. Dhali hili mo mo ma, a'di doshki'd nyakka kalman e jis yi'de/ jin kasha e mo be. ³¹ A'di ki o gwo mo ki: Yayi mo. Ayy mom'bor mii gi Tapa mo. Atinta dosha /eya pije/ kan mo? Haali/ aha/ thosonkina /e gu'b mo dhali mo gom kalman mo be. ³² Gom gwo gi wakan mo tani wathi/ pu'dki'd e gu'b mo. Dhala Laabaan 'cu^uki kalman ashi/ mo dhali a'di ki ci uni awusha/ mo dhali tonte/ gom kalman mmoshwa mo dhali yi'de/ mmolam sho'k piti mo dhali sho'k gi 'kwani kun nyak iiyu/ ki a'di mo be. ³³ Dhali yan'ko'd mo tani tonte/ karu ibwambori a'di mmoshwa mo. Hili a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina diki shwa tonte/ naskina/ ntagi aha/ mina tor'pemen'kup yam pem yan. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Tori gwo mo ma.

³⁴ Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana ci^unkina/ ma Ibrahiim mo be. ³⁵ Tapa a'di 'borki tapam pem mii kagahara mo dhali a'di caki'd mo. Dhali Arumgimis ci^uki a'di tonkal mo dhali bip mo dhali 'dolkon kush dhali 'dolkon gana/ dhala ris ci^unkina/ kun miina tu'c mo kun ta gwa^uth mo dhala ris ci^unkina/ kun miina tu'c kun ta nyara/ mo dhala ris kalman dhala ris thuluny mo be. ³⁶ Dhala Saarah jin ta ash gi tapam pem mo tani a'di dho'thki ya/ mo gom tapam pem mo ka yim ta'da dhan mo dhali ki a'di mo tani a'di ci^uki'da ris to 'baar mo kun tana a'di ki a'di mo.

³⁷ Tapam pem ki kar aha/ mmothul gwo me'da po/ mo mmo/o gwo mo ki: /E mini mi diki dhal ya/ m pem bway mmogam nyara/ 'peni 'Kwani gi Pan Kanaan mo e mony'cesh jin dika/ mo. ³⁸ Hili /e mini ya mo e gu'b ma babam pem mo e 'kwani ma bas pem mo dhali gama 'bom gom ya/m pem mo be. ³⁹ Dhali aha/ ki o tapam pem gwo mo ki: Wariba/ a'bom midi ushu mmoyayu/ nyakki aha/ mo. ⁴⁰ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: Tapa a'di jin yaka/ ibwambor midi hasha man'doyu gwom piti nyakki /e mo mmoshu /e bway mo dhali /e mini gama 'bom gom ya/m pem 'peni 'kwani ma bas pem mo dhali 'peni 'kwani gi gu'b ma baba mo be. ⁴¹ Dhali yan'ko'd /e mini di ki 'kus mo 'peni gwo jin thulka/ me'da po/ mo, me'd jin mina /e ya mo e 'kwani ma bas pem mo. Dhali wakki/ uni mini 'koki ci ayim ki /e mo tani /e din ki 'kus mo 'peni gwo jin thulka/ me'da po/ mo be.

⁴² Aha/ pu'dkina mo shwane/ e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali o gwo mo ki: Ayy Tapa /e jin tana Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, wakki/ /e shwane/ mini shu/aa/ bway e bway jin miga/ ya mo tani ⁴³ hili mo mo ma aha/ doshkina e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali dhalki nyara/ jin pu'du'd mmoya mush yi'de/ mo a'di jin miga/ o gwo mo ki: Ciya/ ari yi'de/ 'pena dhur mo ma tani ⁴⁴ dhali a'di midi oyaa/ gwo mo ki: Piyi ma dhali aha/ mina mush gom kalman pini si'da/ mo. Dhalki a'di ta'da yim jin mina Tapa kar 'pen ka pije/ gom ya/ gi tapam pem mo be.

⁴⁵ Ntwa/a/ ki aha/ daka gwom pem o mo eya du mo tani hili mo mo ma, aRipka a'di ayim pu'dki'd

mo nyakki dhur yi'de/ e 'kupa bi ma yim mo dhala yim yaki'd ka lungu'b e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali mush yi'de/ mo dhali aha/ ki owa yim gwo mo ki: Ciyaa/ dhalki aha/ pina ma. ⁴⁶ Dhali ki jahanne/ ayim ki dhal dhur yi'de/ me'd 'peni 'kupa bi ma yim mo dhali o aha/ gwo mo ki: Piyi ma dhali aha/ mina ci ki kalman pini si'da/ mmopi mo. ⁴⁷ Gom gwo gi wakan mo tani aha/ pikina mo dhala yim ki ci ki kalman mmopi si'da/ mo be. Dhali yan'ko'd mo tani aha/ ki dota yim gwo mo mmo/o ki: /E ta 'bwa/ maja si'da/? Ayim ki thok aha/ gwo mo ki: Aha/ tana 'bwa/ ma Batu/iil jin ta ya/ ma Nahur mo, a'di jin dho'thkin ma Milkah a'di mo. Gom gwo gi wakan mo tani aha/ ki kar dhirriny'dolkon e shush ma yim dhali gurany 'per eya bi ma yim mo be. ⁴⁸ Dhali yan'ko'd aha/ ki lun 'kup pem mo dhali lun Tapa mo, dhali 'bor Tapa mii mo a'di jin ta'da Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, a'di jin shu aha/ bway, ki bwaya 'borgan gana/ mmosus 'bwa/ gi 'kwani ma bas gi tapam pem gom ya/m piti mo be. ⁴⁹ Dhali shwane/ wakki/ /e mini tu/ul gi mii ma tete/ mo dhali gi miin gana/ gi tapam pem mo tani tori /e aha/ gwo mo dhali wakki/ diki ta gwon gana/ mo tani tori aha/ gwo mo ki aha/ mina tu'k mo ki me'da bim poros mo walla ki me'da biny cam mo.

⁵⁰ Dhali yan'ko'd mo tani Laabaan dhala Batu/iil thokki gwo mo ki: To gwan pu'dkin 'peni Tapa mo dhali aman mola gwo shiyi'di o i /e walla jim 'boro'd mo. ⁵¹ Hili mo mo ma, aRipka a'di di'di bori /e mo. Susa yim mo dhali iiyi mo me'd gwo jin okina Tapa mo be.

52 Dhali ki cɪŋkina/ ma Ibrahiim cikki gwo jin ona uni mo tani a'di gonki is piti mo ka 'cesh ibwambori Tapa mo be. 53 Dhali cɪŋkina/ a'di kalki'da ris tonyjaro/ kun ta 'dolkon kush mo dhali 'dolkon gana/ mo dhali burrinnye/ dhali ciki uni ka Ripka mo dhali a'di ki ci ki uni ka kam nyara/ mo dhali ki kum nyara/ mo to gi 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. 54 Dhali a'di dhali 'kwani kun nyak ii ki a'di mo tani uni shwaki to mo dhali piki to mo dhali uni ki isha cim 'deŋ gana/ imun mo. Ki uni cuki mis mon'thamo/ mo tani a'di ki o gwo mo ki: Hashi aha/ ka nyan'ko'd e tapam pem mo. 55 Akam gi nyara/ dhali kum nyara/ ki o gwo mo ki: Ayim midi ca'b naskina/ ka cimi 'kume'd mo. 'Ko'da cim caan mo tani ayim midi ya beseene/. 56 Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ ki mii aha/ mii ka diite/ mo. Me'd jin 'borkina Tapa aha/ mii e bway pem mo tani dhalki aha/ yana mo ki aha/ mina ya mo e tapam pem mo. 57 Uni ki o gwo mo ki: Am mina yuk nyara/ mo dhali doṭa yim mo be. 58 Dhali uni yukkina aRipka mo dhali owa ayim gwo mo ki: A/e mini ya nyakki wathi/ yan mo? Ayim ki o gwo mo ki: Aha/ mina ya mo be. 59 Gom gwo gi wakan mo tani uni hashkina Ripka jin ta 'bwaham mo dhala yim jin midi nyak di ki a'di mo dhali cɪŋkina/ ma Ibrahiim mo dhali 'kwanim piti mo be. 60 Dhali uni 'borkina Ripka mii mo dhali owa yim gwo mo ki: 'Bwah bama, tayi ata'da gi 'kwani ma alaap ka ris kun maru is ka alaapi 'kume'd mo dhali dhalki emen pini dil to 'peni 'twaman ma gon gi uni gwansan kun shi/ uni i e mo. 61 Dhali yan'ko'd aRipka dhali nyara/ kun nyak ii ki a'di cuki mis mo dhali mer kalmana po/ mo dhali bath wathi/ mo.

Dhali kan c̣iŋkina/ suski'da Ripka dhali ya e bway piti mo be.

⁶² Dhala Is/hak a'di yayi'd 'peni Pam Birlahayru/ i dhali a'di c̣a'bki'd mo eya Januub mo. ⁶³ Dhala Is/ hak yaki'd ka piye/ mmo'thowa piye/ mo e mom'pimpili/ mo. Dhali a'di 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali par mo e mo dhali hili mo mo ma, kalman uni pu'dkin mo be. ⁶⁴ Dhala Ripka 'de'kki em piti 'kup ki mis mo dhali ka yim parki'da Is/ hak e mo tani ayim ki thul ka 'cesh 'peni kalman mo ⁶⁵ dhali o c̣iŋkina/ gwo mo ki: Wathi/ jana idi'di maṭaan mo a'di jin yayi'd mmogam ana 'kup mo? C̣iŋkina/ ki thoḵ a'di gwo mo ki: A'di ta tapam pem mo. Wakan ayim ki bu'th burrinyen 'kup piti dhali kum is piti mo be. ⁶⁶ Dhali c̣iŋkina/ ki tor Is/hak gwo goma ris to kun miikina a'di mo be. ⁶⁷ Dhali yan'ko'd Is/hak ki susa yim e gu'b burrinye/ mo dhali a'di ki butha Ripka dhali ayim warki'd ki ash mo dhali a'di enki'da yim mo. Dhala Is/hak a'di malaskunuwa du mo 'ko'di jwa gi kum mo be.

25

¹ Ibrahiim a'di bu'thki'da 'boma kamu/ mo a'di jin yuku gway ka Gathuurah mo be. ² Ayim dho'thki a'di aSimraan mo dhala Yagshaan mo dhala Madaan mo dhala Midyaan mo dhala Yishbaag mo dhala Shuha mo be. ³ Yagshaan si'da/ a'di ita'da baba ma Shaba mo dhala Dadaan mo. Dhali iya/ ma Dadaan uni si'da/ annihe/ mo: Ashshuriim dhala Lathushiim dhala La/ummiim mo be. ⁴ Dhali iya/ ma Midyaan uni si'da/ annihe/ mo: Epah dhala Ipir mo dhala Hanuuk mo dhala Abiidaa/ mo dhala Elda/ ah mo be.

Aris uci gwansan uni ta kuma Gathuurah mo be. ⁵ Ibrahiim ciki'da ris tom piti kun tana a'di ka Is/hak i'baar mo be. ⁶ Hili e iya/ gi up la'am piti yan mo tani Ibrahiim ki ci uni to kun cinu ki me'd mo, dhali ki a'di di'd ki e naskina/ mo tani a'di ki dhuki uni 'pen mo 'peni ya/m pitiŋ gana/ ka Is/hak mo mmo/iiku/ mmo'koku/ 'kupki mom'pesho'k isa dhana/ imun mo jin ta bampa/ gi mom'pesho'k mo be.

⁷ Hili atee yil jin din ma Ibrahiim ki e annihe/ mo, a'di 'kona yili iss 'kwanimpa ipekwar a'ce'dka karpa'c apo/ mo be. ⁸ Ibrahiim a'di ciki shi/in piti jin 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo ki dhana dhan gana/ mo mmotana a'di dhan guman dhan ki yil piti mo dhali a'di gamkunu me'd nyakki 'kwanim piti mo be. ⁹ Is/hak dhala Isma/iil uni kun ta iya/ m piti mo tani uni kanki a'di e jurum wosh ma Makpiilah mo e bwam bunto ma Ipruun jin ta ya/ ma Suuhar jin ta wathi/ Hiththa jin di'd 'kup ka bor ki mis ki Pa Mamra mo be. ¹⁰ Bwam bunto yan yolkin ma Ibrahiim 'peni 'Kwani Hiththa mo tani a'di ikankunu a'di nycine/ uni ka ashim piti ka Saarah mo be. ¹¹ 'Ko'di jwa ma Ibrahiim mo tani Arumgimis 'borki'da Is/hak mii mo a'di jin ta ya/m piti mo. Dhala Is/hak a'di ca'bki'd mo e pam Birlahayru/i mo be.

¹² Uni kun ta emen ma Isma/iil kun yer kunu gwayi 'ko'd mo a'di jin ta ya/ ma Ibrahiim mo ka Haagar jin ta ji Masir mo a'di jin ta cin'kina/ nyara/ ma Saarah a'di jin dho'thkina a'di ka Ibrahiim mo be. ¹³ Gway gi iya/ ma Isma/iil mo tani uni annihe/ mo, a'di jin yer kunu ka bath 'pen ka dho'th buni mo: Nabayuut a'di ita'da bwanyara/ ma Isma/iil

mo dhala Gidar mo dhala Adab/iil mo dhala Mibsaam mo, ¹⁴ dhala Mishmaa/ mo dhala Duumah mo dhala Massa mo ¹⁵ dhala Hadaar mo dhala Teema mo dhala Yathuur mo dhala Napish mo dhala Gidmah mo be. ¹⁶ Uni gwansan uni ita iya/ ma Isma/iil mo dhali gway buni si'da/ uni anann mo be. Dhali gway bampam buni dhali ata/ kun 'kona uni tani uni 'kume'd i'ce'dka su/ mo ka wak buni kun tana uni iya/ ma malik mo. ¹⁷ Hili atee yil jin din ma Isma/iil annihe/ mo, a'di 'kona yili iss 'kwanimpa ipesu/ ath ikwara mo dhali a'di ciki shi/in piti jin 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo dhali a'di nyakkunu is gam me'd ki 'kwani ma bas piti mo be. ¹⁸ Uni 'peni Pa Hawiila ntagi Pan Shur mo a'di jin di'd ka par 'twa/ ki Pa Masir mo 'kupki bway jin cuthi 'twa/ 'kupki bway Pa Ashshuur mo be. A'di ca'bki'da po/ aris 'kwanim piti mo be.

¹⁹ Gway gi iya/ ma Is/hak uni kun ta emen piti mo a'di jin ta ya/ ma Ibrahiim mo: Ibrahiim jin ta'da baba ma Is/hak mo. ²⁰ Is/hak a'di i'kokina yili issu/ mo ka dhan piti me'd jin bu'thkina a'di aRipka ki ash mo a'di yim jin ta 'bwa/ ma Batu/ iil mo jin ta Wathi/ Araam gi Pam Paddaan/araam jin ta 'bwah ma Laabaan Wathi/ Araam mo be. ²¹ Dhala Is/hak 'thoki'da Arumgimis gom ash mo, dhala Ripka jin ta ash a'di yim bwaaki'd mo be. ²² Dhali uci su/ gwansan uni gurunyki is e bwa ma yim mo, dhali ayim ki o gwo mo ki: Wakki/ a'di wakan mo tani, ata si'da/ idika/ ki e mo? Gom gwo gi wakan mo tani ayim yaki'd mo dhali 'thek gwo yan e Tapa Arumgimis mo. ²³ Dhali Tapa ki owa yim gwo mo ki:

Kal 'koni su/ e bwa ma dho'th pini mo,

dhali 'kwani su/ gwan kun mina /e dho'th mo tani
 uni mini kwa/ bwa mo
 dhali jan tal 'de/ a'di imidi 'bitha'bi'th mo
 mmobola kamu/ e mo,
 dhali a'di jin ca'd a'di imidi mii ara kam to mo be.

²⁴ Ka tee ma yim jin mina a'di dho'th thimkunu
 mo tani, hili mo mo ma, ushi uci su/ 'kon e bwa ma
 yim mo be. ²⁵ A'di jin pu'dki'di twa/a/ mo tani a'di
 tagi 'per mo, dhali aris bungwar is piti wana e ki
 burrinnye/ muri is mo. Gom gwo gi wakan mo tani
 a'di yukki a'di gway ka Iisu mo. ²⁶ Dhali yan'ko'd
 mo tani akam pu'dki'd mo, dhali me'd piti bu'thki
 'pena tɪŋkila/ ma Iisu mo. Dhali gom gwo gi wakan
 mo tani a'di yukkunu gway ka Yakuub mo. Is/hak
 'kona yil issi kwara mo me'd jin dho'thkin ma yim
 uni mo be.

²⁷ Me'd jin cakina uci su/ mo tani Iisu ta wathi/
 jin kora e ki kor e mompar mo, a'di ta wathi/ ma
 shon gana/ mo ka Yakuub ta wathi/ jin bu'th is piti
 ka mathan'kur dhali ca'b e gu'b burrinnye/ mo be.
²⁸ Is/hak enki'da Iisu mo haali/ a'di 'kaki shum piti
 kun parkina a'di mo. Hila Ripka enki'da Yakuub
 mo be.

²⁹ Ka cima kamu/ me'd jin miikin ma Yakuub
 a'tash mo tani Iisu pu'dki'di pa mo 'peni bwaasho
 mo dhali a'di mutta/ te/ is kagahara mo. ³⁰ Dhali
 Iisu ki owa Yakuub gwo mo ki: Dhalki aha/ nyoka
 'tash pini yan jin cesa /e e ki 'per 'per mo haali/
 aha/ mutta/ te/ is mo (gom gwo gi wakan mo tani
 a'di iyukkunu a'di gway ka Aduum mo). ³¹ Yakuub
 oki gwo mo ki: /E mini yolaa/ mo ma bwanyaran
 dho'th ganam pini yan mo. ³² Iisu thokki gwo mo
 ki: Aha/ mura wu 'te/ mo be. Mo ma bwanyara/

yan midi miiya ta gom aha/ mo? ³³ Yakuub ki o gwo mo ki: /E mini thul gwo me'da po/ ntwa/a/ gom aha/ mo, dhali wakan a'di thulki gwo me'da po/ gom a'di dhali yol mo ma bwanyaran dho'th pitin gana/ ka Yakuub mo be. ³⁴ Yan'ko'da Yakuub ki cika lisu maan guraasa dhala 'tasha pasuliya jin cesu/ mo dhali a'di shwaki a'di mo dhali a'di piki to mo dhali cu mis mo dhali ya e bway piti mo. lisu a'di ishi/ki mo ma bwanyaram pitin gana/ i e mo be.

26

¹ Dhali shwane/ te/ pu'dki'd mo e bampa/ mo mmowaki ten dhamo/ mo me'd jin din ma Ibrahiim mo. Dhala Is/hak a'di yaki'd mo e Pany Jaraar mo eya Abimaalik jin ta'da malik gi 'Kwani Pilisthiin mo. ² Dhali Tapa piki a'di i is mo, dhali o a'di gwo mo ki: Dhalku/ ki ya ka lungu'b bway Pa Masir mo. Hili ca'bi /e eya 'cesh jin miga/ tor /e mo. ³ Tayi aca/ eya 'cesh yan mo dhali aha/ mina di nyakki /e mo dhali 'bor /e mii mo, dhali gom / e mo dhali gom emen pini mo tani aha/ mina ci aris bampa/ gwan ki /e mo dhali aha/ mina thim gwom pem jin oka/ is mo mmothul gwo me'da po/ goma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo be ki: ⁴ Aha/ mina mar emen pini is mo me'da cul gi momis mo dhali aha/ mina ci emen pini aris bampa/ yani 'baar mo. Dhali gom gway gi emen pini mo tani aris kal gi mony'cesh mini 'bor is buni mii ki uni mo be. ⁵ Haala Ibrahiim haki gwo gi 'twam pem e mo dhali dhu gwo kun kanka/ a'di mo dhali gwonkan pem mo dhali gwonkan pem kun

cinu ki 'twa/ mo dhali gwonkan pem jin cinu mo be.

⁶ Gom gwo gi wakan mo tani Is/hak a'di ca'bki'd mo e Pany Jaraar mo be. ⁷ Ki 'kwaniṅ gwaṭh gi mo yan dotki a'di gwo mo gom ash mo tani, a'di ki thok gwo mo ki: Ayim a'di ita 'bwah pem mo, haali/ a'di ko/ki is mo mmo/o ki a'di ta ashim piti mo isi ciki/'kwani gi mo yan imini 'taki 'kosh a'di jwa mo gom gway ma Ripka mo, haala yim dina jarom piti ki she/ mo mmohil mo be. ⁸ Ki a'di diki'd e mun ki rash rash mo tani Abimaalik jin ta'da malik gi 'Kwani Pilisthiin mo tani a'di hilki mo ki e shu'd gu'b mo dhali para Is/hak e mo mmolo'bkina a'di aRipka jin ta ash mo. ⁹ Gom gwo gi wakan mo tani Abimaalik yukki'da Is/hak mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, ayim ta ashin mo ba/, kata jan ona /e gwo oki ayim ta 'bwahan mo? Is/hak ki thok a'di gwo mo ki: Haali/ aha/ kulumkina gwo ibwa mo oki aha/ mina wu mo gom gwo ma yim mo be. ¹⁰ Abimaalik ki o a'di gwo mo ki: Atinta a'dan jin miikina /e wakan apo/ aman mo, wathin kamun 'de/ wariba/ midi 'taki ya mo isha 'bom pini mo dhali /e mini 'taki guyu/ mo jin thamu mii apo/ aman mo be. ¹¹ Gom gwo gi wakan mo tani Abimaalik ki ruma aris 'kwani 'baar ki gwo mo mmo/o ki: A'di yin jin midi ta wathi/ yan is ki cwa mo walla ashim piti mo tani a'di minu 'kosh jwa mo be.

¹² Dhala Is/hak siki to mo e bampa/ yan mo dhali a'di cithki to mo ki yila 'de/ yan mo ki iss 'kwan-impā imudhe'd mo. Haali/ Tapa a'di 'borki a'di mii mo be. ¹³ Dhali wathi/ warki'd ki wathimpa mo dhali gama ris to ki nyanye/ kun markunu

is mo ntagi a'di ta wathi/ jin eka/ 'pen ki ek mo.

¹⁴ A'di taki'd ga ma'diny ka'bal kun jinu mo dhali bip mo dhali aris cinjina/ tana ris mo kun 'kokin e gu'b piti mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani 'Kwani Pilisthiin uni taki dhapan apo/ a'di mo be.

¹⁵ (Dhali shwane/ 'Kwani Pilisthiin uni 'dapkina aris jis yi'de/ 'twa/ ka dihar mo uni kun cwanykin ma ris cinjina/ gi com ka tee ma babam piti ka Ibrahiim mo.) ¹⁶ Dhali Abimaalik ki owa Is/hak gwo mo ki: Yaku/ /e mo 'peni aman mo haali/ /e ta wathi/ jin ca'bki dem dem mmobol am e mo.

¹⁷ Gom gwo gi wakan mo tani Is/hak yaki'd mo 'peni mattaan mo dhali nyan gu'b burrinyem piti e embul wosh ma Jaraar mo dhali ca'bi mun mo be.

¹⁸ Dhala Is/hak cwanyki jis yi'de/ dok/ e mo e mo jin 'thissa/ cwanykunu uni ka tee ma Ibrahiim jin ta com mo haali/ 'Kwani Pilisthiin 'thissa/ 'dapki uni 'twa/ ka dihar mo 'ko'di jwa ma Ibrahiim mo dhali a'di yerki uni gway mo me'd jin yerkina com uni gway mo be. ¹⁹ Hili ki cinjina/ ma Is/hak cwanyki jis yi'de/ mo e embul wosh mo tani uni gamki jis yi'de/ kun kasha yi'de/ e ki kash mo.

²⁰ Dhali imanhil ka'bal gi Pany Jaraar uni walkin ki imanhil ka'bal ma Is/hak mo mmo/o gwo mo ki: Yi'de/ ta jim bam mo be. Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di yukki jis yi'de/ yan ki gway mo ka Isig haali/ uni askin gom a'di mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd uni cwanyki jis yi'den kamu/ mo dhali uni si'da/ walkina po/ caan mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki yuk jis yi'de/ yan ka Sithnah mo.

²² Dhali a'di so'kki'd mo 'peni mun mo dhali cwany jis yi'den kamu/ mo dhali apo/ caan mo tani uni 'koki wal mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani

a'di ki yuk jis yi'de/ yan gway ka Rahubut mmo/o gwo mo ki: Tapa a'di ithosonki ana embul mo mo dhali ana shwane/ mina kal mamana dho'th mo e bampa/ yan mo be.

²³ 'Peni mattaan mo tani a'di yaki'd ka gagamis mo e Pan Birsaba mo be. ²⁴ Dhali Tapa piki a'di i is mon'thiny mo dhali o gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis ma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo, dhalku/ is ki ko/ mo haali/ aha/ mina nyak di ki /e mo dhali 'bor /e mii mo dhali mar emen pini is mo gom gway gi cinjinam pem ka Ibrahiim mo be. ²⁵ Gom gwo gi wakan mo tani a'di nyan'ki'da gwa'a/ jin miinuwa basa 'cesh mo e mun mo dhali yuk gway gi Tapa mo dhali thum gu'b burrinyem piti i mun mo. Dhali e mun mo tani cinjina/ ma Is/ hak uni cwanyki jis yi'de/ ka ris mo.

²⁶ Dhali yan'ko'd Abimaalik yaki'di a'di 'peni Pany Jaraar mo nyakka Ahussaat jin ta'da amanlogom a'di ki gwo mo dhala Pikul jin ta'da 'kan'kup gom 'kwani ma meem piti mo. ²⁷ Is/hak ki o uni gwo mo ki: Atinta iyyina umi aha/ mo? 'Kona um ki misha ki um shi/i aha/ i e mo dhali ur aha/ mo 'peni um mowa? ²⁸ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Aman misha eya tenten gana/ ki Tapa di'd nyakki /e mo, a'di i/ona aman gwo jin waki cise/ mo ki: Dhalki mo jin minu mii thul gwo me'da po/ midi mii di mo e bwaman am dhali /e mo, dhali dhalki ana gama gwo jin gamu me'd mo nyakki /e mo. ²⁹ Ki /e mini diki mii to shiyi'da kamu/ apo/ aman mo, me'd jin 'kona aman ki ta /e is ki cwa mo dhali aman si'da/ 'konaki mii ton kamu/ mo hili jasi tom 'boro'd mo dhali hashki /e mo ki mon'ku'th is mo. /E shwane/ 'borkina Tapa mii mo be. ³⁰ Gom gwo gi wakan

mo tani a'di miiki uni tonte/ jin shwanu ka tul'kup
 mo dhali uni shwaki to mo dhali uni piki to mo be.
³¹ Dhali mon'thamo/ mo tani uni cuki mis mo ki
 jahanne/ mo dhali thul gwo me'da po/ ka rem'kup
 mo, dhala Is/hak dhuki uni 'pen mo e bway buni
 mo dhali uni iikin mo 'peni a'di ki mon'ku'th is mo
 be. ³² Dhali 'pena cim 'de/ yan mo tani cin'kina/
 ma Is/hak pu'dkin mo dhali tor a'di gwo gom jis
 yi'de/ kun cwanykina uni mo dhali o gwo mo ki:
 Aman gamkina yi'de/ mo be. ³³ A'di yukki jis yi'de/
 yan gway mo ka Shibah mo. Gom 'pemen gwo gi
 wakan mo tani a'di iyuk'kunu 'pen'kuman bampa/
 yan gway ka Birsaba ntagi shwanesan mo be.

³⁴ Me'd jin 'kona yili Iisu i issu/ mo tani a'di
 bu'thki ash mo jin yuku gway ka Yahudiit jin ta
 'bwa/ ma Biiri jin ta Wathi/ Hith'tha mo dhala
 Basmah jin ta 'bwa/ ma liluun jin ta Wathi/ Hith'tha
 mo. ³⁵ Dhali uni gwan mii mon'ko apowa Is/hak
 dhala Ripka mmoka/a ka/ mo.

27

¹ Ka Is/hak taki'da dhan mo dhali em piti si'da/
 dhuruma/ dhurum wakan mo a'di imolkina a'di
 mo mmopar e ki 'bore/ mo, a'di iyuk'kina a'di a/Iisu
 mo a'di jin ta ya/m piti jin ca'd mo dhali o a'di gwo
 mo ki: Ya/m pema, dhali a'di ki thok a'di gwo mo
 ki: Aha/ dina imahan mo. ² A'di ki o gwo mo ki: Hili
 mo mo ma, aha/ tana adhan mo dhali aha/ dinaki
 misha cim jwam pem mo. ³ Hili shwane/ buthi to
 gi mo/as pini mo dhala kulpem pini dhala bwam
 pini mo dhali ya ka pije/ e mombwaasho mo dhali
 par tom bwaasho mo gom aha/ mo. ⁴ Dhali thosoni
 shum jin 'kunya'kuny gom aha/ mo, a'di jin enka/

mo dhali kali a'di ki aha/ ki aha/ mina shwa a'di mo
dhali 'bor /e mii ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu mo be.

⁵ Dhala Ripka cikki gwo yan me'd jin okin ma
Is/hak gwo e ya/m piti ka Iisu mo. Gom gwo gi
wakan mo tani Iisu a'di yaki'd ka pije/ mo dhali
par tombwaasho mo dhali 'koshi a'di mo dhali kali
a'di mo. ⁶ Ripka si'da/ oki ya/m piti ka Yakuub
gwo mo ki: Aha/ cikkina 'twa/ mmotora/ tor ka
kan ka Iisu mo, ki: ⁷ Kalaa/ shum tombwaasho mo
dhali thosoni shum jin 'kunya'kuny gom aha/ mo
ki aha/ mina shwa a'di mo dhali 'bor /e mii mo
mbwambor ki Tapa mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu
mo be. ⁸ Hili mo mo ma, ya/m pem, hayi gwom
pem e mo me'd jin kankika/ /e mo. ⁹ Yaku/e ma'diny
ka'bal mo dhali kwanyi ushi gungulu mi isu/ mo
ki aha/ mina thoson shum kun 'kunya'kuny 'peni
uni mo gom cim mo a'di jin enkina a'di kagahara
mo. ¹⁰ Dhali /e mini kalki a'di ki cim mo mmoshwa
mo. Wakan ki a'di midi 'bor /e mii mo ntwa/a/ ki
a'di diki wu mo. ¹¹ Hila Yakuub oki'da Ripka jin
ta kum gwo mo ki: Hili mo mo ma, akam pem ka
Iisu a'di ta wathi/ jin 'kan ma muri is mo, dhali
aha/ 'tikala/ bungawar ki 'tikal mo. ¹² Wariba/ ababa
midi tayaa/ is is ki me'd mo, dhali aha/ mina e waki
aha/ miina a'di ka maka mo dhali aha/ mina ka
monyjee apo/ is pem mo, yisa mom'bor mii mo.
¹³ Kum ki o a'di gwo mo ki: Monyjeem pini midi di
apo/ aha/ mo ya/m pem mo, hili hayi gwom pem e
mo dhali yayi mo dhali kwanyi uni gom aha/ mo.
¹⁴ Gom gwo gi wakan mo tani a'di yaki'd mo dhali
buthi uni mo dhali 'doyu/ uni ki kum mo, dhali
kum ki thoson shum kun 'kunya'kuny mo, me'd
jin enkina com kagahara mo be. ¹⁵ Dhala Ripka ki

bu'th burrinyem 'borga/ ma Iisu jin ta ya/ ma yim jin ca'd mo uni kun 'koni gu'b nyakka yim mo a'di ki hi'thki a'di ka Yakuub mo a'di jin ta ya/m piti jin gwa'da'd mo. ¹⁶ Dhala yim ki hi'thki a'di ayi'c mi e 'bame'd piti mo dhali e 'bam piti jin 'tikila/ 'tikil mo. ¹⁷ Dhali ayim ki ci shum jin 'kunya'kuny mo dhali maanj^hkuthu'd mo a'di jin thosonkin ma yim mo e me'd gi ya/m piti ka Yakuub mo.

¹⁸ Wakan a'di yaki'd bway gu'b gi com mo, dhali o a'di gwo mo ki: Ababam pema, dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. Ki /e aja a'dun mo? ya/m pem. ¹⁹ Yakuub oki com gwo mo ki: Aha/ tana Iisu jin ta'da bwanyaram pini mo. Aha/ miikina me'd jin kankina /e aha/ gwo mo dhali shwane/ ca'bi /e ki mis mo dhali 'kayi shum tombwaashom pem mo ki /e mini 'bor aha/ mii mo. ²⁰ Hila Is/hak oki ya/m piti gwo mo ki: Mii wakata ganne/ gamkina /e a'di ki jahanne/ kan mo? ya/m pem. A'di ki thok gwo mo ki: Haali/ Tapa Arumgimis pini a'di ciki aha/ a'di ki 'ta'b kan mo be. ²¹ Yan'ko'd Is/hak ki owa Yakuub gwo mo ki: Shoru/ is ki 'dishe/ mo ki aha/ mina ta /e is is ki me'd mo ya/m pem mo ki aha/ mina mish /e mo wakki/ /e tana Iisu ka jin gana/ jin ta ya/m pem mo, walla aja a'dan mo? ²² Wakan aYakuub a'di yaki'd mo mmo'disha Is/hak is mo a'di jin ta com mo, a'di taki a'di is is ki me'd mo dhali o gwo mo ki: 'Twa/ a'di ita jim ma Yakuub mo, hili me'd uni ita me'd ma Iisu mo be. ²³ Dhali a'di diki nyith a'di mo haali/ me'd piti 'kan ma mur nycine/ mo me'd ji ma kam piti ka Iisu mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki 'bor a'di mii mo be. ²⁴ A'di ki o gwo mo ki: A/e ta ya/m pem ka jin gana/ mo jin ta'da

Iisu mo? A'di ki thok gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo be. ²⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Kali a'di ki aha/ mo ki aha/ mina 'ka shum tombwaasho gi ya/ m pem mo dhali 'bor /e mii mo. Wakan a'di kalki a'di a'di mo dhali a'di 'kaki a'di mo dhali a'di kalki a'di yimana mura'th jin ka/u ki nahjah mo dhali a'di piki a'di mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd com ka Is/ hak ki o a'di gwo mo ki: Shoru/ is ki 'dishe/ mo dhali piyaa/ 'twa/ mo ya/m pem mo. ²⁷ Wakan a'di pu'dki'd ki 'dishe/ mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali a'di jikki'da shim burrinyem piti mo dhali 'bor a'di mii mo dhali o gwo mo ki:

Hili yisawa/, ashim gi ya/m pem mo
ma isi me'da shim gi wathi/ jin yayi'd 'pena pije/
mo, a'di jin 'borkina Tapa mii be.

²⁸ Dhala Arumgimis ci jape/ gi momis mo,
dhali aris tom 'boron gi mony'cesh mo,
dhali pos mo dhala mura'th ki nyanye/ mo.

²⁹ Dhalka ris 'kwani 'baar mo mii /e to ime'd mo,
dhali aris kal gi mony'cesh mina 'ko ka bamambor
mmolun /e mo.

Tayi tapa apo/ ikam pini mo
dhali dhalki iya/in gi kwan mini 'ko ka bamambor
mmolun /e mo.

Monyjee midi di apo/ aris 'kwani 'baar ka 'dete/
'dete/ kun jeeki /e mo,
dhali mom'bor mii midi di apo/ aris 'kwani 'baar
mo kun 'borki /e mii mo.

³⁰ Dhali ka Is/hak daka/ 'baarki mii i'dishesan
mmo'bora Yakuub mii mo, ka Yakuub 'tilki is mo
mmoya ka pije/ mo 'peni bwambor ma Is/hak mo
jin ta com mo tani Iisu jin ta'da kam mo tani a'di
pu'dki'd mo 'peni mompar mo be. ³¹ A'di si'da/

thosonki shum jin 'kunya'kuny mo dhali kali a'di e com mo. Dhali a'di ki o com gwo mo ki: Dhalka baba cu mis mo dhali 'ka shum tombwaasho gi ya/ m piti mo ki /e mini 'bor aha/ mii mo. ³² Ababam piti ka Is/hak oki a'di gwo mo ki: Ki /e aja a'dun mo? A'di thokki gwo mo ki: Aha/ tana ya/m pini, jin ta'da bwanyara/ jin ta'da Iisu mo be. ³³ Yan'ko'd a/Is/hak a'di dekina is ki bir bir ki 'bi'th mo, dhali o gwo mo ki: Kaja sa/ yaki'd mo mmopar mo dhali 'koshi tombwaasho mo dhali kali aha/ shum mo, dhali aha/ 'kakina a'di 'baar mo ntwa/a/ ki /e diki pu'du/ mo dhali aha/ 'borkina a'di mii mo? Nye a'di minu mii 'bor mii mo. ³⁴ Ka Iisu cikki gwo 'peni com mo tani a'di 'therki dhan ko ki 'bi'th mo dhali ko ki jabu'th ki ku'bu/ ku'bu/ mo, dhali o com gwo mo ki: 'Bori aha/ mii mo ma, isi aha/ gara/ si'dayi, ayy ababam pem mo. ³⁵ Hili a'di oki gwo mo ki: Akam pini a'di pu'dki'd ka mak mo, dhali a'di bu'thki mom'bor miim pini mo. ³⁶ Iisu oki gwo mo ki: A'di 'konuki yuk gway ka Yakuub ka jin gana/ 'taa? Haali/ a'di thamki aha/ thum me'di su/ mo. A'di bu'thki mo ma bwanyaram pem jin taka/ mo, dhali hili mo mo ma, shwane/ a'di bu'thki mom'bor miim pem 'peni aha/ mo. Yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: A/mom'bor miin kamu/ bunya/ dina /e ki 'tash 'twa/ mo gom aha/ mowa? ³⁷ Is/hak ki thoka Iisu gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ karkina a'di mmota tapam pini mo, dhali aris ikam piti aha/ cikina uni ki a'di mmota cinkina/ mo mmomii a'di i me'd mo dhali pos dhala mura'th kun sinu mo aha/ cikina uni ki a'di mo mmocil mo. Kata beseene/ imiga/ mii gom /e ya/m pem mo? ³⁸ Iisu ki o com gwo mo ki: A/e taki jasi mom'bor mii

'denj gana/ kan niina? ababam pem mo. 'Bori aha/ mii mo ma, isi aha/ gara/ si'dayi, ayy ababam pem mo. Dhala Iisu ceki 'twam piti mo dhali ko mo be.

³⁹ Dhali yan'ko'd Is/hak jin ta'da babam piti thoŋki a'di gwo mo ki:

Hili mo mo ma, /e mini si'd mo 'peni mony'cesh jin minu si to mo haali/ a'di ita mom pini jin mina /e ca'bi cine/ mo,

dhali /e si'da/ mini si'd mo 'peni jape/ gi momis e mo jin ka'dama/ ka'dam mo.

⁴⁰ Shemen gandala turgam pini mo tani a'di imina /e ndi ki e mo be.

Dhali /e mini miiya kan to mo,

hili ki /e mini kwa/ is pini bwa mo tani

/e kwa/ ki dhan'ka'b tom'bam piti bwa mo 'peni 'bam pini mo be.

⁴¹ Shwane/ Iisu shi/ki'da Yakuubi e mo gom mom'bor mii jin 'borkina com a'di mii mo, dhala Iisu oki gwo e is piti mo ki: Atee jin minu kowa ko goma babam pem a'di 'dishkina 'twa/ mo. Aha/ mina 'kosha kam pem ka Yakuub jwa mo ŋ'ko'd mo.

⁴² Hili gwo gi Iisu a'di torkunuwa Ripka mo a'di jin ta'da bwanyara/ ma yim mo. Gom gwo gi wakan mo tani ayim hashki gwo mo mmoyuka Yakuub jin ta ari ya/ ma yim jin gwa'da'd mo, dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, akam pini ka Iisu a'di malaski is piti mo dhali thoson is mo mmo'kosh /e jwa mo.

⁴³ Dhali 'peni shwanesan mo, ya/m pem hayi gwo gi 'twam pem e mo, dhali cuyi mis dhali gusi pa mo a Laabaan mo a'di jin ta'da kam pem mo e Pan Haraan mo. ⁴⁴ Dhali ca'bi /e e mun mo nyakki a'di ki ari mo mo ntaga nyor ma kan yan jin 'batha'ba'th mina she/ i'thup mo.

⁴⁵ Ntaga nyor ma kan yan mina she/ i'thup mo dhali a'di midi this to gwan e mo kun miikina /e mo. Yan'ko'd aha/ mina hash gwo mo dhali susi / e ka nyan'ko'd 'peni mun mo. Goma tinta imiga/ this um isu/ e mo mmontal 'de/ ka cim 'de/ kan mo.

⁴⁶ Yan'ko'd aRipka ki owa Is/hak gwo mo ki: Aha/ 'baka/ mondiki/em pem e mo haali/ aris up gi 'Kwani gi Pan Hiththa mo. Wakka Yakuub midi mash jan 'de/ 'peni up gi Pan Hiththa me'd uni up gwansan kun 'kon e bampa/ yansan mo, dhali shim miim 'boro'da ta midi di gom mondiki/em pem mo?

28

¹ Dhali yan'ko'd Is/hak yukki'da Yakuub mo dhali 'bor a'di mii mo dhali kan a'di gwo mo ki: /E mini dhalku/ ki mii masha 'boma kamu/ 'de/ 'peni 'Kwani gi Pan Kanaan mo. ² Cuyi mis mo dhali yayi mo e Pam Paddaan/araam e gu'b ma Batu/ iil jin ta'da baba gi kwan mo dhali butha 'bom 'peni mun mo jan 'de/ 'peni i'bwa/ ma Laabaan jin ta'da kam gi kwan mo. ³ Arumgimis jin Eka/ Ek mo 'borki /e mii mo dhali kar /e mmodho'th mo dhali mar /e amar is mo ki /e mini ta dhana buhany 'kwani mo be. ⁴ Dhalki a'di ci mom'bor mii ma Ibrahiim ki /e mo dhali emen pini si'da/ mo ki /e mini bu'th bampa/ gwan kun takina /e aca/ apo/ mo a'di jin cikin ma Arumgimis a/Ibrahiim mo. ⁵ Wakan Is/hak hashki'da Yakuub 'peni a'di mo dhali a'di yaki'd mo e Pam Paddaan/araam mo eya Laabaan jin ta ya/ ma Batu/iil mo jin ta Wathi/ Araam a'di jin ta'da kam ma Ripka mo a'di jin ta KoYakuub dhala Iisu mo.

⁶ Dhala Iisu me'd jin mishkina a'di ka Is/hak 'borki'da Yakuub mii mo dhali karki a'di 'pen mo e Pam Paddaan/araam mo mmobutha 'bom 'peni mun mo tani dhali ki a'di 'borki a'di mii mo dhali kan a'di gwo mo ki: /E mini dhalku/ ki mash jan 'de/'peni up 'Kwani Kanaan mo, ⁷ dhali ka Yakuub haki gwo gi com e mo dhali kum mo dhali ya mo e Pam Paddaan/araam mo. ⁸ Wakan Iisu parki mo e mo ki up gi 'Kwani gi Pan Kanaan 'koki 'bora Is/hak bwa mo a'di jin ta com mo. ⁹ Iisu a'di yaki'd mo eya Isma/iil mo dhali butha 'bom mo mmomar upa tiya kun takina a'di is mo a'di jin ta'da Mahlah jin ta 'bwa/ ma Isma/iil mo jin ta ya/ ma Ibrahiim mo a'di jin ta 'bwaham ma Nabayuut mo be.

¹⁰ Yakuub dhalki Pam Birsaba 'pen mo dhali yaki'd mo 'kupki bway Pan Haraan mo. ¹¹ Dhali a'di pu'dki'd mo e monkamu/ mo dhali a'di ca'bki'd e mun mon'thiny mo haala tente/ yulki'd mo. A'di ki bu'th wosha kamu/ mo e mo yan mo mmokar 'kup piti mo dhali a'di ki ishi mo yan mo be. ¹² Dhali a'di shu'bki jan mo ki to di'd jin karkunu mo 'peni mony'cesh mo jin senu sho'k mo dhali 'kupan piti jithirki momis mo dhali hili mo mo ma, iman'doyu gwo ma Arumgimis seki momisi a'di mo dhali thulkin ki a'di mo. ¹³ Dhali hili mo mo ma, Tapa doshki'di 'kupi a'di mo dhali o gwo mo ki: Aha/ tana Tapa Arumgimis ma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo dhali Arumgimis ma Is/hak mo. Mony'cesh yan jin isha /e apo/ mo tani aha/ mina ci a'di ki /e mo dhali emen pini mo be. ¹⁴ Dhali emen pini uni mina e waki bu'da 'cesh mo dhali / e mini hakas mo ka bor mo ntaga bora lungu'b mo dhali 'kupki mom'pesho'k mo dhali 'kupka 'bana

bim poros mo dhali 'kupka 'bana biny cam mo, dhali ki/e mo dhali emen pini mo tani arisa wak gi 'kwaniny'cesh mini 'bor is buni mii mo be. ¹⁵ Hili mo mo ma, aha/ mina di nyakki /e mo dhali kar / e mo eya ris mo gunn kun mina /e iya mo dhali susi /e ka nyan'ko'd e bampa/ yansan mo. Haali/ aha/ yisa mina dhal /e 'pen yisa ntagi aha/ mina thim gwom pem jin okika/ /e mo be. ¹⁶ Yan'ko'd aYakuub merki e mo 'peni mo/ish em piti mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ Tapa a'di idiki'd e mo yan mo dhali aha/ molkina a'di mo be. ¹⁷ Dhali a'di ko/ ki is mo dhali o gwo mo ki: Mo yan ta mo jin kogu mo. Mo yan a'di ita isi gu'b ma Arumgimis gana/ mo 'tese/ be dhali yansan a'di ita 'twankala gon gi bway momis mo be.

¹⁸ Wakan aYakuub cuki mis mo mon'thamo/ ka 'tum mo dhali bu'th wosh jin isha a'di 'ba/ mo dhali thum a'di ki mis mo mmota tɪnkilɪŋ mo dhali wol a'di ayini 'kup mo. ¹⁹ A'di yukki mo caan gway mo ka Beet/iil mo, hili gway gi 'penkuman bampa/ yan mo tani a'di yuku itwa/a/ ka Luus mo be. ²⁰ Yan'ko'd aYakuub thulki gwo me'da apo/ mo mmo/o ki: Wakki/ Arumgimis midi di e aha/ mo dhali kar aha/ e bway pem yan jin yaka/ iya mo dhali ciyaa/ tonte/ mmoshwa mo dhali burrinnye/ mmohithi is mo, ²¹ wakan ki aha/ mina doku/ bway pa e gu'b ma babam pem ki monku'th is mo tani yan'ko'd Tapa a'di imidi ta Arumgimis pem mo be. ²² Dhali wosh yan jin thumkika/ ki mis me'da tɪnkilɪŋ mo tani a'di imidi ta gu'b ma Arumgimis mo dhali aris to 'baar mo kun mina / e ci aha/ mo tani aha/ mina bu'th jan 'de/ mo 'pena 'kume'd mo gom /e mo be.

29

¹ Dhala Yakuub yaki'd mo e bway piti mo ntagi a'di pu'dki'd mo e 'kwani gi bampa/ gi mom'pesho'k mo be. ² Ki a'di hilki mo mo tani a'di parki jis yi'de/ e mo e bwam bunto mo dhali hili mo mo ma, adhana ma'diny ka'bal ikwara kun ishkini shemen piti mo haali/ 'peni jis yi'de/ caan mo tani ama'diny ka'bal wolkunu yi'de/ mo. Dhali wosh gi 'twan'kal jis yi'de/ yan mo tani a'di caaca mo be. ³ Dhali ka ma'diny ka'bal tulkunu isi montal 'de/ imattaan mo tani imanhil ka'bal ki 'dan'kal wosh 'peni 'twan'kal jis yi'de/ mo dhali wolki ka'bal yi'de/ mo dhali karki wosh ka nyan'ko'd mo e mom piti mo e 'twan'kal jis yi'de/ mo.

⁴ Yakuub ki o uni gwo mo ki: Ikam pema um iiyin 'peni mana mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: 'Peni Pan Haraan mo be. ⁵ A'di ki o uni gwo mo ki: A/um mishina Laabaan jin ta ya/ ma Nahur mowa? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Aman mishkina a'di mo be. ⁶ A'di ki o uni gwo mo ki: A/dhali a'di 'bora is mo 'te/ tana? Uni thokki a'di gwo mo ki: A'di 'bora is mo, dhali hili mo mo ma, aRahiil jin ta 'bwa/ pu'dki'd mo nyakki ka'bal mo be. ⁷ A'di ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, atente/ caaca kagahara mo, a'di diki ta atente/ jin minu tul to/e isi montal 'de/ mo, woli ka'bal yi'de/ mo ma dhali iiku/ mo mmoci uni ashon dhii/i'd mo. ⁸ Hili uni thokki a'di gwo mo ki: Aman mola mii ntaga ma'diny ka'bal minu tul isi 'baar mo imontal 'de/ mo dhali wosh si'da/ minu 'dan'kalu/ mo 'peni 'twan'kal jis yi'de/ mo dhali yan'ko'd aman ki wol ka'bal yi'de/ mo be.

⁹ Ki a'di mal ma tor mmotor ki uni mo tani Rahiil pu'dki'd mo nyakki ka'bal gi com haala yim

a'di ita'da manhil uni mo be. ¹⁰ Dhali ka Yakuub parki'da Rahiil e mo a'di jin ta 'bwa/ ma Laabaan jin ta'da kam gi kum mo dhali ka'bal ma Laabaan jin ta'da kam gi kum mo tani Yakuub seki mis mo dhali 'danƙal wosh mo 'peni 'twaƙal jis yi'de/ mo dhali wolka ma'diny ka'bal ma Laabaan yi'de/ mo a'di jin ta'da kam gi kum mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd a'di piki'da Rahiil 'twa/ mo dhali 'ther dhan ko kagahara mo be. ¹² Dhala Yakuub torki'da Rahiil gwo mo ki a'di ta'da bas gi com mo dhali a'di si'da/ ta ya/ ma Ripka mo, dhali ayim guski'd mo dhali tor com gwo mo be.

¹³ Ka Laabaan cikki gwom 'borga/ goma Yakuub jin ta ya/ gi 'bwaham mo tani a'di guski'd mo mmogam a'di 'kup mo dhali kar a'di mmota isa kony mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali susi a'di bway gu'b piti mo. AYakuub torki'da Laabaan aris to gwansani 'baar mo be. ¹⁴ Dhali aLaabaan ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ /e tana simam pem mo dhali bungwar is pem mo. Dhali a'di ca'bki'd nyakki a'di ka appe i'de/ mo.

¹⁵ Dhali yan'ko'da Laabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Haali/ /e tana bas pem mo tani a'di 'boro'da jin mina /e imii aha/ atu'c ki me'd mowa? Toraa/ gwo mo gom tom pini jin mina /e gam ki ji gi mina /e ta mo tani midi ta atinta mo? ¹⁶ Dhala Laabaan a'di ita gi i'bwa/i su/ mo: gway gi 'bwa/ jin ca'd mo tani a'di iyuku ka Le/ah mo dhali gway gi 'bwa/ jin gwa'da'd mo tani a'di iyuku ka Rahiil mo be. ¹⁷ E ma Le/ah mol mo hil ki 'bore/ mo haali/ em piti 'cwara'cwar mo, hila Rahiil a'di ta jaron gana/ mo dhali enu kagahara mo be. ¹⁸ Yakuub enki'da Rahiil mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina mii

/e atu'c ki yili pesu/ mo gom 'bwa/m pini jin ta'da Rahiil jin gwa'da'd mo be. ¹⁹ Laabaan ki o gwo mo ki: A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom aha/ mo mmoçiki /e a'di mo, ma mo diki ci a'di 'kwanin tiya mo, ça'bi /e nyakki aha/ mo. ²⁰ Wakana Yakuub miiki'da tu'c ki yili pesu/ goma Rahiil mo dhali uni wana mo i e ka cim midi diki ta rash rash gom mo/ en jin enkina a'di ayim mo be.

²¹ Yan'ko'da Yakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Ciyaa/ a'bom pem mo ki aha/ mina ya ayim mo haali/ mom pem 'baarki'd mo be. ²² Wakan aLaabaan tulki'da aris 'kwani gi mo caan isi montal 'de/ mo dhali shwa to jin yukuwa yuk ka tul 'kup mo. ²³ Hili mom'pimpili/ mo tani a'di ki bu'th 'bwa/ ka Le/ah dhali suski a'di aYakuub mo dhali a'di yaki'da yim mo be. ²⁴ (Laabaan ciki nyarany cinjinam piti jin ta'da Silpah e 'bwa/m piti ka Le/ah mo mmota cinkina/ nyara/ ma yim mo.) ²⁵ Dhali e mon'thamo/ mo tani hili mo mo ma, aLe/ ah ayim ta a'di jin cikunu a'di mo dhala Yakuub ki owa Laabaan gwo mo ki: Dika/ ki miiki /e atu'c goma Rahiil mo 'taa? Atinta he'kkina /e aha/ e wakan mo. ²⁶ Laabaan ki thoç a'di gwo mo ki: A'di yisa miinu wakana e bampam bam mo mmoçi jin gwa'da'd ntwa/a/ mmodhal a'di ma bwanyara/ i'ko'd mo. ²⁷ Thimi adhas nyakki jan 'de/ yan mo dhali aman mina ci /e jan kamu/ si'da/ mo e mii jin mina /e dok/ e dok sho'k mmomii aha/ to ki yili pesu kamu/ mo be. ²⁸ Yakuub miiki'd kan mo dhali a'di 'baarki'da dhas 'de/ mo. Yan'ko'da Laabaan ciki a'di 'bwa/ ka Rahiil mo mmota ash mo be. ²⁹ (Laabaan ciki cinkina/ nyaram piti ka Bilhah ki 'bwa/ ka Rahiil mo mmota cinkina/ nyara/

ma yim mo.) ³⁰ Wakan aYakuub yaki'd mo eya Rahiil mo si'da/ dhali a'di enki'da Rahiil mmobola Le/ah e mo, dhali a'di miiki'da Laabaan atu'c mo gom yili pesun kamu/ mo be.

³¹ Ki Tapa parki mo e ka Le/ah shi/kunu i e mo tani a'di ka'dki'da yim bwama dho'th piti 'twa/ mo, hila Rahiil a'di ta'da burum mo be. ³² Dhali aLe/ah a'di bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhala yim ki yuk a'di gway ka Ra/ubiin mo haala yim oki gwo mo ki: Haali/ Tapa hilki'd apo/ to kun wo'cki aha/ is she/ mo, shwane/ akathim pem midi en aha/ ka jin gana/ mo be. ³³ Ayim a'di bwaaki'd dok/e mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Haali/ Tapa a'di icikki gwo mo ki aha/ shi/kunu i e mo, a'di si'da/ icikina a'di aha/ ya/m pem yan mo dhala yim yukki a'di gway ka Shim/uun mo. ³⁴ Dok/e ayim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Shwanesan mo akathim pem midi gam is piti me'd ki aha/ mo haali/ aha/ dho'thkina a'di ucingwathi kwara mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu a'di gway ka Lawi mo. ³⁵ Dhali ayim bwaaki'd dok/e mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Aha/ mina man Tapa mo ganne/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu a'di gway piti ka Yahuuda mo, dhali yan'ko'da yim dakki'da dho'th mo be.

30

¹ Ka Rahiil parki e mo ka yim diki dho'thka Yakuub uci mo tani ayim taki dhapan apo/ 'bwa-ham mo dhali ayim owa Yakuub gwo mo ki: Ciya/ uci mo ma walla aha/ mina wu mo 'te/ ba/. ² Anyor ma Yakuub a'di 'thakunu apowa Rahiil ki 'bi'th

mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ dina e embul
 ma Arumgimis mo a'di jin 'tashki bwama dho'th
 pini 'twa/ mo mmok_{al} mamana dho'th mowa?
³ Yan'ko'da yim ki o gwo mo ki: Bilhah jin ta
 nyarany c_{in}kinam pem di'd imahan mo. /E mini
 ya ayim mo ka yim midi ta gi u_{ci} e 'kupa'dupun
 pem mo dhali aha/ mina ta gi u_{ci} ka yim si'da/
 moyi. ⁴ Wakan ayim c_{iki} a'di aBilhah jin ta nyara/
 c_{in}kinam piti mo mmota ash mo dhali aYakuub a'di
 yaki'da yim mo. ⁵ Dhala Bilhah a'di bwaaki'd mo
 dhali dho'thka Yakuub ya/ mo. ⁶ Dhali yan'ko'd
 Rahiil ki o gwo mo ki: Arumgimis dwallki aha/
 gwo mo dhali a'di si'da/ ci_{kk}i aha/ 'twa/ mo dhali
 c_{iki} aha/ ya/m mo. Gom gwo gi wakan mo tani
 ayim ki yuk a'di gway mo ka Daan mo. ⁷ Nyara/
 c_{in}kina/ ma Rahiil a'di bwaaki'd dok/e mo dhali
 dho'thka Yakuub ya/ jin 'kon ma po/ isu/ mo.
⁸ Dhali yan'ko'd Rahiil oki gwo mo ki: Ki mon'thir
 jin ca'bki dem dem mo tani a'di i'thirkika/ 'bwah
 pem mo dhali pi gwo jipi/ mo. Gom gwo gi wakan
 mo tani ayim ki yuk a'di gway mo ka Naptaali mo.

⁹ Ka Le/ah parki mo e mo ki a'di dak_{ki}'da dho'th
 mo tani ayim ki bu'th c_{in}kina/ nyaram piti jin ta'da
 Silpah mo mmoc_{iki} a'di ka Yakuub mo mmota ash
 mo be. ¹⁰ Yan'ko'd c_{in}kina/ nyara/ ma Le/ah a'di
 dho'thki'da Yakuub ya/ mo be. ¹¹ Dhala Le/ah ki o
 gwo mo ki: Mo i e ki 'bor mo, wakan ayim ki yuk
 a'di gway mo ka Jaad mo. ¹² C_{in}kina/ nyara/ ma Le/
 ah a'di jin ta'da Silpah mo dho'thki'da Yakuub ya/
 jin 'kon ma po/i su/ mo. ¹³ Dhala Le/ah ki o gwo mo
 ki: Aha/ be i'bora bwa mo, haali/ aris upi 'baar mo
 mini yuk aha/ gway ki ji gi 'bora bwa mo, wakan

ayim yu_kki a'di gway mo ka Ashiir mo.

¹⁴ Ka tee jin 'ci_hku_nu pos bunycan mo tani aRa/ ubiin a'di yaki'd mo dhali gam mamana kamu/ e bunto mo (a'di jin yu_ku ki 'twa/ ma Arab ka luppaah mo). Dhali a'di ki ka_kki uni kum ka Le/ah mo. Dhali yan'ko'da Rahiil o gwo mo ki: Ci_yaa/ mo ma, aha/ 'thona /e maman cwa ma luppaah jin ka_kkina ya/m pini mo. ¹⁵ Hila yim ki tho_ka yim gwo mo ki: A/a'di ta ari mii jin gwa'dagwa'd mo mmobutha ka_him pem mo 'peni aha/ mo 'taa? Dhali /e ki dok/e o gwo mo ki /e mini ka_l maman cwa ma luppaah jin ka_kkina ya/m pem 'te/ si'dawa? Rahiil ki tho_ka yim gwo mo ki: Ba a'di be midi ya ishi /e mon'thiny shwane/ mo gom maman cwa ma luppaah jin ka_lina ya/m pini mo 'te/ be. ¹⁶ Ka Yakuub pu'dki'd mo 'peni bunto mom'pimpili/ mo tani aLe/ah yaki'd ka pi_je/ mo mmogam a'di 'kup mo, dhali o a'di gwo mo ki: /E mini mii yayu/ aha/ shwane/ mo haali/ aha/ yol_kina /e mo ki maman cwa ma luppaah jin ta jim ma ya/m pem mo. Wakan a'di ishki'd nyak_ka yim mon'thiny caan mo. ¹⁷ Dhali Arumgimis ci_kki gwo ma Le/ah mo dhala yim bwaaki'd mo dhali dho'thka Yakuub ya/ jin 'kon ma po/ imudhe'd mo be. ¹⁸ Le/ah ki o gwo mo ki: Arumgimis ci_ki aha/ tom pem jin karka/ ka bara tu'c mo haali/ aha/ ci_kina ci_nkina/ nyaram pem ka ka_him pem mo. Wakana yim ki yu_k a'di gway ka Yassaakar mo. ¹⁹ Dhali aLe/ah a'di bwaaki'd mo dok/e dhala yim dho'thki'da Yakuub ya/ jin 'kon ma po/i pe'de/ mo be. ²⁰ Dhali yan'ko'da Le/ah ki o gwo mo ki: Arumgimis a'di tashaa/ ki tom 'boro'd jin ka_mu/ akam mo. Shwane/ aka_him

pem midi tak aha/ mo haali/ aha/ dho'thkina a'di iya/ kun 'kon ma po/ ipe'de/ mo. Wakan ayim ki yuk a'di gway mo ka Sabuluun mo be. ²¹ Yan'ko'da yim dho'thki 'bwa/ mo dhali yuka yim gway mo ka Diinah mo. ²² Dhali yan'ko'da Arumgimis si'da/ kaki'da Rahiil e mo dhali Arumgimis cik'ki'da yim gwo mo dhali ka'dka yim bwa ma dho'th piti 'twa/. ²³ Ayim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Arumgimis kalki mowak pem sho'k ka pije/ mo. ²⁴ Dhala yim ki yuk a'di gway ka Yuusup mo mmo/o gwo mo ki: Dhalka Arumgimis maraa/ ya/a kamu/ is mo.

²⁵ Ka Rahiil dho'thki'da Yuusup mo tani aYakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Karki aha/ 'pen mo ki aha/ mina ya mo e gu'b pem mo dhali e bampam pem mo. ²⁶ Ciyaa/ up pem mo dhali u'cim pem mo uni kun miikika/ /e atu'c mo dhali dhalkaa/ bway ayana mo haali/ /e mishkina tu'c kun miikika/ /e mo be. ²⁷ Hila Laabaan o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e mini dhalaa/ bway mmo/o gwo gi wakan mo si'da/ tani aha/ da/arkina gwo mo ki to jin mishu ki jamas mii mo tani Tapa a'di 'borki aha/ mii gom /e mo be. ²⁸ Yeri to gway mo, uni kun gamu ki ji gi miinu to mo dhali aha/ mina ciki /e uni mo be. ²⁹ AYakuub ki o a'di gwo mo ki: /E ki is pini mishi to kun miikika/ /e atu'c mo dhali aris to/ em pini 'ko /e ki 'kom pa mo gom mo jin hilka/ uni ki 'bore/ mo be. ³⁰ Haali/ /e tan jasi ushi'ceenne/ kagush mo ntwa/a/ ki aha/ dina ki pu'du/ mo dhali shwane/ uni markunu is ka enthus mo dhali Tapa 'borki /e mii eya ris mo gunn kun tu'kka/ mo. Hili dhali aha/ kakasja si'da/ miga/ mii thoson to gom

ku gi gu'b pem mo? ³¹ A'di ki o gwo mo ki: Atinta a'di imiga/ ci /e mo? AYakuub o gwo mo ki: /E mini ci aha/ toŋ kamu/ yisa. Wakki/ /e mini mii to yan gom aha/ mo aha/ mina doŋ/e ci ama'diny ka'bal pini ashon dhii/i'd mo dhali ta amandhu uni mo.

³² Dhalki aha/ yana e bwaman ma arisa ma'diny ka'bal pini ki tur mo shwane/ mmokwa/ 'peni arisa unycur dhali adhudhunyan ka'bal dhali ka'bal 'thi/ ka ris mo dhali 'peni arisa dhudhunya/ min 'thi/ mo dhali arisa unycur mi mo, dhali uni gi wakan mo tani uni be ita tom pem jin gamka/ ki ji gi miinu to mo be. ³³ Dhali gom gwom pem ji wakan mo jin oka/ ki o ma teŋe/ mo tani /e mini thoŋ gwo gom aha/ yilaŋkamu/ i'ko'd mo ki /e mini pu'du/ mo, dhali para ris tom pem jin miga/ gam ki ji gi miinu to inyakki /e mo. Aris uni kun tana unycur dhali gun tana dhudhunya/ mi dhali ka'bal 'thi/ wakki/ gamu mo tani uni minu deŋ e oki kuki kwalu mo be. ³⁴ Laabaan ki o gwo mo ki: 'Boro'd be, dhalki a'di gi wakan mo me'd jin ona /e mo be. ³⁵ Hili 'peni acim caan mo tani a'di kwa/ki'da aris gwaŋhi mi bwa mo uni kun tana 'beres is mo dhala dhudhunya/ mo dhali aris kuman mi kun tana unycur mo dhali kan iya/ gwo mo mmoji uni mo be. ³⁶ Dhali a'di hashki uni mmo/ii mo si'dasi'd ka cim kwara mo 'peni bwaman a'di ki is piti mo dhala Yakuub mo. Dhala Yakuub dhuki kun tiya mo uni kun tana ma'diny ka'bal ma Laabaan mo be.

³⁷ Dhali yan'ko'da Yakuub kwa/ki'da biny cwan this jin 'ta'dama'ta'dam mo dhali 'ciŋh uni mo dhali thoson uni mo dhali 'ce cwa is mo mmotagi kush mo mmotor gulu'c cwaŋkush gwan eya tente/

mo. ³⁸ A'di dhuki cwanƙush gwan jin 'cena a'di is mbwambor ma ma'diny ƙa'bal mo eya al yi'de/ mo jin wolƙunu uni yi'de/ ka ƙur mo e mo jin pu'dkin ma ma'diny ƙa'bal mo mmopi yi'de/ mo. Dhali me'd jin merƙina uni mo mmomash mo tani uni pu'dkin mmopi yi'de/ mo be. ³⁹ Dhali ama'diny ƙa'bal merƙin mo dhali mash mo mbwambor cwa gwan jin 'cena a'di is mo dhali wakan ama'diny dho'thƙi ushan kun 'beresa is ki 'beres mo dhali tana unycur mo dhali kun tana dhudhunya/ mo. ⁴⁰ Dhala Yakuub ƙwa/ki ƙa'bal bwa mo dhali kar jis/em piti 'ƙupƙi ƙa'bal kun 'beresa is ki 'beres mo dhali dhalki ƙa'bal 'thi/ e bwamana ma'diny ƙa'bal ma Laabaan mo dhali a'di ki dhu kum piti kun ura a'di ki she/ mo dhali diki gam uni me'd ka ma'diny kuma Laabaan mo be. ⁴¹ E bwaman ƙa'bal kun 'bitha is ki 'bi'th mo mmodho'th mo tani aYakuub ki gu cwa mo dhali dhu uni eya al yi'de/ mo mbwambori jis/e ma ma'diny ƙa'bal mo ki uni mini mer mo dhali mash mo e bwaman cwa su/ gwan mo. ⁴² Hili e ƙa'bal kun 'ka'da is ki 'ka'd mo tani a'di diki dhu cwa gwan imun mo wakan uni gwan kun ta ƙa'bal kun 'ka'da is mo tani uni kuma Laabaan mo dhali kun 'bitha is ki 'bi'th gwan mo tani uni ta kuma Yakuub mo be. ⁴³ Ki mii wakan mo tani wathi/ ta pa mo ijasa/? dhali a'di taki'd ka ma'diny ƙa'bal jin caaca mo dhali up piti si'da/ takin gi up ƙinƙina/ ka ris mo kun mii uni to ime'd mo dhali 'ƙwanin gwath tana ris kun ta ƙinƙinam piti mo kun mii a'di to ime'd mo dhali aris kalman mo dhali aris thuluny mo be.

31

¹ Dhala Yakuub cikƙi gwo jin 'ƙokina iya/ ma

Laabaan mmo/o mo ki: AYakuub a'di bu'thki'da ris to 'baar mo kun ta kuma babam bana mo, dhali 'peni kuma babam bana mo tani a'di igamkina a'di mii adu is mmota pa ki pa kagahara mo be.

² Dhala Yakuub si'da/ mishki mo mo ka Laabaan diki hil a'di i e ki 'bore/ ki hila 'the mo me'd jin twa/a/ mo. ³ Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Yakuub gwo mo ki: Do^oki /e eya 'cesh gi ibabam pini ka nyan'ko'd mo dhali e 'kwani ma bas pini mo dhali aha/ mina di e /e mo. ⁴ Gom gwo gi wakan mo tani aYakuub hashki gwo eya Rahiil dhala Le/ah e mombwaasho jin 'kona ma'diny ka'bal piti mo.

⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ misha ka babam bum diki hil aha/ i e ki 'bore/ ki hila 'the mo me'd jin twa/a/ mo. Hili Arumgimis ma babam pem a'di nyak^oki di ki aha/ mo. ⁶ Um mishkin ki aha/ miikina ababam bum atu'c ki mom'bi'th pemi 'baar mo. ⁷ Dhali hili ababam bum a'di di'd mmohe'k aha/ e mo dhali ak tom pem e mo jin gamka/ ki ji gi miiga/ to mo me'di 'kume'd mo. Hili Arumgimis diki dhal a'di bway mo mmo'kosh aha/ mo. ⁸ A'di oki gwo mo ki: Wa^okki/ min dhudhunya/ mini dho'th mo tani uni a'di imini ta kum pini mo kun mina /e igam ki ji gi miina /e to mo, dhali arisa ma'diny uni ka jin gana/ uni idho'thkina dhudhunya/ mi mo. Dhali yan'ko'd dok/e a'di ki o gwo mo ki: Wa^okki/ mi kun 'beresa is ki 'beres mini 'ko mo tani uni a'di imini ta kum pini kun mina /e igam mo ki ji gi miina /e to mo, dhali arisa ma'diny uni ka jin gana/ uni idho'thkina 'beres is mi mo.

⁹ Gom gwo gi wakan mo tani a'di ibu'thkin ma Arumgimis to/e ma babam bum mo dhali ci uni ki aha/ mo. ¹⁰ Dhali yil kun bwan ma ma'diny ka'bal

dhali mi mo tani aha/ 'de'kkina em pem 'kupki mo momis mo dhali mish to ki jan mo ka ris gwasi mi ji kun pekina jappa/ apo/ ma'diny ka'bal mo tani uni tana dhudhunya/ mo dhali uni 'beresa is ki 'beres mo dhali uni itana diŋdiŋ mo. ¹¹ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo gi Tapa o aha/ gwo ki jan mo ki: Yakuub, dhali aha/ ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. ¹² Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: 'Deki em pini 'kupki mo momis mo dhali pari mo e mo, aris mi kun pena jappa/ apo/ ama'diny ka'bal mo tani uni 'beresa is ki 'beres mo dhali uni tana dhudhunya/ mo dhali uni tana diŋdiŋ mo haali/ aha/ mishkina ris to kun miikin ma Laabaan apo/ /e mo. ¹³ Aha/ tana Arumgimis ma Beet/iil e mo jin wolkina /e ayini 'kuwosh jin karkina /e ka tiŋkiliŋ mo dhali /e ki thul gwo me'da po/ gom aha/ mo. Cuyi mis shwane/ mo 'peni bampa/ yan mo dhali doki /e ka nyan'ko'd e bampam pini jin dhothu /e mo. ¹⁴ Yan'ko'da Rahiil dhala Le/ah thokki a'di gwo mo ki: A/toŋ kamu/ di'd jin 'tuntulkunu bwa ime'd mo walla mala kamu/ dhalkunu aman e gu'b ma babam bam mowa? ¹⁵ Aman shwane/ dina a'di ki yuk ki bunycan paŋ 'kwanin tiya mowa? Haali/ a'di yolki aman mo dhali a'di 'baarki'da guurush jin cikunu a'di gom aman mo. ¹⁶ Aris mal kun bu'thkin ma Arumgimis mo 'pena babam bam mo tani uni ta kum bam mo dhali kuki uŋim bam mo. Hili shwane/ aris gwo gunn kun min ma Arumgimis i o /e mo tani miyi uni mo ma.

¹⁷ Wakan aYakuub cuki mis mo dhali dhu iya/ dhali i/ash e kalman mo. ¹⁸ Dhali a'di dilki'da ris to/em piti sho'k mo, aris mal piti kun gamkina a'di adu is ki mii jin miikina a'di to mo, to/em piti kun

tulkina a'di is mo e Pam Paddaan/araam mo mmo/ ii mo e bampa/ gi Pan Kanaan eya babam piti ka Is/ hak mo be. ¹⁹ Dhali ka cim caan mo tani aLaabaan a'di yaki'd mo mmo'cith ka'bal piti amur mo dhala Rahiil a'di kwalki tompinycon gi gu'b gi com mo. ²⁰ Dhala Yakuub shakalki'd mo ki e ka wu mo i'ko'da Laabaan jin ta wathi/ Araam mo mmodiki tor a'di gwo ki a'di murki'di gus mo be. ²¹ A'di guski'd mo nyakki aris to kun tana a'di mo dhali cu mis mo mmo'cith Yi'den Kumma/ Elpuraat mo dhali a'di cu'thki jis/em piti 'kupki bampa/ gi pan 'kuwosh e Pany Jil/aad mo.

²² Dhali yan'ko'd gwo torkunuwa Laabaan 'ko'da cim kwara mo ka Yakuub guski'd mo be. ²³ A'di bu'thki 'kwani ma bas piti nyakki a'di mo dhali ur a'di isho'k ka cim pesu/ mo dhali bath a'di isho'k ki ya'th ya'th mo e bampa/ gi Pany Jil/aad mo be. ²⁴ Hili Arumgimis pu'dki'da Laabaan mo a'di jin ta wathi/ Araam ki jan mo mon'thiny mo dhali o a'di gwo mo ki: 'Cunycuri is pini ki 'bore/ mo ki /e mini diki o gwon tal 'den kamu/ ka Yakuub mo walla ki gwom 'boro'd mo walla ki gwo shiyi'd mo.

²⁵ Dhali aLaabaan gamki'da Yakuub mo. Dhala Yakuub a'di thumki gu'b burrinyem piti e bampa/ gi pan 'kuwosh mo dhali aLaabaan nyakki 'kwani ma bas piti mo tani uni ishkina yuuka/ mo e pan 'kuwosh gi Pany Jil/aad mo be. ²⁶ Dhali aLaabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Atinta si'da/ imiikina /e mo mmokwal aha/ to mo kan mo dhali bor i'bwa/m pem mo me'd 'kwani kun bu'thkunu ki shemen gandala turga/ e mo wakan gomata mo? ²⁷ Gomata iguskina /e ka kwal is mo dhali kwal aha/ to mo dhali ilu/ diki tor aha/ gwo mo, wakan ki

aha/ mina 'taki karki /e 'pen ki bwan 'kunu'd mo
 dhali ki gway jin yuku mo ka danluuka kun doru
 ki me'd mo dhali ka dhen'dhenye/ kun 'kon ma shu/
 i pesu/ mo? ²⁸ Dhali atinta dina /e ki dhalaa/ bway
 mo mmopi iya/m pem dhali i'bwa/m pem 'twa/ mo
 dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ ki 'bore/ ibway mo.
 Shwane/ /e mii miimpus mo. ²⁹ A'di ta mom'bi'th
 pem mo mmo'kosh /e jwa mo shwanetan, hili
 Arumgimis ma babam pini a'di torki aha/ gwo ki
 jan ka en'thiny mo mmo/o gwo mo ki: 'Cunycuri
 is pini ki 'bore/ mo ki /e mini diki o gwon tal'den
 kamu/ ka Yakuub mo walla ki gwom 'boro'd mo
 walla ki gwo shiyi'd mo. ³⁰ Shwane/ /e yakin mo
 haali/ /e 'kosha dhan tem pa kagahara gom gu'b gi
 cim mo, hili atinta si'da/ ikwalkina /e tompinycon
 pem mo? ³¹ AYakuub thokki'da Laabaan gwo mo
 ki: Haali/ aha/ ko/kina is mo haali/ aha/ kulumkina
 gwo ibwa mo oki /e mini bu'th i'bwa/ yin ki 'bi'th
 'peni aha/ mo be. ³² E a'din'de/ yin jin mina /e gam
 tompinycon pini nycine/ mo tani midi diki di ki e
 mo. E bun'kus 'kwani ma bas bana mo tani tori to
 e ki me'd mo uni kun ta kum pini kun bu'thka/ mo
 dhali kali uni mo. Dhala Yakuub yisa mishi gwo
 'bana kamu/ mo ka Rahiil a'di ikwalki uni mo.

³³ Wakan aLaabaan ciciki gu'b burrinnye/ ma
 Yakuub mo dhali gu'b burrinnye/ ma Le/ah mo
 dhali gu'b burrinnye/ gi up cinjina/ su/ gi i'bwah
 mo, hili a'di diki gam uni mo. Dhali a'di yaki'd ka
 piye/ mo 'peni gu'b burrinnye/ ma Le/ah mo dhali
 cic jima Rahiil mo be. ³⁴ Dhali aRahiil a'di ka jin
 gana/ ikwalki tompinycon gi gu'b gi com mo dhali
 dhu uni apon kalman e bwam ma ras mo dhali
 ca'bi uni 'pena po/ mo. Laabaan a'di kulki'da ris

gu'b burrinye/ 'baar mo dhali diki gam uni mo be.
³⁵ Dhali ayim ki o com gwo mo ki: Tapam pem midi
 mii dhalka nyor ki mii shwa mo haali/ aha/ mola
 cu ibwambori /e mo haali/ bway gi up mo tani a'di
 di'da po/ aha/ mo. Wakan a'di ṇapki'da ṇap ki bur
 bur mo hili a'di diki gam tompinycon gi gu'b piti
 mo.

³⁶ Dhali yan'ko'da Yakuub warki'd ki dhana
 nyor jin caaca mo dhali waḵa Laabaan mo.
 Yakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Tom pem jin
 thamka/ mane si'da/ ti dhali mane miinthus pem
 mo? jin urkina /e aha/ isho'k ki 'bar 'bar mo kan?

³⁷ Ba /e ṇapki bwan tom pem mo ki bur bur mo.
 Aris uni 'baar mo kun gamkina /e mo tani uni ta
 ku ki gu'b piniya? Dhu uni imahan mo ibwambori
 'kwani ma bas pem mo dhali 'kwani ma bas pini
 mo ki uni mini 'cunycur to mo e bwaman ana
 su/ mo. ³⁸ Yil 'koni iss 'de/ kun nyakka/ ca'b ki /
 e mo. Aris gwasinṇ ka'bal pini dhali kuman ka'bal
 uni thamka/ hil yisa dhali aha/ si'da/ dinaki 'ka jan
 tal 'deṇ kamu/ mo 'pena ma'diny ka'bal pini mo
 be. ³⁹ Uni kun dhera tongwapi/ is ka gwapi/ mo
 tani uni 'koka/ kali /e mowa? Aha/ thiskina is 'ko'd
 e mo gom uni mo dhali e 'peni bwam me'd pem
 mo tani /e ki 'theḵ gwo mo gom uni mo wakki/
 uni kwalu montee mo walla mon'thiny mo. ⁴⁰ Aha/
 a'dan be montee jin 'ba'th ma tente/ mmoshilaa/ is
 mo dhali 'thama 'thupga/ mo mon'thiny mo dhali
 e ish em pem mo tani a'di guski'd mo 'peni em pem
 mo be. ⁴¹ Yil 'koni issu/ jin nyakka di ki e e gu'b
 pini mo, dhali aha/ miikina /eya tu'c ki yili 'kume'd
 i'ce'dka doṇon mo gom i'bwa/m pini su/ gwan mo,
 dhali yili pe'de/ si'da/ goma ma'diny ka'bal pini mo

dhali /e akki tom pem e me'di 'kume'd mo uni kun gamka/ ki ji gi miinu to mo. ⁴² Wakki/ a'di midi 'taki diki ta Arumgimis ma babam pem mo a'di jin ta'da Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali a'di jin ko/ kin ma Is/hak mo wakki/ a'din gana/ yan midi 'taki diki di ka 'ban pem mo tani /e ka jin gana/ mini 'taki hash aha/ mo me'd 'tenj gana/ mo. Arumgimis mishki isa nyor pem jin wo'c aha/ she/ mo dhala tu'c gi me'd pem mo dhali kucur /e ka en'thiny mo.

⁴³ Dhali yan'ko'da Laabaan thokki'da Yakuub gwo mo ki: I'bwa/m gwan mo tani uni ita i'bwa/ m pem mo dhali uci gwan mo tani uni ita uci pem mo dhali ama'diny ka'bal gwan mo tani uni itana ma'diny pem mo dhali aris to kun parkina /e e mo tani uni ta kum pem mo be. Hili ata a'di imiga/ mii shwane/ mo gom i'bwa/m pem gwan mo walla gom uci gwansan kun dho'thkina uni mo? ⁴⁴ Yayo/ shwane/ mo dhali dhalki ana gama gwo me'd mo /e dhali aha/ mo, dhali dhalki a'di ta gwo jin minu mish tor e bwaman /e dhali aha/ mo. ⁴⁵ Wakana Yakuub bu'thki wosh mo dhali thum a'di ka tin kilin mo be. ⁴⁶ Dhala Yakuub ki tor 'kwani ma bas piti gwo mo mmotuli wosh is mo. Dhali uni bu'thki wosh mo dhali su'k uni ka tul 'kup mo dhali uni shwaki to imattaan e mo ma tul 'kup wosh mo. ⁴⁷ Dhala Laabaan ki yuk mo caan gway ka YajarSahduutha mo, hila Yakuub yukki a'di gway ka Jal/iid mo. ⁴⁸ Dhala Laabaan ki o gwo mo ki: Wosh su'k yan mo tani a'di midi tor gwo e bwaman /e dhali aha/ mo 'pena tee yan shwane/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di yukki mo yan gway ka Jal/iid mo be. ⁴⁹ Dhala tin kilin yan yukunu gway ka Mispah mo haali/ a'di oki gwo

mo ki: Tapa a'di ihilki'da hil e bwaman /e mo dhali aha/ mo ki ana mina mii pi mo ka rem'kup 'pena kamun kamu/ mo. ⁵⁰ Wakki/ /e mini tham i'bwa/ m pem to mii apo/ mo walla /e wari mini bu'th upa tiya mmopana'd i'bwa/m pem isa po/ mo tani, ba wathin kamu/ piyi'd mmonyak di ki ana mo mmomii mo, hili, kayi gwo e mo, Arumgimis a'di ita'da amantor gwo e bwaman /e dhali aha/ mo be.

⁵¹ Dhali yan'ko'da Laabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Pari wosh su'k gwan e mo dhala tin kilin piti mo a'di jin thumkika/ mo e bwaman /e mo dhali aha/ mo. ⁵² Wosh su'k yan a'di ita'da man/o gwo mo dhali atin kilin a'di ita'da man/o gwo mo ki aha/ mina diki pe 'kuwosh su'k yan mo e /e mo, dhali /e si'da/ mini diki pe 'kuwosh su'k yan e aha/ mo gom mo jin 'koshuwa 'kosh mo be. ⁵³ Arumgimis ma Ibrahiim dhali Arumgimis ma Nahur a'di jin ta'da Arumgimis ga babam buni mo dhalki a'di dwall gwo i bwaman ana mo. Wakana Yakuub thulki gwo me'da po/ mo ki monko/ is ma babam piti ka Is/hak mo. ⁵⁴ Dhala Yakuub a'di ciki to mo mmomiiya basa 'cesh mo e 'kuwosh jin turatur mo dhali yuk 'kwani ma bas piti mo dhali shwa maanjuthu'd mo, dhali ki uni shwaki maanjuthu'd mo tani uni 'kokin e mun mmo'baar mon'thiny yan mo e 'kuwosh jin turatur mo be.

⁵⁵ Mon'thamo/ ka 'tum mo aLaabaan a'di cuki mis mo dhali pi idhancom 'twa/ mo dhali i'bwa/m piti mo dhali 'bor uni mii mo dhali yan'ko'd a'di ki kwa/ is piti bwa 'peni uni mo dhali dok bway pa ka nyan'ko'd mo be.

32

¹ AYakuub a'di iyaki'd mo e bway piti mo dhali iman'doyu gwo gamki a'di 'kup mo. ² Dhali ka Yakuub mishi uni mo tani a'di oki gwo mo ki: Uni gwansan ita 'kwani ma mee ma Arumgimis mo. Wakan a'di yukki mo caan gway mo ka Mahanaayim mo.

³ Dhala Yakuub hashki'da ris 'kwani ma gum bway piti ntwa/a/ ki a'di mo eya Iisu jin ta'da kam piti mo e bampa/ ki Pa Si/iir mo jin ta bampa/ Aduum mo. ⁴ A'di ye'thki uni sho'k ki gwo mo mmo/o ki: Iiyi torki tapam pem ka Iisu gwo mo ki: Cinjinam pini ka Yakuub oki gwo gi wakan mo ki: Aha/ yakina yanyca/ mo e pa Laabaan mo dhali ca'b ntagi shwane/ mo. ⁵ Dhali aha/ tana ga risa morbip mo dhali aris thuluny mo dhali ama'diny ka'bal mo dhali aris cinjinaŋ 'kwaniŋ gwaṯh mo kun miina tu'c mo dhali aris cinjina/ nyara/ mo kun miina tu'c mo dhali aha/ hashkina gwo mo mmoŋ tapam pem gwo mo ki aha/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo.

⁶ Dhali aris 'kwani ma gum bway piti uni dokkin ka nyan'ko'da Yakuub mo mmo/o gwo mo ki: Aman pu'dkina eya kam pini ka Iisu mo dhali a'di di'd mmoyayu/ mo mmogam / e 'kup mo nyakki 'kwaniŋ gwaṯh kun 'koni iss 'kwanimpa i/ iss 'de/ kun nyak iiyu/ ki a'di mo. ⁷ Dhali yan'ko'da Yakuub ko/ki is kagahara mo dhali a'di butha 'tham mo dhali a'di kwa/ki 'kwani bwa mo kun 'kokin nyakki a'di mo dhali ama'diny ka'bal mo dhala buhany bip mo dhali aris kalman mo mmo'ko ka ta/ isu/ mo. ⁸ A'di kulumki gwo ibwa mo wakki/ Iisu midi pu'du/ ka ta/ 'de/ mo dhali

'ce'da/ 'ce'd sho'k mo tani aṭaṇ kamu/ minu dhalku mo mmoye mo be.

⁹ Dhala Yakuub ki o gwo mo ki: Ayy Arumgimis ma babam pem ka Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma babam pem ka Is/hak mo, ayy Tapa /e jin oki aha/ gwo mo ki: Doḱi ka nyan'ko'd e bampam pini mo dhali e 'kwani ma bas pini mo dhali aha/ mina mii /e ki 'bore/ mo. ¹⁰ Aha/ dina ki ha me'd mo goma ris mo/en jin ṭelu sho'k mo dhali goma ris mii ma isiṇ ganam pini mo uni kun ṭorkina /e cṇkinam pini mo haali/ ki cwa gi me'd pem 'te/ mo tani a'di i'cithka/ Yi'deṇ Kumma/ Uurdun mo dhali shwane/ aha/ warkina ki wathi/ jin 'kon ma ṭa/i su/ mo be. ¹¹ 'Cuḱi aha/ mo ma, aha/ 'thona /e mo 'peni me'd ma kam pem mo isi 'peni me'd ma Iisu mo haali/ aha/ ko/kina a'di mo isi ciki/ a'di midi pu'du/ mo dhali 'kosh am 'baar mo jwa mo nyakki ita'da ki uci ilu/ mo. ¹² Hili /e oki gwo mo ki: Aha/ mina mii /e ki 'bore/ mo dhali dhu emen pini mmowa e ka si'b gi bwam ma al yi'de/ mo a'di jin minu mol deṇ e mo goma buhany piti mo.

¹³ Wakan a'di ishki'd imattaan mon'thiny mo dhali a'di ki bu'th 'peni to kun tana a'di mo to jin cinu ki me'd mo goma kam ka Iisu mo. ¹⁴ A'di ciki a'di kuman ka'bali iss 'kwanimpa i'kume'd mo dhali gwas i mi i/iss 'de/ mo dhali kuman ka'bali iss 'kwanimpa i'kume'd mo dhali gwas iṇ ka'bali iss 'de/ mo. ¹⁵ Dhali kuman kalman kun umuwa ko i iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo nyakki ushan buni mo dhali bipi issu/ mo dhali amorbipi 'kume'd mo dhali kuman thulunyi iss 'de/ mo dhali gwaṭhan thulunyi 'kume'd mo. ¹⁶ Aris to gwansan idhukina a'di e me'd ma ris cṇkinam piti mo dhali aris uni

urkunu ki she/ ki she/ mo dhali a'di oki'da ris cinjinam piti gwo mo ki: Iiku/ ntwa/a/ ki aha/ mo dhali kari buli bwaman mo mmo/ur to mo dhali uri to mo. ¹⁷ A'di ye'thki uni kun iikin ntwa/a/ sho'k ki gwo mo ki: Ka Iisu jin ta'da kam pem midi gam um 'kup mo dhali dot um gwo mo ki um ta gu maja mo tani, dhali um iini ii mana mo? tani, dhali aris to maja gwansan kun iini bwambori um mo isan? tani, ¹⁸ dhali yan'ko'd um mini o gwo mo ki: Uni ta ku gi cinjinam pini ka Yakuub mo, uni ta to kun cinu ki me'd kun hashu /e tapam pem ka Iisu mo dhali a'di ki is piti yayi'di 'ko'di aman mo be. ¹⁹ A'di mii miin 'de/ yan jin nyakka'd mmoye'th uni kun 'kon ma po/ isu/ sho'k gi gwo mo dhali nyakki uni kun 'kon ma po/ ikwara mo dhali aris uni kun uru mo ki: Um mini mii o jasi gwon 'de/ mo eya Iisu mo ki um mini gam a'di 'kup mo. ²⁰ Dhali um mini o a'di gwo mo ki cinjinam pini ka Yakuub a'di di'd mmoyayu/ ki is piti i'ko'di aman mo, haali/ a'di kulumki gwo ibwa mo ki aha/ mina 'taki wan a'di is ki to jin cinu ki me'd mo kun iini bwambori aha/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina par jis/em piti e mo: wakki/ a'di wariba/ midi 'taki bu'th aha/ mo. ²¹ Wakan to kun cinu ki me'd iikin mo mmoshu a'di bway mbwambor mo dhali a'di ki is piti ishki'd mo mon'thiny yin e gu'b burrinyem piti mo.

²² Dhali mon'thiny 'de/ yan mo tani a'di cuki mis mo dhali bu'th i/ashi su/ mo dhali up cinkina/ nyaram piti isu/ mo 'dhali ucim piti 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo dhali a'di ki 'citha al yi'de/ ma Yabbuug mo. ²³ A'di suski uni mo dhali hash uni mo mmo'cith yi'de/ jin guski'd mo dhali nyakka ris

to 'baar mo kun tana a'di mo. ²⁴ Dhala Yakuub a'di dhalkunu a'di 'de/ mo dhali a'di 'tirki'd uni ki wathin kamu/ mo ntagi e kali kush mo. ²⁵ Ki wathi/ parki mo e mo ki a'di diki piya Yakuub e ki mii mo tani a'di ki ta a'di bwaman ma wum piti is ki me'd mo ntagi a'di burushki'd mo dhali awum gi Yakuub a'di irakki'd mo 'peni gocor piti mo me'd jin 'tirкина a'di nyakki a'di mo. ²⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Dhalki aha/ me'd, aha/ yana mo haali/ mo kalki kush mo. Hila Yakuub oki gwo mo ki: Aha/ mina dhal /e me'd mo yisa isi ciki/ /e mini mii 'bor aha/ mii mo. ²⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Gway pini yuku kaja mo? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ka: Yakuub mo. ²⁸ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Gway pini minu mii 'koki dok/ e yuk ka Yakuub yisa, hili ka Israyiil mo haali/ /e askina Arumgimis nycine/ mo dhali 'kwani mo dhali /e piki mii e mo be. ²⁹ Dhali yan'ko'd Yakuub ki dot a'di gwo mo ki: Tori aha/ gwo mo ma aha/ 'thona /e mo, gway pini yuku kaja mo? Hili a'di oki gwo mo ki: Gomatinta idotkina /e gway pem mo? Dhali a'di ki la dhin mii is mo i'bor a'di mii mo be. ³⁰ Wakan aYakuub yukki mo caan gway mo ka Panu/iil mo mmo/o gwo mo ki: Haali/ Arumgimis mishkika/ jis/em piti ka karambor mo dhali hili mondiki/ em pem a'di 'tashkunu 'twa/ mo. ³¹ Atente/ sulki'da po/ a'di mo me'd jin pekina a'di Pa Panu/iil mo mmoto'b ki cwa mo haala wum piti ta njwol mo. ³² Gom gwo gi wakan mo 'pena cim caan mo tani 'Kwani ma Israyiili 'baar mo tani uni 'koki 'ka to kun miinycuru/ 'kus ki 'bi'th mo mmorak dugu'b buni 'peni awum mo haali/ a'di burushki'da Yakuub awum piti mo 'peni dugu'b

mo be.

33

¹ Dhali aYakuub i'de'kki em piti ki mis mo dhali par mo e mo dhali hili mo mo ma, Iisu a'di pu'dki'd mo nyakki 'kwanim piti kun 'koni iss 'kwanimpa i/iss 'de/ mo. Wakan a'di kwa/ki uci bwa mo e bwaman ma Le/ah dhala Rahiil mo dhali upi su/ gwan kun ta cinjina/ nyara/ mo. ² Dhali dhuki upi su/ gwan kun ta cinjina/ nyara/ mbwambor mo nyakki ucim buni mo dhali yan'ko'da Le/ah nyakki uci ma yim mo dhala Rahiil mo dhala Yuusup n'ko'd gana/ mo ki tiya 'baar mo. ³ A'di ki is piti yaki'd ntwa/a/ ki uni mo dhali lunji is piti a'cesh ki gonjo/ mo me'di pesu/ mo ntagi a'di 'dishki'da kam is mo be.

⁴ Hila Iisu a'di guski'd mo mmogam a'di 'kup mo dhali kar a'di mmota isa kony mo dhali biti 'bam piti mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali uni ki ko mo imontal 'de/ mo be. ⁵ Dhali ka Iisu 'de'kki em piti ki mis mo dhali par up e mo dhali aris uci mo tani a'di ki o gwo mo ki: 'Kwani kuna anansan kun nyak iiyu/ ki /e mo? AYakuub ki thok gwo mo ki: Uci kun cikin ma Arumgimis cinjinam pini ka 'the mo. ⁶ Dhali yan'ko'd up nyarany cinjina/ uni 'dishkin mo, uni dhali ucim buni mo dhali gonj is ka 'cesh mo. ⁷ Le/ah miiki'd wakan mo dhali uci ma yim mo uni 'dishkin mo dhali gonj is ka 'cesh mo dhala Yuusup n'ko'd mo dhala Rahiil i'dishki mo is mo dhali uni gonji is ka 'cesh mo. ⁸ Iisu dotki gwo mo ki: 'Pemen miim pini yan ta'da ta mo jin gamkika/ arisa tan 'kwanin 'kup mo kan? AYakuub a'di thokki gwo mo ki: Mmogam mii ma

'the 'peni jis/e gi tapam pem mo be. ⁹ Hila Iisu thokki gwo mo ki: Aha/ tana gi to kun 'koshi jwa mo akam pem. Dhuyi uni kun tana /e mo gom is pini mo. ¹⁰ Yakuub thokki gwo mo ki: Yisa, aha/ 'thokina /e mo, wakki/ aha/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo tani /e mini mii bu'th tom pem gwan kun cinu ki me'd mo 'peni me'd pem mo haali/ ka jin gana/ mmopar jis/em pini e mo wakan mo tani a'di wana e ki mmopar jis/e ma Arumgimis e mo mmobu'thkina /e aha/ ki mii ma 'the gi wakan mo be. ¹¹ Buthi uni mo, aha/ 'thokina /e mo tom pem gwan kun cika/ ka 'ka'd me'di is mo kun kalkika/ gom /e mo haali/ Arumgimis tu/ulki aha/ ki mii ma 'the mo dhali haali/ aha/ takina gi to jin 'kosh jwa mo. A'di tirrishki a'di mo dhali a'di bu'thki uni mo be.

¹² Dhali yan'ko'd Iisu ki o gwo mo ki: Dhalki ana iina mo e bway bana mo dhali aha/ mina shu / e bway mo. ¹³ Hila Yakuub thok a'di gwo mo ki: Tapam pem /e mishi uci ki uni gwa'dagwa'd mo dhali ama'diny ka'bal dhali dhana nul'kup ka'bal ta gi ushan mo kun miga/ hili e ki 'bore/ mo. Dhali wakki/ uni uru ki ur ma hala/hala/ ka cim 'de/ mo tani arisa ma'diny ka'bal uni mini wu 'baar mo be. ¹⁴ Dhalki tapam pem shuki cinjinam piti bway ntwa/ a/ mo dhali aha/ mina suska sus ka serec serec mo isi me'd natgin to/e mo uni gun 'kon abori aha/ mo dhali isi me'd natgin jin mina uci idhu mo, ntagi aha/ mina pu'dku/ i tapam pem e Pan Si/iir mo be.

¹⁵ Wakan Iisu oki gwo mo ki: Dhalki aha/ dhalkina /e 'kwanin gwath kun nyak 'ko ki aha/ mo. Hili a'di oki gwo mo ki: Atinta a'di imina uni mii cor

imun mo? Dhalki aha/ gama mii ma 'the 'peni jis/ em pini mo tapam pem mo. ¹⁶ Wakana lisu dokki'd mo ka tee caan mo e bway piti mo e Pan Si/iir mo be. ¹⁷ Hila Yakuub a'di yaki'd mo e Pan Sukkuut mo dhali nyan gu'b gom is piti mo dhali nyan ris cinja/ goma ris to/em piti mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukkunu mo caan gway mo ka Sukkuut mo be.

¹⁸ Dhala Yakuub a'di pu'dki'd ki 'dantar mo e 'penkuman bampa/ gi Pan Shakiim mo a'di jin di'di Pan Kanaan mo e bway piti jin yayina a'di mo 'peni Pam Paddaan/araam mo dhali a'di pe'dki gu'b burrinyem piti ibwambor 'penkuman bampa/ mo. ¹⁹ Dhali 'peni iya/ ma Hamuur mo a'di jin ta'da baba gi 'Kwani gi Pan Shakiim mo tani a'di yolki'da 'cesha kamu/ ka riyaal iss 'kwanimpa imudhe'd mo a'di jin thumkina a'di gu'b burrinyem piti mo. ²⁰ E mo yan mo tani a'di ka'bki'da gwa'a/ mo a'di jin miinuwa basa 'cesh mo dhali yuk mo yan gway mo ka El-Elohe Israyiil mo.

34

¹ Dhali aDiinah jin ta 'bwa/ ma Le/ah a'di jin dho'thkin ma yim ka Yakuub mo a'di yaki'd mo mmobuta ris up gi bampa/ yan mo be. ² Dhali ka Shakiim jin ta ya/ ma Hamuur jin ta Wathi/ gi Pan Hiwwi jin ta ya/ ma malik gi bampa/ yan parki'da yim e mo tani a'di bu'thki'da yim mo dhali ish nyakka yim mo dhali kara yim is ki gwa'd mo. ³ Dhali akashiram piti dirkunu mo 'kup ka Diinah mo a'di jin ta 'bwa/ ma Yakuub mo. A'di enki nyara/ yan mo dhali wal 'twa/ ka yim ki wala tete/ mo. ⁴ Wakan Shakiim torki'da tor ki com jin ta'da

Hamuur mo mmo/o gwo mo ki: Guyaa/ nyara/ yan mo ma mmota a'bom pem mo. ⁵ Dhali ka Yakuub cikki gwo mo ki a'di shi/ki 'bwa/m piti ka Diinah is mo tani, hili iya/ 'koyina mo mmo-hil to/em piti e bwaasho/ mo. Wakana Yakuub bu'thki monku'th is piti mo ntagi uni pu'dkin mo be. ⁶ Dhala Hamuur jin ta'da baba ma Shakiim mo tani a'di yaki'd ka piye/ mo mmoṭora ṭor ka Yakuub mo. ⁷ Dhali iya/ ma Yakuub pu'dkin mo 'peni bwaasho mo ki uni cikki gwo yan mo dhali 'kwani gwan shwan ma anyor eya du mo dhali miiya anyor kagahara mo haali/ a'di wakaski tonthus yan jin ta pus e 'Kwani ma Israyiil mo mmo/ishi 'bwa/ ma Yakuub mo haali/ tonthus gi wakan ka ba/ iminu 'koki mii mo be.

⁸ Hila Hamuur ṭorki'da ṭor ki uni mo dhali o gwo mo ki: Akashira/ gi ya/m pem ka Shakiim a'di 'thoṭṭa bwa gom 'bwa/m bum mo, aha/ 'thona um mo, mmociya yim ki a'di mo mmomash mo. ⁹ Thosoni gwo gi miimash nyakki aman mo, ciyu/ i'bwa/m bum ki aman mo dhali buthi i'bwa/m bam gom is bum si'da/ mo. ¹⁰ Um mini nyak 'ko ki aman mo dhali mony'cesh midi di ki kany gom um mo. 'Koyi mo dhali miiya tu'c e a'di mo dhali gami mal e a'di mo. ¹¹ Shakiim si'da/ oki gwo eya baba ma yim mo dhali e ikam ma yim mo ki: Dhalki aha/ gama mii ma 'the e jis/em bum mo dhali aris to gunn kun mina um i o aha/ mo tani aha/ mina ci uni mo be. ¹² Doṭi aha/ mo ma, ma to gom miimash jin taka/ ki nyanye/ mo a'di jin ta tontak dhali to kun cinu ki me'd mo dhali aha/ mina ci uni isi me'd jin ona um aha/ mo, hili ciyaa/ nyara/ yan mmota a'bom pem mo. ¹³ Dhali iya/ ma Yakuub

thokkina Shakiim gwo mo dhali com ka Hamuur gwo ka he'k e mo haali/ a'di shi/ki 'bwah buni ka Diinah is mo be. ¹⁴ Uni oki uni gwo mo ki: Aman mola to yan mii mo mmoci 'bwah bam ki wathi/jin 'konuki 'citha/ munyal yis mo haali/ mii yan a'di imidi ta mii jin midi 'the aman is mo be. ¹⁵ Hili e mii yan mo tani aman mina gam gwo me'd nyakki /e mo ki /e mini mii war mo mmowa ki aman mo dhali aris 'kwaniḡ gwath pini minu mii 'citha/ munyal yis mo be. ¹⁶ Dhali yan'ko'd aman mina ci i'bwa/m bam ki um mo dhali aman si'da/ mina bu'th i'bwa/m bum gom is bam mo dhali aman mina 'ko nyakki um mo dhali warki 'kwani en 'de/ mo. ¹⁷ Hili wakki/ /e diki cik gwom bam mo dhali 'citha/ munyal yis mo tani aman mina bu'th 'bwa/ m bam mo dhali aman mina ii mo be.

¹⁸ Gwom buni 'borki'da Hamuur bwa mo dhala Shakiim jin ta ya/ ma Hamuur mo be. ¹⁹ Dhali dhuru'c wathi/ diki ta diite/ mo mmomii to yan mo haali/ a'di 'kunya bwa ki 'kuny kagahara gom 'bwa/ ma Yakuub mo. Dhali a'di si'da/ ita wathi/ jin taku kagahara mmobol tiya 'baar mo e e bwaman ma wak piti ki montak mo. ²⁰ Wakana Hamuur dhali ya/ m piti ka Shakiim uni iikin ka pije/ e 'twanḡkala goḡ gi 'penkuman bampa/ mo dhali tora tor ki 'kwani ki 'penkuman bampa/ mo dhali o gwo mo ki: ²¹ 'Kwani gwansan uni ita ikam bana mo. Dhalki uni 'kon mo e bampa/ yan mo dhali miiya tu'c apo/ a'di mo haali/ hili mo mo ma, bampa/ beeyabee mo dhali midi 'kosh jwa mo gom uni mo. Dhalki ana butha i'bwa/ m buni mo mmomash mo dhali dhalki ana si'da/ cina uni 'bwa/ m bana mo. ²² Hili jasi e mii yan 'de/ mo tani a'di imina 'kwani

igam gwo me'd mo dhali nyak 'ko ki ana mo dhali war ki 'kwani en 'de/ mo, ki aris 'kwaniḡ gwath 'peni bwaman ana mo tani minu 'citha/ munyjal yis mo me'd jin 'cithkunu uniya munyjal yis mo be. ²³ Mina to/em buni dhali mal buni dhali aris tonkal buni 'koki ta kum bana mowa? Dhalki ana gama jasi gwo yan me'd ki uni mo dhali uni mini nyak 'ko ki ana mo be. ²⁴ Aris 'kwani kun iikin ka pije/ 'peni 'twanḡkal ma gon 'penkuman bampam piti mo tani uni cikki gwo ma Hamuur mo dhali ya/m piti ka Shakiim mo dhali aris 'kwaniḡ gwathi 'baar mo tani uni i'cithkunu amunyjal yis mo, aris uni 'baar mo kun iikin ka pije/ 'peni 'twanḡkal ma gon gi 'penkuman bampam piti mo.

²⁵ Dhali ka cim 'koni kwara mo ki uni 'kon ki jama/ i is mo tani iya/ ma Yakuub su/ mo a'di jin ta'da Shim/uun dhala Lawi uni kun ta ikam ma Diinah mo bu'thki gandala turgam buni mo dhali pu'dku/ e 'penkuman bampa/ ki e ka wu mo dhali 'kosha ris 'kwaniḡ gwath gwan jwa mo 'baar mo be. ²⁶ Uni 'koshkina Hamuur dhali ya/m piti ka Shakiim jwa ki gandala turga/ mo dhali susa Diinah ka pije/ 'peni gu'b ma Shakiim mo dhali uni ki ii mo be. ²⁷ Dhali iya/ ma Yakuub uni pu'dkin e mon'kosha 'kosh mo dhali kar 'penkuman bampa/ mmota abar ka bar mo haali/ 'bwah buni a'di ishi/ kunu is mo be. ²⁸ Uni bu'thkina ma'diny ka'bal buni mo dhala buhany bip buni mo dhali aris thuluny buni mo dhali aris to gunn kun 'kon e 'penkuman bampa/ mo dhali kun 'kon e bwam bunto mo. ²⁹ Aris tom buni kun tana uni pa ki pa mo dhali aris ushi u'cim buni mo dhali aris up buni mo dhali aris to gwan kun 'kon eya ris gu'b mo

tani uni bu'thki uni mo dhali war ki tom buni jin dilina uni 'kwani mo. ³⁰ Dhali yan'ko'da Yakuub ki owa Shim/uun dhala Lawi gwo mo ki: Um kalki mo jin raku arak isa po/ aha/ mo mmokar aha/ gway pem mmoshi/a shi/ e bwaman 'kwani gi bampa/ yan mo uni kun ta 'Kwani gi Paṇ Kanaan mo dhali 'Kwani gi Pam Pirissi mo. Aha/ tana a/us hala/ mo dhali wakki/ uni mini tul isi montal 'de/ apo/ aha/ mo dhali pu'daa/ i is mo tani aha/ minu 'ce'd sho'k mo aha/ dhali nyakki kun gu'b pem 'baar mo. ³¹ Hili uni oki gwo mo ki: A/miim piti 'boro'da? mmomii 'bwah bam me'da 'bom cal mowa?

35

¹ Arumgimis oki'da Yakuub gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali yayi ka gagamis e Pam Beet/iil mo dhali ca'bi /e imun mo dhali ka'bi agwata/ goma Arumgimis imun mo a'di jin piki /e i is mo me'd jin guskina /e mo 'pena kam pini ka Iisu mo. ² Wakan aYakuub oki gwo e kun gu'b piti mo dhali aris uni 'baar mo kun nyak 'ko ki a'di mo ki: Dhuya risa rum thus 'pen ka pije/ mo ma uni kun tana rum gi 'kwanim bunycani tiya mo 'peni bwam um mo dhali dhagami is bum mo dhali aki burrinyem bum e mo. ³ Dhali dhalki ana cuna mis mo dhali iina ka gagamis e Pam Beet/iil mo ki aha/ mina ka'b agwata/ goma Arumgimis imun mo a'di jin thokki aha/ 'twa/ mo ka teem pem jin taka cis ka cis mo dhali a'di jin nyakki di ki aha/ mo eya ris mo gunn kun yakika/ mo. ⁴ Wakan uni cikina Yakuub arisa rum thus gi bunycan 'kwanin tiya mo uni kun takina uni mo dhali aris malla/ 'cem buni mo dhali

aYakuub ba'kki uni mo e 'peny cwa ma caww jin 'dish Pan Shakiim is mo.

⁵ Dhali ki uni iikin ibway mo tani dhan monko/ is 'peni Arumgimis yayi'da po/ 'penkuman bampa/ kun 'kamki uni is mo. Wakan uni 'koki ur iya/ ma Yakuub isho'k mo. ⁶ Dhala Yakuub a'di ipu'dki'd mo e Pan Luus mo a'di jin ta'da Beet/iil mo a'di jin di'd e bampa/ Kanaan mo a'di dhali aris 'kwani kun nyakki 'ko ki a'di mo be. ⁷ Dhali imun mo tani a'di ika'bkina a'di gwata/ mo mmomiiya basa 'cesh mo dhali yuk mo yan gway mo ka Iil Beet/iil mo haali/ e mo yan mo tani Arumgimis torki a'di is piti e eya tente/ mo me'd jin guskina a'di mo 'pena kam piti mo. ⁸ Dhala Dabuurah jin ta'da manhila Ripka mo a'di iwuki'd mo dhala yim a'di kankunu mo e 'peny cwa ma caww e mo jin di'd ka lungu'b ki Pam Beet/iil mo. Wakan a'di iyukkunu a'di gway mo ka Alluun Bakuut mo.

⁹ Arumgimis piki'da Yakuubi is dok/e mo me'd jin pu'dkina a'di mo 'peni Pam Paddaan/araam mo dhali 'bor a'di mii mo be. ¹⁰ Dhali Arumgimis ki o a'di gwo mo ki: Gway pini be yuku ka Yakuub mo be dhali /e yisa minu dok/e yuk gway pini ka Yakuuba mo yisa. Hili gway pini minu yuk ka Israyiil mo. Wakan a'di iyukkunu a'di gway ka Israyiil mo be. ¹¹ Dhali Arumgimis ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis jin Eka/ Ek mo. Kali /e mamana dho'th mo dhali mari/e amar is mo. Kal 'kwaniny'cesh dhali arisa ta/ gi kal 'kwaniny'cesh mini piyu/ 'peni /e mo dhali imalik ka ris mini du'du/ 'peni /e mo. ¹² Mony'cesh jin cikika/ ka Ibrahiim dhala Is/hak mo tani aha/ mina ci a'di /e mo dhali aha/ mina ci a'di ki emen pini i'ko'd

mo be. ¹³ Dhali yan'ko'da Arumgimis borki is piti imis mo 'peni mo jin torkina a'diya tor nyakki a'di mo be. ¹⁴ Dhala Yakuub thumki'da tinjiliŋ mo e mo yan jin torkina a'diya tor nyakki a'di mo, a'di jin ta'da tinjiliŋ wosh mo dhali wolki'da tinjiliŋ tompi i'kupi a'di jin cinu ki bwa ma 'the mo dhali wola yini 'kupi a'di mo be. ¹⁵ Wakana Yakuub yukki mo yan gway ka Beet/iil mo a'di jin torkin ma Arumgimis ator ki a'di mo be.

¹⁶ Dhali yan'ko'd uni iikin mo 'pena Pam Beet/iil mo dhali uni si'dasi'd naskina/ 'peni Pan Apraatah mo, aRahiil shwan ma 'ci mo dhali ayim di'd e mo jin shwana bwan dho'th mo. ¹⁷ Dhali ka yim diki'd e mo jin shwana bwan dho'th mo tani a'bom jin karu mo mmowotha woth mo gom mondho'th up mo tani oki a'di gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma haali/ /e shwane/ murkini ta ga 'cingwatha kamu/ mo be. ¹⁸ Dhali me'da kashira/ ma yim di'di mmokwa/ kina a'di is bwa 'pena yim mo (haali/ ayim wuki'd mo) tani a'di ayim ki yuk a'di gway ka Ben/uuni mo hili com a'di iyukki a'di gway mo ka Benyamiin mo. ¹⁹ Wakana Rahiil a'di wuki'd mo dhala yim a'di kankunu mo e bway gi Pa Apraatah mo, a'di jin ta Pam Beetlaham mo be. ²⁰ Dhala Yakuub thumki'da tinjiliŋ i'kup jis jwa ma yim mo a'di jin ta'da tinjiliŋ i'kup jis jwa ma Rahiil mo a'di jin diki'd imun ntagi shwanesan mo be. ²¹ Israyiil a'di yaki'd mo dhali thum gu'b burrinyem piti e bwampo/ gu'ba turga/ gi Pan Idir mo.

²² Ka Israyiil ca'bki'd e bampa/ yan mo tani Ra/ ubiin a'di yaki'd mo dhali isha Bilhah mo a'di jin ta'da 'bom laça/ gi com mo dhala Israyiil cikki gwo yan mo.

Dhali iya/ ma Yakuub uni 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo. ²³ Iya/ ma Le/ah mo tani jin ṭwa/a/ a'di jin ta'da bwanyara/ ma Yakuub a'di ita'da Ra/ubiin mo dhala Shim/uun mo dhala Lawi mo dhala Yahuuda mo dhala Yassaakar mo dhala Sabuluun mo. ²⁴ Iya/ ma Rahiil uni si'da/ annihe/ mo: Yu-usup dhala Benyamiin mo be. ²⁵ Dhali iya/ ma Bilhah a'di jin ta nyarany c̣iŋkina/ ma Rahiil mo uni si'da/ annihe/ mo: Daan dhala Nap̣taali mo. ²⁶ Dhali iya/ ma Silpah uni si'da/ annihe/ mo: Jaad dhala Ashiir mo. Uni gwansan ita iya/ ma Yakuub mo kun dho'thkunu a'di me'd jin dikina a'di e Pam Paḍdaan/araam.

²⁷ Dhala Yakuub pu'dki'di com ka Is/hak mo e Pa Mamra mo walla e Paŋ Giryat/arba mo a'di jin ta Pa Habruun mo e mo jin yakin ma Ibrahiim dhala Is/hak iinỵca/ mo be. ²⁸ Dhali atee yil ma Is/hak uni 'koni iss 'kwanimpa ipedoŋon mo be. ²⁹ Dhala Is/hak a'di c̣iki shi/in piti jin 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo dhali a'di gamkunu isi monṭal 'de/ nyaḳki 'kwanim piti mo mmotana a'di dhan guma dhan gana/ mo ka teem piti mo. Dhali iya/m piti jin ta'da Iisu dhala Yakuub uni kanki a'di mo be.

36

¹ Uni gwansan ita emen ma Iisu mo (a'di jin ta Aduum mo). ² Iisu bu'thki'da ris up 'peni 'Kwanin̄ Kanaan mo: Ada jin ta 'bwa/ ma Iiluun jin ta Wathi/ Hiṯṯha mo dhala Uhulibaamah jin ta 'bwa/ ma Ana jin ta ya/ ma Sib/uun mo jin ta Wathi/ Hiwwi mo. ³ Dhala Basmah jin ta 'bwa/ ma Isma/iil dhali 'bwaham ka Nabayuut mo. ⁴ Dhala Ada dho'thki'da Iisu a/Elipaas mo

ita iya/ ma Basmah mo jin ta asha Iisu mo. ¹⁴ Uni gwansan ita iya/ ma Uhulibaamah mo a'di jin ta 'bwa/ ma Ana mo jin ta ya/ ma Sib/uun mo jin ta asha Iisu mo. Ayim dho'thki a'di aYa/uush mo dhala Yalaam dhala Guurah mo be.

¹⁵ Uni gwansan ita iya/ ma Iisu kun tana ris tapa mo. Iya/ ma Elipaas a'di jin ta'da bwanyara/ ma Iisu mo: Temaan dhala Awmaar dhala Sapwa dhala Ganaas uni ita tapa mo. ¹⁶ Guurah dhala Ja/ thaam dhala Amaliik uni gwansan si'da/ ita tapa 'pena Elipaas e bampa/ gi Pan Aduum mo uni kun ta iya/ ma Ada mo. ¹⁷ Uni gwansan si'da/ ita iya/ ma Ra/u/iil jin ta ya/ ma Iisu mo: Nahath dhala Saarah dhala Shammah dhala Missa mo uni gwansan ita tapa 'pena Ra/u/iil mo e bampa/ gi Pan Aduum mo. Uni gwansan ita iya/ ma Basmah mo jin ta asha Iisu mo. ¹⁸ Uni gwansan ita iya/ ma Uhulibaamah jin ta asha Iisu mo uni kun ta itapa mo: Ya/uush dhala Yalaam dhala Guurah mo. Uni gwansan ita tapa 'pena Uhulibaamah jin ta 'bwa/ ma Ana a'di jin ta asha Iisu mo be. ¹⁹ Uni gwansan ita iya/ ma Iisu mo (jin ta Aduum mo) dhali itapam buni anann mo be.

²⁰ Uni gwansan si'da/ ita iya/ ma Si/iir jin ta Wathi/ gi Pan Huri mo a'di jin cila bampa/ yan mo: Luthan dhala Shubal dhala Sib/uun dhala Ana mo. ²¹ Dishun dhala Iisar dhala Dishan mo uni gwansan ita itapan 'Kwani gi Pan Huri mo kun ta iya/ ma Si/iir e bampa/ Pan Aduum mo. ²² Iya/ ma Luthan mo tani ita iHuri dhala Hemam mo, dhali 'bwah ma Luthan mo tani a'di ita'da Timnaa/ mo. ²³ Uni gwansan ita iya/ ma Shubal mo: Alwaan dhala Manaahah dhala Eebaal dhala

Shapwa dhala Unam mo. ²⁴ Uni gwansan ita iya/ ma Sib/uun mo: Ayyah dhala Ana a'di jin ta'da Ana jin gamki yi'de/ jin kasha e ki kash jin 'batha'ba'th e mombwaasho mo me'd jin urkina a'di aris thuluny ma Sib/uun jin ta'da babam piti mmociya shon dhii/i'd mo. ²⁵ Uni gwansan ita uci ma Ana mo: Dishun dhala Uhulibaamah a'di ta 'bwa/ ma Ana mo. ²⁶ Uni gwansan ita iya/ ma Dishan mo: Hamdaan dhala Ashbaan dhala Yithraan mo dhala Karaan mo. ²⁷ Uni gwansan ita iya/ ma Iisar mo: Bilhaan dhala Sawaan dhala Agaam mo. ²⁸ Uni gwansan ita iya/ ma Dishun mo: Uus dhala Araan mo. ²⁹ Uni gwansan ita itapan 'kwani bampa/ Huri mo, uni kun ta itapa mo: aLuthan dhala Shubal dhala Sib/uun dhala Ana mo. ³⁰ Dishun dhala Iisar dhala Dishan uni gwansan ita itapa gi 'Kwani Huri mo isi me'da bas buni kun tana uni mo e Pan Si/iir mo.

³¹ Uni gwansan ita imalik mmoji/a ji e bampa/ Pan Aduum mo ntwa/a/ ka malik 'den kamu/ diki ji/a ji apo/ 'Kwani ma Israyiil mo be. ³² Baala/ a'di jin ta ya/ ma Ba/uur mo a'di ijiki'da ji apo/ Pa Aduum mo dhali 'penkuman bampam piti yukunu gway ka Dinhaabah mo. ³³ Baala/ a'di iwuki'd mo dhala Yubab jin ta ya/ ma Saarah 'pena Busrah mo tani a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁴ Yubab a'di iwuki'd mo dhala Husham 'peni bampa/ 'Kwani gi Pan Temaan a'di ijiki'da ji mo i embul piti mo. ³⁵ Husham a'di wuki'd mo dhala Hadaad jin ta ya/ ma Badaad a'di jin piki 'Kwani Midyaan e mo e bampa/ 'Kwani Pam Muwab mo tani a'di ki ji/a ji i embul piti mo dhali gway 'penkuman bampam piti mo tani a'di yuku gway ka Awiit mo. ³⁶ Hadaad

a'di iwuki'd mo dhala Samlah 'pena Masriigah a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁷ Samlah a'di iwuki'd mo dhala Sha/uul 'pena Rahubut 'peni 'kwani Yi'den Kumma/ ma Elpuraat mo tani a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁸ Sha/uul a'di iwuki'd mo dhala Baalhanaan a'di jin ta ya/ ma Akbuur a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁹ Baalhanaan a'di jin ta ya/ ma Akbuur a'di iwuki'd mo dhala Hadaar a'di ijiki'da ji i embul piti mo dhali gway gi 'penkuman bampam piti mo tani a'di iyukkunu gway ka Pa/u mo. Ash yukkunu gway ka Mahithab/iil mo a'di jin ta 'bwa/ ma Mathrid mo a'di jin ta 'bwa/ ma Maadahab mo.

⁴⁰ Uni gwansan ita gway itapa uci ma lisu mo isi me'd jin tana uni awak buni mo dhali mon'kom buni jin 'kona uni mmoyer mo gway ki she/ ki she/ mo. Itapa ita iTimnaa/ mo dhala Alwaah mo dhala Yatiit mo. ⁴¹ Uhulibaamah dhala Iilah dhala Pinun mo. ⁴² Ganaas dhala Temaana dhala Mibsar. ⁴³ Majdi/iil dhala Iraam uni gwansan ita itapa 'Kwani Aduum (a'di Iisu jin ta'da baba gi 'Kwani Aduum mo) mo isi me'd mon'kom buni mo e mony'cesh jin takina uni mo be.

37

¹ Yakuub ca'bki'd mo e mony'cesh jin takina coma ca/ apo/ mo e bampa/ gi Pan Kanaan mo.

² Yansan a'di ita gwo jin beledhu goma wak ma Yakuub mo.

Yuusup a'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo me'd jin urkina a'di ama'diny ka'bal nyakki ikam mo. A'di ta'da 'ci nyakki iya/ ma Bilhah dhala Silpah mo uni kun ta up ki com mo,

dhala Yuusup kalki'da ris gwon thus kun thama ikam a'di imii mmotor ababam buni mo. ³ Dhala Israyiil a'di enki'da Yuusup kagahara mmobol ucin pitin tiya e mo haali/ a'di ta ya/m piti jin tana a'di ka dhan piti mo. Dhali a'di shoki a'di bur-rinyen turga/ jin tur ma bi ki tur mo. ⁴ Hili ki ikam parki mo e ka babam buni enki a'di kagahara mo mmobol ikam piti e mo tani uni shi/ki a'di i e mo dhali 'te bwa mmotora tor nyakki a'di ki monku'th is mo be.

⁵ Dhala Yuusup shu'bki jan mo dhali ki a'di torki ikam gwo mo tani uni ki thisi 'cur 'pen ishi/ki a'di i e ki nyanye/ mo. ⁶ A'di oki uni gwo mo ki: Ciki gwony jan jin shu'bka/ mo ma. ⁷ Hili mo mo ma, ana 'kokina mmodek dekken pos e bwam bunto mo dhali hili mo mo ma, dekken pos pem a'di icuki mis mo dhali dosh ka ji sho'k mo dhali hili mo mo ma, dekken pos bum uni tulki isi montal 'de/ ijim pem mo dhali gon is ka 'cesh mmolun dekken pos pem mo. ⁸ Ikam piti o a'di gwo mo ki: A/e ka jin gana/ mini ji/a ji apo/ aman mowa? Walla a/e mini ta tapa apo/ aman mowa? Wakan uni shi/ki, a'di i e ki nyanye/ mo gom gwony jan piti mo dhali gom gwom piti mo. ⁹ Dhali yan'ko'd a'di shu'bki jana kamu/ mo dhali torki a'di ikam mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ shu'bkina jana kamu/ mo dhali hili mo mo ma, atente/ dhali appe mo dhali acul kun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ apo/ mo tani uni 'kokin mo mmogon is ka 'cesh mo mmolun aha/ mo be. ¹⁰ Hili ki a'di torki 'pemen jan yan ki com mo dhali ikam piti mo tani ababam piti a'di ikucurki a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Jan yan ta'da ta mo jin shu'bkina /e mo? A/aha/ dhali kwan

dhali ikam pini ka jin gana/ mina iiku/ mo dhali 'ko is bam ki gonjo/ ibwambori /e mowa? ¹¹ Dhali ikam piti uni taca bwa gom a'di mo hili ababam piti a'di idhuki gwo gwansan ibwa mo.

¹² Dhali ikam iikin mo mmociya ma'diny ka'bal gi com ashon dhii/i'd mo mmo'dish Pan Shakiim is mo. ¹³ Dhala Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Ikam pini 'koki ura ma'diny ka'bal mo mmociya shon dhii/i'd mmo'dish Pan Shakiim is mo 'taa? Yayu/ mo, aha/ mina hash /e i uni mo. Dhali a'di thokki a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo be. ¹⁴ Wakan a'di oki a'di gwo mo ki: Yayi mo shwane/ dhali par mo e mo wakki/ ikan 'kon ki 'bore/ mo dhali nyakka ma'diny ka'bal mo dhali kalaa/ gwo ka nyan'ko'd mo. Wakan a'di hashki a'di mo 'peni embul wosh ma Habruun mo dhali a'di pu'dki'd mo e Pan Shakiim mo. ¹⁵ Dhali wathin kamu/ gamki a'di mo mmomajaskina a'di mo e mombwaasho mo dhali wathi/ dotki a'di gwo mo ki: /E napkina tinta mo? ¹⁶ Aha/ napkina ikam pem mo. A'di oki gwo kan mo mmo/o ki: Toraa/ mo ma, aha/ 'thona /e mo, mane mom buni jin cina uni ama'diny ka'bal ashon dhii/i'd mo? ¹⁷ Dhali wathi/ thokki a'di gwo mo ki: Uni iikin mo haali/ aha/ cika tor jin torkina uni mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki ana iina mo e Pan Duthan mo. Wakana Yuusup bathki ikam isho'k mo dhali gam uni e Pan Duthan mo.

¹⁸ Uni mishki a'di 'pena dhana/ ki si'd si'd mo dhali ntwa/ a/ ki a'di pu'dki'd mo mmo'dish uni is mo tani uni gamki 'twa/ 'kup mo mmo'kosh a'di jwa mo. ¹⁹ Uni oki gwo ka rem'kup mo ki: Amanshu'b jana acaan a'di ipu'dki'd mo. ²⁰ Iiyu/ mo shwane/ dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali

biṭ a'di mo e jis 'deŋ kamu/ mo dhali yan'ko'd ana mina o gwo mo ki: A'di 'kosha tonɗwapi/ jin shwan ma nyor jwa mo dhali ana mina par mo e mo 'pemen jan piti yan midi wakata mo? ²¹ Hila Ra/ ubiin ciḱki gwo yan mo tani a'di 'cuḱki a'di mo 'peni me'd buni mo dhali o gwo mo ki: Dhalkina ki 'kosh mondiki/em piti mo. ²² Dhali Ra/ubiin oki uni gwo mo ki: Dhalki a'diya bas ki po mo. Biṭi a'di e jis yi'de/ gwan kun 'kon e mombwaasho mo hili dhalki me'd bum ki dhu apo/ a'di mo, ki a'di midi 'taki ye a'di mo 'peni me'd buni mo mmowar a'di is mo goma babam piti mo be. ²³ Wakana Yuusup me'd jin pu'dkina a'di e ikam piti mo tani uni 'cuḱki a'di burriyen turga/ 'peni is mo a'di jin ta burriyen turga/ jin tur ma bi ki tur jin hi'thkina a'di mo. ²⁴ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali biṭ a'di e jis yi'de/ mo. Jis yi'de/ yan a'di idi bwa 'te/ mo, yi'deŋ kamu/ yisa di'd nycineya.

²⁵ Dhali uni 'kokina 'cesh mo mmoshwa to mo dhali uni 'de'kki em buni 'kup ki mis mo tani uni parkina dhana ŋul'kup 'Kwani ma Isma/iil e mo mmopu'du/ mo 'peni Pany Jil/aad mo nyakka ris kalman buni mo mmokala 'bi'c mo dhala 'bi'c 'peni cwa jin yuku ka balsam mo dhali cwa jin yuku ka murr mo mmo/iikina uni mo mmo/ii e bway buni bway Pa Masir mo mmokal uni ka lungu'b mo. ²⁶ Dhala Yahuuda oki ikam gwo mo ki: Miim 'boro'd jana mina ana gam mo wakki/ ana mina 'kosh a'di jwa mo dhali diḱa bas piti e mo. ²⁷ Iiyu/ mo dhalki ana yola a'di mo e 'Kwani ma Isma/iil mo dhali dhalku/ me'd bana ki dhu apo/ a'di mo haali/ a'di ita'da kam bana mo, a'di jin ta buɗɗwar is bana mo. Dhali ikam piti ciḱina hirdhe/ ki gwom

piti mo. ²⁸ Dhali 'Kwani Midyaan kun ta imanyol to mo si'da/ iikin ki iimpe mo dhali dirkina Yuusup ka pije/ mo dhali 'de'k a'di ka pije/ 'peni jis yi'de/ mo dhali yolki a'di mo e 'Kwani Isma/iil mo ka guurush jin 'koni iss 'de/ mo a'di jin ta 'dolkon kush mo dhali uni suskina Yuusup bway Pa Masir mo be.

²⁹ Ka Ra/ubiin dokki'd ka nyan'ko'd e jis yi'de/ mo tani dhali para Yuusup e ki a'di diki di ijis yi'de/ mo tani a'di dherki burrinyem piti bwa mo be. ³⁰ Dhali a'di dokki'd ka nyan'ko'd e ikam piti mo dhali o gwo mo ki: Ari dhuru'c wathi/ a'di piki'd mo dhali aha/ mo mane mo jin miga/ ya mo? ³¹ Uni bu'thki burrinye/ ma Yuusup mo dhali 'kosh mi jwa mo dhali bit burrinyen turga/ yan eya bas mo. ³² Dhali uni ki hash burrinyen tura bi yan mo dhali kali a'di eya babam buni mo dhali o gwo mo ki: A'di yan gamkina aman mo. Pari a'di e mo shwane/ wakki/ a'di ta ji gi ya/m pini mo walla yisa. ³³ Dhali a'di nyithki a'di mo dhali o gwo mo ki: A'di ta burrinyen turga/ gi ya/m pem mo. A'di be 'koshkina tongwapi/ mo 'te/ be. Gwo jin minu dhan goma Yuusup piyi'd mo haali/ a'di idherkina to bwa ka gwapi/ mo. ³⁴ Dhali yan'ko'da Yakuub dherki burrinyem piti bwa mo dhali dek burrinyen shawaal e empa'd piti mo dhali ko gom ya/m piti acim ka ris ris mo. ³⁵ Aris iya/m piti dhali aris i'bwa/m piti cuki mis mo mmomalas a'di mo tani hili a'di ushki'd mo ki a'di minu malas mo dhali o gwo mo ki: Yisa. Aha/ mina ya ka lungu'b eya Haawiya mo gom ya/m pem mo. Kon gana/ jin gwona ki kony jwa mo a'di idosh 'peni o'd kan mo. Wakan com gwoki'd gom a'di mo be. ³⁶ Ki

ari embul mo ari'ceenne/ mo tani 'Kwani Midyaan
yolki a'di mo e Pa Masir mo eya Puthipar a'di jin
ta wathi/ jin cil ma askar goma Pirawn mo a'di jin
ca'd ki 'kwani ma mee kun jina ji mo be.

38

¹ A'di bu'thki embul ka cim caan mo ka Yahuuda
a'di yaki'd ka lungu'b mo 'peni ikam piti mo dhali
a'di tu'kki'd mo e monkamu/ mo dhali gam Wathi/
gi Pa Adullaam 'kup mo a'di jin yukkunu gway ka
Hiirah mo. ² E mun mo tani aYahuuda mishki
'bwa/ gi 'Kwanin Kanaan mo jin yukkunu gway
ki Shuu/ mo. A'di mashki a'di mo dhali ya gu'b
ma yim mo be. ³ Dhala yim bwaaki'd mo dhali
dho'th ya/ mo dhali a'di ki yuk a'di gway ka Iir
mo be. ⁴ Dok/e ayim bwaaki'd mo dhali dho'th
ya/ mo dhali ayim ki yuk a'di gway ka Unan mo
be. ⁵ Naskina/ dok/e ayim dho'thki ya/ mo dhali
ayim ki yuk a'di gway ka Shiilah mo. Ayim diki'd e
Pan Kasiib mo me'd jin dho'thkin ma yim a'di mo
be. ⁶ Dhala Yahuuda si'da/ gamki'da 'bom goma Iir
jin ta'da bwanyaram piti mo, dhala yim yuku ka
Thamar. ⁷ Hili Iir jin ta'da bwanyara/ ma Yahuuda
mo tani a'di ta thus ki thus e jis/e gi Tapa mo
dhali Tapa 'koshki a'di jwa mo. ⁸ Dhali yan'ko'da
Yahuuda oki'da Unan gwo mo ki: Mashi asha kam
pini mo mo ma, dhali miiyi mii mo jin minu mii
mii mo gom marem pini mo, dhali cis uci goma
kam pini mo. ⁹ Hila Unan nyithki'd ka 'ci jin mina
a'di icis mo tani midi diki ta jim piti mo. Wakan
ki a'di yaki bway gu'b e asha kam mo tani a'di
wolki'da 'co/ piti eya 'cesh mo isi ciki/ ki a'di midi
diki cis uci goma kam mo. ¹⁰ Dhali mii jin miikina

a'di wakan mo tani a'di diki 'bor e jis/e gi Tapa mo dhali a'di si'da/ 'koshki a'di jwa mo. ¹¹ Dhala Yahuuda oki'da Thamar gwo mo a'di jin ta'da mar pitim 'bomi gwo mo ki: Diyi ka dhalla/ e gu'b ki cim mo ntaga Shiilah jin ta ya/m pem midi ca mo. Haali/ a'di ko/ki is mo oki a'di midi wu mo me'd ikam mo. Wakana Thamar a'di yaki'd mo dhali ca'b e gu'b gi com mo be.

¹² N'ko'd mo tani mo pu'du'd mo ki 'bwa/ ma Shuu/ jin ta asha Yahuuda a'di iwuki'd mo dhali ka Yahuuda malaskunu mo tani a'di yaki'd mo e Pan Timnah mo eya manhil ka'bal piti mo a'di dhala mugum piti ka Hiirah mo jin ta Wathi/ gi Pa Adullaam mo. ¹³ Dhali ka Thamar torkunu gwo ka mar piti a'di yaki'd mo e Pan Timnah mo mmo'cih ka'bal piti amur mo tani, ¹⁴ ayim 'cukki burrinyem ma dhallam piti 'peni is mo dhali hi'th burrinye/ jin kumu 'kup mo dhali 'tam is ma yim ki burrinye/ mo dhali ca'b e shemen bway ma Eenaayim a'di jin diki'd 'kup ki bway gi Pan Timnah mo haala yim mishki mo mo ka Shiilah a'di caki'd mo dhali a'di ayim dinuki ci ki a'di mmomash mo. ¹⁵ Ka Yahuuda parki'da yim e mo tani a'di kulumki'da yimi bwa mo oki a'di ta'da 'bom cal mo haali/ ayim a'di kumki jis/em piti mo. ¹⁶ A'di yaki'da yim mo e shemen bway mo dhali o a'di gwo mo ki: Yayu/ mo dhalki aha/ yana /e gu'bi is mo, haali/ a'di diki misha yim mo ki a'di ta'da mar piti mo. Ayim ki o a'di gwo mo ki: Atinta a'di imina /e ici aha/ mo ki /e mini yayu/ i aha/ mo. ¹⁷ A'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ mina ciki /e ari mi mo 'peni bwaman ma ma'diny ka'bal mo. Dhala yim ki o a'di gwo mo ki: Mina /e diki ciyaa/ jamas mii mo ntagi /

e mini hashi a'di mowa? ¹⁸ A'di tho_kki gwo mo ki: Jamas mii gi wakata imiga/ ci /e mo? Ayim tho_kki gwo mo ki: To me'd pini dhali dhen_dhenye/ jin 'kon ma ashu ipesu/ mo dhali cwa jin di'di me'd pini mo. Wakan a'di ciki'da yim uni mo dhali ya ayim gu'bi is mo dhali ayim bwaaki'd ki a'di mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'da yim cuki mis mo dhali ya mo dhali ayim bu'thki burrinyen 'kup piti mo dhali hi'th burrinyem ma dhallam piti i is mo.

²⁰ Ka Yahuuda hashki ari mi ka mugum piti jin ta Wathi/ gi Pa Adullaam mo jin mina a'di bu'th jamas to mii 'peni me'd ma 'bom mo tani a'di diki gama yim mo be. ²¹ Dhali a'di do_tki 'kwani gi mo yan mo ki: Mane a'bom cal yan mo a'di jin ca'bki'd e shemen bway gi Pa Eenaayim mo? Dhali uni tho_kki a'di gwo mo ki: A'bom cala kamu/ yisa di'di mahana. ²² Wakan a'di do_kki'da Yahuuda ka nyan'ko'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ dinaki gama yim mo dhali 'kwani gi mo yan o gwo si'da/ ki a'bom cala kamu/ yisa di'di mahana. ²³ Yahuuda tho_kki gwo mo ki: Dhalka yim dhu to gwan gom is pitin gana/ mo isi ciki/ ana mina 'kwani ipe'th mo. /E mishini ki aha/ hashkina ari mi yan mo dhali /e diki gama yim mo.

²⁴ 'Ko'da ppe kwara n'ko'd mo Yahuuda torkunu gwo mo ka Thamar jin ta'da marem pini a'di lo'bki'di miiny_cal mo dhali shwane/ ayim a'di bwaaki'da 'ci ki miiny_cal mo. Dhala Yahuuda oki gwo mo ki: Guya ayim ka piye/ mo dhali dhalka ayim cidhu ki o'd mo. ²⁵ Dhali me'd jin 'koyunu mmokala ayim ka piye/ mo tani ayim hashki gwo eya mar pitin gwa_th mo ki: Wathi/ yan jin cilkina to gwansan mo tani a'di ta wathi/ jin bwaakika/

a'ci mo. Dhala yim oki gwo mo ki: Nyithi jamas to gwansan mo aha/ 'thona /e mo. To gwansan uni ta kuma ja mo tome'd dhala dhenjhenye/ kun 'kon ma shu ipesu/ mo dhali cwa mo. ²⁶ Dhali yan'ko'da Yahuuda nyithki uni mo dhali o gwo mo ki: Ayim a'di iboli aha/ e ki mii ma kar/e e mo haali/ aha/ dinaki ciya yim ki ya/m pem ka Shiilah mo. Dhali a'di diki ish nyakka yim dok/e mo be.

²⁷ Dhali ki mo pu'dki'd mo jin min ma yimi dho'th mo tani ushi uci 'koni su/ e bwa ma yim mo be. ²⁸ Dhali ka yim shwan ma 'ci mo tani jan tal 'de/ karki me'd ka piye/ mo dhali a'bom jin karu mmowotha woth mo gom mondho'th up mo tani a'di dekki me'd piti ka thus 'per mo mmo/o gwo mo ki: Yansan a'di ipu'dki'di twa/a/ mo be. ²⁹ Hili ki a'di dokki me'd piti bway bwa mo tani hili mo mo ma, akam piti pu'dki'd ka piye/ mo dhala yim ki o gwo mo ki: Awanyam pini jin pu'dkina /e ka piye/ ki is pini mo tani isa wa'da. Wakan a'di iyukkunu a'di gway mo ka Paarisi mo. ³⁰ Dhali yan'ko'd akam pu'dki'd mo ka thus 'peri me'd piti mo dhali gway piti yukkunu ka Saarah mo be.

39

¹ Dhali aYuusup a'di isuskunu ka lungu'b e Pa Masir mo dhala Puthipar jin cil ma askar goma Pirawn dhali wathi/ jin cil ma askar kun jina ji mo gom 'Kwani Masir mo a'di yolki a'di 'peni 'Kwani Isma/iil mo uni kun kalki a'di ka lungu'b 'peni mun mo. ² Dhali Tapa nyakki di ka Yuusup mo dhali a'di warki'd ki wathi/ jin hana mii me'd mo dhali a'di diki'd e gu'b gi tapam piti jin ta Wathi/ Masir mo. ³ Dhali tapam piti mishki mo mo ki Tapa

nyakki di ki a'di mo dhali ki Tapa rakki'da ris mii jin mina a'di ha me'd mmorusa/ rus mo. ⁴ Wakana Yuusup gamki mii ma 'the e jis/em piti mo dhali buk a'di 'pen ka piye/ mo dhali a'di ki kar a'di mmota amanhil to gom gu'b mo dhali kar a'di ki tapa apowa ris tom piti jin tana a'di mo be. ⁵ Pena cim yan jin karkina a'di a'di mo mmota amanhil to gom gu'b piti mo dhali kar a'di ki tapa apowa ris tom piti jin tana a'di mo tani Tapa 'borki 'kwani gi gu'b gi Wathi/ Masir mii mo gom gway ma Yuusup mo. Dhali mom'bor mii gi Tapa diki'da po/ aris to 'baar mo kun tana a'di mo e bwan gu'b mo dhali e bwam bunto mo. ⁶ Wakan a'di dhalki'da ris to 'baar mo e me'd ma Yuusup mmohil mo dhali mmodhalkina a'di a'di e me'd piti mo tani a'di yisa shwana jwa mo gom tonj kamuwa, hili jasi gom tonte/ jin shwakina a'di mo.

Dhala Yuusup nala/ 'bora jaro/ ime'da/ a'di hili mo ki jis/ e jin yesayes mo. ⁷ Dhali ki ara cima kamu/ mo tani a'bom gi tapam piti, ayim 'cemi'dki'da Yuusup ki e mo dhali o a'di gwo mo ki: Ishi nyakki aha/ mo ma. ⁸ Hili a'di ushki'd mo dhali owa 'bom gi tapam piti gwo mo ki: Hili mo aha/ dhalkina tapam pem to ime'd mo dhali a'di dina jwa ki shwa mo goma ris to mo e gu'b mo kun dhalkina a'di aha/ e me'd pem mo. ⁹ A'di diki caaca kagahara e gu'b yan mmobol aha/ e mowa. Tonj kamu/ yisa 'tasha a'di aha/ 'twa/ mo yisa hili isi ciki/ is pinin gana/ mo haali/ /e ta ashim piti mo. Aha/ mina mish dhan miinthus yan mii mo wakan mana dhali mii miinthus apowa Arumgimis mowa? ¹⁰ Ba dhala yim toriki'da tor ka Yuusup isa yempa/ yempa/ mo dhali a'di 'tena

bwa mmocik̄ gwo ma yim mo mmo/isha ayim mo walla mmonyak̄ ɕa'b ka yim mo. ¹¹ Hili ka cimi 'denj kamu/ mo me'd jin yakina a'di gu'b mo mmomiiya tu'c piti mo dhali 'kwanin tiya yisa 'koni bwan gu'b yisa uni kun miina tu'c e gu'b mo tani, ¹² ayim bu'thki a'di e burrinyem piti mo mmo/o a'di gwo mo ki: Ishi nyak̄ki aha/ mo. Hili a'di dhalki burrinyem piti e me'd ma yim mo dhali gus mo dhali pu'd ka pije/ 'peni gu'b mo. ¹³ Dhali ka yim parki mo e mo ki a'di dhalki burrinyem piti e me'd ma yim mo dhali pu'd ka pije/ 'peni gu'b mo tani ¹⁴ ayim yuk̄ 'kwani gi kun gu'b ma yim mo dhali o uni gwo mo ki: Hili a'di guyi Wathi/ Ibraan yan e bwam ana mo mmosor ana mo. A'di seyi bwan gu'b mo dhali di ki gwo ibwa mo mmo/ish nyak̄ki aha/ mo dhali aha/ cuukina ki dhan 'twa/ jin caaca mo. ¹⁵ Dhali ki a'di cik̄ki gwo ki aha/ 'deka 'twam pem ki mis mo dhali cuu mo tani a'di dhalki burrinyem piti i aha/ mo dhali gus mo dhali pu'd ka pije/ 'peni gu'b mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'da yim karki burrinyem piti e me'd ma yim mo ntagi tapam piti pu'dki'di pa mo. ¹⁷ Dhali ayim torki a'di gwo jin nyak̄ka'd mo mmo/o ki: Wathi/ Ibraan yan jin ta ɕin̄kina/ a'di jin suskina /e ibwaman ana mo pu'dki'di aha/ mo mmosor aha/ mo be. ¹⁸ Hili me'd jin 'de'kkika/ 'twam pem 'kupki mis mo dhali cuu mo tani a'di dhalki burrinyem piti e aha/ mo dhali pu'd ka pije/ 'peni gu'b mo.

¹⁹ Ki tapam piti cik̄ki gwo 'peni 'twa/ gi ash mo ki: Mii a'dan jin miikina ɕin̄kinam pini jan aha/ mo tani anyor piti 'batha'ba'th mo. ²⁰ Dhali tapa ma Yuusup bu'thki a'di mo dhali kar a'diya sijin mo

e mo jin ta'kkunu habuus ma malik nycine/ mo dhali a'di diki'da sijn imun mo. ²¹ Hili Tapa a'di nyakki di ka Yuusup mo dhali tor a'di mo/en piti jin telu sho'k mo dhali ci a'di mii ma 'the i jis/e ma manhila sijn mo. ²² Dhali amanhila sijn ciki'da Yuusup gwo ime'd mo mmota amanhil 'kwani ma sijn i'baar mo uni kun 'kokina sijn mo. Dhali aris mii gunn kun miinu mo tani a'di ki mii uni mo. ²³ Dhali amanhila sijn mo tani a'di cina hirdhe/ yisa ki mii gunn kun miin ma Yuusup mo mmohila hil mo haali/ Tapa nyakki di ki a'di mo dhali eya ris to gunn kun miina a'di mo tani Tapa dhuki uni mmorusa/ rus mo be.

40

¹ Ka cima kamu/ 'ko'di mii yan mo tani tapa jin karu mmohil 'kwani kun miina tu'c e gu'b ma malik gi 'Kwani Masir mo dhali aman'cok maam piti mo tani uni thamki to mii mo gom tapa malik Masir buni mo. ² Dhala Pirawn shwaki'da nyor gom 'kwani kun can ka askar piti su/ gwan mo, tapa jin karu mmohil 'kwani kun miina tu'c e gu'b ma malik mo dhali aman'cok maam piti mo. ³ A'di dhuki uni eya sijn mo e gu'b gi wathi/ jin ca'd gom 'kwani ma mee kun jina ji eya sijn mo jin di'di bwan'kwariny mo jin dikin ma Yuusup nycine/ mo. ⁴ Wathi/ jin ca'd gom 'kwani ma mee kun jina ji mo tani a'di kanki'da Yuusup gwo mo gom uni mo dhali a'di miiki uni to mo dhali uni 'kon ki mondek is mo ki sule/ sule/ ntaga cima kamu/ mo. ⁵ Dhali mon'thinya kamu/ mo tani uni su/ shu'bki jan mo a'di jin ta tapa gom 'kwani kun miina tu'c mo dhali a'di jin ta'da man'cok maa goma malik

'Kwani Masir mo uni kun 'kokin e bwan'kwariny ma sijin mo uni ita gi jan buni ki she/ ki she/ mo dhali 'pemen jan buni 'kon ki she/ ki she/ mo. ⁶ Ka Yuusup pu'dki'di uni mon'thamo/ mo tani dhali parki uni e ki uni tocu 'kus mo. ⁷ Wakan a'di dotki 'kwani ma mee ma Pirawn uni kun nyak 'ko ki a'di e mo jin dekuwa dek mo e gu'b gi tapam piti mo ki: Atinta itaka um jis/em bum ka lungu'b kan ganne/ mo? ⁸ Uni torki a'di gwo mo ki: Aman takina ki jan mo dhali wathi/piyi'd jin midi tor 'pemen buni mo. Dhala Yuusup thokki uni gwo mo ki: Dina mo jin toru 'pemen jan ki ta kuma Arungimis mowa? Tori uni ki aha/ mo ma aha/ 'thona um mo.

⁹ Wakan tapa jin karu mmohil 'kwani ma tu'c torki jan piti ka Yuusup mo dhali a'di oki a'di gwo mo ki: E jan pem mo tani cwalmana mura'th uni 'kokini bwambori aha/ mo. ¹⁰ Dhali apo/ cwalmana mura'th mo tani abi karkini kwara e a'di mo dhali me'd jin lu/kina a'di mo tani jandim piti ca'bki'd ki tup tup mo dhali atora mura'th iski'd mo jin minu 'cith mo. ¹¹ Akubbaaya ma Pirawn diki'd e me'd pem mo dhali aha/ bu'thkina amura'th mo dhali nyu/ uni e bwam ma kubbaaya ma Pirawn mo dhali karka/ akubbaaya e me'd ma Pirawn mo. ¹² Dhala Yuusup thokki a'di gwo mo ki: 'Pemen jan a'dan be: cwalman ma mura'th kun 'koni kwara mo tani a'di ita'da cimi kwara mo. ¹³ E bwaman ma cimi kwara yan mo tani aPirawn midi 'de'k 'kup pini ki mis mo dhali wari /e is mo mmodoka tu'c pini ka nyan'ko'd mo dhali /e mini dhuwa Pirawn akubbaaya e me'd piti mo me'd jan dhamo/ mo me'd jin karkunu /e mmota tapa gom 'kwani kun miina tu'c mo. ¹⁴ Hili /e mini mii kayaa/ e mo

ki mii midi mii ha me'd mo gom /e mo dhali miiyi aha/ ki mii gi bwan̄kush mo, aha/ 'thona /e mo jin mina /e mii pika P̄irawn gwo yan i is gom aha/ mo dhali wakan /e mini 'cuḱaa/ ka piḱe/ 'peni gu'b yan mo. ¹⁵ Haali/ aha/ ka jin̄ gana/ ḱwalkunu mo 'peni Paṅ 'Kwani Ibraan mo dhali e mahan si'da/ mo tani aha/ dinaki mii toṅ kamu/ mo jin mina uni kar aha/ e jisa 'tum yan mo.

¹⁶ Ki tapa jin ta'da man'cok maa mo parki 'pe-men jan yan e ki uni ha me'd mo tani a'di oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ si'da/ tana gi jan mo. Maan̄kuthu'd kun ḱalka/ ka nura/ ikwara mo tani uni 'koni 'kupi aha/ mo. ¹⁷ Dhali e 'kupan ma nura/ mo tani aris maan̄kuthu'd tana eya ris ka ris mo goma P̄irawn mo hili aris 'dii 'kokin mo mmoshwa uni mo 'peni bwam ma nura/ e 'kupi aha/ mo be. ¹⁸ Dhala Yuusup thoḱki a'di gwo mo ki: 'Pemen jan a'dan be: anura/ kun 'koni kwara mo tani a'di ita'da cimi kwara mo. ¹⁹ E bwaman ma cimi kwara yan mo tani P̄irawn midi 'de'k 'kup pini ki mis mo 'peni /e mo dhali /e minu shir ka 'cajala/ apo/ cwa mo dhali aris 'dii mini 'ka shum gi bunḱwar is 'peni /e mo.

²⁰ Ka cimi kwara a'di jin ta'da cim jin dhodhuwa P̄irawn mo tani a'di yuḱki'da yuḱ jin yuḱu 'kwani mmotul 'kup mo goma ris 'kwanim piti kun miina tu'c mo dhali a'di 'de'kki 'kup gi wathi/ jin ta tapa gom 'kwani ma tu'c gi gu'b ma malik mo dhali 'kup gi wathi/ jin ta'da man'cok maa mo e bwaman 'kwanim piti kun miina tu'c mo. ²¹ A'di warki wathi/ jin ta tapa jin karu mmohil 'kwani ma tu'c gi gu'b ma malik is mo dhali a'di karki'da ḱubbaaya e me'd ma P̄irawn mo. ²² Hili a'di shirki tapa jin

ta'da man'coḵ maa 'kus ka shi/ mo me'd 'pemen
 jan jin ṭorkin ma Yuusup uni mo. ²³ Dhali wathi/
 jin karu mmohil 'kwani kun miina ṭu'c e gu'b ma
 malik maḵa/ ya'di ka aYuusup e mo yisa hili a'di
 thiski a'di e mo be.

41

¹ 'Ko'di yili su/ gwansani 'baar mo tani P̄irawn
 a'di shu'bki jan mo ki a'di doshki'd e shemen
 Yi'den K̄umma/ Niil mo. ² Dhali hili mo mo ma,
 bip 'koni pesu/ kun pikin ka pije/ 'peni k̄umma/
 yi'de/ mo kun yesa bungwar is ki yes mo dhali
 kun 'thika'thiḵ mo dhali uni shwakina lupe/ mo.
³ Dhali hili mo mo ma, bip 'koni pesu/ kun
 'bwatala'bwatal mo dhali kun korakor mo pikin
 mo 'peni Yi'den K̄umma/ Niil mo dhali doshkin mo
 nyakki bipa tiya mo e yana gap Yi'den K̄umma/
 Niil mo be. ⁴ Dhali uni gwansan kun 'bwatala is
 ki 'bwatal dhali kun korakor mo tani uni 'kaki
 uni gwansan kun yesa bungwar is ki yes mo dhali
 kun 'thika'thiḵ mo. Dhala P̄irawn a'di merki e mo
 be. ⁵ Dhali a'di 'ce'dkina e mo dhali shu'bki jan
 jin 'kon ma po/i su/ mo dok/e dhali hili mo mo
 ma, awusham pos 'koni pesu/ mo kun dwama e ki
 dwam mo dhali kun 'bora'bor mo uni cakin mo e
 cwalman 'de/ nyakki uni ma 'de/ 'dete/ gwan mo.
⁶ Dhali hili mo mo ma, ṇ'ko'd unim pesu/ gwan
 waski 'kup mo, unin korga/ dhali kun 'ce'dkina
 'ce'd ki 'tham gi mom'pesho'k mo. ⁷ Dhali pos
 kun tawash ma wusha/ ki tawash mo tani uni a'di
 iloski pos kun 'koni pesu/ kun dwam ma wusha/ e
 ki dwam mo dhali kun bocora e ki bojor mo. Dhala
 P̄irawn merki e mo dhali hili mo mo ma a'di ita jan

mo be. ⁸ Wakan mon'thamo/ mo tani shi/in piti to'ckunu 'kus mo dhali a'di hashki gwo mo dhali yuka/ yuk goma ris naarin 'Kwani Masir mo kun tori gwo ki 'twan gwocon mo dhali aris 'kwanin yukga/ mo, dhala Pirawn torki uni jan piti mo. Hili jan 'den kamu/ yisa di'da a'di jin mishi 'pemen jan ka Pirawn tor mo.

⁹ Dhali yan'ko'd tapa jin karu mo mmohil 'kwani gi gu'b ma malik oki'da Pirawn gwo mo ki: Aha/ kakina miim pem jin thamkika/ e shwane/ mo.

¹⁰ Ka Pirawn shwaki'da nyor apo/ 'kwanim piti kun dhuna a'di atu'c mo dhali kar aha/ dhala man'cok maa e mo jin 'tashuwa 'tash 'twa/ mo e gu'b gi a'di jin ji'da ji mo tani, ¹¹ aman su/ shu'bkina jan ka cim 'de/ mo mon'thiny yin mo a'di dhali aha/ aman ka 'dete/ 'dete/ takina ki jan mo kun 'kona 'pemen buni ki she/ ki she/ mo. ¹² Dhuru'c wathi/ Ibraan yan diki'd nyakki aman imun mo a'di jin ta'da manmii wathi/ jin ca'da tu'c mo gom a'di jin ji'da ji mo. Dhali ki aman a'di torkina a'di gwo mo tani a'di torki 'pemen jan bam mo. A'di theke'thki 'pemen jan tor ki 'bore/ e 'kwani su/ gwan isi me'd jan buni mo be.

¹³ Dhali me'd jin torkina a'di a'di ki aman mo tani wakan a'di pu'dki'd ki 'pemen gana/ mo dhali aha/ warkunu is mo mmodoka maktab pem mo dhali aman'cok maa a'di ishirkunu ka 'cajala/ mo.

¹⁴ Dhala Pirawn a'di hashki gwo mo dhali yuka Yuusup mo dhali uni suski a'di ki 'ta'b mo 'peni jisa 'tum mo dhali ki a'di 'thiki'da mur 'kup mo dhali ak burrinyem piti e mo tani a'di pu'dki'di bwam-bor ma Pirawn mo be. ¹⁵ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ takina gi jan mo dhali

wathin kamu/ yisa di'da jin mishi 'pemen piti tor mo dhali aha/ cikkina gwo mo gom /e mo ki me'd jin cikkina /e gwo gom jan mo tani /e mishki 'pemen buni tor mo be. ¹⁶ Yuusup thokki'da Pirawn gwo mo ki: A'di yisa ta aha/ mo. Arumgimis midi ciya Pirawn gwon thok jin ha me'd ki han gana/ mo. ¹⁷ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo ma e jan pem jin shu'bka/ mo tani aha/ doshkina apowa gap Yi'den Kumma/ Niil mo. ¹⁸ Dhali bip 'koni pesu/ kun 'thika'thik mo dhali kun yesa bungwar is ki yes mo pikin ka pije/ 'peni kumma/ yi'de/ mo dhali uni shwakina lupe/ mo. ¹⁹ Dhali bip 'koni pesu/ kun bathi uni isho'k mo kun hatha'ko'd ki ha'th mo dhali kun 'bwatala is ki 'bwatal mo dhali uni korakor mo uni kun wakan yisa mishkika/ me'd 'den kamu/ e bampa/ Masir mo. ²⁰ Dhali unin korga/ dhali uni bip kun 'bwatala is ki 'bwatal mo tani uni 'kaki bip pesu/ gwan kun 'thika'thik kun 'koni twa/a/ mo. ²¹ Dhali me'd jin 'kakina uni uni mo tani wathin kamu/ yisa midi 'taki mish mo mowa mo jin 'kakina uni uni mo haali/ uni i'kokin ki 'bwatal kan naskina/ 'pena mun'kup mo dhali yan'ko'd aha/ merkina e mo. ²² Aha/ si'da/ mishkina e jan pem mo awusham pos kun 'koni pesu/ mo uni kun cakin mo eya cwalman 'de/ nyakki uni ma 'de/ 'dete/ gwan mo kun dwama e ki dwam mo dhali kun 'bora'bor mo. ²³ Dhali awusham pos kun 'koni pesu/ uni ku'thkin mo mmokora kor mo dhali kun 'ce'dkina 'ce'd sho'k ki 'tham gi mom'pesho'k mo waski 'kupi'ko'di uni mo. ²⁴ Dhali uni wusham pos gwan kun korakor iloskina wusham posa dwamga/ gwan kun 'koni pesu/ mo. Dhali aha/ torkina aris naari/ gwan gwo

mo uni kun tori gwo ki 'twaŋ gwocon mo, hili wathin kamu/ yisa di'da jin midi 'taki be'daa/ gwo 'pen ka piye/ ki 'bore/ mo.

²⁵ Dhali yan'ko'da Yuusup thokki'da Pirawn gwo mo ki: Jan ma Pirawn mo tani a'di tal 'de/ mo be. Arumgimis be'dki'da Pirawn gwo mo gom to jin murkina a'di i'dish 'twa/ mmomii mo be. ²⁶ Bipa 'barga/ kun 'koni pesu/ mo tani uni a'di ita yil kun mini 'ko ipesu/ kun mini 'bora'bor mo dhali awushan dwamga/ kun 'bora'bor mo tani uni si'da/ ita yili pesu/ mo, jan a'di itala 'pen 'de/ mo be. ²⁷ Dhali bip kun 'koni pesu/ kun 'bwatala'bwatal dhali kun korakor mo kun pu'dkini 'ko'di uni mo tani uni a'di ita yili pesu/ mo dhala wusha/ kun tawasha tawash mo tani uni kun ta 'tham gi mom'pesho'k kun 'ce'dkina 'ce'd sho'k mo tani a'di si'da/ ita yili pesu/ jin mina te/ i'kosha 'kosh mo be. ²⁸ A'di a'dan be me'd jin torkika/ /e aPirawn ka Arumgimis murki'da tora Pirawn to jin i'disha 'twa/ a'di mmomii mo. ²⁹ Yil imidi 'ko ipesu/ jin mina tonte/ idho'th kagahara mo e bampa/ Masiri 'baar mo. ³⁰ Hili 'ko'di uni mo tani adhan te/ si'da/ midi cu mis i'kosh 'kwani ki yili pesu/ mo dhali aris to kun ishkin kagahara mo tani mina 'kwani inja mo be e bampa/ Masir mo. Adhan te/ midi kup bampa/ 'baar mo. ³¹ Dhali aris to kun tana 'kwani kagahara minu mol 'ban mo e bampa/ mo gom 'pemen gwon te/ mo a'di jin midi batha/ bathi 'ko'd mo haali/ te/ a'di midi jwakata du ki 'bi'th mo. ³² Dhali jan ma Pirawn kun shu'bkina a'di ka 'bukum 'ban mo tani uni ta kun thosonkin ma Arumgimis mo dhali Arumgimis midi tor uni eya tente/ ki 'dishe/ san mo. ³³ Dhali

gom gwo gi wakan mo tani dhalka Pirawn a'di kwany wathi/ jin midi ku'th is ki 'cese/ 'cese/ dhali wathi/ jin yukayuk mo dhali kari a'di apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ³⁴ Dhalka Pirawn di'b mii is mo mmodhu 'kwani 'pen ka piye/ mo mmota iman-hil tonte/ apo/ bampa/ mo dhali bu'th 'bwanu'b tonte/ kun 'kon ma po/i mudhe'd kun gamkina 'Kwani Masir ka tee yan kun isha tonte/ ka enthus ki yili pesu/ mo. ³⁵ Dhali dhalki uni tula ris tonte/ is mo 'peni yila 'borga/ yan mo kun iiyin mo dhali dhuyi pos e me'd ma Pirawn a'di jin cili mom'bi'th mo gom tonte/ goma ris 'penkuman bampa/ mo dhali dhalki uni dhu uni mo. ³⁶ Dhali tonte/ minu 'tash 'twa/ mo apo/ bampa/ gom yili pesu/ yan mo jin mina te/ ibita po/ bampa/ Masir mo wakan ki 'kwani kun 'koni bampa/ yan mina te/ diki 'ce'd sho'k mo.

³⁷ Gwo yan 'thinuwa 'cesh mo tani a'di wame'd 'boro'da Pirawn e ki 'bor mo dhali 'kwani si'da/ kun miina tu'c piti 'baar mo. ³⁸ Dhala Pirawn oki'da ris 'kwanim piti kun miina tu'c piti gwo mo ki: A/ana mina gam wathi/ jin wakansan 'peni mana mo a'di jin taki'd gi Shi/in ma Arumgimis mo? ³⁹ Wakana Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Me'd jin torkin ma Arumgimis /e aris to gwansani 'baar mo tani, wathin kamu/ yisa di'da jin midi ku'th is ki 'cese/ 'cese/ dhali jin yukayuk wakansan me'd /e mo. ⁴⁰ /E mini ta tapa apo/ gu'b pem mo, dhali aris 'kwanim pem uni mini nin is buni mo me'd jin mina /e ikan uni gwo mo. Hili jasi gwo goma kursi ma malik mo tani aha/ imina a'di icil dhali bol /e e ki ca kagahara mo. ⁴¹ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo

ma aha/ karkina /e mo apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁴² Dhali yan'ko'da P̄irawn bu'thki tome'd piti 'peni me'd piti mo dhali hi'thka Yuusup e me'd piti mo dhali shum a'di ki burrine/ ma malik jin na'bulana'bul mo dhali hi'thki a'di ajindhiir 'dolkon i'bam piti mo. ⁴³ Dhali a'di karki a'di mmomera arabiya jin dira shumarum piti mo a'di jin 'kon ma po/i su/ mo dhali uni kumki cuuwa/ ibwambori a'di mo ki: Luṇa luṇ ki jin 'kupa'dupun mo ma. Nyca/ a'di karki a'di apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁴⁴ Dok/e P̄irawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ tana P̄irawn mo. Wathin kamu/ yisa midi mii 'de'k me'di mis walla sho'k piti e bampa/ Masiri 'baar mo ki dar gi gwonkan pini mo. ⁴⁵ Dhala P̄irawn yukki'da Yuusup gway ka Sapnaat Paniih dhali ciki a'diya Asnaat mmomash mo a'di jin ta 'bwa/ ma Puthipaara/ mo a'di jin ta'da gasiis ma Uun mo. Wakana Yuusup raski'd ki mis e bampa/ Masiri 'baar mo.

⁴⁶ Yuusup a'di 'kona yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo me'd jin cikina a'di e momii to ma P̄irawn jin ta'da malik 'Kwani Masir mo be. Dhala Yuusup yaki'd ka pije/ 'peni bun'kus ma P̄irawn mo dhali ya e bampa/ Pa Masiri 'baar mo. ⁴⁷ Ki embul yil pesu/ yan mo tani a'cesh dho'thki to ka enthus mo. ⁴⁸ Dhali a'di tulki'da aris tonte/ is mo 'peni yil pesu/ yan jin kapa 'pen 'kwani mo e bampa/ Masir mo dhali dhu uni e themes gi 'penkuman bampa/ mo. A'di si'da/ dhu e themes gi 'penkuman bampa/ 'peni bunto kun 'kam uni is mo. ⁴⁹ Dhali aYuusup dhuki posi themes ki nyanyen gana/ ka enthus mo mmowa e ka si'b gi bwam ma gap mo ntagi a'di dak uni bar mo haali/ a'di molu bar mo be.

⁵⁰ Ntwa/a/ ki yil te/ diki pu'd naskina/ mo tani aYuusup a'di ita gi iya/ isu/ mo, uni kun dho'thkin ma Asnaat a'di jin ta 'bwa/ ma Puthipaara/ jin ta'da gasiis ma Uun mo. ⁵¹ Yuusup yukki gway ma 'ci ma bwanyaram piti ka Manassa mo haali/ a'di oki gwo mo ka: Arumgimis kar aha/ mmothisa ris mii kun ditadit e mo dhali aris to gi gu'b ma babam pem mo. ⁵² Dhali gway a'di jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di yukki a'di gway ka Eprayim mo: Haali/ Arumgimis karki aha/ mmokal mamana dho'th mo e bampa/ jin wo'ckina is aha/ she/ mo.

⁵³ Yili pesu/ yansan jin kapa 'pen 'kwani a'di/ piki gwo jipi/ mo e bampa/ Masir mo tani a'di 'baarki'd mo. ⁵⁴ Dhali yili pesu/ jin mina te/ i'kosh a'di itelki 'pen mo me'd gwo jin okin ma Yuusup mo. Dhan te/ a'di caaca e bampany 'ceshi 'baar mo dhali hili e bampa/ Masiri 'baar mo tani tonte/ di'd mo. ⁵⁵ Ka ris 'kwanim bampa/ Masiri 'baar mo harki to mo tani 'kwani cuukin 'twa/a Pirawn mo gom tonte/ mo dhala Pirawn torki 'Kwani Masir gwo mo ki: Iiku/ mo aYuusup mo dhali cik gwo jin mina a'di ikan um mo mmomii mo. ⁵⁶ Wakan me'd jin peperkina te/ apo/ bampany 'ceshi 'baar mo tani aYuusup a'di ika'dki'da ris gu'b themes 'twa/ mo dhali yolki 'Kwani Masir tonte/ mo haali/ te/ shina 'kosh ki shi/ e bampa/ Masiri 'baar mo. ⁵⁷ Dok/e adhana 'cesh yini 'baar mo uni pu'dkin e Pa Masir mo eya Yuusup mo mmoyol pos mo haali/ te/ shilki 'kwani isi 'baar mo e mony'cesh mo be.

42

¹ Ka Yakuub da/arki gwo ki pos ishki'd mo e

bampa/ Masir mo tani a'di oki iya/m piti gwo mo ki: Atinta i'kona um mmohili e ka rem'kup kan mo? ² Dhali a'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ cikina gwo mo ki pos ishki'd mo e bampa/ Masir mo. Iiku/ ka lungu'b mo dhali yoli pos 'peni mun gom ana mo ki ana mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo be. ³ Wakan ikam ma Yuusup kun 'koni 'kume'd uni iikin ka lungu'b mo mmoyoli pos 'peni bampa/ Masir mo be. ⁴ Hila Yakuub diki hasha Benyamiin mo a'di jin ta'da kam ma Yuusup mo nyakki ikam mo haali/ a'di ko/ki is mo oki tonthusa kamu/ midi 'taki bit a'di apo/ mo be. ⁵ Wakan iya/ ma Israyiil pu'dkin mo mmoyol to mo nyakki 'kwani kun pu'dkin mo gom gwon te/ 'peni bampa/ Kanaan mo be.

⁶ Dhali aYuusup a'di itaki'da mudhiir mo apo/ pa 'baar mo. A'di iyolki to goma ris 'kwanim bampa/ 'baar mo. Dhali ikam ma Yuusup uni pu'dkin mo dhali gon is buni ka 'cesh mo ibwambori a'di mo ki jis/em buni kun 'dokina uni ka lungu'ba 'cesh mo. ⁷ AYuusup mishki ikam mo dhali nyith uni mo hili a'di miiki uni ka jin thus me'd 'kwanin tiya kun 'kona e ki she/ mo dhali a'di torki'da tor nyakki uni ki 'twany 'cwar mo mmo/o ki: Um iyyin 'peni mana mo? A'di oki'd kan mo. Uni thokki a'di gwo mo ki: 'Peni Pan Kanaan mo mmoyol tonte/ mo be. ⁸ Wakana Yuusup nyithki ikam mo ihili uni i'koki mish a'di mo be. ⁹ Dhala Yuusup kakina gwony jan piti e mo a'di jin shu'bkina a'di gom uni mo dhali a'di oki uni gwo mo ki: Um ta 'kwani kun parkina mee mo, um pu'dkin mo mmopar bampa/ e mo ki a'di 'ka'da is ki 'ka'd mo. ¹⁰ Uni thokki a'di gwo mo ki: Yisa tapam bam hili mmoyol tonte/ mo

a'di ipu'dkina c̣in̄kinam pini mo. ¹¹ Aman 'baar mo tana iya/ gi wathin 'de/ mo. Aman tana 'kwaniṅ kar/e mo, c̣in̄kinam pini gwansan 'koki ta 'kwani kun parkina mee mo. ¹² A'di oki uni gwo mo ki: Yisa mo ti mmo'ka'da bampa/ yan is ki 'ka'd mo ti. A'di ti ipu'dkina um mo mmopar mo e mo. ¹³ Dhali uni thoḳki gwo mo ki: Aman kun tana c̣in̄kinam pini mo aman kun tana ikam kun 'kon jasi i'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta iya/ gi wathin 'de/ mo e bampa/ Kanaan mo dhali hili mo mo ma, ara gwa'dgaṅ gana/ ka tee yan mo tani a'di idiya'di nyakka babam bam mo dhali jaṅ kamu/ yisa di'd doḳ/eya. ¹⁴ Hila Yuusup thoḳki uni gwo mo ki: Me'd gwo jin okika/ um mo tani aha/ ona um ki um ta 'kwani kun parana mee ka jin̄ gana/ mo. ¹⁵ Gom mii yansan mo tani um minu pal mo ki mondiki/e ma P̄irawn mo, um mini mish ii 'peni mo yan yisa ntagi um mini sus ara kam bum jin ta'da tu/u imahan mo. ¹⁶ Hashi jan 'de/ 'peni um mo dhali dhalki a'di susi'da kam bum mo ki um 'kon ka yiha/ eya sijn mo ki gwom bum minu nyo/ mo, mishki gwoṅ gana/ di'd e um mo walla isi'da/ ki mondiki/e ma P̄irawn mo, um ka jin̄ gana/ ta 'kwani kun parkina mee mo. ¹⁷ Dhali a'di dhuki uni 'baar mo mmon̄tal 'de/ eya sijn mo ka cimi kwara mo.

¹⁸ 'Ko'da cimi kwara mo tani aYuusup oki uni gwo mo ki: Miiyi mii yan mo a'di i'kona um ki e mo haali/ aha/ ko/kina Arumgimis mo be. ¹⁹ Waḳki/ um ta 'kwaniṅ kar/e mo tani dhalka kam buma kamu/ diki'da sijn mondeḳ is mo dhali dhalki kun tiya ki ii mo dhali kal pos gom te/ mo gom kun gu'bi 'baar mo. ²⁰ Dhali susi ara kam bum jin gwa'da'd i

aha/ mo wakan ki gwom bum minu 'da'b 'pen mo dhali um mini 'koki wu mo be. Dhali uni miikin wakan mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd uni oki gwo ka rem'kup mo ki: Ka jin gana/ ana 'kona mii i'ba/ isi gwo goma kam bana mo me'd jin mishkina ana mii ma kashiram piti jin diki'd e mo ma cis mo ki a'di suski ana gwo sho'k mo dhali ana 'konaki cik gwom piti mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di bita mii ma cis apo/ ana mo be. ²² Dhali aRa/ ubiin thokki uni gwo mo ki: Dika/ ki o um gwo mo ki: Dhalku/ miinthus ki mii apo/ ari dhuru'c wathi/ mowa? Hili um 'koki cik gwo mo. Wakan shwane/ mo jin ri/u ari/ gom abas piti mo tani a'di ipu'dki'd mo be. ²³ Uni yisa mishi gwo 'bana ka Yuusup cikki gwom buni mo haala manluk 'twa/ a'di idiki'd e bwaman uni mo be. ²⁴ Dhali yan'ko'd a'di tu'kki 'ban 'peni uni mo dhali ko mo be. Dhali a'di dokki'di uni ka nyan'ko'd mo dhali torki'da tor ki uni mo. Dhali a'di bu'thki'da Shim/ uun 'peni uni mo dhali dek a'di mo ibwambori jis/ em buni mo be. ²⁵ Dhala Yuusup kanki gwo mo mmo'tu'da wolgwapim buni ki pos mo dhali ro'dki uniya guurush buni e 'twamana wolgwapim buni ka 'dete/ 'dete/ mo dhali thosonki uni tonte/ kun mina uni mii ishwa e bway iim buni mo. Yan a'di imiikunu gom uni mo be.

²⁶ Dhali yan'ko'd uni su'kki thuluny buni to apo/ mo dhali shipiti ii mo be. ²⁷ Dhali ki jan 'de/ 'peni uni ka'dki'da wolgwapi/ 'twa/ mo mmo'taki ci thuluny piti to mmoshwa e mo jin ishkina uni mo tani a'di mishki'da guurush e 'twaman ma wolgwapim piti mo be. ²⁸ Dhali a'di oki ikam gwo mo ki: Aguurush pem dokkunu aha/ i is ka nyan'ko'd mo.

A'di a'dihe/ e 'twaman ma wolgwapim pem mo. Gom mii yan mo tani adum buni ushki uni me'di e mo dhali uni tu'kkin ka rem'kup mo mmode ki bir bir mo mmo/o gwo mo ki: Atinta a'dan mo? a'di jin miikin ma Arumgimis ana mo.

²⁹ Ki uni pu'dkina Yakuub jin ta'da babam buni e bampa/ Kanaan mo tani uni torki a'di aris to kun miikin ki uni mo mmo/o gwo mo ki: ³⁰ Wathi/ jin ta tapa apo/ bampa/ yan mo tani a'di torki'da tor ki aman ki 'twany 'cwar mo dhali bu'th aman mo, o ki aman tana 'kwani kun parkina mee mo apo/ bampa/ mo. ³¹ Hili aman thokkina a'di gwo mo ki: Aman tana 'kwanij kar/e mo dhali aman yisa tana 'kwani kun parkina mee mo. ³² Aman tana ikam kun 'kon jasi 'kume'd i'ce'dka su/ mo, iya/ ma babam bam mo, jan 'den kamu/ yisa diyi'da dhali ara tu/u shwane/ yan a'di idiya'd nyakka babam bam e bampa/ Kanaan mo. ³³ Dhali yan'ko'd wathi/ jin ta tapa gom bampa/ yan mo oki aman gwo mo ki: Gom kan mo tani aha/ mina mish um ki um ta 'kwanij kar/e mo. Dhalka kam buma kamun 'de/ nyakki aha/ mo dhali kali pos mo gom te/ gom kun gu'b bumi 'baar mo dhali iiku/ mo e bway bum mo. ³⁴ Susi ara kam bum jin gwa'da'd e aha/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina mish um ki um 'koki ta 'kwani kun parkina mee mo hili um ta 'kwanij kar/en gana/ mo dhali aha/ mina 'cukki uma kam bum mo dhali um mini yol to e bampa/ yan mo be.

³⁵ Me'd jin wolkina uni arisa wolgwapim buni to mo 'peni bwaman mo tani hili mo mo ma, arisa guurush buni kun dekkunu is mo tani gamkunu

e bwaman ma wolgwapim buni ki she/ ki she/ mo dhali uni dhala babam buni uni parkina gu-rush buni e mo kun dekkina uni mo, uni merk-ina ijamasa/. ³⁶ Dhala Yakuub jin ta'da babam buni oki uni gwo mo ki: Um bu'thki uci 'peni aha/ mo dhala Yuusup yisa di'da dhali aShim/uun si'da/ a'di piki'd mo adhali um shwane/ mini susa Benyamiina? Aris mii gwansan uni pu'dkina po/ aha/ mo. ³⁷ Dhali yan'ko'da Ra/ubiin oki'da babam piti gwo mo ki: 'Koshi iya/m pem su/ gwan jwa mo wakki/ aha/ dinaki doki a'di pa i /e ka nyan'ko'd mo. Kari a'di e me'd pem mo ma dhali aha/ mina doki a'di pa ka nyan'ko'd mo e /e mo be. ³⁸ Hili a'di thokki gwo mo ki: Ya/m pem midi mol ya ka lungu'b nyakki um mo haali/ akam a'di iwuki'd mo dhali a'di idiki'd jasi 'de/ mo. Wakki/ tonthusa kamu/ midi 'taki bit a'di apo/ e bway iim bum yan jin mura umi kar mo tani um mini raka wuum pem yan jin 'kayaa/ mmodit bwa ntaga Haawiya mo be.

43

¹ Shwane/ te/ shilki 'kwani is ki she/ e bampa/ mo be. ² Dhali ki uni shwaki pos mo a'di jin kalkina uni 'peni Pa Masir mo tani ababam buni oki uni gwo mo ki: Iiku/ mo dok/e mmoyoli ari tonte/ gom ana mo. ³ Hila Yahuuda oki a'di gwo mo ki: Wathi/ rumki aman ki gwo ki 'bi'th mo mmo/o gwo mo ki: Um mini mol jis/em pem par e mo isi ciki/ akam bum midi nyak yayu/ ki um mo. ⁴ Wakki/ /e mini hasha kam bam nyakki aman mo tani aman mina ii ka lungu'b mo dhali yolu /e tonte/ mo. ⁵ Hili wakki/ /e mini diki hash a'di mo tani aman yisa

mina ii ka lungu'b mo haali/ wathi/ oki aman gwo mo ki: um mini mol jis/em pem par e mo isi ciki/ akam bum midi nyak₁ yayu/ ki um mo. ⁶ Israyiil oki gwo mo ki: Katinta jan miina um aha/ ka jin thus kan mo mmotor wathi/ gwo mo o ki um tan ga kama kamu/ mo? ⁷ Uni thokki gwo mo ki: Wathi/ be idotki aman gwo ka kar/e mo gom is bam mo dhala bas bam mo mmo/o gwo mo ki: A/ababam bum di'd ki e naskina/ mowa? A/um tan ga kam buma kamu/ mowa? A'di jin torkina aman a'di mo tani uni a'di ita gwon dot₁ kun thokkkunu mo. A/ ba aman misha to kun mina a'di i'taki mii owa? Mmo/o ki susa kam bum ka lungu'b mo. ⁸ Dhali aYahuuda oki'da Israyiil jin ta'da babam piti gwo mo ki: Hashi dhuru'c wathi/ nyakki aha/ mo dhali aman mina cu mis dhali ii mo ki aman mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo, aman imontal 'de/ inyakki /e mo dhali ushi ucin gwa'dgam bam si'da/ mo. ⁹ Aha/ mina ya ta a'di jin 'tashu 'twa/ mo gom a'di mo. 'Peni me'd pem mo tani /e mini 'thek gwo gom a'di. Wakki/ aha/ dinaki susu/ a'di pa ka nyan'ko'di /e mo dhali kar a'di ibwambori /e mo tani dhalki mo jin diluwa dil miga/ kal e 'ba/ pem ki sule/ sule/ mo. ¹⁰ Haali/ wakki/ aman mina 'taki 'koki ta adiite/ kan mo tani aman anann be mina 'taki pu'du/ ka nyan'ko'd me'di su/ mo be.

¹¹ Dhali yan'ko'd ababam buni ka Israyiil oki uni gwo mo ki: Wakki/ a'di midi mii wakan mo tani ba miiyi a'di yan mo. Buthi maman cwa kun mina umi kwany mo 'peni bampa/ mo dhali dhuyi uni e bwan kucan mo dhali kalki uni ka lungu'b gom wathi/ mo mmota to jin mina um tak₁ a'di mo ara 'bi'c cwa ma balsam dhali ara yina

dham dhala 'bi'c en'thi/ dhala murr dhali emen
 cwa jin wana maman ki shu'be/ mo dhali emen
 cwan kamu/ si'da/ mo. ¹² Kali aguurush ka 'bukum
 'ban mo nyakki um mo. Kalka guurush gwan ka
 nyan'ko'd kun dokkunu umi is mo e aris 'twaman
 ma wolgwapim bum mo, wariba/ a'di ta mii jin
 thamunu miyi mo. ¹³ Susa kam bum si'da/ mo
 dhali cuyi mis mo dhali iiku/ i wathi/ dok/e mo.
¹⁴ Ba dhalka Arumgimis jin Eka/ Ek ci um mii jin
 miinu mo ibwambori wathi/ mo ki a'di midi hashā
 kam bum akamu/ ka nyan'ko'd nyakka Benyamiin
 mo. Wakki/ aha/ minu bu'th uci i'baar mo tani
 aha/ dara ki mowoth mo be. ¹⁵ Wakan 'kwani kalki
 tontak mo dhali uni kalkina aguurush ka 'bukum
 'ban nyakki uni mo dhala Benyamiin mo dhali uni
 cuki mis mo dhali ii ka lungu'b bway bampa/ Masir
 mo dhali uni doshkini bwambor ma Yuusup mo
 be.

¹⁶ Ka Yuusup parki'da Benyamiin e mo tani a'di
 oki'da manhil to e gu'b piti gwo mo ki: Susi 'kwani
 gu'b mo dhali 'cithi/ to/e 'kus mo dhali thosoni to
 ki jahanne/ mo haali/ 'kwani mini nyak to shwa
 ki aha/ montee mo. ¹⁷ Wathi/ miiki'd me'd jin
 kankin ma Yuusup a'di gwo mo dhali suski 'kwani
 e gu'b ma Yuusup mo. ¹⁸ Dhali 'kwani uni ko/ki is
 mo haali/ uni suskunu bway gu'b ma Yuusup mo
 dhali uni oki gwo mo ki: A'di ta mii ma guurush
 wariba/ kun dhukunu e 'twamana wolgwapim
 bana mo ka cim gi twa/a/ yin mo a'di isuskunu
 ana gu'b mo 'tese/ wakan ki a'di midi nap embula
 'borga/ apo/ ana mo dhali bita po/ ana dhali dhu
 ana ki cinjina/ kun yolu mo dhali bu'th thuluny
 bana mo be. ¹⁹ Wakan uni iiki gu'b gi wathi/

jin ta'da manhil to ma Yuusup mo dhali tora tor nyakki a'di e shan'tamo/ gi gu'b mo. ²⁰ Dhali oki gwo mo ki: Ayy tapam bam, aman pu'dkina ka lungu'b ka cim jin twa/a/ mo mmoyol tonte/ mo. ²¹ Dhali ki aman pu'dkina e mo jin ishu mo tani aman ka'dkina wolgwapim bam 'twa/ mo dhali imun mo tani aman 'kwani gamkina aguurush ka 'dete/ 'dete/ e 'twaman ma wolgwapim bam mo, aguurush bam uni idiṭadiṭ mo, wakan aman kalina uni dok/e nyakki aman mo. ²² Dhali aman si'da/ kalina aguurusha kamu/ ka lungu'b e me'd bam mo mmoyol tonte/ mo. Aman yisa misha wathi/ jin dhuki aman aguurush e 'twamana wolgwapim bam mo. ²³ A'di thoḱki uni gwo mo ki: Shiyi is bum ki gwo jin rokomkunu mo ma. Dhalku/ is ki ko/ mo, Arumgimis bum dhali Arumgimis ma babam bum a'di be i'taki mii idhuki umi tom bum kun ish kumma/ e 'twamana wolgwapim bum mo gom um mo. Aha/ bu'thkina aguurush bum mo. Dhali yan'ko'd a'di suski'da Shim/uun ka pije/ e uni mo. ²⁴ Dhali wathi/ suski 'kwani bway gu'b ma Yuusup mo dhali ci uni yi'de/ mo dhali ki uni lamki sho'k buni mo dhali ki a'di ciki thuluny buni to mmoshwa mo si'da/ tani ²⁵ uni thosonki tontak buni is mo goma Yuusup midi yayu/ pa mo montee mo haali/ uni cikki gwo ki uni mini 'taki shwa tonte/ imun mo.

²⁶ Ka Yuusup pu'dki pa mo tani uni kalki a'di to bway gu'b mo kun ta tontak kun takina uni mo dhali uni gonki is ka 'cesh mo e a'di mo ntaga 'cesh gana/ mo. ²⁷ Dhali a'di 'theḱki gwondoṭ mo gom mon'kom buni dhali o gwo mo ki: A/ababam bum di'd ki 'bore/ mo 'te/ tana? wathin dhan jin ṭorkina

um aha/ gwo mowa? A/a'di di'd ki 'bore/ mowa?
²⁸Uni tho^lki a'di gwo mo ki: Ciⁿkinam pini jin ta'da babam bam mo tani a'di idi'd ki 'bore/ mo, a'di di'd ki e naskina/ mo be. ²⁹Dhali a'di i'de'kki em piti ki mis mo dhali misha kam piti ka Benyamiin mo jin ta ya/ gi kum mo dhali o gwo mo ki: A/ara kam bum jin gwa'da'd a'dana a'di jin torkina um aha/ mowa? Arumgimis midi mii mii ma 'the gom /e ya/m pem. ³⁰Dhali yan'ko'da Yuusup di'bki mii is mo ki jahanne/ haali/ adum piti gworki'd mo goma kam piti mo dhali a'di ⁿapki mo mo mmoko nycine/ mo. Dhali a'di yaki gu'b ish piti mo dhali ko imun mo. ³¹Dhali yan'ko'd a'di lamki jis/em piti mo dhali yayu/ ka pije/ mo dhali butha du mo dhali o gwo mo ki: Dhalki tonte/ a'di ipashu mo. ³²Uni ciki a'di tonte/ ki is piti a'di 'de/ mo dhali uni 'cena cem buni mo dhali 'Kwani Masir kun nyak^ki tonte/ shwa ki a'di uni 'cena cem buni mo haali/ 'Kwani Masir mini mol tonte/ shwa nyak^ki 'Kwani Ibraan mo haali/ a'di midi ta miin nyogga/ gom 'Kwani Masir mo. ³³Dhali uni dhukunu 'pena 'cesh mo ibwambori a'di mo, a'di jin ta'da bwanyara/ me'di isi gwo ma bwanyara/ jin tana a'di ka kar/e mo dhali ara gwa'dga/ me'd isi dhuru'c piti jin tana a'di mo. Dhali 'kwani hilkin e ka rem 'kup mo dhali mer kagahara mo be. ³⁴To kun 'tuntulu/ bwa ime'd 'pena tharabeesa ma Yuusup mo tani a'di kalkunu uni mo hili aBenyamiin a'di 'tuntulkunu to ime'd me'di mudhe'd mo mmobol kum buni e mo. Wakan uni piki to mo dhali 'kuny bwa nyak^ki a'di mo be.

44

¹ Dhali yan'ko'd a'di kanki wathi/ jin ta'da manhil tom piti gwo mo ki: 'Tu'dki 'kwani awolgwapim buni ki tonte/ ki nyanye/ mo me'd mii jin mina uni imish a'di kal mo dhali dhuka guurush buni e 'twamana wolgwapi/ gi 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo. ² Dhali kari akubbaayam pem a'di jin ta'da kubbaayan 'dolkon kush mo e 'twamana wolgwapi/ a'di jin gwa'dagwa'd mo nyakka guurush pos piti mo. Dhali a'di miiki a'di mo me'd gwo jin kankin ma Yuusup a'di mo be. ³ Me'd jin kalkina mo kush mon'thamo/ mo tani 'kwani uni idhukunu 'pen mo nyakki thuluny buni mo be. ⁴ Ki uni iikin mo ari is 'ko'd ari'ceenne/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo tani aYuusup oki'da manhil tom piti gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali ur 'kwani gwan isho'k mo dhali ki /e mini siri'c uni apo/ ki sho'k mo tani oyi uni gwo mo ki: Atinta irakkina um tom 'boro'di bway mo mmowar ki to shigga/ mo? Atinta ikwalkina uma kubbaayan 'dolkon kush pem mo? ⁵ A'di diki ta ji gi pina tapam pem to mowa dhali gom mii yan mo tani a'di inyitha a'di to kun mini mii yilankamu/ moyi? Um thamki mii mo mmomii wakan mo be.

⁶ Ki a'di siri'cki uni apo/ ki sho'k mo tani a'di tor'ki'da tor ki uni ki gwo gwansan mo be. ⁷ Uni thokki a'di gwo mo ki: Atinta i/okina tapam bam gwo gi wakan mo? Gwo midi mii si'dasi'd 'peni aman kun tana cin'kinam pini mo ki uni mini 'taki mii to gi wakan mo. ⁸ Hili mo mo ma, aguurush kun gamkina aman 'peni 'twamana wolgwapim bam uni kalkina aman /e ka nyan'ko'd mo 'peni bampa/ Kanaan mo, dhali mii jin midi 'taki ta ata

'te/ imina aman kwal 'dolkon kush walla 'dolkon gana/ 'peni gu'b gi tapam pini mo? ⁹ Dhali e bwaman cinkinan 'de/ yin jin minu gam to nycine/ mo tani dhalki a'di iwu'd mo dhali aman si'da/ mina ta cinkina/ jin yolu gom tapam bam mo.

¹⁰ A'di thokki uni gwo mo ki: Dhalki a'di miinu mo me'd gwo jin okina um mo ki: Ki a'di yin jin minu gam to nycine/ mo tani a'di imidi ta cinkina/ jin yolu pem mo dhali um kun bockin mo tani mini ta 'kwani kun mini dar gi mii i'ba/ mo be.

¹¹ Dhali yan'ko'd aris 'kwani thulkina wolgwapi**m** buni ka 'cesh ki jahanne/ mo dhali aris 'kwani uni ka'dkina wolgwapi**m** buni 'twa/ mo be. ¹² Dhali a'di napki to mo mmotel 'pen 'peni a'di jin ca'd mo dhali dak 'kup ki a'di jin gwa'da'd mo dhali akubbaaya a'di gamkunu e 'twaman ma wolgwapi/ ma Benyamiin mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd uni dherki burrinyem buni bwa mo dhali aris 'kwani dekki thuluny buni to apo/ ka nyan'ko'd mo mmodok bway 'penjkuman bampa/ mo.

¹⁴ Ka Yahuuda dhali ikam pu'dkin e gu'b ma Yuusup mo a'di di'd naskina/ imun mo dhali uni ta'kkina ibwambori a'di a'cesh mo be. ¹⁵ Yuusup oki uni gwo mo ki: Mii gi wakatinta imiikina um mii gi wakan mo? 'Kona um ki misha wathi/ me'd aha/ mo mina nyith to kun mini mii yilankamu/ mowa? ¹⁶ Dhala Yahuuda thokki gwo mo ki: Atinta a'di i mina amani o e tapam bam mo? Dhali aman mina o katinta mo? Walla am mina dhu is bam athithin thith kata mo? Arumgimis a'di gamki mii jin thamu apo/ cinkinam pini mo. Hili mo mo ma, aman takina cinkina/ tapa kun yolu mo amani 'baari montal 'de/ dhali a'di si'da/ jin gamkunuwa

kubbaaya e me'd piti mo. ¹⁷ Hili a'di si'da/ oki gwo mo ki: Mii yan midi si'dasi'd 'peni aha/ mo ki aha/ mina diki 'taki mii wakan mo. Hili jasi e me'd jin minu gama kubbaaya mo tani a'di imidi ta cin'kinam pem jin yolka/ mo hili gom um mo tani iiku/ ki mon'ku'th is eya babam bum mo.

¹⁸ Dhali yan'ko'da Yahuuda yaki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Ayy tapam pem. Dhalki cin'kinam pini mo, aha/ 'thona /e mo, tora tor ki tapam pem e bwany'cem piti mo dhali dhalka nyor pini ki pur ki o'd apo/ aman kun tana cin'kinam pini mo haali/ /e wana e ka Pirawn ki is pini mo. ¹⁹ Tapam pem dot'ki cin'kinam piti gwo mo dhali oki: A/um tan ga babam bum mo dhali akam buma? ²⁰ Dhali aman okina gwo e tapam bam mo ki: Aman tana ka baba wathin dhan mo dhali ara kam bam jin gwa'dagwa'd mo jin ta'da 'cim piti ka dhan piti mo dhali akam piti a'di iwuki'd mo dhali a'di id-halkunu a'di 'de/ 'pena 'cin' kum mo dhali ababam piti enki a'di kagahara mo. ²¹ Dhali yan'ko'd / e oki cin'kinam pini gwo ki susu/ a'di ka lungu'b i /e mo ki aha/ mina 'thos a'di em pema is mo. ²² Aman okina gwo yan e tapam bam mo ki: Ari dhuru'c wathi/ midi mol dhal com 'pen mo haali/ wak'ki/ a'di midi dhal com 'pen mo tani ababam piti a'di imidi wu mo. ²³ Dhali yan'ko'd /e ki o cin'kinam pini gwo mo ki isi ciki/ wak'ka kam buma gwa'dga/ diki yayu/ ka lungu'b nyak'ki um mo tani um mini 'koki mish jis/em pem par e dok/e mo. ²⁴ Ki aman dok'kina e pa gi cin'kinam pini jin ta'da babam pem mo dhali tor gwon tapam pem mo, ²⁵ dhali ka babam bam oki aman gwo mo ki: Iiku/

dok/e mo dhali yolu/ ari tontē/ mo tani, ²⁶ aman thokkina a'di gwo mo ki: Aman mola ii ka lunḡu'b mo. Wakki/ ara kam bam jin gwa'da'd midī nyak ya ki aman mo tani aman mina ii ka lunḡu'b mo. Haali/ aman mola par wathi/ jis/em piti e mo isi ciki/ ara kam bam jin gwa'da'd midī mii nyak di ki aman mo. ²⁷ Dhali yan'ko'd cīnkinam pini jin ta'da babam pem ki o aman gwo mo ki: Um mishin ka 'bom pem dho'thki aha/ iya/i su/ mo. ²⁸ Jan kamu/ thiska/ e mo dhali aha/ okina gwo ki: A'di ka jin gana/ dherkina tongwapi/ bwa ka gwapi/ ki ruṭ ruṭ mo dhali aha/ dinaki mish a'di 'pena cim yin ki sule/ sule/ mo. ²⁹ Wakki/ um mini sus jin tal 'de/ yan si'da/ 'peni aha/ mo tani dhali tonthus ki biṭa po/ a'di mo tani um mini raḡa awuun kush pem yan isi bwan diṭi'd mo dhali ya mo eya Haawiya mo. ³⁰ Dhali gom gwo gi wakan mo tani ki aha/ yakina e cīnkinam pini jin ta'da babam pem mo dhali ari dhuru'c wathi/ diki nyak yayu/ ki aman mo haali/ mondiki/em piti a'di dekkunu mo nyakki ji gi ari dhuru'c wathi/ mo. ³¹ Ki a'di parki mo e ki ari dhuru'c wathi/ diki nyak di ki aman mo tani a'di midī iwu mo be dhali cīnkinam pini mini raḡa awuun kush piti isi bwan diṭi'd mo dhali a'di midī ya ka lunḡu'b eya Haawiya ki bwan diṭi'd mo a'di jin ta cīnkinam pini jin ta'da babam bam mo. ³² Haali/ cīnkinam pini a'di warki'd ka manmish mo ki isi mish gana/ gom ari dhuru'c wathi/ goma babam pem mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ aha/ dinaki susi a'di pa i /e mo tani dhalki aha/ a'di iḡala mo jin diluwa dil mo e jis/e ma babam pem ki mondiki/em pemi 'baar mo. ³³ Dhali gom gwo

gi wakan mo tani dhalki c̣in̄kinam pini mo, aha/ 'thona /e mo, mmọa'bḳu/ mo e embul ma ari dhuru'c wathi/ mo mmota c̣in̄kina/ gi tapam pem jin yolu mo. Dhali dhalki ari dhuru'c wathi/ dok bway pa nyaḳki ikam piti mo. ³⁴ Haali/ aha/ mola dok bway pa ababam pem mo waḳki/ ari dhuru'c wathi/ diki nyaḳ ya ki aha/ mo haali/ aha/ ḳo/kina is mo mmopar tonthus gi wakan e mo mmopu'da po/ ababam pem mo be.

45

¹ Dhala Yuusup mol is piti non mo ibwambori aris 'kwani kun nyaḳ 'ko ki a'di mo, dhali a'di 'therki ko mo ki: Rạka ris 'kwani 'baar mo mmo/ ii ka pīje/ 'peni aha/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani wathin tal 'den̄ kamu/ yisa di'd nyaḳki a'di mo me'd jin torkin ma Yuusup is piti eya tente/ e ikam piti mo. ² Dhali a'di 'therki ko kagahara mo, wakan 'Kwani Masir ciḳki a'di mo dhali aris 'kwani gi gu'b ma Pirawni 'baar mo ciḳki a'di mo. ³ Dhali aYuusup oki ikam gwo mo ki: Aha/ tana Yuusup mo. A/ababam pem di'd ki e naskina/ mowa? Hili ikam piti mol a'di gwo thọk mo haali/ uni ḳo/ki is kagahara ibun̄'kus piti mo be.

⁴ Wakana Yuusup oki ikam piti gwo mo ki: Shori aha/ is ki 'dishe/ mo. Dhali uni shorki a'di is mo. Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Aha/ tana akam bum jin ta'da Yuusup a'di jin yolkina um mo e Pa Masir mo. ⁵ Dhali shwane/ dhalku/ is bum ki dhu ka madhan'kur mo walla ka nyor e bwaman is bum mo haali/ um yolki aha/ imahan mo, haali/ Arumgimis hashki aha/ nṭwa/a/ ki um mo mmo'tash mondiki/e 'twa/ mo. ⁶ Haali/ te/

diki'd e bampa/ yansan yili su/ mo dhali yil bockini mudhe'd mo jin minu 'koki gorra 'cesh mo walla 'cith to mo. ⁷ Dhali Arumgimis hashki aha/ ntwa/ a/ ki um mo mmo'tasha/ 'tash 'twa/ gom um mo haali/ um tana ushalla/ e mony'cesh mo dhali mmodhuya dhu ki e gom um mo uni ka ris kun minu 'ko ki e mo. ⁸ Wakan um yisa a'di ihashki aha/ imahan mo, hili Arumgimis mo dhali a'di karki aha/ mmota ababa goma Pirawn mo dhali tapa gom kuṅ gu'b piti 'baar mo dhali ta amanji/ a ji apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁹ Thosoni is ki jahanne/ mo dhali iiku/ ka gagamis mo eya babam pem mo dhali oyi a'di gwo mo ki: Gwo jin ona ya/m pini ka Yuusup a'dihe/ mo ki: Arumgimis karki aha/ ki tapa 'Kwani Masiri 'baar mo. Yayu/ ka lunḡu'bi aha/ mo. Dhalka diite/ ki miyyu/ mo. ¹⁰ /E mini ɕa'b e bampa/ Jaasaan mo dhali /e mini 'dishaa/ is mo /e dhali uɕim pini mo dhali uɕi gi uɕim pini mo dhali arisa ma'diny ka'bal pini mo dhali arisa ṇul'kup bip pini mo dhali aris to 'baar mo kun takina /e mo. ¹¹ Dhali e mahan mo tani aha/ mina thip /e ki to mo haali/ yil bockini mudhe'd naskina/ jin mina te/ pu'du/ mmo'kosha/ 'kosh mo isi ciki/ /e dhali aris kuṅ gu'b pini dhali aris to kun tana /e mo mini war ki moha'th'ko'd pini mo. ¹² Dhali shwane/ em pini midi mish mo mo dhali e ma kam pem ka Benyamiin mishki mo mo ki a'di ta 'twam pem jin ɬorki'da ɬor nyakki / e mo. ¹³ Um mini mii ɬora babam pem gwo mo goma ris to ma ra/ ra/ pem e Pa Masir mo dhali aris to 'baar mo kun parkina um e mo. Thosoni is ki jahanne/ mo dhali susa babam pem ka lunḡu'b imahan mo. ¹⁴ Dhali yan'ko'd a'di biṭki'd m'ba/

ma kam piti ka Benyamiin mo dhali ko mo dhala Benyamiin si'da/ goki'd e 'ba/ piti mo. ¹⁵ Dhali a'di piki ikam piti 'twa/i 'baar mo dhali ko eya po/i uni mo dhali yan'ko'd mo tani ikam torkina tor nyakki a'di mo be.

¹⁶ Ki gwo jin kalu cikkin ma Pirawn e gu'b piti mo ki ikam ma Yuusup pu'dkin mo tani a'di 'borki'da Pirawn bwa mo dhali aris cinkinam piti gara/ mo be. ¹⁷ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Oyi ikam pini gwo mo ki: Miiyi mii yansan mo ma, suki to/e gwansan towa po/ mo dhali iiku/ ka nyan'ko'd e Pan Kanaan mo. ¹⁸ Dhali susi ababam bum mo dhali aris kun gu'b bum mo dhali iiyu/ i aha/ mo dhali aha/ mina ci um mom'borga/ e bampa/ mo dhali um mini shwa to 'pena 'cesh yan jin tu/atū/ mo. ¹⁹ Kani uni gwo si'da/ mo ki: Miiyi mii yansan mo ma. Kala arabiya kun dira shumarum 'peni Pa Masir mo mmokala ris ushi ucin bum mo dhali goma ris up bum mo dhali susa babam bum mo dhali iiyu/ mo. ²⁰ Dhalki gwon kamu/ ki kulumi bwa gom tom bum mo haali/ mony'cesh jin mina um i'ko nycine/ mo tani a'di ta jim 'borgan gana/ mo e bampa/ Masir mo a'di jin midi ta jim bum mo be.

²¹ Iya/ ma Israyiil miikin kan mo dhala Yuusup ciki uni arisa arabiya kun dira shumarum mo isi me'd gwo jin kankin ma Pirawn mo dhali thosonki uni tonte/ kun mina uni ishwa e bway iim buni mo. ²² Eya ris uni ka 'dete/ 'dete/ dhali eya ris uni 'baar mo tani a'di ciki uni burrynye/ ka kwa kwara mmo/ak e mo hili aBenyamiin mo tani a'di ki ciki a'di ariyaal iss 'kwanimpa karpa'c mo 'pena guurush jin ta 'dolkon kush mo dhali

burrinye/ imudhe'd kun mina a'di mii ak e mo. ²³ Goma babam piti mo tani to kun hashkina a'di gom a'di mo tani uni ta thuluny i'kume'd mo kun su'kkunu tom 'boron gi Pa Masira po/ mo dhali kuman thuluny 'koni 'kume'd kun su'kkunu posa po/ mo dhali maan_hkuthu'd mo dhali tonte/ si'da/ thosonkunu is mo goma babam piti mo gom ya jin mina a'di iyayu/ i bway mo. ²⁴ Dhali yan'ko'd a'di dhuki ikam piti 'pen mo, dhali ki uni kwa/ is bwa mo tani a'di oki uni gwo mo ki: Dhalka wala ki wal i bway mo. ²⁵ Wakan uni cuki mis ka pije/ 'peni bampa/ Masir mo dhali pu'd e Pan Kanaan mo eya babam buni ka Yakuub mo be. ²⁶ Dhali uni torki a'di gwo ka Yuusup di'd ki e naskina/ mo dhali a'di iji'da ji apo/ bampa/ Masiri 'baar mo, dhala dum piti a'di 'thikina buye/ mo haali/ a'di diki gam gwom buni is mo. ²⁷ Hili ki uni torki a'di aris gwo ma Yuusup i'baar mo a'di jin okina a'di uni mo dhali a'di parki'da arisa arabiya kun dira shumorum e mo uni kun hashkin ma Yuusup mo mmokali a'di mo tani shi/in ma babam buni ka Yakuub a'di warkunu is mo be. ²⁸ Dhala Israyiil oki gwo mo ki: A'di 'koshki jwa mo. Yuusup jin ta ya/m pem a'di idiki'd ki e naskina/ mo. Aha/ mina ya mo dhali par a'di e mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu mo be.

46

¹ Wakana Israyiil bu'thki moyam piti mo nyakka ris tom piti kun tana a'di mo dhali a'di pu'dki'd mo e Pam Birsaba mo dhali a'di ki ci to jin 'cithu/ 'kus mmomiiya basa 'cesh goma Arumgimis ma babam piti ka Is/ hak mo. ² Dhali Arumgimis

torki'da tor ka Israyiil mon'thiny ki jan mo dhali o a'di gwo mo ki: Yakuub, Yakuub. Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. ³ Dhali yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis mo a'di jin ta'da Arumgimis ma babam pini mo. Dhalku/ is ki ko/ mo mmoya ka lungu'b bway Pa Masir mo haali/ aha/ mina di imun mo dhali kar /e mmota adhan kal caaca mo. ⁴ Aha/ mina ya ka lungu'b nyakki /e mo e Pa Masir mo dhali aha/ si'da/ mina doku/ /e pa ka nyar'ko'd dok/e mo dhali me'd ma Yuusup a'di imidi mu'th em pini mo. ⁵ Dhala Yakuub cuki mis mo 'peni Pam Birsaba mo dhali aris iya/ ma Israyiil uni kalkina Yakuub jin ta'da babam buni mo nyakki ushi u^uim buni mo dhali aris up buni mo eya risa arabiya kun dira shumarum mo uni kun hashkin ma Pirawn mo mmokalu/ uni mo be. ⁶ Uni si'da/ urki to/em buni mo dhali tom 'borgam buni mo uni kun gamkina uniya du is mo e Paḡ Kanaan mo dhali uni pu'dkin mo e Pam Masir mo aYakuub dhali aris kum piti kun cisa a'di nyakki a'di mo be. ⁷ Iya/m piti dhali iya/ gi iya/m piti nyakki a'di mo dhali i'bwa/m piti mo dhali i'bwa/ gi iya/m piti mo, aris kum piti 'baar mo kun cisa a'di mo tani uni 'doyina a'di bway Pa Masir mo be.

⁸ Dhali aris gway gi emen ma Israyiil uni annihe/ mo uni gun pu'dkin e Pa Masir mo aYakuub dhali iya/m piti mo. Ra/ubiin jin ta'da bwanyara/ ma Yakuub mo. ⁹ Dhali gway gi iya/ ma Ra/ubiin uni annihe/ mo: Hanuuk dhala Pallu dhala Hasruun dhala Karmi mo. ¹⁰ Dhali gway gi iya/ ma Shim/ uun uni annihe/ mo: Yamu/iil dhala Yaamiin dhala Uuhad dhala Yaakiin dhala Suuhar dhala

Sha/uul a'di jin ta ya/ ma 'bom 'Kwani Kanaan mo be. ¹¹ Dhali gway gi iya/ ma Lawi uni annihe/ mo: Jirshuun dhala Gahaat dhala Maraari mo. ¹² Dhali gway gi iya/ ma Yahuuda uni annihe/ mo: Iir dhala Unan dhala Shiilah dhala Paaris dhala Saarah mo (hila Iir dhala Unan uni a'di iwuyin mo e Pañ Kanaan mo) dhali gway gi iya/ ma Paaris mo uni annihe/ mo: Hasruun dhala Hamul mo. ¹³ Dhali gway gi iya/ ma Yassaakar uni annihe/ mo: Tuulaa/ dhala Pawwah dhala Yuub dhala Shimruun mo. ¹⁴ Dhali gway gi iya/ ma Sabuluun uni annihe/ mo: Saarad dhala Iiluun dhala Yahal/iil mo. ¹⁵ (Uni gwansan ita iya/ ma Le/ah mo uni kun dho'thkina a'diya Yakuub mo e Pam Paddaan/ araam imontal 'de/ nyakki ku gi 'bwa/ ka Diinah mo imontal 'de/ nyakki iya/m piti dhali i'bwa/m piti mo dhali monden buni 'koni iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka kwara apo/ mo.) ¹⁶ Dhali gway gi iya/ ma Jaad uni annihe/ mo: Sipyuun dhala Hajji dhala Shuuni dhala Asbuun dhala Iiri dhala Aruudi dhala Ar/iili mo. ¹⁷ Dhali gway gi iya/ ma Ashiir uni annihe/ mo: Yimnah dhala Yishwah dhala Yishwi dhala Barii/ah nyakka Saarah jin ta 'bwah buni mo. Dhali gway gi iya/ ma Barii/ah uni annihe/ mo: Haabar dhala Malki/iil mo. ¹⁸ (Uni gwansan ita iya/ ma Silpah mo a'di jin cikin ma Laabaana Le/ah jin ta 'bwa/m piti mo dhali uni gwansan idho'thkin ma yima Yakuub mo, 'kwani kun 'koni 'kume'd i'ce'dka pe'de/ mo.) ¹⁹ Dhali gway gi iya/ ma Rahiil a'di jin ta asha Yakuub uni annihe/ mo: Yuusup dhala Benyamiin mo. ²⁰ Dhali goma Yuusup e bampa/ Masir mo iya/ kun dho'thkunu a'di mo tani gway buni annihe/

mo: Manassa dhala Eprayim uni kun dho'thkin ma Asnaat a'di mo a'di ta 'bwa/ ma Puthipaara/ jin ta'da gasiis ma Uun mo be. ²¹ Dhali gway gi iya/ ma Benyamiin uni annihe/ mo: Baala/ dhala Baakar dhala Ashbiil dhala Jiira dhala Namaan dhala Iihi dhala Ruush dhala Muppiim dhala Huppiim dhala Ard mo. ²² (Uni gwansan ita iya/ ma Rahiil mo kun dho'thkina a'diya Yakuub mo kun ta 'kwani kun 'koni 'kume'd i'ce'dka donon 'baar mo.) ²³ Dhali gway gi iya/ ma Daan uni annihe/ mo: Hushim mo. ²⁴ Dhali gway gi iya/ ma Naptaali uni annihe/ mo: Yahas/iil dhala Juuni dhala Yisr dhala Shilliim mo. ²⁵ (Uni gwansan ita iya/ ma Bilhah a'di jin cikin ma Laabaana Rahiil jin ta 'bwa/ mo dhali uni gwansan kun dho'thkin ma yim ma Yakuub mo tani ta 'kwani kun 'kon jasi pesun gana/ 'baar mo.) ²⁶ Aris 'kwani kun ta kuma Yakuub kun pu'dkin mo e bampa/ Masir mo tani uni ta jasi ku ki cisa a'di mo, yisa nyce/e ki ku ki aris up gi iya/ ma Yakuub mo. Hili aris uni 'baar mo imonta' de/ mo tani uni tana issi kwara i'ce'dka pe'de/ mo be. ²⁷ Dhali iya/ ma Yuusup kun dho'thkunu a'di e bampa/ Masir mo tani uni 'koni jasi su/ mo dhali aris uni 'baar mo kun 'kon e gu'b ma Yakuub mo me'd jin pu'dkina uni e bampa/ Masir mo tani uni 'koni issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo be.

²⁸ A'di hashki'da Yahuuda ntwa/ a/ ki a'di mo eya Yuusup mo mmopi a'di i isi bwambor e Pan Jaasaan mo dhali uni pu'dkin mo e mony'cesh ma Jaasaan mo. ²⁹ Dhali yan'ko'da Yuusup thosonki'da arabiyam piti jin dira shumaram is mo dhali cu mis mo dhali ya gama Israyiil 'kup

mo a'di jin ta'da babam piti e Pan Jaasaan mo dhali a'di ciki is piti ki a'di mo dhali biṭi 'bam piti mo dhali ko e 'bam piti ki rash rash gana/ mo. ³⁰ Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Shwane/ dhalkaa/ wuna mo me'd jin mishkika/ jis/em pini mo dhali mish mo mo ki /e din ki e naskina/ mo. ³¹ Yuusup oki ikam piti gwo mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun ta kun gu'b gi com mo ki: Aha/ mina ya mo dhali ṭora Pṛawn gwo mo dhali aha/ mina o a'di gwo mo ki: Ikam pem dhali aris 'kwani kun ta kun gu'b ma babam pemi 'baar mo uni kun 'kokin e mony'cesh gi Pan Kanaan mo tani uni pu'dkini aha/ mo be. ³² Dhali 'kwani uni ita imanhil ka'bal mo haali/ uni ta imanhil to/e mo dhali uni kalkina ma'diny ka'bal buni ilu/ mo dhala dhana ṇul'kup bip buni mo dhali aris to 'baar mo kun tana uni mo be. ³³ Ka Pṛawn midi yuk um mo dhali o gwo mo ki: Miin tom bum ta'da tinta mo? tani, ³⁴ um mini o gwo mo ki: Cinṭinam pini uni ita imanhil to/ e mo 'peni dhuru'c bam kun tana aman mo ntagi shwanesan mo, aman dhali ibabam bam mo, ki um mini mish 'ko mo e mony'cesh gi Pan Jaasaan mo haala ris 'kwani kun ta imanhil ka'bal mo tani uni ita thus ki thus e jis/e gi 'Kwani Masir mo be.

47

¹ Wakana Yuusup yaki bway gu'b mo dhali ṭorka Pṛawn gwo mo ki: Ababam pem dhali ikam pem nyakka ma'diny ka'bal buni dhala dhana ṇul'kup bip dhali aris to kun tagina uni mo tani uni ipu'dkin mo 'peni Pan Kanaan mo dhali uni shwane/ 'kokin e Pan Jaasaan mo. ² Dhali 'peni bwaman ikam piti mo tani a'di bu'thki 'kwani imudhe'd mo dhali ṭorki uniya Pṛawn i e mo.

³ P̄irawn oki ikam piti gwo mo ki: Miin tom bum ta'da tinta mo? Dhali uni thokkina P̄irawn gwo mo ki: C̄in̄kinam pini uni ita imanhil k̄a'bal mo me'd ibabam bam mo. ⁴ Uni okina P̄irawn gwo mo ki: Aman pu'dkina mo mmo'ko ki 'ko ma ɕa/ e mony'cesh yan mo haali/ ashon dhii/ i'da kamu/ yisa di'd imun kun mina c̄in̄kinam pini iciya ma'diny k̄a'bal mo haali/ t̄e/ si'da/ a'di ishilki 'kwani is mo e Pan Kanaan mo. Dhali shwane/, aman 'thona /e mo, ki /e mini dhal c̄in̄kinam pini bway mo mmo'ko e Pan Jaasaan mo. ⁵ Dhali yan'ko'da P̄irawn ki owa Yuusup gwo mo ki: Ababam pini dhali ikam pini uni pu'dkini /e itan mo be. ⁶ Bampa/ Masir uni 'koni bwambori /e m'baar mo. Thumi ababam pini dhali ikan mon'ko mo e mony'cesha 'borga/ mo dhali dhalki uni 'kon mo e Pan Jaasaan mo. Dhali wakki/ /e mishi wathi/ jin 'bora she/ 'peni bwaman uni mo tani dhuyi uni mmota imanhil to/em pem mo.

⁷ Dhali yan'ko'da Yuusup ki susa Yakuub jin ta'da babam piti mo dhali kar a'di ibwambor ma P̄irawn mo dhala Yakuub 'borki'da P̄irawn mii mo be. ⁸ Dhala P̄irawn oki'da Yakuub gwo mo ki: Atee gi yil gi mondiki/ em pini uni 'kokin ekata mo? ⁹ Dhala Yakuub thokki'da P̄irawn gwo mo ki: Atee gi yila ɕa/ pem mo tani uni 'koni iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'da po/ mo. Dhala tee gi yil gi mondiki/ em pem mo tani uni tana honye/ mo dhali kun pu'da tonthus apo/ aha/ mo dhali uni yisa i'thona/ 'tho/ ki me'd goma tee gi yil gi mon'koki/ e gi ibabam pem ka atee kun iikina uni iinyɕa/ mo. ¹⁰ Dhala Yakuub 'borki'da P̄irawn mii mo dhali ya ka piye/ 'peni bun'kus

ma Pirawn mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'da Yuusup thumki'da babam piti dhali ikam moŋ'ko mo dhali ciki uni mo mmota jim buni e bampa/ Masir mo e mony'cesh jin 'bora'bor mo e bampa/ Ra/amsiis mo me'd gwo jin kankin ma Pirawn mo be. ¹² Dhala Yuusup thipki'da babam piti mo dhali ikam piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun ta kuŋ gu'b gi com mo ki tonte/ mo isi ki mii jin mina uni mii ta gi a'di mo be.

¹³ Dhali tonte/ piyi'd eya ris bampa/ 'baar mo haali/ te/ a'di ishilki 'kwani is mo wakan bampa/ Masir dhali bampa/ Kanaan uni shi/ki is mo gom gwon te/ mo be. ¹⁴ Dhala Yuusup tulki'da risa guurush is mo uni kun gamkunu mo e bampa/ Masir dhali 'peni Paŋ Kanaan gom pos jin yolkina 'kwani mo. Dhala Yuusup kalki'da guurush e gu'b ma Pirawn mo. ¹⁵ Dhali ka guurush 'baarki'd mo e bampa/ Masir mo dhali e bampa/ Kanaan mo tani aris 'Kwani Masir uni pu'dkina Yuusup mo dhali o a'di gwo mo ki: Ciyi aman tonte/ mo ma. To jin ta'da tinta imina amani wu mo ibwambori jis/em pini kan mo? Haali/ aguurush bam a'di 'baarki'd mo be. ¹⁶ Dhala Yuusup thokki uni gwo mo ki: Ciyaa/ to/em bum mo dhali aha/ mina ci um tonte/ mo mmowan a'di e ki to/em bum mo wakka guurush bum 'baarki'd mo. ¹⁷ Wakan uni kalki to/em buni aYuusup mo dhala Yuusup ciki uni tonte/ mo mmowan a'di e ki to/em buni kun tana ris, shumarum mo dhali ama'diny ka'bal mo dhala ŋul'kup bip dhali aris kuman thuluny mo dhali a'di thipki uni ki tonte/ mo mmowan a'di e ki to/em buni kun tana uni ki yil caan mo. ¹⁸ Dhali ki yil caan 'baarki'd mo tani uni pu'dkini a'di ki

yil jin 'ko'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman yisa mina ba'k gwo 'peni tapam bam ka guurush bam i'baarki'd mo dhali arisa ṇul'kup to/e uni ta to gi tapam bam mo, toṇ kamu/ yisa boçki'da e jis/e gi tapam bam mo hili jasi bungwar is bam dhali mony'cesh bam mo be. ¹⁹ To jin ta'da tinta i mina amani wu e bwambori jis/em pini mo, aman dhali mony'cesh bam mo? Yoli aman mo dhali mony'cesh bam ki tonte/ mo dhali aman nyaḱki mony'cesh bam imina ta cɪṇkina/ ma Pɪrawn kun yolu mo, dhali cɪyi aman emena ka'bany to mo ki aman mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo dhali mony'cesh si'da/ midi diki ta bwam ma'du/ mo.

²⁰ Wakana Yuusup yolki bampa/ Masiri 'baar mo goma Pɪrawn mo haala ris 'Kwani Masir yolk-ina ris buntom buni mo haali/ te/ a'di ishilki'da shil ki she/ apo/ uni ki 'bi'th mo. Dhali mony'ceshi 'baar mo tani uni ta kuma Pɪrawn gana/ mo be. ²¹ Dhali gom 'kwani mo tani a'di dhuki uni mmota cɪṇkina/ kun yolu mo 'peni yokkam Pa Masir itor karash ntagi 'bana kamu/ mo. ²² Jasi mony'cesh 'kwani kun ta igasiis mo tani a'di dina a'di ki yol mo haali/ igasiis uni ita gi to kun ɔalkina uni ki me'd 'pena Pɪrawn mo dhali 'ko ki e mo 'peni to gwansan kun ɔalkina uni ki me'd mo kun cɪkin ma Pɪrawn uni mo. Gom gwo gi wakan mo tani uni 'koki yol mony'cesh buni mo be. ²³ Dhali yan'ko'da Yuusup oki 'kwani gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ 'pena tee yansan mo tani aha/ yolkina um mo dhali mony'cesh bum goma Pɪrawn mo. Shwane/ emena ka'bany annihe/ gom um mo dhali um mini si uni e mony'cesh mo. ²⁴ Dhali e bwam mondhe'd mo tani um mini cɪka Pɪrawn 'ban 'de/ 'peni uni

kun 'kon ma po/i mudhe'd mo dhali 'ban kun 'kon ma po/i doṇon mo 'peni apo/ ma kamu/ mudhe'd mo tani uni imini ta jim bum mo jin midi ta emena ka'bany to gom bunto mo dhali me'd tonte/ gom is bum mo dhali goma ris kuṇ gu'b bum mo dhali gom tonte/ gom ushi uḱim bum mo. ²⁵ Dhali uni oki a'di gwo mo ki: /E taki mondiki/em bam is is ki me'd mo. Dhalki gwo yan 'bor tapam bam bwa mo ki aman mina ta ciṇkina/ ma Pṛawn kun yolu mo. ²⁶ Wakana Yuusup a'di karki a'di mmota gwoṇkan jin bahu mo isi gom gwo gi bampa/ Masir mo dhali a'di 'dishki'd 'pena cim caan ntagi shwanesan mo ka Pṛawn midi bu'th 'ban 'de/ 'peni uni to kun 'kon ma po/i mudhe'd mo. Mony'cesh gi igasiis uni 'cena 'koki ta ku ma Pṛawn mo be.

²⁷ Wakana Israyiil a'di iḱa'bki'd mo e Pa Masir mo e mony'cesh gi Pan Jaasaan mo dhali uni gamki miiya du is e a'di mo, dhali dho'thki maman mo dhali mara/ amar is ki nyanye/ mo. ²⁸ Dhala Yakuub ḱa'bki'd e bampa/ Masir ki yili 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo. A'di ita'da tee ma Yakuub gi wakan mo dhali yil gi mondiki/em piti 'koni iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka pesu/ apo/ mo.

²⁹ Dhali ki mo 'dishkina 'twa/ mo ka Israyiil midi mii wu mo tani a'di yukki ya/ m piti ka Yuusup mo dhali o a'di gwo mo ki: Wakki/ aha/ shwane/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo tani kari me'd pini awum pem mo dhali oyi gwo is mo mmota ga dum paṇ gana/ dhali tayi wathin gana/ gom aha/ mo. Dhalku/ /e ki kanaa/ e bampa/ Masir mo. ³⁰ Dhalki aha/ yana ish nyakki ibabam pem mo. Kali aha/ ka piḱe/ 'peni bampa/ Masir mo dhali kani aha/ e mom buni jin kana uniya kan mo. A'di

thokki gwo mo ki: Aha/ mina mii a'di me'd jin okina /e mo. ³¹ Dhali a'di oki gwo mo ki: Thuli /e gwo me'da po/ gom aha/ mo. Dhali a'di ithulki gwo me'da po/ gom a'di mo. Dhala Israyiil a'di ca'bki'd ki gonngo/ ki is piti mo apo/ 'kupa cim piti mo be.

48

¹ 'Ko'di mii yan mo tani aYuusup a'di torkunu gwo mo ki: Hili mo mo ma, ababam pini a'di 'ba'thki'd mo. Wakan a'di suski iya/m piti isu/ mo iManassa dhala Eprayim mo. ² Dhali a'di torkunuwa Yakuub mo ki: Ya/m pini ka Yuusup a'di pu'dki'di /e mo, dhali yan'ko'da Yakuub iriny is piti mo mmogam mom'bi'th mo dhali ca'bki mis mo apowa ci mo. ³ Dhala Yakuub oki'da Yuusup gwo mo ki: Arumgimis jin Eka/ Ek a'di piki aha/ i is mo e Pan Luus mo e bampa/ Kanaan mo dhali a'di 'borki aha/ mii mo be. ⁴ Dhali a'di o aha/ gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ mina kar /e mo mmodho'th maman kagahara mo dhali aha/ mina mar /e amar is mo dhali aha/ mina kar /e mo mmota adhana njul'kup 'kwani mo dhali aha/ mina ci bampa/ yan ki emen pini mo i'ko'di /e mo mmota mom buni jin mina uni ibu'th ki sule/ sule/ mo. ⁵ Dhali shwane/ iya/m pini isu/ gwansan uni kun dho'thkhunu /e mo e bampa/ Masir mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki pu'di /e e Pa Masir mo tani uni ta kum pem mo Eprayim dhala Manassa uni imini ta kum pem mo me'd jin tan ma Ra/ ubiin dhala Shim/ uun kum pem mo. ⁶ Dhali uni kun minu cis ki /e 'ko'di uni mo tani uni a'di imini ta kum pini mo. Uni minu yuk gway gi ikam buni mo e mal buni mo. ⁷ Haali/ me'd jin pu'dkika/ mo 'peni Pam Paddaan mo tani

aRahiil ki bwana diti'd pem mo tani a'di wukaa/ mo e Pan Kanaan mo e bway jin iyyina ana mo ki natgin si'dasi'd naskina/ mo mmo'taki ii bway Pan Apraatah mo dhali aha/ kankina ayim imun mo e bway tur gi Pan Apraatah mo (a'di jin ta Pam Beetlaham mo).

⁸ Ka Israyiil parki iya/ ma Yuusup e mo kun 'koni su/ mo tani a'di oki gwo mo ki: Ija anni'dan mo? ⁹ Yuusup oki com gwo mo ki: Uni ta iya/ m pem mo uni kun cikin ma Arumgimis aha/ imahan mo. Dhali a'di oki gwo mo ki: Susi uni i aha/ mo ma, aha/ 'thona /e mo, ki aha/ mina 'bor uni mii mo. ¹⁰ Dhali e ma Israyiil a'di dhuruma/ dhurum mo goma dhan piti mo, wakan a'di imolkina a'di mmopar e ki 'bore/ mo. Wakana Yuusup suski uni mmo'dish a'di is mo dhali a'di ki pi uni 'twa/ mo dhali dhu uni mmota isa kony mo. ¹¹ Dhala Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ dara ki gwo ibwa mo me'dyin mo mmo'taki par jis/em pini e mo dhali hili mo mo ma, Arumgimis ki dhal aha/ bway mo mmopar ucin pini e mo si'da/ mo. ¹² Dhali yan'ko'da Yuusup shorki uni is mo 'peni 'kupa'dupun piti mo dhali a'di gonki is piti mo dhali kar jis/em piti ka 'cesh mo. ¹³ Dhali aYuusup bu'thki uni isu/ mo, Eprayim ki me'da bim poros piti mo 'kupki me'da biny cam ma Israyiil mo, dhala Manassa ki me'da biny cam piti mo 'kupki me'da bim poros ma Israyiil mo dhali suski uni mmo'dish a'di is mo. ¹⁴ Dhala Israyiil he'thki me'da bim poros piti mo dhali 'thi a'di i'kup ma Eprayim a'di jin gwa'da'd mo dhali me'da biny cam piti di'di 'kup ma Manassa mo mmo/ak abi e mo haala Manassa a'di ta'da bwanyara/ mo.

15 Dhali a'di 'borki'da Yuusup mii mo dhali o gwo mo ki:

Arumgimis a'di jin iikina ibabam pem ka Ibrahiim dhala Is/hak mo

dhali Arumgimis jin shuki aha/ bway eya ris mondiki/em pem mo ntagi shwanesan mo,

16 aman'doyu gwo a'di jin wanki aha/ 'ba/ mo 'pena ris tonthus mo, 'bori uci mii mo.

Dhali e uni mo tani dhalki gway pem lu/ki'd mo dhali gway gi ibabam pem ka Ibrahiim dhala Is/hak mo.

Dhali dhalki uni can mo mmota dhana buhany 'kwani mo e bwaman mony'cesh mo.

17 Ka Yuusup parki com e mmokar me'da bim poros piti i'kupa Eprayim mo tani a'di ishi/ki a'di bwa mo, dhali a'di ki bu'th com ime'd mo dhali shor a'di me'd piti mo 'peni 'kup ma Eprayim mo mmokar a'di i 'kup ma Manassa mo be. 18 Dhala Yuusup ki o com gwo mo ki: Yisa ababam pem haali/ a'di yansan ita'da bwanyara/ mo. Kari me'da bim poros pini i'kup piti mo. 19 Hili ababam piti a'di i/ushki'd mo dhali o gwo mo ki: Aha/ misha mo ya/m pem mo, aha/ misha mo. A'di si'da/ midi war ki 'kwani mo dhali a'di si'da/ midi caaca mo. Bahili ara kam jin gwa'dagwa'd a'di imidi caaca kagahara mo mmobol a'di e mo dhali emen piti midi ta abuhany kal 'kwaniny'cesh ka ris mo.

20 Wakan a'di 'borki uni mii ka cim caan mo dhali o gwo mo ki:

Ki um mo tani Israyiil a'di imini bah mom'bor mii mo mmo/o gwo mo ki:

Arumgimis midi kar /e me'da Eprayim mo dhali me'da Manassa mo.

Dhali wakan a'di karki'da Eprayim ntwa/a/ ka Manassa mo be. ²¹ Dhali yan'ko'da Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/'dishkina 'twa/mmowu mo, hili Arumgimis midi nyak di ki / e mo dhali a'di midi susi /e bway pa ka nyan'ko'd e mony'cesh gi ibabam pini mo. ²² Ba aha/ cikina /e tony caaga/ mmobol ikan e mo a'di jin ta 'ban 'de/ ka wosha turga/ mo a'di jin bu'thka/ 'peni me'd gi 'Kwani Amuur ki gandala turgam pem mo dhali ki bwam pem mo be.

49

¹ Dhali yan'ko'da Yakuub yukki iya/m piti mo dhali o gwo mo ki: Tuli um is bumi montal 'de/ mo ki aha/ mina tor um to kun mini mii taka po/ um yilin tiya kun mini iiyu/ mo.

² Tuli is mo dhali cik gwo mo, ayy um iya/ ma Yakuub mo

dhali ciki gwo ma Israyiil jin ta'da babam bum mo.

³ Ra/ubiin /e tana bwanyaram pem mo, 'peni mo ma dem dem pem mo dhali 'peni maman pem kun twa/a/ gi mom'bi'th is mo dhala litgan pem mo e monyca mo dhala litgan e mom'bi'th mo.

⁴ /E jin gwakalki mii mo me'd yi'de/ mo tani /e mini gam mo jin mina /e idiya litgan yisa, haali/ /e sekim ka ci gi cim mo dhali shi/ a'di is mo dhali /e yakin ki mis mo eya ci ma nyan'a'b pem mo.

⁵ Shim/uun dhala Lawi uni kun ta ikam mo. To gi mo/as gom mo ma bujur mo tani uni ita gandala turgam buni mo.

⁶ Ayy akashiram pem midi diki ya 'kup ki mo ma tul
is buni mo.

Ayy shi/ in pem midi diki gam dhana ṇul'kup
'kwanim buni is mo.

Goma nyor buni mo tani uni 'koshki 'kwani mo
dhali mmocana uni bwa en'dap buni mo tani uni
ki 'ciṭṭha morbip buni dugu'b gi 'kupa'dupun
buni mo be.

⁷ Monyjee midi di goma nyor buni mo haali/ a'di
cithiraṭhira mo,

dhali anyor buni mo tani a'di si'da/ ita ji mat mo.

Aha/ mina kwa/ uni bwa mo e bwaman ma Yakuub
mo

dhali ceker uni bwa mo e bwaman ma Israyiil mo.

⁸ Yahuuda, ikam pini uni imini man/ e mo

dhali me'd pini midi di eya aris 'ba/ gi 'kwani kun
ta 'kup ki/ e mo.

Iya/ gi cim uni imini gon is ka 'cesh ibwambori/ e
mo.

⁹ Yahuuda a'di ita adhop dhuru'c mo.

'Peni mo jin dheru to bwa ka gwapi/ mo, ayy ya/m
pem, /e yaki bway mis mo.

A'di wupki'da 'cesh mo dhali a'di ishki'd ki bara'th
me'da dhop mo

dhali me'd kumana dhop mo. Aja a'di iro'dki mii
mo mmomer a'di e mo?

¹⁰ Cwa ma malik midi diki pi mo 'peni Yahuuda ki
sule/ mo

walla cwa gi amanjinuwa ji 'peni bwaman sho'k
piti mo

ntagi a'di midi pu'dku/ e a'dim piti jin cila a'di mo,
dhali e a'di mo mo jin hanu gwo e ki 'kwani midi
mii di mo.

11 A'di dekki ari thuluny dhuru'c piti ki cwalmana mura'th mo

dhali ari dhuru'c thuluny piti cwalmana mura'th
jin kwanykunu mo gom 'boro'd piti mo tani,
a'di wuski burrinyem piti ki yimana mura'th jin
ka/u ki nah nah mo

dhali burrinye/ ma pom piti eya basa mura'th mo.

12 Em piti midi ca'bki dhir dhir gom yimana mura'th jin ka/u ki nah nah mo

dhali she/ piti midi tagi kush goma ko mo be.

13 Sabuluun a'di imidi ca'b e yana gap gi bwam ma al mo,

a'di imidi war ki mo kun min ma risa kur yi'de/
ikok 'kupi nycine/ mo,

dhali bwayam piti midi ya ntagi Pan Sidun mo.

14 Yassaakar a'di imidi 'bitha'bi'th me'd thuluny mo

mmothum 'kup ka lungu'b mo e bwaman ma ma'diny ka'bal mo.

15 A'di parki mo jin sinu is e mo, ki a'di 'bora'bor mo

dhali bampa/ ki a'di ta gi jin 'boru bwa mo.

Wakan a'di igonkina a'di 'kupa bim piti ka 'cesh mo
dhali kala/ kal mo

dhali a'di warki'd ki cinjina/ jin yolu mo jin miinu
ki 'bi'th goma tu'c mo.

16 Daan a'di imidi ta amandwall 'kwanim piti gwo mo,

me'd a'din 'de/ e bwaman ma wak gi 'Kwani ma Israyiil mo.

17 Daan a'di imina e i wa ki tasha/ jin ishki'd e shemen bway mo

a'di jin ta tashan 'thi/ jin ishki'd e bway tur jin iinu
mo mmowo'c shumarum 'pena t̃iŋkilam piti
mo

wakan ka manmer a'di apo/ mo tani a'di imidi biṭ
ki tar mo be.

18 Aha/ c̣orkina mowoth pini mo ayy Tapa.

19 Iman'ceya/ 'ce ki buw buw mini 'ceya Jaadi is
mo,

hili a'di imidi 'ce uni ki is eya panyjapam buni mo.

20 Tont̃e/ jin min ma Ashiir ishwa mo tani uni mini
ṭawusaṭawus mo

dhali a'di midi dho'th ton ṭawusga/ ma malik mo.

21 Napt̃aali a'di imina e wa ka yuul jin dhalkunu
me'd ki 'kus mo

jin dho'thki ushana 'borga/ mo.

22 Yuusup a'di imidi ta abinycwa jin midi dho'th
maman mo

abinycwa jin midi dho'th maman monyjoco/ mo.

Abinycwam piti mini so wupuni 'kup agangara/
ma goŋ bampa/ mo.

23 'Kwani kun mishina bwa shin kun c̣ithiraçithir
mo tani iwupkina po/ a'di mo

dhali shin a'di mo dhali 'cwar a'di ki ŋara'd ŋara'd
mmobur a'di adu mo.

24 Bath̃tho/ abwam piti t̃ikir di mo mmo'konu ki joç
a'di mo,

dhali abim piti dhunu ki mo jin mishu mii mo

ki me'd gi a'din 'de/ jin Eka/ Ek mo a'di jin ta jima
Yakuub mo

(ki gway ma Manhil Ka'bal mo jin ta Wosh ma
Israyiil mo.)

25 Ka Arumgimis ma babam pini mo a'di jin midi
woṭh /e mo,

a'di jin ta'da Arumgimis jin Eka/ Ek mo a'di jin
 midu 'bor /e mii mo
 ka ris mom'bor mii gi momis kun 'koni bun'kup
 mo,
 dhali aris mom'bor mii kun 'kon e mon'kulga/
 mo kun parashaparash e bwan'kwariny
 mony'cesh mo
 dhali aris mom'bor mii 'pena risa bor kun cina ko
 mmopi mo

dhali aris bwama dho'th mo.

²⁶ Mom'bor mii ma babam pini mo

uni ita mo ma dem dem jin 'ce'dki gwayu/ ma ris
 mom'bor mii ma ris wosha turga/ kun 'konu
 ki sule/ sule/ mo
 dhali maman gi wosha turga/ kun 'konu ki sule/
 sule/ mo.

Dhalki uni 'kon mo e 'kupa Yuusup mo

dhali eya mur 'ko'd em piti mo a'di jin karkunu ki
 she/ 'peni ikam piti mo.

²⁷ Benyamiin a'di ita awuu jin pitili to ki she/ mo,
 e mon'thamo/ mo tani a'di midu la shwa 'kwani ki
 'ci'd'da/ mo

dhali mom'pimpili/ mo a'di ki pwaḵ to bwa mo uni
 kun dilina a'di 'kwani mo.

²⁸ Uni gwansani 'baar mo tani uni itana wak ma
 Israyiil kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali
 gwo jin torkin ma babam buni uni anann mo me'd
 jin 'borkina a'di uni mii mo mmo'bor uni mii ka
 'dete/ 'dete/ mo, mom'bor mii kun ha me'd mo
 gom a'di mo. ²⁹ Dhali yan'ko'd a'di kanki uni gwo
 mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ minu mii 'tuma
 bi is imontaḷ 'de/ nyaḵki 'kwanim pem mo. Kanaa/

nya_kki ibabam pem mo e jurum wosh gi mom-
bunto Ipruun mo, jin ta Wathi/ Hith_htha mo. ³⁰ E
jurum wosh gi mombunto ma Mak_piilah jin diki'd
ki mom'pesho'k gi Pa Mamra mo e bampa/ gi
Pan Kanaan mo a'di jin yolkin ma Ibrahiim 'peni
bwam bunto ma Ipruun jin ta 'Kwani Hith_htha mo
e mo jin mina a'di imii ta mo gom mo jin kanuwa
kan mo. ³¹ E mo yan mo tani a'di ikankina uniya
Ibrahiim nycine/ mo dhala Saarah jin ta ash mo,
dhali imun si'da/ mo tani a'di kankina uniya Is/hak
dhala Ripka jin ta ash mo dhali imun si'da/ mo tani
a'di ikankika/ aLe/ah mo. ³² Bwam bunto dhali
jurum wosh gwansan mo tani a'di iyolkunu 'peni
'Kwani Hith_htha mo. ³³ Ka Yakuub 'baarki gwo jin
kankina a'di ya/m piti mo tani a'di dhuki sho'k piti
eya ci mo dhali a'di ciki shi/in piti jin 'ko'd mo dhali
a'di tulkunuwa abi is nya_kki 'kwanim piti mo be.

50

¹ Dhali yan'ko'da Yuusup bit_ki'di 'ba/i com mo
dhali ko eya po/i a'di mo dhali pi a'di 'twa/ mo be.

² Dhala Yuusup kanki'da ris cin_kinam piti gwo mo
ka ris uni kun tana hakiim mini lol com bwa mo
a'di idina a'di ki bul mo. Wakana risa hakiim uni
lulkina Israyiil bwa mo be. ³ Acimi iss 'kwanimpa
su/ a'di i'the_kkunu gwo mo gom a'di mo, haali/ acim
tana ris wakan kun 'the_kkunu gwo mo mmolol
bwa mo. Dhali 'Kwani Masir uni gwokin gom a'di
ka cim iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo.

⁴ Dhali ka tee jin gwokunu gom a'di 'baarki'd mo
tani aYuusup tor_ki'da tor ki kun gu'b ma Pirawni
'baar mo mmo/o gwo mo ki: Wa_kki/ aha/ mina
gam mii ma 'the e jis/em pini shwane/ mo tani, oyi

gwo mo, aha/ 'thona /e mo, e bwany'ce ma P̄irawn mo mmo/o ki: ⁵ Ababam pem kar aha/ mmothul gwo me'da po/ mo mmo/o ki: Ki aha/ mura 'twa/ i'dish i mmomuri wu mo tani e jis wosh jwam pem jin 'kulkika/ mo e Pan Kanaan mo tani a'di iminu kan aha/ imun mo. Dhali shwane/ gom gwo gi wakan mo tani dhalki aha/ yana ka gagamis mo, aha/ 'thona /e mo, dhali kana babam pem mo dhali yan'ko'd aha/ ki doku/ mo. ⁶ Dhala P̄irawn thokki gwo mo ki: Yaku/ ka gagamis mo dhali kani cim mo me'd jin karkina a'di /e mmothul gwo me'da po/ mo. ⁷ Wakana Yuusup yaki'd ka gagamis mo mmokana babam piti mo dhali nyakki a'di mo tani cinkina/ tana ris kun bathki a'di mo 'peni ku ma P̄irawn mo dhali aris 'kwaniŋ gwanyjaka/ 'peni ku ki gu'b piti mo dhali aris 'kwaniŋ gwanyjaka/ gi bampa/ Masiri 'baar mo. ⁸ Dhali isi kan aris kun gu'b ma Yuusupi 'baar mo ikam piti dhali aris kun gu'b gi com mo hili jasi ushi ucim buni a'di idhalkunu mo dhali ama'diny ka'bal buni mo dhali adhana ŋul'kup bip buni mo uni a'di idhalkunu mo e Pan Jaasaan mo. ⁹ Dhali aris 'kwani kun merkina arabiya kun dira shumarum mo tani uni inyakki ii ka gagamis nyakki a'di mo dhali aris 'kwani kun mer shumaruma po/ mo a'di ta dhana buhany wathimpa jin seki'd jin caaca kagahara mo be. ¹⁰ Ki uni pu'dkin mo e ja'dam pos gi Pan Athaad mo a'di jin diki'd e bwampo/ Yi'den Kumma/ Uurdun mo tani uni kumki ko mo imun mo gom dhan bwan diti'd kagahara mo e kony jwa jin gwokina uni mmo/up e ki jabu'th mo dhali a'di karki mo jin gwonu ki kony jwa gom com ka cima pesu/ mo. ¹¹ Ki 'kwani kun cila mony'cesh yan mo

tani uni gun ta 'Kwaniḡ Kanaan mo parki kony jwa jin gwokunu mo e ja'dam pos gi Pan Athaad mo tani uni oki gwo mo ki: Kony jwa yansan jin gwokunu mo tani a'di ita a'di jin jwakatki'da du mo gom 'Kwani Masir mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukḡkunu mo yan gway ka Aabilmisrayim mo. A'di jin diki'd e bwampo/ Yi'denḡ Kumma/ Uurdun mo be. ¹² To jin miina iya/m piti gom a'di a'dan mo me'd jin kankina a'di uni gwo mo. ¹³ Haali/ iya/m piti kalki a'di mo e mony'cesh gi Pan Kanaan mo dhali kan a'di mo e bwam bunto ma Makpiilah mo a'di jin di'd 'kupki mom'pesho'k gi Pa Mamra mo a'di jin yolkin ma Ibrahiim 'pena Ipruun jin ta wathi/ Hiththa mo mmokar a'di ki mo jin minu kana kani cine/ mo. ¹⁴ 'Ko'di a'di kanki'da babam piti mo tani, aYuusup dokki bway Pa Masir mo nyakḡki ikam piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun nyakḡki ii ki a'di ka gagamis mo mmokana babam piti mo be.

¹⁵ Ki ikam ma Yuusup parki mo e mo ka babam buni a'di iwuki'd mo tani uni oki gwo mo ki: Wariba/ aYuusup midi shi/ ana i e mo dhali ri/ ana mo goma ris tonthus kun miikina ana a'di apo/ me'd yin mo. ¹⁶ Gom gwo gi wakan mo tani uni hashki gwo aYuusup mo dhali o gwo mo ki: Ababam pini a'di ikanki gwo yansan ntwa/a/ ki a'di diki wu mo ki: ¹⁷ Oya Yuusup gwo mo ki: Gwami agwam mo ma, aha/ 'thona /e mo, gwondhanḡ gi ikam pini mo dhali miinthus buni mo haali/ uni miiki /e tonthusapo/ mo. Dhali shwane/ am'thona /e ki /e mini gwama/ gwam mo gom gwondhanḡ gi cinḡkina/ ma Arumgimis mo jin ta'da Arumgimis ma babam pini mo. Yuusup a'di gwoki'd mo me'd

jin torkina uni ator ki a'di mo. ¹⁸ Dhali ikam piti pu'dkin mo dhali taka 'ceshi bwambori a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aman tana cinjinam pini mo. ¹⁹ Hila Yuusup oki uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma haali/ a/aha/ be dina e embul ma Arumgimis mowa? ²⁰ Haali/ me'd um mo, kagush tani um kar to apo/ aha/ ki 'pemen thus mo hili Arumgimis a'di ikarki a'di ki 'pemen jim 'boro'd mo mmowaski mii yan mo ki 'kwani ka ris ris minu dhu ki e mo, me'd jin 'kokina uni ki e shwanesan mo. ²¹ Dhalku/ is ki ko/ wakan mo, aha/ mina thip um mo dhali ushi ucin bum mo. Wakan a'di rokomki uni ki gwo mo dhali malas uni mo.

²² Wakan Yuusup a'di ca'bki'd mo e bampa/ Masir a'di nyakki 'kwani gi gu'b gi com mo. Dhala Yuusup a'di ca'bki'd ki e mo ki yil iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'da po/ mo. ²³ Dhala Yuusup parki uci ma Eprayim e mo kun 'kon ma ata/i kwara mo dhali uci ma Maakiir si'da/ mo a'di jin ta ya/ ma Manassa mo uni dho'thkunu mo e 'kupa'dupun ma Yuusup mo. ²⁴ Dhala Yuusup oki ikam piti gwo mo ki: Aha/ 'dishkina 'twa/ mmomuri wu mo hili Arumgimis a'di midi yayu/ mmobuti um mo dhali a'di midi susi um bway pa ka nyan'ko'd mo 'peni bampa/ yansan e mony'cesh jin thulkina a'di a/Ibrahiim gwo me'da po/ mo goma Is/hak dhala Yakuub mo be. ²⁵ Dhali yan'ko'da Yuusup bu'thki mo jin thulu gwo me'da po/ mo e iya/ ma Israyiil mo mmo/ o gwo mo ki: Arumgimis midi yayu/ mmobuti um mo dhali um mini kal asimam pem mo 'peni mahan mo. ²⁶ Wakana Yuusup a'di iwuki'd mo

mmo'kokina yil a'di i/iss 'kwanimpa imudhe'd
i'ce'dka 'kume'da po/ mo, dhali uni lolki is piti mo
dhali a'di karkunu mo e bwam ma kur jwa mo e
bampa/ Masir mo be.

CXC

Gwo Ma Arumgimis Uduk New Testament and OT Portions

copyright © 2005 SIM International

Language: Uduk

Translation by: SIM International

Uduk New Testament and OT Portions

Published by Bible Alliance Mission, 1983.

. If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at www.sim.org.

. This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

f734434c-b6bd-5d21-abc6-692c3842e034